

কীর্তন ঘোষা
আৰু
কীর্তন ঘোষা

শ্রীশ্রীমহেশ্বৰ দেৱ
শ্রীশ্রীমাধৱ দেৱ

কীর্ত্তন ঘোষা
Vinay Avasthi Sahib Bhuvan Vani Trust Donations

আনন্ড
নাম ঘোষা

শ্রীশ্রীশঙ্করদেব
শ্রীশ্রীমাধবদেব

অতুল প্রকাশনঃ গুরাহাটি

প্রকাশক : Vinay Avasthi Sahib Bhuvan Vani Trust Donations

শ্রীজয়ন্ত বব্দরা

গদরাহাটী

প্রথম প্রকাশ :

১৭ নবেম্বৰ, ১৯৮০

মূল্য : ৩৫ টকা

মুদ্রক : কলিকতাৰ

১। দেৱাশীষ প্ৰেছ	২। ইন্দু নাৰায়ণ প্ৰিণ্টিং ওৱৰ্ক্‌চ্
৩। শ্ৰীলক্ষ্মী প্ৰেছ	৪। নিউ মানস প্ৰেছ
৫। শ্ৰীধৰনাথ প্ৰেছ	

বন্ধাওতা :

উত্তৰায়ণ বাইণ্ডিং ওৱৰ্ক্‌চ্

১৭০বি, বিধান সৰণী

কলিকতা-৬

প্ৰকাশকৰ নিবেদন

ষোড়শ শতিকাত বঁচি অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰাচীন সাহিত্য গ্ৰন্থ 'কীৰ্ত্তন ঘোষা আব্দ নামঘোষা' সৰ্বজন প্ৰিয়। পঢ়িব জনা বা নজনা—সকলো অসমীয়া হিন্দুৰ মনত প্ৰাচীন কামৰূপী-অসমীয়াত বঁচি এই পুথি দুখনৰ ঘোষা-পদবোৰ চিৰ নতুন ৰূপত প্ৰোথিত হৈ আছে।

কীৰ্ত্তন ঘোষা বিভিন্ন ৰচনাৰ সমষ্টি। শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱৰ দিহামতে তেওঁৰ ভাগিনিয়েক বামচৰণ ঠাকুৰ আতা পুৰুষে এই বঁচি কীৰ্ত্তনবোৰ একেলগে থুপায় (দৈতাৰি ঠাকুৰ : ঘোষা ১৫৭৯-১৫৮৭)। এই কীৰ্ত্তন পুথিত আন আন তৎকালীন পণ্ডিতৰ বঁচি কীৰ্ত্তনকো ঠাই দিয়া হৈছে। কবিশেখৰ নামান্তৰে বজ্জাকৰ কন্দলীৰ বঁচি 'সহস্ৰ নাম বৃত্তান্ত'ৰ ছয়টি অধ্যায় শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেৱে কীৰ্ত্তনত স্থান দিয়ে। (বামচৰণ ঠাকুৰৰ গুৰুচৰিত : ঘোষা ৩৬৬২)।

অসমৰ ভক্তি আন্দোলনৰ ভেটিত, ষোড়শ শতিকাত, তৎকালীন প্ৰাচীন কামৰূপ-অসমৰ মহান পণ্ডিতসকলৰ এটা মিলিত ৰচনা প্ৰচেষ্টা গঢ়ি উঠিছিল। শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেৱ, শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱ, অনন্ত কন্দলী, বজ্জাকৰ কন্দলী, শ্ৰীধৰ কন্দলী, বামসবস্বতী, কণ্ঠভূষণগুৰু আদি এই সকলৰ অন্যতম আব্দ শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেৱ আছিল তাৰ অগ্ৰণী পুৰুষ।

কীৰ্ত্তন ঘোষাৰ ঘোষাপদবোৰ ছপাশাল আৰম্ভ হোৱাৰ আগলৈকে হাতে-লিখা পুথিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মানুহৰ মূখে মূখে চলি আহিছিল। ১০১৪০ বছৰ আগতে ছপা হৈ ওলোৱা কীৰ্ত্তন পুথিৰ সংস্কৰণত বজ্জাকৰ কন্দলী বিৰচিত 'সহস্ৰ নাম বৃত্তান্ত'ৰ উপৰিও শ্ৰীধৰ কন্দলী বিৰচিত 'ঘনুচা কীৰ্ত্তন' প্ৰকাশ পাইছিল। আমি এই পুৰ্বাপৰ অনুসৰণ কৰি 'সহস্ৰ নাম বৃত্তান্ত' আব্দ "ঘনুচা কীৰ্ত্তন" শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেৱ বিৰচিত কীৰ্ত্তনবোৰৰ লগতে একেলগ কৰি প্ৰকাশ কৰিলোঁ।

ইতি

শ্ৰীজয়ন্ত বৰুৱা

১৭ নৱেম্বৰ, ১৯৮৩

Vinay Avasthi Sahib Bhuvan Vani Trust Donations

সূচী

॥ কীর্ত্তন ঘোষা ॥

খণ্ড	কীর্ত্তন	পদসংখ্যা	পৃষ্ঠা
১। চতুর্বিংশতি অবতার বর্ণন	৪	৩৩	৩—১০
২। নাম অপবাধ	২	৩৮	১১—১৯
৩। পাষণ্ড মর্দন	৪	৭৪	২০—৩৫
৪। ধ্যান বর্ণন	২	২৮	৩৬—৪২
৫। অজ্ঞামিল উপাখ্যান	৪	৪২	৪৩—৬১
৬। প্রহ্লাদ চরিত	২২	২৫৭	৬২—১২৩
৭। গজেন্দ্র উপাখ্যান	৩	৩৮	১২৪—১৩২
৮। হৰমোহন	১০	৯৮	১৩৩—১৬১
৯। বলি ছলন	৫	৩৩	১৬২—১৭৩
১০। শিশু লীলা [কালি দমন]	১১	১৬৫	১৭৪—২০৮
১১। বাস ক্রীড়া	১৮	২১৮	২০৯—২৬০
১২। কংস বধ	১৫	২১৪	২৬১—৩১০
১৩। গোপী উদ্ধর সংবাদ	১	২৪	৩১১—৩১৫
১৪। কুঞ্জীর বাঞ্ছা পূরণ	১	১১	৩১৬—৩২০
১৫। অকুবর বাঞ্ছা পূরণ	১	১২	৩২১—৩২৬
১৬। জবাসন্ধর যুদ্ধ	৩	৪৭	৩২৭—৩৩৭
১৭। কালযবন বধ	২	২১	৩৩৮—৩৪৪
১৮। মুচুকুন্দ স্ততি	৪	৫১	৩৪৫—৩৫৮

খণ্ড	কীৰ্ত্তন	পদসংখ্যা	পৃষ্ঠা
১৯। শ্রমন্তক হৰণ	৯	৭১	৩৫৯—৩৭৭
২০। নাৰদৰ কৃষ্ণ দৰ্শন	৫	৫১	৩৭৮—৩৮৯
২১। বিপ্ৰ পুত্ৰ আনয়ন	৪	৫২	৩৯০—৪০১
২২। দামোদৰ বিপ্ৰাখ্যান	৪	৩৫	৪০২—৪১৭
২৩। দৈবকীৰ পুত্ৰ আনয়ন	১	৩৫	৪১৮—৪২৭
২৪। বেদস্ততি	৩	২৬	৪২৮—৪৩৭
২৫। কৃষ্ণ নীলা মালা	৭	১০৯	৪৩৮—৪৬১
২৬। শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৈকুণ্ঠ প্ৰয়াণ	১৯	২৩৫	৪৬২—৫১৫
২৭। সহস্ৰ নাম বৃত্তান্ত ✓	৬	৭৭	৫১৬—৫৩২
২৮। উৰেবা বৰ্ণন	২১	২২৫	৫৩৩—৫৮৮
২৯। ভাগৱতৰ তাৎপৰ্য্য	২	২১	৫৮৯—৫৯৪
৩০। যুগ্মচা কীৰ্ত্তন ✓	৭	১৭৭	৫৯৫—৬৪০
৩১। কল্লিগীৰ প্ৰেম কলহ	৪	৪৩	৬৪১—৬৫০
৩২। ভৃগু পৰীক্ষা	১	১৪	৬৫১—৬৫৩

॥ नाम घोषा ॥

	ঘোষাৰ ক্ৰমসংখ্যা	পৃষ্ঠা
ভজন	১—২	৩
নমস্কাৰ	৩	৩
উপদেশ	৪—৪১	৪—১১
নিন্দা	৪২—৫৯	১১—১৫
প্রার্থনা	৬০—৮২	১৫—২০
অন্ননাথনা	৮৩—৮৫	২০—২১
মহিমা	৮৬—৯৯	২১—২৪
আত্ম উপদেশ	১০০—১০৮	২৪—২৫
আত্ম নিন্দা	১০৯—১১০	২৬
বস্তু প্রকাশ	১১১—১১৩	২৬—২৭
প্রশংসা	১১৪	২৭
অনুধিতা	১১৫	২৭
নাম	১১৬	২৭
পৰমার্থ সাৰ	১১৭—১২২	২৮—২৯
সাৰ নিৰ্ণয়	১২৩—১২৯	২৯—৩০
বৰ্ণাশ্ৰম	১৩০	৩০—৩১
হৰবাৰ	১৩১—১৩৯	৩১—৩২
নামৰ অস্তম	১৪০—১৫৪	৩৩—৩৫
তুলডি	১৫৫—১৮১	৩৬—৪১
শৰণ	১৮২—১৮৭	৪১—৪২
ভজন	১৮৮—১৯০	৪২—৪৩
নমস্কাৰ	১৯১—১৯৬	৪৩—৪৪
উপদেশ	১৯৭—২৭১	৪৪—৫৯
খেদ	২৭২—২৭৪	৫৯—৬০

ঘোষাৰ ক্ৰমসংখ্যা

পৃষ্ঠা

নিন্দা	২৭৫—৩০২	৬০—৬৬
প্রার্থনা	৩০৩—৩২৬	৬৬—৭১
নাম মহিমা	৩২৭—৩৫৮	৭১—৭৭
নাম	৩৫৯—৩৬৪	৭৭—৭৮
প্রশংসা	৩৬৫—৩৭০	৭৯—৮০
বস্ত্ত প্রকাশ	৩৭১—৩৭৫	৮০—৮১
নিবেদন	৩৭৬—৩৭৯	৮১—৮২
কলি ধর্ম নির্ণয়	৩৮০—৩৮৯	৮২—৮৪
হৰবাব	৩৯০—৩৯২	৮৪—৮৫
কৃষ্ণব পুৰুষ লক্ষণ	৩৯৩—৩৯৭	৮৫—৮৬
যুগধর্ম নির্ণয়	৩৯৮—৪০৪	৮৬—৮৭
পদ ॥ ঘোষা		
ঈশ্বৰ নির্ণয়	৪০৫	৮৮
শৰণ	৪০৬	৮৮
ভজন	৪০৭	৮৮
নমস্কাৰ	৪০৮—৪১১	৮৮—৮৯
উপদেশ	৪১২—৪৬৪	৮৯—৯৪
মহিমাবৃত্ত উপদেশ	৪৬৫—৪৬৮	৯৪—৯৫
হাত্ত উপদেশ	৪৬৯—৪৭৮	৯৫—৯৬
নিন্দা	৪৭৯—৫০৩	৯৬—৯৮
মহিমা	৫০৪—৫৩২	৯৮—১০১
প্রার্থনা	৫৩৩—৫৪৩	১০১—১০২
নিবেদন	৫৪৪—৫৪৮	১০৩
প্রশংসা	৫৪৯—৫৬২	১০৩—১০৫

	ঘোষাব ক্রমসংখ্যা	পৃষ্ঠা
কলি ধর্ম	৫৬৩—৫৬৭	১০৫
নাম	৫৬৮—৫৭৩	১০৫—১০৬
তাৎপর্য	৫৭৪—৫৮০	১০৬—১০৭
বিবকতি	৫৮১—৫৮২	১০৭
তুতি	৫৮৩—৫৮৫	১০৭
ঈশ্বর নির্ণয়		
লেখাৰি	৫৮৬—৫৯০	১০৮—১০৯
শবণ	৫৯১	১০৯
নমস্কাৰ	৫৯২	১০৯
উপদেশ	৫৯৩—৫৯৭	১০৯—১১০
ছবি	৫৯৮	১১০—১১১
লেখাৰি	৫৯৯—৬০১	১১১
মহিমাযুক্ত উপদেশ	৬০২—৬১৯	১১১—১১৫
ছবি	৬২০	১১৫
লেখাৰি	৬২১—৬২৪	১১৫—১১৬
নিন্দা	৬২৫—৬৩৫	১১৬—১১৮
আত্ম নিন্দা	৬৩৬—৬৩৭	১১৯
মহিমা	৬৩৮—৬৫২	১১৯—১২২
নাম মহিমা	৬৫৩—৬৫৬	১২২—১২৩
তুতি	৬৫৭—৬৫৯	১২৩—১২৪
প্রার্থনা	৬৬০—৬৬৫	১২৪—১২৫
তাৎপর্য	৬৬৬—৬৬৯	১২৫—১২৬
বস্ত্ত প্রকাশ	৬৭০	১২৬
আশ্রয়	৬৭১	১২৬
প্রশংসা	৬৭২	১২৭
মহিমাযুক্ত কীর্তন প্রশংসা	৬৭৩—৬৭৮	১২৭—১২৮
নামৰ অম্বয়	৬৭৯	১২৮

ঘোষাৰ ক্ৰমসংখ্যা

পৃষ্ঠা

ধেদ	৬৮০	১২৮—১২৯
ভাগৱত প্ৰশংসা	৬৮১	১২৯
উপদেশ	৬৮২—৬৮৪	১২৯—১৩০
ধেদ	৬৮৫	১৩০
পৰম পুৰুষাৰ্থ	৬৮৬	১৩০

ছন্দ ॥ ঘোষা

শৰণ	৬৮৭—৬৯৩	১৩১—১৩২
ভজন	৬৯৪—৭০০	১৩২—১৩৩
নমস্কাৰ	৭০১—৭০৪	১৩৩
উপদেশ	৭০৫—৭১৬	১৩৩—১৩৫
মহিমা	৭১৭—৭১৯	১৩৫
আত্ম উপদেশ	৭২০—৭৪৫	১৩৬—১৩৯
নিন্দা	৭৪৬—৭৫২	১৩৯
আত্ম নিন্দা	৭৫৩	১৩৯—১৪০
ধেদ	৭৫৪—৭৬৩	১৪০—১৪৩
মহিমা	৭৬৪—৭৬৬	১৪৩
কাৰুণ্য	৭৬৭—৭৮৭	১৪৪—১৪৭
তাৎপৰ্য্য	৭৮৮—৭৯২	১৪৭—১৪৮
কাকুতি	৭৯৩—৮১৭	১৪৮—১৫৩
প্ৰাৰ্থনা	৮১৮—৮৪৫	১৫৩—১৫৭
প্ৰাৰ্থনা নিবেদন	৮৪৬—৮৫২	১৫৭—১৫৮

নাম-ছন্দ

ঘোষা	৮৫৩—৯৭৭	১৫৯—১৭২
ধেদ	৯৭৮—৯৯৯	১৭৩—১৭৫
ধেদ	১০০০—১০০৩	১৭৫—১৭৬

কীর্তন ঘোষা

॥ স্তুতি স্তোত্র ॥

॥ শ্রীকৃষ্ণায় নমঃ ॥

কৃষ্ণায় রাষ্ট্রদেবায় দেবকীনন্দনায় চ ।

নন্দ গোপকুমাৰায় গৌৰিন্দায় নমো নমঃ ॥

নমঃ পঙ্কজনাভায় নমঃ পঙ্কজযালিনে ।

নমঃ পঙ্কজনেত্রায় নমস্তে পঙ্কজাঙ্ঘ্রিয়ে ॥

রসুদেব স্নতং কৃষ্ণং কংস চানুব মর্দনম্ ।

দেবকীন্দয়ানন্দং কৃষ্ণং রন্দে জগদ্গুণকম্ ॥

হবি বায় বায় ॥

মূকং কবোতি রাচালং পঙ্কুং লঙ্ঘয়তে গিবিম্ ।

যৎকৃপা তমহং রন্দে পবমানন্দ মাধবম্ ॥

॥ চতুৰ্বিংশতি অৱতাৰ বৰ্ণন ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ জয় হৰি গোৱিন্দ নাৰায়ণ বাম কেশৱ হৰি ।
বাম বাম কেশৱ হৰি ॥ ১

পদ ॥ প্ৰথমে প্ৰণামো ব্ৰহ্মকণী সনাতন ।
সৰ্ব্ব অৱতাৰৰ কাৰণ নাৰায়ণ ॥
তযু নাভি কমলত ব্ৰহ্মা ভৈলা জাত ।
যুগে যুগে অৱতাৰ ধৰা অসংখ্যাত ॥ ১
মৎস্যৰূপে অৱতাৰ ভৈলা প্ৰথমত ।
উদ্ধাৰিলা চাৰি বেদ প্ৰলয় জনত ॥
সত্যব্ৰত ৰাজাক দেখাইলা নিজ মায়া ।
নধৰিলা সমুদ্ৰে তোমাৰ মৎস্য কায়া ॥ ২
কুৰ্ম অৱতাৰ ভৈলা ক্ষীৰোদধি তীৰে ।
লক্ষ প্ৰহৰৰ পথ জুড়িলা শৰীৰে ॥
কৰিলেক পৰি তুতি স্বৰাস্বৰ নাগে ।
ধৰিলা মন্দৰ গিৰি প্ৰভু পৃষ্ঠভাগে ॥ ৩
দিব্য যজ্ঞ ববাহ স্বৰূপ ভৈলা ভূমি ।
লীলায়ে দান্তৰ অগ্ৰে উদ্ধাৰিলা ভূমি ॥
তোমাক কৰিল যুদ্ধ হিৰণ্যাক্ষ বীৰি ।
অপ্ৰয়াসে দৈত্যক মাৰিলা দন্তে ছিঁড়ি ॥ ৪

আদি দৈত্য হিৰণ্যকশিপু বলিয়াৰ ।
 নৰসিংহৰূপে হিয়া বিদাৰিলা তাৰ ॥
 কৰিলা নিৰ্ভয় পাইলা ত্ৰিদশে উল্লাস ।
 ভক্ত প্ৰহ্লাদক প্ৰভু কৰিলা আশ্বাস ॥ ৫
 বামন স্বৰূপে অদিতিৰ বাক্য পালি ।
 ইন্দ্ৰক থাপিলা ছলে বলিক নিকালি ॥
 ত্ৰৈলোক্যক আক্ৰমিলা চৰণৰ গতি ।
 তমু পাদোদকে গঙ্গা ভৈলা উতপতি ॥ ৬

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ যদুমণি যাদৱ যাদৱ যাদৱানন্দ হৰি ॥ ২

পদ ॥ ভৈলাহা পৰশুৰাম নামে অৱতাৰ ।
 প্ৰদক্ষিণ কৰি ভূমি তিনি সাতবাৰ ॥
 ক্ষত্ৰিয়ক কাটিলা পৰশু কৰে ধৰি ।
 নিক্ষত্ৰিয় কৰিলা সমস্ত বহুক্ষৰী ॥ ৭
 ছিবোৰামৰূপে কোঁশল্যাত অৱতৰি ।
 বনবাস থাপিলা পিতৃৰ বাক্য ধৰি ॥
 বিবান্ধ কবন্ধ মাৰীচৰ লৈলা প্ৰাণ ।
 খৰ দুষণক প্ৰভু কৰিলা নিৰ্য্যাণ ॥ ৮

একপাট শৰে বালি সঙ্কলিলা জীৱ ।
 তোমাৰ প্ৰসাদে ৰাজ্য ভৈলন্ত সুগ্ৰীৱ ॥
 লক্ষাত পশিলা সাগৰত বান্ধি সেতু ।
 বধিলা বাৰণ সীতা হৰণৰ হেতু ॥ ৯
 মাৰিলা বণত আনো বান্ধস অনেক ।
 ভক্ত বিভীষণক কৰিলা অভিষেক ॥
 অগ্নিত পৰীক্ষা কৰি আনিলা সীতাক ।
 ব্ৰহ্মাদেৱে তুতি বাণী বুলিলা তোমাক ॥ ১০
 সম্বৰিলা সীতা দশৰথৰ বচনে ।
 অযোধ্যাক আসিলা সভাৰ্য্যে ৰঙ্গমনে ॥
 কৰিলাহা ৰাজ্য দশ হাজাৰ বৎসৰ ।
 লগে স্বৰ্গে নিলা সৰে অযোধ্যা নগৰ ॥ ১১
 ৰোহিণীত ভৈলা হলিৰাম অবতাৰ ।
 দ্বিবিদৰ প্ৰাণ লৈলা মুষ্টিৰ প্ৰহাৰ ॥
 প্ৰলম্ব মুষ্ঠিক ৰক্ষ দন্তব্ৰত বীৰ ।
 লীলায়ে মাৰিয়া ভাৰ হৰিলা ভূমিৰ ॥ ১২
 বুদ্ধ অবতাৰে বেদ পথ কৰি ছন ।
 বামানয় শাস্ত্ৰে মুহি আছা সৰ্ব্বজন ॥
 নিচিন্তে চৰণ নাম নলৰে তোমাৰ ।
 সদায়ে প্ৰমত্ত লোক পাষণ্ড আচাৰ ॥ ১৩

কলিৰ শেষত লৈবা কল্কি অৱতাৰ ।
কাটি মাৰি স্নেহক কৰিবা বৃন্দামাৰ ॥
সৱাকো বধিবা বোদ্ধগণ যত আছে ।
কলিৰ শেষত সত্য প্ৰৱৰ্ত্তাইবা পাছে ॥ ১৪

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ নবহৰি গোৱিন্দ গোৱিন্দ গোৱিন্দ বাম ॥ ৩

পদ ॥ সনতকুমাৰ অৱতাৰে তুমি হৰি ।
ফুৰিলা দুক্ষৰ ব্ৰহ্মচৰ্য্য ত্ৰৈত ধৰি ॥
পৃথুৰাজ্য তোমাত স্থধিলা মহাজ্ঞান ।
সমস্ত তত্ত্বক তুমি কৰিলা ব্যাখ্যান ॥ ১৫
ভৈলাহা নাৰদ ঋষি নামে অৱতাৰ ।
পঞ্চৰাত্ৰ নামে তন্ত্ৰ কৰিলা প্ৰচাৰ ॥
বাক আচৰিলে মহা মোক্ষ পদ পাই ।
হৰিৰ কীৰ্ত্তন কৰি ফুৰা বীণা বাই ॥ ১৬
ভৈলা অৱতাৰ আৰো নবনাৰায়ণ ।
কৰিলা দুক্ষৰ তপ চিত্তৰ শোধন ॥
তোমাক মুহিবে কামদেৱ আইলা সাজি ।
দৰ্প চুৰ কৰিলা উলটি গৈলা লাজি ॥ ১৭

কপিল স্বৰূপে আৰো ভৈলা অৱতাৰ ।
 লুপ্ত ভৈল জ্ঞান তাক কৰিলা প্ৰচাৰ ॥
 তোমাৰ প্ৰসাদে যোগ জানি দেৱহুতি ।
 তোমাৰ চৰণ চিন্তি লভিলা মুকুতি ॥ ১৮
 দত্তাত্ৰেয় নামে ভৈলা অত্ৰিৰ তনয় ।
 পুছিলন্ত যোগ যত্ন অলৰ্ক হৈহয় ॥
 তিনিও ৰাজ্যত কৈলা যোগৰ যুগুতি ।
 তোমাৰ প্ৰসাদে পাইলা পৰম মুকুতি ॥ ১৯
 যজ্ঞ অৱতাৰে ভৈলা দেৱতাৰ বায় ।
 যামা নামে দেৱগণ লগত সহায় ॥
 শ্বায়ন্তুৰ মনুৰ দিনত তুমি হৰি ।
 ইটো ত্ৰিজগতক আছিল বক্ষা কৰি ॥ ২০
 পুত্ৰ ভৈলা নাভিৰ ঋষভ নামে তুমি ।
 জড় যোগচৰ্য্যা ধৰি পৰ্য্যটিল তুমি ॥
 পৰম জ্ঞানৰ পথ দেখাৱা আপুনি ।
 পৰমপদক পাৰে যাক জানি শুনি ॥ ২১
 অৰাজক ভৈল নষ্ট হোৱে সৰে প্ৰজা ।
 দেখি তুমি ভৈলা পৃথু নামে আদি ৰাজা ॥
 পৃথিৱীক ধৰিয়া ছুহিলা সৰে ৰস ।
 জগতকে ব্যাপিল তোমাৰ মহাঘৰ্ষ ॥ ২২

কীৰ্ত্তন ঘোষা

সাগৰ মথন্তে অমৃতৰ ঘট ধৰি ।
 ধনন্তৰি নামে অৱতাৰ ভৈলা হৰি ॥
 যত বৈষ্ণৱ শাস্ত্ৰচয় কৰিলা প্ৰকাশ ।
 যাহাক জানিলে হয় ব্যাধিৰ বিনাশ ॥ ২৩
 ধৰিলাহা সংসাৰ মোহিনী নাৰী বেশ ।
 দুৰ্দ্ধৈত্যাগণক মুহিলা হৰীকেশ ॥
 ভকত দেৱক পান কৰাইলা অমৃত ।
 তোমাৰ প্ৰসাদে ইন্দ্ৰ ভৈলা কৃতকৃত্য ॥ ২৪

॥ চতুৰ্থ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ মাধৱ বাম হৰি ।
 বাদৱ বাম হৰি ॥ ৪

পদ ॥ ব্যাস নামে ভৈলা সত্যৱতীৰ সন্ততি ।
 দেখিলাহা প্ৰজা ভৈল আতি অল্পমতি ॥
 কৰিলা অনেক শাখা চাৰিও বেদৰ ।
 পুৰাণ ভাৰত শাস্ত্ৰ নিৰ্ম্মিলা বিস্তৰ ॥ ২৫
 গজেন্দ্ৰক গিলে ঘোৰ গ্ৰাহে বলে ধৰি ।
 তোমাত শৰণ লৈলা আৰ্ত্তনাদ কৰি ॥
 শুণ্ডে মেহুৰাই পদ্মগোট উপৰক তুলি ।
 কৰিলা অনেক তুতি ত্ৰাহি হৰি বুলি ॥ ২৬

শুনি শীঘ্ৰে চড়ি তুমি গৰুড়ৰ কন্ধে ।
 ভকতক ৰাখিবাক আশিলা প্ৰবন্ধে ॥
 গৰুড়ৰ নামি তুমি পৰম বিক্ৰমে ।
 শুণ্ডে ধৰি তৰক তুলিলা গ্ৰাহে সমে ॥ ২৭
 আথে বেথে চক্ৰে ছিঁড়িলা গ্ৰাহ মুখ ।
 তোমাৰ প্ৰসাদে গজেন্দ্ৰৰ গৈলা ছুঃখ ॥
 হস্তী গুচি তৈতে চতুৰ্ভুজ ৰূপ ভৈলা ।
 গলে বনমালা হাতে চাৰি অস্ত্ৰ লৈলা ॥ ২৮
 তোমাক নমিলা গৈয়া দণ্ডবতে পৰি ।
 পাৰিষদ ছয়া বৈকুণ্ঠক গৈলা লৰি ॥
 তমু পৰশনে গ্ৰাহে শাপক নিস্তৰি ।
 বিমানে স্বৰ্গক গৈলা দিব্য ৰূপ ধৰি ॥ ২৯
 হয়গ্ৰীৱ নামে আৰো ভৈলা অৱতাৰ ।
 ভণ্ড সূৰ্য্যৰ বৰ্ণ শৰীৰ তোমাৰ ॥
 তোমাৰ সূন্দৰ সিটো নাসিকাৰ হন্তে ।
 ৰাজ ভৈলা চাৰি বেদ নিশ্বাস কাটন্তে ॥ ৩০
 সপত্নী মাতৃৰ বাক্যে বিদাৰিল মন ।
 ধ্ৰুৱে আসি আৰাধিলা তোমাৰ চৰণ ॥
 ত্ৰৈলোক্যৰ উপৰে তাহাক থৈলা থাপি ।
 গোধিকাৰ পুছ ভাগে দেখিয় অতাপি ॥ ৩১

দেৱে দৈত্যে আনিবাক নৱাৰে মন্দৰ ।
 অপ্রয়াসে আনি তুমি মথিলা সাগৰ ॥
 দানৱক যুঝিলা দেৱৰ হুয়া ভিতি ।
 তোমাৰ প্ৰসাদে ইন্দ্ৰে সাধিলা জয়তি ॥ ৩২
 কৃষ্ণৰ বহুস্ত জন্ম শুনা সৰ্ব্ব জনে ।
 মোক্ষ পদ সাধা আউৰ অৱণ কীৰ্ত্তনে ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে সম্প্ৰতি ।
 বোলা হৰি হৰি পাপ যাউক অধোগতি ॥ ৩৩

॥ চতুৰ্বিংশতি অৱতাৰ বৰ্ণন সমাপ্ত ॥

ক্রম	পদসংখ্যা	পাঠান্তৰ
৫ ॥	প্ৰহ্লাদক—	প্ৰহ্লাদক, ৮ ॥ ছিৰীৰাম—
১৫ ॥	মহাজ্ঞান—	দিব্যজ্ঞান. ১৮ ॥ গুপ্ত—
২১ ॥	জড়—যত, দেখাৰ—দেখাইলা,	২২ ॥ পৰশনে—
৩২ ॥	যুঝিলা—	যুঝিলা ।

শ্ৰীৰাম,
 গুপ্ত,
 দৰশনে.

॥ নাম অপৰাধ ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোৰা ॥ কৰিয়ো হৰিৰ চৰণে বাঁত ।
কলিত হৰিৰ নামেমে গতি ॥ ১

পদ ॥ পদ্য পুৰাণৰ স্বৰ্গ খণ্ডত ।
নিকপি আছে কলি ধৰ্ম্ম যত ॥
তাক শুনা আৰে একান্ত চিতে ।
যাৰ ইচ্ছা আছে ভৱ তৰিতে ॥ ১
আছে চাৰি সিদ্ধ জ্ঞানী পৰম ।
ব্ৰহ্মাৰ চাৰিও পুত্ৰ প্ৰথম ॥
তাসম্বাক পায় নাৰদ ঋষি ।
পুছিল সংশয় কথা হৰিষি ॥ ২
ঈশ্বৰ ভগৱন্ত কৃপাময় ।
কহিছা যিটো মহা পাপচয় ॥
কেনমতে হোৱে বিনাশ তাৰ ।
কলিত কোন পুণ্যে পাৰে পাৰ ॥ ৩
কহিয়া ছেদিয়ো সংশয় যত ।
চাৰিও তোৰা মহাভাগৱত ॥
শুনিয়া সনতকুমাৰ মুনি ।
দিলন্ত উত্তৰ মনত গুণি ॥ ৪

গোবিন্দৰ প্ৰিয় নাৰদ শুনা ।
 ভাগৱত ধৰ্ম্ম আপুনি জানা ॥
 হোক মোক্ষ বুলি সৰে লোকৰ ।
 কৰিলা প্ৰশ্ন সংসাৰতে সাৰ ॥ ৫
 যেনমতে পাৰে সংসাৰ পাৰ ।
 শুনা সাৰধানে উত্তৰ তাৰ ॥
 সদায়ে এড়িল আচাৰ ধৰ্ম্ম ।
 নভৈল যাৰ কিছো জাত কৰ্ম্ম ॥ ৬
 শঠ বুদ্ধি যিটো জগতে বঞ্চে ।
 দস্ত অহঙ্কাৰ সদা নুগুচে ॥
 হুৰা পানি চাটু কৰে চাণ্ডাল ।
 নিষ্ঠুৰ বাক্য বোলে সৰ্বকাল ॥ ৭
 পুত্ৰ দাৰা ধন আতেমে বতি ।
 সৰাতো অধম যি পাপমতি ॥
 সিসৰো পাপত হোৱে ভবণ ।
 যদি হৰি পদে লৱে শৰণ ॥ ৮
 দেৱতো উত্তম কৰুণাকৰ ।
 যুকুতি পাৰে যাত চৰাচৰ ॥
 যিটো থাকে তান দ্ৰোহ আচৰি ।
 ভজিলে তাকো নিস্তাৰন্ত হৰি ॥ ৯

যিটো মন্দমতি অধম নৰে ।

হৰিবো মহা অপৰাধ কৰে ॥

নামত শৰণ লৱে বাবেক ।

নামে হৰে তাৰ সৰে পাতোক ॥ ১০

সুহৃদ হৰি নাম সমস্তৰে ।

তাৰো অপৰাধ যি নৰে কৰে ॥

তাহাৰ বন্ধাৰ নাহি উপায় ।

অৱশ্যে সিটো অধোগতি যায় ॥ ১১

হৰিও ৰাখিবে নৱাৰে তাক ।

শুনিয়া নাৰদে বুলিলা বাক ॥

নামৰ কোন অপৰাধগণ ।

লোকৰ যিটো পুণ্য কৰে ছন ॥ ১২

পাপক সঞ্ছি যায় অধোগতি ।

কহিয়ো নামৰ দ্ৰোহ সম্প্ৰতি ॥

শুনি মুনি বাক্য বুলিলা তথা ।

পুছিল পৰম বহুস্ত কথাত ॥ ১৩

পূৰ্বত কহিলা মোত শঙ্কৰে ।

প্ৰকাশিবো আক তোমাৰ তৰে ॥

শুনা যেন যেন দ্ৰোহ নামৰ ।

হৰি হৰি বোলা সমস্ত নৰ ॥ ১৪

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ষোৰা ॥ ঘুৰ্মিয়ো হৰি হৃদি ৰূপ ধৰি ।
নাহি আন পুণ্য নামক সৰি ॥ ২

পদ ॥ ভকতক নিন্দা কৰে অধম ।
জানিবা নামৰ দ্রোহী পৰম ॥
যাত হস্তে ভৈল নামৰ খ্যাতি ।
তাৰ কি নিন্দা নামে সহে আতি ॥ ১৫

গুণ নাম যত বিষ্ণু শিৰৰ ।
তাক ভিন্ন বুদ্ধি কৰে যি নৰ ॥
নামৰ সিও মহা অপৰাধী ।
নৰকত পৰে দৈৱে নবাধি ॥ ১৬

যিটো পাপী কৰে গুৰুক হেলা ।
বেদকো নিন্দে যদি কোনো বেলা ॥
নামৰ ইও ছয়ো অপৰাধ ।
ভুঞ্জিবে যাতনা নাহিকে বাধ ॥ ১৭

হৰিৰ নামে কল্পে অৰ্থবাদ ।
নামৰ মহিমা কৰে উছাদ ॥
সিজনো নামৰ দ্রোহী পৰম ।
নৰকে পচে নাহি তাৰ জন্ম ॥ ১৮

নামত বলে কৰে পাপ বুদ্ধি ।
অক্ষান্ত যোগে তাৰ নাহি শুদ্ধি ॥
নাম অপবাধী সিও পৰম ।
ভুঞ্জিবে যাতনা অনেক জন্ম ॥ ১৯
ধৰ্ম হোম ব্ৰত তীৰ্থত স্নান ।
যতেক আছে মহাযজ্ঞ দান ॥
আকেয়েৰে কৰে নামক সৰি ।
কতনো যাতনা ভুঞ্জিবে মৰি ॥ ২০
নামক কৰ্ত্তন কৰন্তে আনে ।
আন মন কৰি নুশুনে কাণে ॥
অধক যাই সিও হোৱে কলা ।
বাইবে কাণত তপত শলা ॥ ২১
নাহিকে শ্ৰদ্ধা নপাতে কাণ ।
তাক যিটো দেয় নামক দান ॥
নামৰ দ্ৰোহী নাহি তাত পৰে ।
ভুঞ্জাইবে যাতনা যম কিঙ্কৰে ॥ ২২
শুনিয়া নামৰ মহিমা নীতি ।
তথাপি নামত নকৰে প্ৰীতি ॥
নামৰ দ্ৰোহী সিও অহঙ্কাৰী ।
ভুঞ্জিবেক কাকে জিহ্বা উভাৰি ॥ ২৩

এহি দশ অপবাদী নামব ।
 আমাত কৃপায়ে কহিলা হব ॥
 পূর্বত সমস্ত মুনিব আগে ।
 তোমাত এবে কৈলো অনুবাগে ॥ ২৪
 নামব দ্রোহ নেবে যিটো জানি ।
 পাপত পচে সিও মন্দ প্রাণী ॥
 মাতৃক ক্রোধে ত্যজি যেন অম্ম ।
 দুঃখ মাত্র পারে বালকগণ ॥ ২৫
 এবিয়া অপবাদ দেব ঋষি ।
 নামত যতন কৰা হবিষি ॥
 নামেসে কৰিবে পৰম সিদ্ধি ।
 হবিষ নাম জগতবে নিধি ॥ ২৬
 পুছিলি নারদ ঋষি দুনাই ।
 যাহাব ইজ্ঞান বৈবাগ্য নাই ॥
 সদায় মজি আছে বিষয়তে ।
 এবাইবে নামব দ্রোহ কিমতে ॥ ২৭
 সনতকুমাৰে দিলে উত্তৰ ।
 নামব দ্রোহী যিটো পাপী নব ॥
 সততে ফুবে হবি নাম গাই ।
 তেৰেসে নামব দ্রোহ এড়াই ॥ ২৮

স্বৰূপ শুনা খাৰি উদাসীন ।
 যিজন নাম অপবাধ হীন ॥
 হৰিব তেৰে একে নামে তৰে ।
 শুনে বা বোলে বা মনত স্মৰে ॥ ২৯

কহিলা বহুস্থ মোত শঙ্কৰে ।
 আক ঘিটো নৰে কীৰ্তন কৰে ॥
 মুকুতি পাৰে এৰে অপবাধ ।
 কহিলো নাৰদ নাহিকে বাধ ॥ ৩০

পৰম বান্ধৱ হৰিব নাম ।
 যিজনে আক লৱে অবিজ্ঞান ॥
 তাৰ সাত কাৰ্য্য সাধিবে দেখা ।
 প্ৰতি প্ৰতি লৱা সাতৰো লেখা ॥ ৩১

প্ৰথমে দহিবে পাতকচয় ।
 কৰিবে মহাপুণ্য অভ্যুদয় ॥
 কৰাইবে বিষয়ত বিৰকতি ।
 কৃষ্ণত পৰাইবে প্ৰেম ভকতি ॥ ৩২

কীৰ্তন—২

কীৰ্ত্তন ঘোষা

উপজাইবে আতি বৈষ্ণৱ জ্ঞান ।

মায়াকো দহিয়া কৰে নিৰ্য্যাণ ॥

চৈতন্য মূৰ্ত্তি পূৰ্ণানন্দ হৰি ।

থৈবন্ত তেন্তেয়েবে একে কৰি ॥ ৩৩ ✓

তেৱেসে নাম হৈবে উপশান্ত ।

কহিলো পৰম তত্ত্ব একান্ত ॥

নাম বিনে নাহি কলিত গতি ।

কলিৰ লোক হৈবে পাপমতি ॥ ৩৪

অন্যত্ৰ ধৰ্ম্মে নাহি অধিকাৰ ।

জানিবা কলিত নামেসে সাৰ ॥

কলিত সদা নুহুমেবে হৰি ।

হেলাত মনে আত্মঘাত কৰি ॥ ৩৫

কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে ।

মনুষ্য জন্মক নপায় সেন্ধৰে ॥

আক ব্যৰ্থ কৰা কিনো অভাগী ।

মাণিক্যক বিকা কাঞ্চক লাগি ॥ ৩৬

কেতিক্ষণে কিবা মিলে বিঘাত ।

তথাপি চেতন নাহিকে গাত ॥

আজি কালি কিবা মিলে মৰণ ।

হৰিৰ নামত লৈয়ো শৰণ ॥ ৩৭

নকৰিবা নিন্দা মোক মহন্তে ।

আসিল শাস্ত্র বাৰানসী হন্তে ॥

তাহাৰু চাই নিবন্ধিলো পদ ।

হৰি হৰি বুলি তৰা আপদ ॥ ৩৮

॥ নাম অপবাধ সমাপ্ত ॥

ক্রম পদসংখ্যা পাঠানুব

৬ ॥ সংসার—পাপব, ৮ ॥ অধম—অধিক, ১৭ ॥ গুরুক—নামত,

১৮ ॥ কল্পে—কবে, ২৭ ॥ ইজ্ঞান—বিজ্ঞান, ৩২ ॥ হৈবেক—পাইবেক, হুইবেক ।

॥ পাষণ্ড বর্জন ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ কলিৰ ধৰ্ম হৰি নাম জান ।
পাপীৰ নিন্দাত নেদিবা কাণ ॥ ১

পদ ॥ কহিলা শুকে বেদান্তৰ মৰ্ম ।
শুনা পৰীক্ষিত কলিৰ ধৰ্ম ॥
কলিসি শ্ৰেষ্ঠ চাৰি যুগ মাজে ।
প্রশংসে কলিক জ্ঞানী সমাজে ॥ ১

অপ্রয়াসে সিজে কলিত পুণ্য ।
কলিৰ শুনা কেন মহাগুণ ॥
কবিয়া কীর্তন কলিত আতি ।
পারে বৈকুণ্ঠক ছত্রিশ জাতি ॥ ২

সত্য যুগে কৰি ধ্যান সমাধি ।
ত্ৰৈলোক্য সমস্তে যজ্ঞ আবাসি ॥
দ্বাপবে পূজি নানা ভক্তিভাৰে ।
কলিত কীর্তনে সি গতি পারে ॥ ৩

সত্য যুগে যত আছিল প্ৰাণী ।
 কলিত জন্মিবো বোলে কৈমানি ॥
 হৰি নাম ঘূৰি কলি যুগত ।
 নিছয়ে হৈবেক লোক ভকত ॥ ৪
 দোষৰ নিধি কলি যদি পাপী ।
 আছে মহাপুণ আত তথাপি ॥
 কেবলে কীৰ্তনে সংসাৰ তৰি ।
 বন্ধ ছিণ্ডি হোৱে আপুনি হৰি ॥ ৫
 কলিত কীৰ্তনে হোৱে ভকত ।
 আত পৰে লাভ নাহি লোকত ॥
 আমাৰ বোলে চিত্ত নেদা থাৰি ।
 একাদশ স্কন্ধে চাৰা বিচাৰি ॥ ৬
 কলিৰ লোক আতি পাপমতি ।
 নসাধে আন ধৰ্ম্মে আৰো গতি ॥
 ৰাম নাম যিটো সততে গাৰে ।
 সেহিসে হাততে মুকুতি পাৰে ॥ ৭
 দুৰ্ঘট চিন্তে যদি হৰি স্মৰে ।
 তথাপিতো তাৰ পাতক হবে ॥
 অনিচ্ছাতো যেন অগনি পোলে ।
 বিষ্ণুধৰ্ম্মোত্তৰ আগমে বোলে ॥ ৮

ঘোৰ সংসাৰৰ মুখ্য আয়ুধি ।
 হেন হৰি নাম এৰি বিবুধি ॥
 লভিবে মুকুতি কোন উপায় ।
 মিছাতে পণ্ডিত ফুৰে বোলাই ॥ ৯
 নাৰদে কহন্ত মুনিক মাতি ।
 আচৰ্য্য আচৰ্য্য দেখিয় আতি ॥
 হৰি হেন নাম আছে বিয়াপি ।
 সংসাৰত পৰি মৰে তথাপি ॥ ১০
 হৰি নামে নামে নিছয় ।
 মোহোৰ জীৱন নাৰদে কয় ॥
 কলিৰ কালে আউৰ আত পৰে ।
 নাই নাই নাই গতি লোকৰে ॥ ১১
 নাৰদে দিলন্ত তিনি কতপা ।
 নমানিবে আক কোননো লপা ॥
 নাৰদৰ বাণী শিলাৰ ৰেখা ।
 বৃহত নাৰদৌ বিচাৰি দেখা ॥ ১২
 সমস্ত লোকৰ ধৰ্ম্মক এড়ি ।
 বিমূৰ্খ নামক সততে বড়ি ॥
 সিদ্ধনে যি গতি লভিবে স্মৃথে ।
 সকলে ধাৰ্ম্মিকে নপাইবে ছুথে ॥ ১৩

জানিয়া হৰিক সততে স্মৰ ।
 ক্ৰণেকো নপাসবিবাহা নৰ ॥
 যত মহাপুণ্য মহাপাতক ।
 ই দুয়ো কিঙ্কৰ জানা প্ৰত্যেক ॥ ১৪
 তথাপি যদি চিত্ত নেদা থাৰি ।
 পদ্মপুৰাণত চায়ো বিচাৰি ॥
 বৃহত সহস্ৰ নামত আছে ।
 নপাইলে আমাক নিন্দিবা পাছে ॥ ১৫
 কহিলা শুকে পৰমার্থ বাণী ।
 মহাভাগৱত শাস্ত্ৰ প্ৰমাণি ॥
 নেৰিবা কীৰ্ত্তন দুক্টৰ বোলে ।
 পৱিত্ৰ কৰা হৰি হৰি বোলে ॥ ১৬

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি ও হৰি ৰাম মুৰাৰি ।
 কীৰ্ত্তনৰ নিন্দা সহিতে নপাৰি ॥ ২
 পদ ॥ চাণ্ডালে কৰিছে হৰি কীৰ্ত্তন ।
 বুলিয়া তাক নিন্দে অজ্ঞজন ॥
 তাক সম্ভাষণ যিজনে কৰে ।
 আজন্মৰ পুণ্য তেখনে হৰে ॥ ১৭

বিষ্ণুৰ গুণ নাম অলঙ্কৃত ।

অন্ত্যজ্ঞো যিবা কৰি আছে গীত ॥

তাক নিন্দা কৰে যিটো কুমতি ।

পুণ্যক নাশি যাই অধোগতি ॥ ১৮

আমাত বোলে পতিয়ন নাই ।

দেখিয়ো হৃত সংহিতাক চাই ॥

বজ্রোপুণে কৰে কৰ্ম্মত প্ৰীতি ।

কৰ্ম্মীৰ দম্ভ ভাৱ বাঢ়ে আতি ॥ ১৯

কৰে হিংসা ধৰ্ম্ম নুপজে বোধ !

নুগুচয় যেন সৰ্পৰ ক্ৰোধ ॥

হাসে বৈষ্ণৱক যিটো নিব্ধল ।

পাপত সমূলক্ষে যায় তল ॥ ২০

স্ত্ৰী ধন জন যৌৱন মদে ।

অন্ধ হোৱে বিত্তা গৰ্ব্বৰ পদে ॥

বিষ্ণু বৈষ্ণৱক ঝপায়া নিন্দে ।

হৰি নামে যেন কাণত বিন্ধে ॥ ২১

হৰি ভকতক বিজনে হাসে ।

নুবুজি বেদৰ অৰ্থ বিনাশে ॥

জগততে বিষ্ণু আছন্ত ব্যাপি ।

শুনিয়া তাক নুবুজয় পাপী ॥ ২২

স্ত্রী মত মাংস সেৱাৰ কথা ।
 কৈ মৰে কৈ মৰে জন্মক ব্ৰথা ॥
 সুবুজে বেদ অভিপ্ৰায় গুঢ় ।
 কৰ্ম্মকো কৰিবে নুৰাৰে মূঢ় ॥ ২৩
 মূৰ্খ হুয়া বোলে মঞি পণ্ডিত ।
 নষ্ট কৰি ফুৰে আনৰো চিত ॥
 নিক্ষামে কৰিয়া সকলে কৰ্ম্ম ।
 বিষ্ণুত অৰ্পিব দিসৰ ধৰ্ম্ম ॥ ২৪
 জ্ঞান কীৰ্ত্তন তাহাৰ ফল ।
 মিছাতে নজানি নিন্দে নিষ্খল ॥
 আমাৰ বোলে অপ্ৰত্যয় বাহা ।
 একাদশ স্কন্ধে বিচাৰি চাহা ॥ ২৫
 বিষ্ণু বৈষ্ণৱৰ নিন্দা শুনিয়া ।
 নুওচে কৰ্ণত আঙ্গুলি দিয়া ॥
 সমস্তে পুণ্য নষ্ট হোৱে তাৰ ।
 নৰকত পড়ে নাহি নিস্তাৰ ॥ ২৬
 বিষ্ণু বৈষ্ণৱক কৰে ধিকাৰ ।
 কাটিবাক লাগে জিহ্বাক তাৰ ॥
 শাস্তি কৰিবাক য়েৰে নপাৰি ।
 গুচিবে কাণত আঙ্গুলি গাৰি ॥ ২৭

নিন্দা শুনি যদি তৈব নুগুচে ।
 কল্লেক মানে নৰকত পচে ॥
 যাইবাক যদি নাহি আন স্থান ।
 তথাতে এড়িবে আপুন প্রাণ ॥ ২৮
 তেৰেসে হোৱে প্রায়চিত্ত আতি ।
 দক্ষৰ যজ্ঞত কহিলা সতী ॥
 আমাৰ বোলে অপ্রত্যয় যাইবা ।
 চতুৰ্থ স্কন্ধত বিচাৰি পাইবা ॥ ২৯
 যত তপ ধৰ্ম্ম বেদ বেদাঙ্গ ।
 হৰি নাম বিনা নাহি স্নসান্ধ ॥
 হেন হৰি নামে নাহি বিশ্বাস ।
 কিমতে এড়াইব মৃত্যুৰ ত্রাস ॥ ৩০
 দ্বাদশ স্কন্ধৰ তত্ত্ব উদ্ধাৰি ।
 কহিলন্ত শুকে উপসংহৰি ॥
 জ্ঞানত কৰ্ম্মত কৰি সম্প্রতি ।
 হৰি কীৰ্ত্তনেসে পৰম গতি ॥ ৩১
 উৰেৰা বাবানসী ঠাৱে ঠাৱে ।
 কবির গীত শিষ্টসৰে গাৱে ॥
 তথাপিভো আখি ফুটিল তাৰ ।
 হৰি কীৰ্ত্তনক কৰে ধিক্কাৰ ॥ ৩২

শুনা সৰ্ব জন কহো সাফাত ।
মুঢ়ৰ বোলত নাহি সঞ্জাত ॥
বোলোক আসি ভাগৱত চাই ।
তেৱেসে বুজো তাৰ মুনিবাই ॥ ৩৩
পুৰাণ সূৰ্য্য মহাভাগৱত ।
বেদান্তৰো ইটো পৰম তত্ত্ব ॥
আক নুবুজি ফুৰে নিন্দা কৰি ।
তাৰ মুখ দেখি বুলিবা হৰি ॥ ৩৪

৫-৭-৪৫

॥ তৃতীয় কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ ত্ৰাহি বাম হৰি মোৰে ।
মণ্ডি মন্তিলো সংসাৰ ঘোৰে ॥ ৩
পদ ॥ কীৰ্তন মহিমা শুনা উৎসুকে ।
বাহুয় স্বকৃত যি কৈলা শুকে ॥
সকলে ধৰ্ম্মতে কৰি বিশিষ্ট ।
হৰি কীৰ্তনেসে ধৰ্ম্ম গৰিষ্ঠ ॥ ৩৫
অনাদৰি আন ধৰ্ম্ম সম্প্ৰতি ।
দিয়ে উপদেশ হৰি ভকতি ॥
ব্যাসৰ শুনি চিত্ত শান্ত ভৈল ।
প্ৰথম স্বকৃত নাৰদে কৈল ॥ ৩৬

কীৰ্ত্তন ঘোষা

চাৰিও বেদক ব্ৰহ্মায়ে আনি ।
 বিচাৰিলা তিনিবাৰ প্ৰমাণি ॥
 এহিমাৰ্ণে মাত্ৰ কৰিলা সাৰ ।
 হৰি কীৰ্ত্তনেসে তৰে সংসাৰ ॥ ৩৭
 হেন জানি ৰাজা একান্ত মনে ।
 কৰিয়ো যতন হৰি কীৰ্ত্তনে ॥
 ৰাজাত কহন্ত শুকে প্ৰবন্ধে ।
 বিচাৰি দেখিয়ো দ্বিতীয় স্কন্ধে ॥ ৩৮
 আতি লবলেশ বিষয় স্তুত ।
 আৰু লাগি ভৈল হৰি বিমুখ ॥
 নকৰে ৰতি হৰি কীৰ্ত্তনত ।
 আপুন কৰ্ম্মে সিও ভৈল হত ॥ ৩৯
 সিটো চাণ্ডালক গৰিষ্ঠ মানি ।
 যাৰ জিহ্বাগ্ৰে অৰে হৰি বাণী ॥
 সমস্তে তীৰ্থতে কৰিল স্নান ।
 কৰিলে সিসি তপ হোম দান ॥ ৪০
 সেহিসে কুলীন বেদক বুজে ।
 যাহাৰ মুখে হৰি নাম বীজে ॥
 পৰম তত্ত্ব জানি দেৱহুতি ।
 তৃতীয় স্কন্ধত কৰিলা তুতি ॥ ৪১

নলাগে লান মুকুতিক তথা ।
নাহি হৰি পদ পঙ্কজ যথা ॥
কৰ্ণৰ অমৃত হৰি চৰিত ।
ভকতৰ মুখে শুনিবো নিত ॥ ৪২
হৰি কথামৃত কণাৰ বাৰে ।
ছনাই আত্মজ্ঞান স্তম্বাৰে ॥
নলাগে বৰ নমাগোহো তাক ।
চতুৰ্থ স্কন্ধত পৃথুৰ বাক ॥ ৪৩
জবা মৰণৰ সময়ে দুঃখে ।
তযু গুণ নাম নেৰোক মুখে ॥
মাগন্ত ঋত্বিজে বৰ প্ৰবন্ধে ।
নাভিব যজ্ঞত পঞ্চম স্কন্ধে ॥ ৪৪
পঞ্চম মহাপাপী যিটোজন ।
তাৰো প্ৰায়চিত্ত হৰি কীৰ্তন ॥
তাক লাগি ভৈল হৰিৰ মতি ।
ইটো মোৰ ভৈল বাখো সম্প্ৰতি ॥ ৪৫
ব্ৰহ্ম বধী গুৰু বধী যতেক ।
পিতৃ মাতৃ বধী পাপী অনেক ॥
কুকুৰ খায় হেন ম্লেছগণে ।
সিও শুদ্ধ হোৱে হৰি কীৰ্তনে ॥ ৪৬

চাণালো হৰি নাম লৰে মাত্ৰ ।
 কৰিবে উচিত যজ্ঞৰ পাত্ৰ ॥
 পাপৰ আনু উভাবয় নামে ।
 আক তুচ্ছ কৰি মৰে কি কামে ॥ ৪৭
 নামৰ মহিমা জানি সমূলি ।
 জগতৰে মোক্ষ হৈবেক বুলি ॥
 পূৰ্বত আক গোপ্য কৰি থৈলা ।
 দেখিয়ো ষষ্ঠ স্কন্ধে শুকে কৈলা ॥ ৪৮
 নলাগে দেৱ দ্বিজ ঋষি হৈবে ।
 নলাগে সম্ভূত শাস্ত্ৰ জানিবে ॥
 মিছাতে মৰে আন কৰ্ম কৰি ।
 হোৱন্ত ভকতিতে তুমি হৰি ॥ ৪৯
 যক্ষ বক্ষ দৈত্য ব্ৰজৰ বাসী ।
 পক্ষী মৃগগণ চাণালো আসি ॥
 একান্তে কৰিয়া হৰি ভকতি ।
 মহাত্মথে পাৰে পৰম গতি ॥ ৫০
 সপ্তম স্কন্ধত প্ৰহ্লাদ বাণী ।
 দেখিয়ো বিচাৰ কৰি প্ৰমাণি ॥
 মূৰ্খৰ কথা সৰে পৰিহৰি ।
 সদায়ে ডাকিয়া ঘূৰিয়ো হৰি ॥ ৫১

॥ চতুর্থ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বামেসে জীরষ বামেসে প্রাণ ।
বাম বিনা নাহি বান্ধব আন ॥ ৪

পদ ॥ মন্ত্ৰ তন্ত্ৰ আনো দ্রব্য অনেক ।
দেশ কাল পাত্র ছিদ্ৰ যতেক ॥
পূর্ণ নুহি যত যজ্ঞৰ অঙ্গ ।
হবি নামে কৰে সৰে স্তম্ভঙ্গ ॥ ৫২

বামনৰ আগে শুক্ৰৰ বাক ।
অষ্টম স্কন্ধত দেখিয়ো তাক ॥
ভকত জনেসে মোৰ হৃদয় ।
ময়ো ভকতৰ হিয়া নিছয় ॥ ৫৩

মণ্ডি বিনে ভক্তে নিচিন্তে আন ।
ভকত বিনে মোৰো নাহি ধ্যান ॥
দুৰ্বাসাৰ আগে কৈলা মুৰাৰি ।
নবম স্কন্ধত দেখা বিচাৰি ॥ ৫৪

মুকুতি বসকো অৰে ভকতি ।
তাক এড়ি কৰে জ্ঞানত বতি ॥
দুঃখ মাত্র পাৰে পাছেসে জানে ।
কাষ্ঠ পতানক যেহেন বানে ॥ ৫৫

ব্রজৰ তৃণ হৈবো ববভাগ ।
 পাইবো গোপিকাৰ বেণুক লাগ ॥
 যাৰ মিত্র ভৈলা জগতপতি ।
 ব্রহ্মায়ে কৰিলা কৃষ্ণক তুতি ॥ ৫৬
 ব্যভিচাৰী দুৰ্দ্ধা ব্রজ যুৱতী ।
 তথাপি কৃষ্ণত ভৈল ভকতি ॥
 জানিলো পাপীও ভজোক মাত্ৰ ।
 এতেকে ভৈল মুকুতিৰ পাত্ৰ ॥ ৫৭
 কৃষ্ণৰ কথাত যিটো বসিক ।
 ব্রাহ্মণ জন্ম তাৰ লাগে কিক ॥
 স্মৰোক মাত্ৰ হৰি দিনে বাতি ।
 নবাছে ভকতি জ্ঞাতি অজাতি ॥ ৫৮
 নন্দৰ ব্রজে যত গোপীজাক ।
 সদা বন্দো তান পদ ধূলাক ॥
 নুওচে হৰি গীত দিনে বাতি ।
 জগতকে কৰে পৱিত্ৰ আতি ॥ ৫৯
 উদ্ধৱে বন্দিলা গোপীৰ ধূলি ।
 আবে মুঢ়জনে নিন্দে কি বুলি ॥
 শৰীৰ শৰক মঞি বোলে চিত্তে ।
 মনত কৰে পুত্ৰ ভাৰ্য্যা বিদ্ভে ॥ ৬০

তীৰ্থ বুলি কবে জলত শুদ্ধি ।
 প্ৰতিমাত কবে দেৱতা বুদ্ধি ॥
 বৈষ্ণৱত নাই ইমৰ মতি ।
 গৰুতো অধম কৃষ্ণ বদতি ॥ ৬১
 একান্তে মৰে কৰ্ম্ম মাত্ৰ কৰি ।
 হৃদয়ে থাকিয়া বিদূৰ হৰি ॥
 শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তনে যাৰ অভ্যাস ।
 নছাড়ন্ত হৰি তাহাৰ পাশ ॥ ৬২
 মিছা তৰ্ক বাদে ভৈলো আন্ধাৰ ।
 নপাও জ্ঞান পন্থ কৰি বিচাৰ ॥
 মাধৱ বামন গোৱিন্দ বুলি ।
 কৈমানি মুকুত হৈবো সমূলি ॥ ৬৩
 দশম স্কন্ধত বেদৰ তুতি ।
 আক নমানিবে কোন যুগুতি ॥
 পাষণ্ডেসে নিন্দে বেদৰ বাণী ।
 তাৰ সম্ভাষণ এড়িবা জানি ॥ ৬৪
 কৰ্ম্ম তপ জ্ঞানে সাধে যি গতি ।
 দানে সন্ন্যাসেও পাৰে সম্প্ৰতি ॥
 ভকতে স্থখে বসি পাৰে তাক ।
 উদ্ধৱৰ আগে কৃষ্ণৰ বাক ॥ ৬৫

কীৰ্ত্তন—৩

পৰম অহিংসা ধৰ্ম সন্ধ্যাসে ।
 নপারে যি মোক জ্ঞান অভ্যাসে ॥
 ভকতেসে কৰে আমাক বশ্য ।
 কহিলো উদ্ধৱ ইটো বহস্য ॥ ৬৬

গৰু গোপিকা পশু বৃক্ষ বন ।
 নাহি জন্মান্তৰে কিছু সাধন ॥
 এহি জন্মে মাত্ৰ কৰি ভকতি ।

পাইলেক সকলে মোহোৰ গতি ॥ ৬৭ $\frac{40}{42} = 2 \text{ cr-11}$

অশুদ্ধ মনৰ কৰ্ম বিফল ।

ত্ৰেৰে যেন আৰ'। ঘটৰ জল ॥

কৃষ্ণৰ বাক্য পাষণৰ বেথা ।

একাদশ স্কন্ধ বিচাৰি দেখা ॥ ৬৮

বোলন্ত শুকে কিনো ভৈল খেদ ।

পাষণ্ডে কৰিল বুদ্ধিক ভেদ ॥

কলিত হৰিৰ কীৰ্ত্তন এড়ি ।

ফুৰিবে লোকে আন কৰ্ম কৰি ॥ ৬৯

পাইবেক শ্ৰম তপ ধৰ্ম কৰি ।

একান্তে যিটো নুশ্ৰমৰে হৰি ॥

জ্ঞানতো কৰ্মতো কৰিয়া নৰ ।

হৰি কীৰ্ত্তনত কৰা আদৰ ॥ ৭০

দ্বাদশ স্কন্ধত এহিসে কৈল ।
 তথাপি মুঢ়ৰ বোধ নভৈল ॥
 কৰে উপালম্ব হৰি কীৰ্তনে ।
 আত্মঘাত কৰি মৰে আপুনে ॥ ৭১
 বিষ্ণু ভকতক দেখিয়া হাসে ।
 আপুনিও নষ্ট আনকো নাশে ॥
 কীৰ্তন শুনিয়া সম্যকে মৰে ।
 জানিবা নিতে মহাপাপ কৰে ॥ ৭২
 হৰি ধ্বনি শুনি বিহ্বল হুই ।
 হিয়াত তাৰ লাগে যেন জুই ॥
 সমস্তে শাস্ত্ৰতে কৰিয়া সাৰ ।
 পাষাণ মৰ্দন নাম ইহাৰ ॥ ৭৩
 এহিসে মৰ্দ্দবে পাষাণ মতি ।
 জানিবা কলিত নামেমে গতি ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 বোলা হৰি হৰি সমস্ত জনে ॥ ৭৪
 ॥ পাষাণ মৰ্দন সমাপ্ত ॥

ক্রম	পদসংখ্যা	পাঠান্তৰ
৩ ॥ নানা—মহা,	৫ ॥ ছিণ্ডি—চিণ্ডি,	৮ ॥ পোলে—পোৰে,
১৮ ॥ কৰি—ৰচি,	২৭ ॥ গাৰি—মাৰি,	৪০ ॥ অৰে—থাকে,
সিসি—সৰে,	৬৭ ॥ মোহোৰ—জানোৰ,	৬৮ ॥ আৰা—এৰা

॥ ধ্যান বৰ্ণন ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

ষোষা ॥ ত্রাহি গোপাল কুপাল স্বামী ।
মজিলো ভর ভলধিত আমি ॥ ১.

পদ ॥ একমনে শুনা হবিষ ধ্যান ।
বৈকুণ্ঠ নামে আছে মহা থান ॥
শাবী শাবী বঞ্জে বিমানচয় ।
বৈদূর্য্য হীরা মবকত ময় ॥ ১

চন্দ্র সূর্য্য যেন প্রকাশে আতি ।
নজানি যাত পশি দিন বাত্রি ॥
চাক সর্বোবব নিশ্চল জল ।
স্বগন্ধি পদ শোভে উতপল ॥ ২

আছে বাজহংস সমূহে বঞ্জি ।
লীলায়ে মুগাল ভুঞ্জে উভঞ্জি ॥
পাবে পাৰিজাত মলয়া বার ।
চটকে তেজে স্তললিত বার ॥ ৩.

ভ্রমবগণে গারে হবি গীত ।
 বৈষ্ণবগণ শুনি আনন্দিত ॥
 হেন বৈকুণ্ঠৰ মাজতে পাছে ।
 উচ্ছিত বহু মন্দিৰেক আছে ॥ ৪
 বৈদূৰ্য্য তন্তু স্ফটিকৰ বাৰ ।
 মাণিক কপাট হীৰাৰ দ্বাৰ ॥
 কাটিল জিহ্বীৰি সুবর্ণাৱলী ।
 বিচিত্র মণি মৰকত স্থলী ॥ ৫
 পদ্মবাগ বহ্নে লগাইল চোঁতি ।
 কোটি সূৰ্য্য যেন গৃহৰ জ্যোতি ॥
 বিচিত্র চন্দ্রতাপ আছে টানি ।
 অঁৰিল মুৰাৰি মুকুতা-মণি ॥ ৬
 হেন মন্দিৰে বহু সিংহাসনে ।
 আছন্ত বসি প্রভু নাৰায়ণে ॥
 চৌপাশে সেৱে পাৰিষদ যত ।
 মৌলিক ছত্ৰ ধৰি উপৰত ॥ ৭
 ধৱল চামৰে দুপাশে বিঞ্চে ।
 সঘনে স্তবতি কুসুম সিঞ্চে ॥
 চৰণে অনেক ভকতি ভাৱে ।
 উপাসন্ত লক্ষ্মী জগত মাৰে ॥ ৮

কীর্তন ঘোষা

চৈতন্যময় শুদ্ধ রূপ ধৰি ।
 পৰম আনন্দে আছন্ত হৰি ॥
 আতি চমৎকাৰ রূপ বিপুল ।
 কন্দৰ্প কোটি সম নোহে তুল ॥ ৯
 কোটি ইন্দু সম আছে প্রকাশি ।
 স্মৰণে দহৰে পাতক বাশি ॥
 ভকতৰ বন্ধু জগত বাপ ।
 বোলা হৰি হৰি হৰোক পাপ ॥ ১০

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ কৰুণা সিন্ধু ভকত বন্ধু কৰুণা সিন্ধু ॥
 ৰূপে তুল নোহে কোটি ইন্দু ॥ ২
 পদ ॥ থিৰ বুদ্ধি কৰি ভকত জনে ।
 প্রত্যেক অঙ্গক চিন্তিবে মনে ॥
 চৰণ পদ্য দেখি স্থখী হুই ।
 অৰুণ আতি পদন্তল ছুই ॥ ১১
 অঙ্কুশ পদ্য ধ্বজ বজ্র যব ।
 দেখি চিহ্ন তাতে মিলে উৎসব ॥
 চৰণ পঙ্কজ আছে প্রকাশি ।
 আঙ্গুলি পান্ধি তাৰ ভৈল পাশি ॥ ১২

দেখিয় বত্ৰৰ পাকৰি নয় ।

প্ৰকাশে তাতে নখচন্দ্ৰচয় ॥

বতনে উজ্জ্বল উজ্জলি যত ।

নূপুৰ প্ৰকাশে পাদ পৃষ্ঠত ॥ ১৩

বত্ৰৰ হোড়ৰ জ্বলে জজ্ঞাত ।

উৰু কৰিকৰ সম সাক্ষাত ॥

কটিত প্ৰকাশে বসন পীত ।

বাস্কিছা মেথলা বহ্নে বঞ্জিত ॥ ১৪

নাভি সৰোৰুহ ৰুচিৰ কান্তি ।

হৃদয়ে প্ৰকাশে শ্ৰীবৎস পান্তি ॥

উৰম্বলে লক্ষ্মী দিলন্ত দেখা ।

কষটিত যেন সোণাৰ বেথা ॥ ১৫

পীত বস্ত্ৰে শোভে শ্যামল কায় ।

তড়িত জড়িত জ্বলদ প্ৰায় ॥

বহল হৃদয়ে মুকুতা হাৰ ।

প্ৰকাশে জিলিমিলি পেচন্দাব ॥ ১৬

চিকিমিকি কৰে বত্থৰ জালা ।
 আপাদলম্বী গলে বনমালা ॥
 তাহাৰ মধু গন্ধে হয় ভোল ।
 বেঢ়িয়া মধুকৰে কৰে বোল ॥ ১৭

চাক চতুৰ্ভুজ শোভে স্থান ।
 ললিত বলিত নীল মোলান ॥
 কেয়ূৰ কঙ্কণ বলয়া তাতে ।
 প্ৰকাশে নব কিশলয় হাতে ॥ ১৮

বত্থৰ শলাকা আঙ্গুলি পান্ধি ।
 আঙ্গুঠিচয় তাতে কৰে কান্ধি ॥
 অৰুণ নখ চন্দ্ৰমাৰ শাৰী ।
 শঙ্খ চক্ৰ গদা পঙ্কজধাৰী ॥ ১৯

গলত গলপতা সাতসৰী ।
 উড়ে নবগুণ পীত উত্তৰী ॥
 শ্যামল শৰীৰে শোভে অধিক ।
 ময়ূৰ পুছ যেন চিকমিক ॥ ২০

কন্থ কণ্ঠে শোভে কৌস্তভ মণি ।
 প্রভাতে উদিত আদিত্য যেনি ॥
 পূৰ্ণচন্দ্র কচি মুখ মণ্ডল ।
 কর্ণত মকর দোলে কুণ্ডল ॥ ২১

তাৰ বশ্মি জ্বলে গণ্ড পাণ্ডুর ।
 কচিৰ চিবুক চাক অধর ॥
 পবিত্র বস্ত্রে যেন কৰি কান্তি ।
 সুন্দর দান্ত মুকুতাৰ পান্তি ॥ ২২

সদায় নুগুচে ঈষত হাস ।
 নাসা তিল ফুল সম প্রকাশ ॥
 অকণ লোচন পঙ্কজ পাশি ।
 ধনু সম আছে ভ্রুৰ প্রকাশি ॥ ২৩

বহ্নয় কৰে তিলকে কান্তি ।
 কপালে লম্বিত অলকা পান্তি ॥
 বঞ্জে শিৰে বহ্নয় মুকুট ।
 চুড়ামণি বস্ত্রে প্রকাশে জুট ॥ ২৪

কীৰ্ত্তন ঘোষা

তাৰ মাজে বহু পঙ্কজ মালা ।
 উজ্জ্বল মুখ লাগি তাৰ জ্বালা ॥
 হেন মনোহৰ ৰূপ নিৰীক্ষি ।
 থাকিব সমস্ত অঙ্গক দেখি ॥ ২৫

মস্তকৰ পৰা পাদ পৰ্য্যন্তে ।
 নমাইবে মনক ছনাই দেখন্তে ॥
 ধ্বজ ব্রজ পদ্ম অক্ষুণ্ণ জৰে ।
 প্রদক্ষিণে নমি পড়িব পাৰে ॥ ২৬

এতেকে হৈবেক পৰম সিদ্ধি ।
 হৰিসে জানা জগতৰ নিধি ॥
 হেলায়ে সংসাৰ তৰিবা পুনু ।
 নকৰা বিফল মনুষ্য তনু ॥ ২৭

দৃঢ় কৰি ধৰা হৰিব পাৰ ।
 পাপ সাগৰত এহিসে নাৱ ॥
 কৃষ্ণৰ কিস্কৰ শঙ্কৰে ভণে ।
 হৰি হৰি বোলা সমস্ত জনে ॥ ২৮

॥ ধ্যান বৰ্ণন সমাপ্ত ॥

॥ অজামিল উপাখ্যান ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ জয় জগন্নাথ অনাথ বন্ধু ।

মাধব মুকুন্দ বাম ॥ ১

পদ ॥ হবিষ নামৰ শুনিয়ে মহিমা

সারধান কৰি চিত্ত ।

অজামিল নামে আছিল ব্রাহ্মণ

বেশ্যাত হুয়া পতিত ॥

বিপ্রৰ ঔৰসে বেশ্যাব গৰ্ভত

দশ পুত্র জাত ভৈল ।

আতি দায়াতবে কনিষ্ঠ পুত্রৰ

নাৰায়ণ নাম থৈল ॥ ১

জাতি কুল ত্রিয়া সমস্তে তেজিল

মিলিল কৰ্ম্ম বিপাক ।

যত মহাপাপ সমস্তে সিঙ্গিল

পোষন্তে পুত্র ভাৰ্য্যাক ॥

অনেক অধৰ্ম্ম কবন্তে বিপ্ৰৰ
 আয়ু ভৈল সমাপত ।
 ভয়ঙ্কৰ তিনি গোটা যমদূত
 আগে ভৈল উপগত ॥ ২
 হাতে পাশজৰী চক্ষু টেব কৰি
 থূলন্তৰ তাৰ জাগ্ৰ ।
 কৃষ্ণ বৰ্ণ কায় দেখি ধাতু যায়
 হাতত লোহাৰ ডাঙ্গ ॥
 ব্ৰাহ্মণক ধৰি জীৱ বাজ কৰি
 বান্ধিলেক হাত তুলি ।
 ভয়ে অজামিলে পুত্ৰক ডাকিল
 আইস নাৰায়ণ বুলি ॥ ৩
 মৰন্তে বিপ্ৰৰ মুখত শুনিয়া
 হৰিৰ কীৰ্ত্তন বাণী ।
 প্ৰভু নাম লৱৈ বুলি খেদি আইল
 বিষ্ণুদূত চাৰি প্ৰাণী ॥
 যমৰ দূতক দেখায়া বিপ্ৰৰ
 কাটিল বান্ধ হাতৰ ।
 কোন তুমিসৰ বুলিয়া পুছয়
 ডৰিয়া যম কিঙ্কৰ ॥ ৪

সরাবো সুন্দর শ্যাম কলেরব

গীত বস্ত্রে আতি বঞ্জে ।

চাৰিয়ো প্রসন্ন বদন মণ্ডলে

পূর্ণ চন্দ্রমাকো গঞ্জে ॥

পদ্ম পত্র সম আয়ত লোচন

দ্রব যুগে কবে কান্তি ।

নাসা তিলফুল অধব বাতুল

দান্ত মুকুতাৰ পান্তি ॥ ৫

শিবত বদ্রব কিৰাটি কর্ণত

মকব কুণ্ডল ছলে ।

চাৰিৰো আজানু লম্বিত পদ্মব

মালা শোভা কবে গলে ॥

হিয়াত বিচিত্র বদ্র বিৰচিত

গজ মুকুতাৰ হাব ।

চাক চতুর্ভুজ কেয়ূৰ কঙ্কণে

কবে আতি জাতিকাৰ ॥ ৬

শঙ্খ চক্র গদা পদ্ম শাস্ত্র ধনু

সবে ধৰি আছা হাতে ।

বদ্রব মেথলা কটি মাঝে জ্বলে

সোণাৰ কিঙ্কিণী তাতে ॥

কৰিকৰ সম উৰু নিৰুপম

পাৰ নৰ পদ্মকোশ ।

সমান বয়স চাৰিকো দেখন্তে

মনত মিলে সন্তোষ ॥ ৭

সূৰ্য্য সম সৰে জ্বলন্তে আছাহা

সমন্তে দিশ প্রকাশি ॥

মহাপাপী ইটো বিপ্রক নেহন্তে

কিসক বাধিলা আসি ॥

হেন শুনি হাসি চাৰি বিমুদূতে

দিলন্ত তাক উত্তৰ ।

কোন পাপ পুণ্য একো নজানস

শুন বে যম কিঙ্কৰ ॥ ৮

মৰিবাব বেলা ইটো অজামিলে

নাৰায়ণ নাম লৈল ।

কোটি জনমৰ যত মহাপাপ

তাৰো প্রায়চিত্ত ভৈল ॥

ব্রহ্ম বধ পিতৃ বধ স্নৰা পান

অগম্যা গমন কৰে ।

গৰু তিৰী মাৰে স্বৰ্গৰ্ক হৰে

মিত্ৰৰ দ্রোহ আচৰে ॥ ৯

সংসাৰৰ যত আনো অসংখ্যাত
 আছে মহাপাপীগণ ।
সৰাৰো এহিসে মুখ্য প্ৰায়চিত্ত
 হৰিৰ নাম কীৰ্ত্তন ॥
মাধৱৰো মতি হোৱে তাক প্ৰতি
 যি ফুৰে নাম স্মৰি ।
ইটো মোৰ দাস নছাড়ন্ত পাশ
 ৰাখিয়া ফুৰন্ত হৰি ॥ ১০

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোৰা ॥ তাৰিয়া নিয়োক নাথ নাৰায়ণ
 চৰণে শৰণ লৈলো ।
তোমাৰ ভকতি নকৰি কুপাল
 জনম বিফল কৈলো ॥ ২

পদ ॥ হৰি কীৰ্ত্তনে মহাপাতকক
 যিমতে কৰে নিৰ্য্যাণ ।
আন প্ৰায়চিত্তে পৱিত্ৰ কৰিবে
 নৰাৰে তাৰ সমান ॥

যিটো পাতকৰ প্রায়চিত্ত কৰে
 দুনাই তাতে মন মজে ।
 চিত্তৰ শোধনে হৰিৰ কীৰ্তনে
 পাপৰ আলু উভঙ্গে ॥ ১১
 পুত্ৰ নাম ধৰি উপহাস্য কৰি
 হেলাতো যি বোলে হৰি ।
 তাহাৰো সমস্ত পাতক দহৰে
 জানা আৰু নিষ্ঠ কৰি ॥
 পৰে বা পিছলে সৰ্পে বা দংশয়
 জ্বৰে তাপে পীড়া কৰে ।
 এতেকতে যদি হৰি নাম লৰে
 যম যাতনাকো তৰে ॥ ১২
 হৰি নামে সৰ পাতক দহৰে
 জ্ঞানে বা অজ্ঞানে বোলে ।
 যেন হতাশনে শুখান কাষ্ঠক
 আতি অপ্রয়াসে পোলে ॥
 প্রমাদত থাকি যিটো হৰি বোলে
 সিও সৰ দুঃখ তৰে ।
 যেন মহৌষধি নজানি ভুঞ্জিলে
 তাৰো গৰ্ভ বোগ হবে ॥ ১৩

আমাব পৰয়া কাঢ়িয়া লৈবেক
কৈত অধিকাৰী আছে ।

হেন শুনি যমে বিমুগ্ধ স্মৰিয়া
দূতক মাতিলা পাছে ॥ ১৬

শুনা দূতগণ প্রভু নাৰায়ণ
আছন্ত জগত স্বামা ।

তাহান আজ্ঞাক শিৰত ধৰিয়া
প্রজাক নিয়মো আমি ॥

তানে দূতচয় সদায় ভ্রময়
বৈষ্ণৱক বক্ষা কৰি ।

মাধৱৰ বেশ ভূষণে ভূষিত
হাতে চাৰি অস্ত্র ধৰি ॥ ১৭

দেৱ ঋষি নৰ সিদ্ধ বিদ্যাধৰ
অস্ত্ৰ চাৰণগণে ।

হৰিৰ নামৰ গোপ্য মহিমাক
তেদম্বো কেহো নজানে ॥

ব্রহ্মা হৰ মনু কপিল কুমাৰ
শুক ভীষ্ম বলিৰায় ।

প্রহ্লাদ নাৰদ জনক আমিদি
বাহুজন সমুদায় ॥ ১৮

পৰম গুপ্ত

হৰি নাম ধৰ্ম্ম

জানি আছে শুদ্ধভাৱে ।

যাক আচৰিলে

থাৱতে বসিয়া

হৰ্ষভ মুকুতি পাৰে ॥

হৰিত ভকতি

কৰে সৰ্বদায়

কৰিয়া কীৰ্ত্তন কৰ্ম্ম ।

মনুষ্য লোকত

এহিমাণে মাত্ৰ

পুৰুষৰ শ্ৰেষ্ঠ ধৰ্ম্ম ॥ ১৯

হৰি নাম ধৰ্ম্ম

স্মৰণ মহিমা

দেখিয়ো দূত সম্প্ৰতি ।

পাপী অজামিলো

নাৰায়ণ বুলি

পাইলে কেন সদগতি ॥

হেন বিমৰিষি

যিটো জ্ঞানীগণে

ফুৰে হৰি নাম গায় ।

কুল উদ্ধাৰিল

আপুনো তৰিল

এড়াইল আমাৰ দায় ॥ ২০

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি বোল হৰি বোল আহে লোকাই
হৰি বিনে গতি নাই ॥ ৩

পদ ॥ হৰিব চৰণ চিন্তিয়া বেড়ারে
হৰি নাম লৰে ডাকি ।
সিদ্ধ মুনিগণে তাৰ যশ গারে
প্রশংসে স্বৰ্গত থাকি ॥
মাধৱ আসি কোমুদকী গদা
বক্ষা কৰি ফুৰে তাক ।
তাহাৰ ওচৰ নচাপিবি কেহো
দূতগণ মোক হাক ॥ ২১
বৈষ্ণৱক দেখি অন্তৰি পলাইবি
ভয়ে চপবাইবি মুণ্ড ।
নুহি মাধৱ গদাৰ কোবত
হৈবেক হাড় খুখুণ্ড ॥
কীৰ্ত্তনৰ ধ্বনি যিথানত শুনি
তাৰ নচাপিবি পাশ ।
বিষ্ণু দূতচয় তথাতে থাকয়
কৰিবন্ত সৰ্বনাশ ॥ ২২

যাহাৰ জিহ্বায়ে নোবোলে বিষ্ণুৰ

গুণ নাম সৰ্বক্ষণ ।

যিজন্মৰ মনে

হৃদয় পদ্মত

নিচিন্তে কৃষ্ণ চৰণ ॥

যিজন্মৰ শিবে

নকৰে প্ৰণাম

কৃষ্ণৰ পদ কমলে ।

তাত মোৰ দায়

নেড়িবি সদায়

বান্ধি আন হাতে গলে ॥ ২৩

হৰি চৰণত

সদায়ে বিমুখ

নুশুনে কৃষ্ণৰ কথা ।

মাধৱৰ একো

কৃত্য নকৰয়

শ্ৰম কৰি ফুৰে বৃথা ॥

কৃষ্ণৰ কীৰ্তন

নকৰি থাকয়

আনসে কথা চোবাই ।

সিটো পাপিষ্ঠক

বাণ্টে বান্ধি আন

লোহাৰ ডাঙ্গে কোবাই ॥ ২৪

নবকৰ পথ

ইটো গৃহ বাদ

আতেসে যাহাৰ ৰতি ।

ভাৰ্য্যাক পুত্ৰক

পুৰিবে যতনে

এড়ে ত্ৰিজগত পতি ॥

বিষ্ণুৰ চৰণ

নিচিন্তি সদায়ে

ধনকেসে কৰে ধ্যান ।

সিটো পাতকীক

শুধিবে নলাগে

যাতনাক লাগি আন ॥ ২৫

কৃষ্ণ কথা এড়ি

সাতে পাঞ্চে বেড়ি

আন কথা কই থাকে ।

অমৃতক এড়ি

যেন বিষ্ঠা ভুঞ্জে

গৰু শূকৰৰ জাকে ॥

সিটো পাপীসৰ

দৈৱে ভৈল হত

চিন্তে আপুনাৰ মাৰ ।

উপজি মৰিবে

যাতনা ভুঞ্জিবে

নাহিকে তাৰ নিস্তাৰ ॥ ২৬

বিষ্ণুৰ নামৰ

মহিমা শুনিয়া

দূতগণ গৈল ডৰি ।

হৰি ভকতক

দেখিবাক প্ৰতি

ডবায় সেহিদিন ধৰি ॥

শুক নিগদতি

শুনা কুকপতি

কহিলো পৰম সাৰ ।

হৰি নাম বিনা

পাপ সাগৰত

কাহাৰো নাহি নিস্তাৰ ॥ ২৭

মহাযোগীজনে। ব্রহ্ম চিন্তে যদি
হবিব নাম নলরে ।
সিও ভ্রষ্ট হুয়া সংসারত পড়ে
চাৰি বেদে হেন করে ॥
ধৰ্ম্ম অর্থ কাম যিটো অভিনাষে
যি চারে মোক্ষৰ পথ ।
সিও হবি নাম কীৰ্ত্তন কবিসি
পারে সব মনোবথ ॥ ২৮
নামৰ মহিমা নজানি ঋষিয়ে
আন প্রায়চিত্ত বিহে ।
মৃত সঞ্জোরনী নজানিয়া বৈছে
আন ঔষধক দিয়ে ॥
জগতবে মোক্ষ হৈবেক বুলিয়া
জানিয়া ইটো নকরে ।
সংসার ছলভ হেন হবি নাম
হেলাতে কতো নলরে ॥ ২৯
হবিব নাম গোপ্য মহিমা
পূৰ্ব্বতো অগস্তি ঋষি ।
মলয়া গিৰিত বিষ্ণুক অর্চন্তে
কহিলা মোত হবিষি ॥

তাৰদেকে মহা পাতক হস্তীৰ
 থাকে মহাগৰ্ব মদ ।
 যাৰে বাম নাম প্রমত্ত সিংহৰ
 নুগুনে ধ্বনি শব্দ ॥ ৩২
 বাম হেন ইটো দুগুটি অক্ষৰ
 সদায়ে আদৰে গাৰে ।
 সংসাৰ সাগৰ তৰি সিটো নৰে
 দুৰ্লভ মোক্ষক পাৰে ॥
 হুইবে মল মতি লোকৰ নিছয়
 গুচিবে সৰে আচাৰ ।
 কলি যুগে আৰ অন্ত্র ধৰ্ম ত
 কাৰো নাহি অধিকাৰ ॥ ৩৩
 আন ধৰ্ম এড়ি হৰি নাম স্মৰি
 স্থখে পাৰে যেন গতি ।
 অনেক প্রবন্ধে সমস্ত ধাৰ্মিকে
 নপাৰে তাক সম্প্রতি ॥
 সদায় কৃষ্ণক স্মৰিয়ো ক্ষণিকো
 নপাসবিবাহা নব ।
 যত মহাপাপ যত মহাপুণ্য
 ই দুইৰ সৰে কিঙ্কৰ ॥ ৩৪

কীৰ্ত্তন ষোষা

দোষৰ নিদান

কলিযুগ আত

এক মহা গুণ আছে ।

কেৱল কীৰ্ত্তনে

সংসাৰৰ বান্ধ

এড়াই মোক্ষ পাৰে পাছে ॥

হৰিৰ নামেৰে

নামেৰে নামেৰে

জাৰন আৰে আমাৰ ।

কলি যুগে আন

নাই গতি নাই

নাই জানা সাৰে সাৰ ॥ ৩৫

আউৰ বেদাগম

বিস্তৰ শাস্ত্ৰত

নাহি কিছু প্ৰয়োজন ।

ধৰ্ম্মক আশায়ে

অনেক তীৰ্থক

কি কাৰ্য্যে কৰা গমন ॥

যদি অভিনাষ

কৰা সৰ্বজন

আপুন মোক্ষ কাৰণ ।

গোবিন্দ গোবিন্দ

বুলিয়া বেকতে

কৰিয়ো হৰি কীৰ্ত্তন ॥ ৩৬

ইটো হৰি নামে লোকৰ যতেক

পাতক নিৰ্য্যাণ কৰে ।

ততেক পাতক প্রবন্ধে কৰিবে

নৰাবে পাতকী নৰে ॥

ব্রহ্মচাৰী গৃহ বাসী বনবাসী

সন্ন্যাসী যতেক যতি ।

হৰিব কীৰ্ত্তন এড়ি কেহো নৰে

নপারে পৰম গতি ॥ ৩৭

সূৰ্য্য গ্রহণত এক কোটি ধেনু

ব্রাহ্মণক দেয় দান ।

প্রয়াগ গঙ্গাব জলত নিবাস

কৰে দশ কল্পমান ॥

অযুতেক যজ্ঞ কৰে মেক সম

স্বৰ্গক দেয় দান ।

এক শত ভাগো গোবিন্দ নামৰ

ৰেণুৰো নুহি সমান ॥ ৩৮

হৰি হেন ইটো

দুগুটি অক্ষৰ

উচ্চাৰিলে একবাৰ ।

মোক্ষৰ পথক

যাইবাক লাগিয়া

সিও ভৈল কাছ পাৰ ॥

হৰিব নামৰ

অনন্ত মহিমা

কহিবে কাৰ শক্তি ।

যদি চাৰি মুখে

ব্রহ্মায়ে কহন্ত

তভো নুহি সমাপতি ॥ ৩৯

কৃষ্ণৰ কিস্কৰে

ভণিল শঙ্কৰে

শুনিয়োক সৰ্বজন ।

হেন জানি আন

আল জাল এড়ি

কৰিয়ো হৰি কীৰ্ত্তন ॥

কোন দিন ইটো

শৰীৰ পড়য়

কেতিক্ষণ নেয় যম ।

আউব কি সেহুৰে

ভাৰত ভূমিত

হৈবাহা মানুৰ জন্ম ॥ ৪০

কোটি কোটি জন্ম

অন্তবে যাহাব

আছে মহাপুণ্য বাণি ।

সি সি কদাচিত্ত

মনুষ্য হোৱয়

ভাৰতবৰ্ষিষে আসি ॥

দেববো দুন্ন ভ

ইহেন জন্মক

ব্যর্থ কবা কোন কামে ।

গৃহতে থাকিয়া

হবিক স্মরিয়া

মোক্ষ সাধা হবি নামে ॥ ৪১

কোটি এক রাজ

দুয় অশ্রমেধ

যজ্ঞ আক নোহে সবি ।

হেন হবি নাম

নলৈয়া হেলাত

মবে আত্মঘাত কবি ॥

হেন বেদ বাণী

তথ্য হেন জানি

আসনতে স্থখে থাকি ।

আপুনাকো তাবা

পুরুষ উদ্ধাৰা

হবি হবি বোলা ডাকি ॥ ৪২

১৩.২.৫৫

॥ অজামিল উপাখ্যান সমাপ্ত ॥

৬ ॥ জাতিকাৰ—জাতিক্ষাৰ, ১৫ ॥ পদে—ফলে

॥ প্ৰহ্লাদ চৰিত ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম মুৰাৰি প্ৰভু বঘুনাথ ।
কৃষ্ণক প্ৰণামো দঁৱায়া মাথ ॥ ১

পদ ॥ বোলন্ত শুকে শুনা পৰীক্ষিত ।
ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ কহো চৰিত ॥
যুধিষ্ঠিৰ আগে নাৰদে কৈলা ।
শুনিয়ে প্ৰহ্লাদৰ যেন ভৈলা ॥ ১

ব্ৰহ্মাৰ মানস চাৰি তনয় ।
ভ্ৰমন্ত আকাশে আনন্দময় ॥
পাণ্ডু ববিষীয়া শিশু সঙ্কশ ।
নাহিকে বস্ত্ৰ সৰে দিগবাস ॥ ২
আনন্দে লোকক চাহান্তে ফুৰি ।
দিনেক দেখিলা বৈকুণ্ঠ পুৰী ॥
আতি আনন্দিত বিষ্ণুৰ থানে ।
সৰে চতুৰ্ভুজ পুৰুষ মানে ॥ ৩
যতেক বমণী লক্ষ্মী প্ৰত্যেক ।
কল্পতৰু সম বৃক্ষ যতেক ॥
বৈমানিকগণ পবন বন্ধে ।
হাতত তাল নাৰীগণ সঙ্গে ॥ ৪

গাৰন্ত কৃষ্ণৰ গুণ চৰিত ।

অনন্দতে দ্ৰৱে সৰাবো চিত্ত ॥

স্বগন্ধি বায়ুক কৰে ধিকাৰ ।

সিবেলা মনক মোহে আমাৰ ॥ ৫

ভ্ৰমববাজে গাৰে হৰি গীত ।

যতেক পক্ষী তাতে দিয়ে চিত্ত ॥

নকৰে আৰাৰ থাকে নিছুকে ।

কৃষ্ণৰ চৰিত্ৰ শুনে উৎসুকে ॥ ৬

চড়ি বত্ৰময় দিব্য বিমানে ।

যতেক সুন্দৰী পদ্মিনী মানে ॥

হাস লাস কৰি দৰশে গাৰ ।

বৈষ্ণৱজনৰ নুপজে ভাৱ ॥ ৭

হৰিৰ গৃহে মহালক্ষ্মী মাৰে ।

হাতে ফুৰাই পদ ভ্ৰমন্ত পাৰে ॥

দেখিয় স্ফটিক বাৰৰ গুণি ।

মাঞ্জে গৃহ যেন লক্ষ্মী আপুনি ॥ ৮

গোবিন্দৰ গুণ চৰিত্ৰ বাজে ।

শুনে গ্রাম্য কথা যিটো নিলাজে ॥

বৈকুণ্ঠে নযায় সিটো ভাগ্য শূন্য ।

কুকথায়ে হৰে সমস্তে পুণ্য ॥ ৯

সপ্তম দ্বাৰৰ দুই পাশে ।
 দুইৰো শিবে কিৰীটি প্ৰকাশে ॥
 পদ্ম নেত্ৰ বদন মণ্ডলে ।
 শোভে গণ্ড মকৰ কুণ্ডলে ॥ ১৯
 সুন্দৰ নাসিকা অল্ল হাস ।
 চাক্ৰ শ্যাম তনু পীত বাস ॥
 যেন কুন্দ কড়ি দন্ত পান্ধি ।
 কেয়ূৰ কঙ্কণে কৰে কান্ধি ॥ ২০
 দুইৰো চতুৰ্ভুজ আতি জ্বলে ।
 বনমালা শোভে বক্ষঃস্থলে ॥
 সেৱে তাক ভ্ৰমবে গুঞ্জৰি ।
 দুয়ো দিব্য গদা আছে ধৰি ॥ ২১
 দেখে পাছে হেন দুয়ো দ্বাৰী ।
 বিবস্ত্ৰে আসন্ত সিদ্ধ চাৰি ॥
 নুসুধি পশন্ত অভ্যন্তৰ ।
 কোপে দুয়ো কম্পাৰে অধৰ ॥ ২২
 মুখ কৰি ভ্ৰুকুটি কুটিল ।
 বেতে ঠেলি চাৰিকো খেদিল ॥
 কৃষ্ণৰ কঙ্কৰে এছ ভণে ।
 হৰি হৰি বোলা সৰ্ব্বজনে ॥ ২৩

প্রহ্লাদ চরিত
॥ তৃতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম কৃষ্ণ কহ নিতে ।
ভাই ধৰি হৰি পদ চিন্তে ॥ ৩

পদ ॥ দেখিয়া পাছে হেন চাৰি সিদ্ধ ।
দেখন্তে শিশু বয়সত বৃদ্ধ ॥
কৃষ্ণ দৰশন আশা ভঙ্গে ।
কোপে চক্ষু পকাই মাতন্ত খঙ্গে ॥ ২৪

বৈষ্ণৱ বোলা তোৰা দুয়োজন ।
বৈকুণ্ঠ বাসীৰ নুহি লক্ষণ ॥
প্রশান্ত পুৰুষ আনন্দময় ।
তাহান্তো তোমৰা কৰা সংশয় ॥ ২৫
পাৰিষদ বোলাই কৰস চটি ।
জানিলো তোমৰা দুয়ো কপটি ॥
বৈকুণ্ঠৰো আনা দুৰ্ঘণ বড় ।
ঐৰপৰা তোৰা দুহান্তো পড় ॥ ২৬
অশ্লব যোনিত উপজ মৰি ।
হেন শুনি জয় বিজয়ে ডৰি ॥
চৰণত ধৰি পড়ি ভূমিত ।
কাতৰ কৰে হুয়া ভয় ভীত ॥ ২৭

তোমাসাক বাধি কৰিলো পাপ ।
 মিলোক যিবা দিলা চণ্ড শাপ ॥
 আপুন কৰ্মে যাও অধোগতি ।
 প্রভুৰ পাৰে নচাড়োক মতি ॥ ২৮
 তোমাসাত মাগো এতেক বৰ ।
 এহি বুলি দুয়ো কৰে কাতৰ ॥
 হেন আখান্তৰ শুনিয়া হৰি ।
 আসন্ত বজাই অভ্যন্তৰ এৰি ॥ ২৯
 অনেক পৰিচ্ছদে লক্ষ্মী মাৰে ।
 পাছত চলি যান্ত ভূমি পাৰে ॥
 শুক্ল চামৰে বিঞ্জে দুই কাছে ।
 উপৰে শ্বেত ছত্ৰ ধৰি আছে ॥ ৩০
 তাতে চন্দ্রকান্তে অৰে শিশিৰ ।
 চলি যান্ত হৰি গতি গন্তীৰ ॥
 লক্ষ্মীৰ ছটা শ্যাম উবঃস্থলে ।
 আপাদলক্ষী বনমালা গলে ॥ ৩১
 গুঞ্জৰে মধুকৰে কৰি যত্ন ।
 শিৰত কিবীটি অমূল্য বত্ন ॥
 উন্নত নানা সুপ্রসন্ন মুখ ।
 কমল নেত্রক দেখন্তে সুখ ॥ ৩২

মকৰ কুণ্ডলে প্ৰকাশে গণ্ড ।
 শ্যামল চাৰু চাৰি ভুজ দণ্ড ॥
 কেয়ূৰ কঙ্কণ প্ৰকাশে তাত ।
 শ্ৰীবৎস মুকুতা হাৰ হিয়াত ॥ ৩৩
 পীত বস্ত্ৰে শোভে শ্যামল কায় ।
 নুগুচে মুখত হাস্য সদায় ॥
 অমূল্য মেখলা কটিৰ মাজে ।
 চৰণে বত্নৰ নূপুৰ বাজে ॥ ৩৪
 কৌস্তভ মণি শোভে কণ্ঠ মাজে ।
 দুইপাশে নানা দিব্য যন্ত্ৰ বাজে ॥
 মিলারে সমাধি তাৰ শৰণে
 ধৰিছা মূৰ্ত্তি ভকতৰ পদে ॥ ৩৫
 গৰুড়ৰ স্কন্ধে হস্তক থই ।
 ফুৰন্ত পদ আউৰ হাতে লই ॥
 পাৰিষদগণ চলে উপাসি ।
 আসন্ত বৈকুণ্ঠপুৰ প্ৰকাশি ॥ ৩৬
 অদ্বৈত মূৰ্ত্তি চাৰি সিন্ধে দেখি ।
 নাহিকে তৃপ্তি চান্ত নিৰাক্ষি ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 বোলা হৰি হৰি সমস্ত জনে ॥ ৩৭

কীৰ্ত্তন ঘোষা

॥ চতুৰ্থ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ পদ্যপাণি জীৱ মোহন বাম ।
 সুখে দুখে মুখে জোনো ছাড়ে বাম নাম ॥ ৪

পদ ॥ পৰম আনন্দে চাৰি সিদ্ধে দেখি পাছে ।
 শিবে প্ৰণামিয়া দণ্ডবতে পড়ি আছে ॥
 কৃষ্ণ পাদ পদ্য তুলসীৰ পায় গন্ধ ।
 ফোভ ভৈল চিত্ত মহা মিলিল আনন্দ ॥ ৩৬
 প্ৰেমভাৱ উপজি দ্ৰৱিল আতি চিত্ত ।
 হৰিবে লোতক অৰে তনু লোমাঞ্চিত ॥
 দেখিলা কৃষ্ণৰ মুখ শ্যাম পদ্য কোষ ।
 হৃন্দব অধৰ হাস্তে মিলাৰে সন্তোষ ॥ ৩৯
 তাসম্বাৰ ভৈল মনবাঞ্ছিত পূৰণ ।
 চাহিলা কৃষ্ণৰ দুনাই দুখানি চৰণ ॥
 আবকত নথ পান্ধি আছে প্ৰকাশন্তে ।
 চিত্তত চিন্তিলা তাক বাহিৰৰ হন্তে ॥ ৪০
 আছিলন্ত ধৰি হৃদয়ত কতো বেলি ।
 কৃষ্ণক সন্মুখে দেখি পাছে চক্ষু মেলি ॥
 কবযোবে চাৰি সিদ্ধে আনন্দক পাই ।
 কৰিবে লাগিলা তুতি মাধৱক চাই ॥ ৪১

সমস্ত ভূতৰে যদি ভূমি হুদিগত ।
 তথাপি কৰ্ম্মাৰ মনে নুহিকা বেকত ॥
 ভকতেসে পাৰে খুজি ভূমি অন্তৰ্য্যামী ।
 কিনো ভাগ্য নয়নে তোমাকে দেখো আমি ॥ ৪২
 পিতৃ মুখে তযু গুণ শুনিলো ঘৈসানি ।
 সেহিদিনা হিয়াত পশিলা চক্ৰপাণি ॥
 ভূমি পৰমাত্মা তব জানিলো সম্প্ৰতি ।
 সত্য মূৰ্ত্তি ধৰি সাধা ভকতৰ গতি ॥ ৪৩
 তোমাক নপাই অনুৰাগ বাঢ়ে যাৰ ।
 সেহিসে ভকতি যোগে ছিণ্ডে অহঙ্কাৰ ॥
 তাহাবেসে গুচে বিষয়ত অনুৰাগ ।
 হৃদয়ত বিচাৰি তোমাক পাৰে লাগ ॥ ৪৪
 তোমাৰ পাৱত লৈলে ঘিজনে শৰণ ।
 তযু গুণ নাম কৰে শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তন ॥
 মোক্ষ প্ৰসাদক প্ৰভু তোমাত নমাগে ।
 ছাব স্বৰ্গ স্মৃথ কোন তাসম্ভাৰ আগে ॥ ৪৫
 তযু গুণ গান যদি কৰ্ণে থাকে ভৰি ।
 সদায় বদনে য়েৰে বোলে ৰাম হৰি ॥
 চৰণেকো চিন্তে চিন্তে বিঘ্নিকো নগণি ।
 নাৰকী জন্মও তেৰে আমাৰ বাঞ্ছনা ॥ ৪৬

দেখাই দিব্য ৰূপ ইটো আতি চমৎকাৰ ।
 সাধিলা আনন্দ কিনো নেত্ৰৰ আমাৰ ॥
 অজ্ঞজনে তোমাৰ নলৰে গুণ নাম ।
 আমি হেৰা পড়ি প্ৰভু কৰিলো প্ৰণাম ॥ ৪৭
 তোমাৰ পাৰত হোক একান্ত ভকতি ।
 এতেক প্ৰসাদ দিয়ো আমাক সম্প্ৰতি ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শুনা সৰ্বলোক ।
 ডাকি হৰি হৰি বোলা পাতক ছাড়োক ॥ ৪৮

॥ পঞ্চম কীৰ্ত্তন ॥

শ্লোকা ॥ গতি মোৰ গতি মোৰ গোবিন্দ ঘেৰ ।
 মাধৱ বিনা বন্ধু নাহি কেৱৰ ॥ ৫

পদ ॥ কৰিলা ভুতি চাৰি মহামুনি ।
 চাৰিকো মাধৱে মাতিলা গুণি ॥
 পাৰিষদ জয় বিজয় মোৰ ।
 কৰিল মহা অপৰাধ ঘোৰ ॥ ৪৯
 বিহিলা উচিত দণ্ড ইহাক ।
 কদাৰ্থিলা ছয়ো আতি আমাক ॥
 সেৱকে যদি কৰে অপকাৰ ।
 পাৰে অপবশে স্বামীক তাৰ ॥ ৫০

ক্ষমিয়ো মোক চাৰি মহাশিষ্ট ।
 ব্রাহ্মণগণ মোৰ মহা ইষ্ট ॥
 বিপ্র সেৱাতেসে আমাৰ খ্যাতি ।
 চাণ্ডালকো কৰে পৱিত্ৰ আতি ॥ ৫১
 তোমাৰ ইন্দ্রে কৰে অপৰাধ ।
 কাটিবো ইন্দ্রক নাহিকে বাধ ॥
 বিপ্রৰ মুখে ভুঞ্জো যেন কৰি ।
 বহিৰ হোমে নোহে তাক সৰি ॥ ৫২
 আমাৰ তনু যত বিপ্রগণ ।
 তাসম্বাৰ দ্রোহ চিন্তে যিজন ॥
 যমৰ দূতে কৰে তাক দণ্ডি ।
 গৃধ্ৰগণে খায় মাংসক ছিণ্ডি ॥ ৫৩
 পাৰন্ত গালি বিপ্ৰে যদি আসি ।
 প্ৰণাম কৰে যিটো তাক হাসি ॥
 সম্মুখি প্ৰবোধে সাধু বচনে ।
 কৰিলেক বশ্য মোক সিঞ্জে ॥ ৫৪
 পাৰিষদ জয় বিজয় হুই ।
 তোমাৰ শাপে অন্তৰ হুই ॥
 ছনাই বৈকুণ্ঠক ঝাণ্টে আসোক ।
 হেন অনুগ্ৰহ কৰিয়ো মোক ॥ ৫৫

কীৰ্ত্তন ঘোষা

আছন্ত সবে যদি খেদ চিত্তি ।
 কৃষ্ণ বাক্যামৃতে ভৈল তৃপ্তি ॥
 কৃষ্ণৰ বাক্যক কৰি বিচাৰ ।
 নুবুজিলা কিছু আশয় তাৰ ॥ ৫৬
 মিলিল আনন্দ দ্ৰবিল চিত্ত ।
 লোতক অৰে তনু লোমাঞ্চিত ॥
 কৃতাজ্জলি কৰি কৃষ্ণক চাই ।
 মাতন্ত চাৰিও মুনি ছনাই ॥ ৫৭
 কৃষ্ণৰ কিস্তবে শঙ্কৰে কহে ।
 জানা চিৰকাল দেহা নৰহে ॥
 কৃষ্ণৰ কীৰ্ত্তনে সাধিয়ো গতি ।
 বোলা হৰি হৰি একান্ত মতি ॥ ৫৮

॥ ষষ্ঠ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম বাম যুকুন্দ ।
 ত্ৰাহি ত্ৰাহি গোবিন্দ ॥ ৬
 পদ ॥ তোমাৰ বচন স্বামী ।
 নুবুঝিলো কিছু আমি ॥
 আপুনি ঈশ্বৰ হুয়া ।
 বোলাহা কৰিয়ো দায়া ॥ ৫৯

ত্রিজগতে কৰে সেৱ ।
 বোলা মোৰ বিপ্ৰে দেৱ ॥
 মত দেৱ দ্বিজ ভূমি ।
 সৰাৰো দেৱতা তুমি ॥ ৬০
 ধৰ্ম্মৰো পৰম গুহ ।
 তুমি জগতৰে পূজ্য ॥
 যাৰ ৰূপ হিয়ে ধৰি ।
 ছুস্তৰ মৃত্যুক তৰি ॥ ৬১
 তাক আনে কৰে দায়া ।
 কোনে বুঝিবেক মায়া ॥
 মান্য কৰি ব্রাহ্মণক ।
 শিক্ষা দিয়া সামান্যক ॥ ৬২
 ধৰ্ম্ম পথ ৰক্ষা কৰি ।
 সৃষ্টি প্ৰৱৰ্ত্তায়া হৰি ॥
 তযু পাৰিষদ ছই ।
 আকো শপো মুনি ছই ॥ ৬৩
 কৰিলো দাক্ষণ পাপ ।
 দণ্ডিয়ো জগত বাপ ॥
 এহি বুলি মোন ভৈলা ।
 মাধৱে বুলিবে লৈলা ॥ ৬৪

বৈৰভাৰে চিন্তিবাহা মোক ।
 অল্লকালে পাইবা এহি লোক ॥
 দুঃখৰ কৰিবো মঞি অন্ত ।
 এহি বুলি পাছে ভগবন্ত ॥ ৭৩
 লক্ষ্মী সমে গৈয়া ধীৰে ধীৰে ।
 প্ৰৱেশিলা বত্ৰৰ মন্দিৰে ॥
 পাছে ছয়ো মুখ্য পাৰিষদ ।
 এড়ি সৰে বৈকুণ্ঠ সম্পদ ॥ ৭৪
 শ্ৰীহত হুয়া অধোমুখে ।
 বিমানৰ পৰা পড়ে দুঃখে ॥
 হেন দেখি বৈকুণ্ঠক ছনি ।
 কৰে সৰে হাহাকাৰ ধ্বনি ॥ ৭৫
 পাছে ছয়ো এড়ি নিজ কায় ।
 কশ্যপৰ বীৰ্য্যে লৈলা ঠাই ॥
 স্বামীৰ সংযোগে পাছে দিতি ।
 অনুক্ৰমে ভৈলা গৰ্ভৱতী ॥ ৭৬
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে এহু ভণে ।
 নেড়িবা কীৰ্ত্তন একো জনে ॥
 কেতিফণে পড়ে ইটো কায় ।
 হৰি হৰি ঘুৰিয়ো সদায় ॥ ৭৭

॥ অষ্টম কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি বাম হৰি বাম এ মূল মন্ত্ৰ ।
কালিত নাহি তপ যজ্ঞ যন্ত্ৰ ॥ ৮

পদ ॥ দিতিৰ গৰ্ভে ছয়ো ভৈল জাত ।
হিৰণ্যকশিপু নামে প্ৰখ্যাত ॥
হিৰণ্যাক্ষ নামে কনিষ্ঠ তাৰ ।
যুদ্ধত বৰাহে চিল্লিল মাৰ ॥ ৭৮
শুনিয়া হিৰণ্যে ভাতৃৰ বধ ।
ক্ৰোধে আৰকত চক্ষু তবধ ॥
শূলক তুলি গৰ্জে দৈত্যনাথ ।
দশন কামুৰি ঝঙ্কাৰে মাথ ॥ ৭৯
দানৱগণক মাতে সম্মুখি ।
মাৰিবো বৰাহক শূলে বিক্ষি ॥
বধিলে আগাৰ ভাতৃ কনিষ্ঠ ।
দেৱ ব্ৰাহ্মণৰ চিন্ত অনিষ্ট ॥ ৮০
পৃথিৱীক লাগি কৰা গমন ।
তপ জপ যজ্ঞ কৰিয়ো ছন্ন ॥
বিষ্ণুসে সৱাৰ জানা আশ্ৰয় ।
গৰু ব্ৰাহ্মণৰ কৰা প্ৰলয় ॥ ৮১

$$\frac{6}{6} \times \frac{6}{6} = 1$$

ব্রহ্মায়ে বোলন্ত হাসি শুনা দৈত্যেশ্বর ।
 যতপি দুর্লভ বাপ ইটো মহাবর ॥
 তথাপিতো দিলো বর বাঞ্ছা হোক সিদ্ধি ।
 এহি বুলি নিজ স্থানে চলি গৈলা বিধি ॥ ৯৬
 হেন বর পায়া বল বাঢ়িল আশেষ ।
 ভ্রাতৃ বৈবী বুলি কৰে মাধৱক দ্বেষ ॥
 তিনিও লোকক বশ্য কৰি দৈত্যপতি ।
 কাটি লৈল বলে মহেন্দ্ৰৰ অত্মারতী ॥ ৯৭
 ভয়ে দাৰুণক ত্ৰিজগতে কৰে সের ।
 ব্রহ্মা বিষ্ণু ৰুদ্ৰ বিনা খাটে সৰ্ব্ব দেৱ ॥
 এহিমতে দিব্য ভোগ ভুঞ্জে আসৰিশ ।
 বহি গৈল অসংখ্যাত সহস্র বৰিষ ॥ ৯৮
 দেৱতাগণৰ আৰ নাহি স্তুত শান্তি ।
 নপান্ত উপায় একোমতে গুণি গান্ধি ॥
 কৃষ্ণৰ চৰণে সৰে লৈলন্ত শৰণ ।
 হৰি বিনা নাহি আৰ দুৰ্গতি তাৰণ ॥ ৯৯
 এহি বুলি বায়ু ভক্ষি নিদ্রা পৰিহৰি ।
 মাধৱক আৰাধন্ত কৰ্ত্ত ব্ৰত ধৰি ॥
 কহে কৃষ্ণ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে কৃষ্ণ কথা ।
 বোলা হৰি হৰি জন্ম নকৰিয়ো বৃথা ॥ ১০০

॥ দশম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ এ বাম হৰি নিৰঞ্জন । ১০

পদ ॥ দেৱে য়েৰে উপাসন্তে আছে ॥

পড়িল আকাশী বাণী পাছে ॥

দেৱগণ নকৰিবা ভয় ।

কৰিবোহো দৈত্যৰ প্ৰলয় ॥ ১০১

ইটো দুঃখ হৈব উপশান্তি ।

শুনা তাৰ মৰণৰ খ্যাতি ॥

তাৰ পুত্ৰ বৈষ্ণৱ প্ৰহ্লাদ ।

তাক্ষ কৰে যৈমানি বিবাদ ॥ ১০২

তেৱে তাক কৰিবো নিৰ্য্যাণ ।

ভকতেসে জানা মোৰ প্ৰাণ ॥

তান গীড়া শৰীবে নসহে ।

ভকতৰ দুঃখে হৃদি দহে ॥ ১০৩

নিৰ্ভয়ে থাকিয়ো দেৱগণ ।

অগ্নিতে সিঁজিবে প্ৰয়োজন ॥

দেৱগণ নিৰ্ভীয়া গৈল ।

দৈত্যেন্দ্ৰৰ চাৰি পুত্ৰ ভৈল ॥ ১০৪

প্রহ্লাদ বৈষ্ণব ভৈলা আতি ।
 বিষ্ণুক চিন্তন্ত দিনে বাতি ॥
 ইন্দ্রিয়ক কবिला নিয়ম ।
 প্রাণীক দেখন্ত আত্মাসম ॥ ১০৫
 রূপে গুণে বিদ্যাত পার্গত ।
 নাহি গর্ব তথাপি মনত ॥
 দুঃখতো উদ্বিগ্ন নুহি চিত্ত ।
 নাহি স্পৃহা সুখতো কিঞ্চিত ॥ ১০৬
 অশ্রু স্বভাব এড়িলন্ত ।
 কাম জিনি ভৈল উপশান্ত ॥
 মহাবৈবী ছয়া দেবঝাক ।
 সাধু বুলি বখানন্ত তাক ॥ ১০৭
 পাঞ্চ ববিষতে মহামতি ।
 ক্রীড়া এড়ি কবন্ত ভকতি ॥
 নিতান্তে হবিক কবে ধ্যান ।
 হবি বিনে নেদেখন্ত আন ॥ ১০৮
 সদায়ে কৃষ্ণ গুণ কহে ।
 চিত্তত ধবিল কৃষ্ণ গ্রাহে ॥
 নেড়ে মনে গোবিন্দৰ পার ।
 কৃষ্ণত উপজে প্রেম ভাব ॥ ১০৯

কীর্তন ঘোষা

কৃষ্ণক চিন্তন্তে দ্রবৈ মন ।
 কেহো বেলা কৰন্তু ত্রন্দন ॥
 কেহো বেলা হাসন্ত আহ্লাদে ।
 কতো গুণ গাৰন্তু প্রহ্লাদে ॥ ১১০

গোবিন্দক আনন্দে ডাকন্ত ।
 লাজ এড়ি কতোহো নাচন্ত ॥
 হবি বুদ্ধি হোৰে আপুনাক ।
 কতো কৰে কৃষ্ণৰ চেষ্টাক ॥ ১১১

আনন্দে লোতক যায় বহি ।
 নমাতি থাকন্ত কতো বহি ॥
 হবিষতে তনু লোমাঞ্চিত ।
 কৃষ্ণতে একান্ত ভৈল চিত্ত ॥ ১১২

এহিমতে কৰন্তু ভকতি ।
 আন বিষয়ত নাই বতি ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে এহু ভণে ।
 হবি হবি বোলা সৰ্ব্বজনে ॥ ১১৩

॥ একাদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম হরি বাম হরি গোপাল গোপাল । ১১

পদ ॥ শঙ্কামৰ্ক নামে ছয়ো শুক্ল তনয় ।
 প্রহ্লাদক পঢ়ান্ত শাস্ত্র বামানয় ॥
 পড়ে আনো অসংখ্যাত দৈত্যৰ ছৰাল ।
 মনত প্রহ্লাদে তাক নমানন্ত ভাল ॥ ১১৪

একদিনা দৈত্যেন্দ্রে পুত্রক কোলে লই ।
 কিবা পঢ়ি আছা বুলি আনন্দে সোধয় ॥
 কাক ভাল মান বাপ কহিয়ো সম্বরে ।
 বুলিলন্ত প্রহ্লাদে পিতৃক অনন্তরে ॥ ১১৫

শুনা পিতৃ ইটো গৃহ অন্ধকূপ সবি ।
 তপোবনে একচিহ্নে আবাধিয়ো হরি ॥
 সংসার সাগরে ভাল নাহি আত পবে ।
 হেন শুনি হাসি পাছে মাতে দৈত্যেশ্বরে ॥ ১১৬

কোনবা বৈষ্ণবে আক কবে মতি ভেদ ।
 ভালমতে শিশুক পঢ়ায়ো অবিচ্ছেদ ॥
 শুনি শঙ্কামৰ্কে প্রহ্লাদক ঘরে আনি ।
 হাসিয়া পুছন্ত বাপ কহ সত্য বাণী ॥ ১১৭

কোনে তোক হেন বিপর্যয় বুদ্ধি দিল ।
 কিবা তোৰ মনত আপুনি সম্পজিল ॥
 শুনিবাক ইচ্ছা কহ কুলব নন্দন ।
 প্রহ্লাদে কহিল কৰি কৃষ্ণক বন্দন ॥ ১১৮
 ব্রহ্মা আদি কৰি যত দেৱতা পণ্ডিত ।
 বাহাব পত্নত হোৱ মায়ায়ে মোহিত ॥
 যাৰ মায়া বিভৱৰ নাহি পৰিচ্ছেদ ।
 হেন হৰি কৰন্তু আমাৰ মতি ভেদ ॥ ১১৯
 চুম্বকৰ কাছে লোহা ভ্ৰমে যেন ঠানে ।
 ভিন্ন ভৈল বুদ্ধি মোৰ বিষুৱ সন্নিধানে ॥
 এহি বুলি গুৰুক প্রহ্লাদ মোঁন ভৈল ।
 শুনি শগুৱাকৈ তাক গৰ্জ্জিবাক লৈল ॥ ১২০
 আন বেত কোবাই মাৰো অবে ছুৰাচাৰ ।
 মন্দবুদ্ধি আমাৰ অনাইলি ফিলিঙ্কাৰ ॥
 উপজিলি তই দৈত্যকুলৰ কণ্টক ।
 ভৈলি বিষ্ণুপক্ষ ক্ষয় কৰিলি কুলক ॥ ১২১
 এহিমতে অনেক উপায়ে দেখাই ভয় ।
 প্রহ্লাদক পঢ়াৱন্ত শাস্ত্ৰ বামানয় ॥
 জানিলেক শাস্ত্ৰ গুৰু মনে হেন জানি ।
 দৈত্যেন্দ্ৰৰ আগে প্রহ্লাদক দিলে আনি ॥ ১২২

পিতৃৰ চৰণে পড়ি আছা মহামতি ।
 দুই হাতে তুলি আস্থাসিলা দৈত্যপতি ॥
 কোলাত বৈসাই ঘনে ঘনে স্রোণে শিব ।
 হাসি প্রহ্লাদত কথা সোধে মহাবীৰ ॥ ১২৩
 কিবা সুশোভন পাঠ পঢ়ি আছা তাত ।
 গুৰুত শিখিলা কিবা কহিয়ো আমাত ॥
 শুনিয়া প্রহ্লাদে পাছে কহন্ত মাদৰি ।
 পাতক ছাড়োক ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ১২৪

॥ দ্বাদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ ও হৰি চৰণে লাগো শৰণ মাগো
 গোপাল গৌৰিন্দ ।
 ভৱ সিন্ধু মাঝে মাজিলো মাধৱ
 সুমৰি নাসয় নিন্দ ॥ ১২

পদ ॥ শ্ৰৱণ কীর্তন স্মৰণ বিষ্ণুৰ
 অৰ্চন পদ সেৱন ।
 দাস্য সখিত্ব বন্দন বিষ্ণুত
 কৰিব দেহা অৰ্পণ ॥

নব্বি বিধ ভক্তি

সেহিসে পাঠ উত্তম ।

হেন শূনি পাছে হিবণ্য কশিপু

কোপে কাম্পে যেন যম ॥ ১২৫

গুৰুৰ পুত্ৰক চাহি দৈত্যপতি

পাৰিবে লাগিল গালি ।

শুনবে অধম ব্রাহ্মণ শিশুক

এহিসে পাঠ শিখাইলি ॥

শগুনকে বলে আনে নিশিখারে

ইটো নপঢ়াইলো আমি ।

তোমাৰ তনয় স্বভাৱে বোলয়

কোপ এড়া দৈত্যস্বামী ॥ ১২৬

শুনিয়ে হিৰণ্য কশিপু ছুনাই

সোধয় কথা পুত্রত ।

ওক নিশিখাইলে হেন বিমঙ্গল

বাণী বোলা কেনমত ॥

প্রহ্লাদে বোলন্ত শুনিয়োক তাত

विषयीव नाहि गति ।

গুরু উপদেশে আপুনাত হস্তে

ଭୁପଜେ କ୍ଷୟତ ବତି ॥ ୧୨୭

আপুনি বিষয়া জ্ঞান বিজ্ঞান ভাষা

বিষয়িক জ্ঞান নাই ।

যেন অজ্ঞানক অজ্ঞান উপদেশ

বিষয়িক দিটো নজানে ॥

বৈষ্ণবক যাবে নকবে উপদেশ

মোহে অন্ধ মূঢ় মতি ।

শুনা পিতৃ তেবে কৃষ্ণের চরণ

নোছোবে তাহার মতি ॥ ১২৮

হেন শুনি মহা ক্রোধে দৈত্যবাজ

জ্বলি গৈল অহঙ্কারী ।

মাটিক লাগিয়া পুত্রক পেলাইল

কোলাবপবা আঁধারি ॥

বাক্সগণক ক্রোধে আদেশ

মার পপিষ্ঠক বেড়ি ।

ভাতৃবৈবী বিষুঃ তাকেনে দেবর

আমাত সোহাগ এড়ি ॥ ১২৯

প্রচণ্ড আদেশ শুনিয়া আশে

বাক্স উঠিল বাগি ।

হাতে শূল ধবি খেঁচট কবিয়া

ধাইল প্রহ্লাদক লাগি ॥

কাট মাৰ বুলি বেড়িয়া সন্ধানে
দিলেক শূলৰ ঝাক ।

বিষ্ণুক স্মৰি প্রহ্লাদ কুমাৰে
কটাক্ষে নকৰে তাক ॥ ১৩০

ভোঠা হুয়া শূল পৰিল উকৰি
দেখি আছে সৰ্ব্বজনে ।

হেন অদভূত দেখি দৈত্যপতি
পৰম শঙ্কিত মনে ॥

দিগ্‌গজগণক আদেশ কৰিল
দিগ্‌গজো ভিৰিল দান্তে ।

জনত ডুবায়া উপৰে পৰ্বত
পেহ্লায়া কতোহো ঝান্তে ॥ ১৩১

বহা সৰ্পগণে বেড়িয়া দংশয়
তাৰ দান্ত গৈল ভাগি ।

পৰ্বত শিখৰে তুলিয়া কতোহো
পেহ্লাৰে মাটিক লাগি ॥

গাঁত খানি কতো পোতে প্রহ্লাদক
কৰাৰে বিষক পান ।

হাতে গলে বান্ধি অগ্নিত পেহ্লাৰে
তথাপি নচাৰে প্ৰাণ ॥ ১৩২

বিষ্ণুৰ চৰণ চিন্তিয়া প্ৰহ্লাদে
আছন্ত নিৰ্ভয় ভাৰে ।

দেখি দৈত্যপতি মনত চিন্তয়
শ্ৰুতি নাই তাৰ গাৰে ॥

আছোক মৰিব ভয় নুপজয়
নেড়য় আমাৰ পাশ ।

ইহাৰ বিৰোধে জানিলো অৱশ্যে
মোহোৰ হৈব বিনাশ ॥ ১৩৩

দুৰন্ত চিন্তায়ে শ্ৰী হানি ভৈল
নমাইল মনিন মুখ ।

পাছে শত্ৰুৰ্দ্ধে বিবলে বিনাৰে
দৈত্যেন্দ্ৰৰ দেখি দুঃখ ॥

প্ৰহ্লাদ চৰিত বচিল শঙ্কৰে
কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে এৰে ।

বোলা হৰি হৰি সংসাৰক তৰি
বৈকুণ্ঠক যাইবা য়েৰে ॥ ১৩৪

॥ ত্রয়োদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ কেশর শির শির ঘূষিয়ে সদায় ।
বাম নাম বিনা বান্ধব নাই ॥ ১৩

পদ ॥ কিসক দৈত্যেন্দ্র আছা মনত বিকলে ।
তিনিও লোকক তুমি জিনিলা একলে ॥
তবু কটাক্ষতে কাম্পে দিগপালগণ ।
তোমাৰ চিন্তাৰ কিছু নেদেখো কাৰণ ॥ ১৩৫

হেন জানি ছয়ো বাজা মনত সন্তোষ ।
শিশু ছয়ালব কিছু নধৰিবা দোষ ॥
বৰ্ণণৰ পাশে বান্ধি থৈয়ো কত কাল ।
আপুনি বয়স হৈলে বুদ্ধি হৈব ভাল ॥ ১৩৬

এহি হোক বুলি আদেশিলা দৈত্যেশ্বৰ ।
শিখায়োক আক বাজনীতি নিবন্তৰ ॥
হেন শুনি গুরুপুত্রে আনি প্রহ্লাদক ।
মহাবল্লে পঢ়াইলন্ত দৈত্যৰ শাস্ত্রক ॥ ১৩৭

তাক ভাল নমানয় প্রহ্লাদৰ মনে ।
কবিলা নিবিড় চিন্ত কৃষ্ণৰ চৰণে ॥
পঢ়াই শুনাই গুরু ঘেৰে গৃহকামে যান্ত ।
দৈত্য শিশুসৰক মাতিয়া শিখায়ন্ত ॥ ১৩৮

দৈত্য শিশুসৰো পাছে আন ক্ৰীড়া এড়ি ।
প্ৰহ্লাদক গোঁৱৰ কৰিয়া বসে বেড়ি ॥
দায়ায়ে প্ৰহ্লাদে দেন্ত হিত উপদেশ ।
শুনিয়োক বাণী দৈত্য দানৱ নিঃশেষ ॥ ১৩৯ ১৭-১২
আসাৰ সংসাৰ নাহি ইহাত বিশ্বাস ।
জানি হৰি ভকতিক কৰিয়ো অভ্যাস ॥
মনুষ্যৰ আয়ু শত বৰিষ সংখ্যাত ।
অৰ্দ্ধেক বিফলে যায় জানিবা নিদ্রাত ॥ ১৪০
বিংশতি বৰিষ আয়ু যায় ওমলন্তে ।
নেয় দশ বৰিষ ধনক উপাৰ্জ্জন্তে ॥
বৃদ্ধকালে যায় শেষ বৰিষ বিংশতি ।
একো কাৰ্য্য সাধিবাক নাহিকে শক্তি ॥ ১৪১
শৰীৰক পীড়ে ব্যাধি চক্ষুৱে নাকলে ।
আশা পাশে বান্ধিয়া গৃহত থাকি গলে ॥
হেন জানি শিশুসৰ এড়া আন কৰ্ম্ম ।
কৰিয়ো কুমাৰ কালে ভাগৱত ধৰ্ম্ম ॥ ১৪২
দুৰ্লভ মনুষ্য জন্ম নকৰা বিফল ।
চিন্তা মনে মাধৱৰ চৰণ কমল ॥
হৰিসে সৱাৰো আত্মা বান্ধৱ ঈশ্বৰ ।
মায়াময় ইটো পুত্ৰ ভাৰ্য্যা কলেৱৰ ॥ ১৪৩

তাক মাৰি দিবো এইক মেলানি ।
 শুনিয়া নাৰদে বুলিলা বাণী ॥
 নিষ্পাপ পুৰুষ আছে গৰ্ভত ।
 সাক্ষাতে ইটো মহাভাগৱত ॥ ১৫৩
 তোমাৰ মাৰিবে নাহি শকতি ।
 এড়িল হেন শূনি স্ৰবপতি ॥
 মাতৃক পাছে প্ৰদক্ষিণ কৰি ।
 স্বৰ্গক গৈলন্ত মোক সাদৰি ॥ ১৫৪
 মাতৃক ঋষি আশ্ৰমত থৈলা ।
 আশ্বাস কৰিয়া বুলিবে লৈলা ॥
 যাৱদেকে নামে তোমাৰ স্বামী ।
 নিৰ্ভয়ে থাকিয়ো পালিবো আমি ॥ ১৫৫
 শুনিয়া মাৰে ভয় পৰিহৰি ।
 থাকিল ঋষিক শুশ্ৰূষা কৰি ॥
 দায়ালু নাৰদ পিতৃ সমান ।
 মাতৃক দিলন্ত পৰম জ্ঞান ॥ ১৫৬
 ভক্তিৰ লক্ষণ সবে কহিলা ।
 গৰ্ভতে মোক উপদেশ দিলা ॥
 মাতৃ পাসৰিল লভিয়া স্বামী ।
 ঋষিৰ প্ৰসাদে হুমবো আমি ॥ ১৫৭

কহিলো তোমাত সবে স্বৰূপ ।
 জানি হিয়ে চিন্তা কৃষ্ণৰ ৰূপ ॥
 আত পৰে পুণ্য লোকত নাই ।
 কেতিফণে পড়ে ক্ষণিক কায় ॥ ১৫৮
 এড়িয়ো আত অহম্মম ভাৰ ।
 দৃঢ় কৰি ধৰা কৃষ্ণৰ পাৰ ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে ।
 হৰি হৰি বোলা সমস্ত নৰে ॥ ১৫৯

॥ পঞ্চদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ দুৰাচাৰ মন মোৰ ৰাম হৰি বোল ।
 ৰাম হৰি বোল ৰাম হৰি বোল ॥ ১৫
 পদ ॥ কৃষ্ণৰ চৰণে হৈবে যিমতে ভকতি ।
 শুনা সাৰধানে তাক থিৰ কৰি মতি ॥
 বিষ্ণু ভকতৰ সঙ্গ লৈব প্রথমতে ।
 গুৰু মানি শুশ্রূষা কৰিব ভালমতে ॥ ১৬০
 লৈয়া উপদেশ মাধৱক আৰাধিব ।
 যতেক স্মৃতি মানে কৃষ্ণতে অৰ্পিব ॥
 কৃষ্ণ কথা শ্রৱণত শুদ্ধ হৈব মন ।
 সৰ্বদায়ে কৰিবেক কৃষ্ণৰ কীর্তন ॥ ১৬১

কৃষ্ণৰ চৰণ চিন্তিবেক হৃদয়ত ।
 আছন্ত দৈশ্বৰ হৰি সমস্তে ভূতত ॥
 হেন জানি প্ৰাণীক কৰিবা সতকাৰ ।
 তেৰেসে কৃষ্ণত বতি হৈবেক তোমাৰ ॥ ১৬২
 হৰিৰ সেৱাত কিছু নাহিকে প্ৰয়াস ।
 আপুনি লৈবন্ত হৰি হৃদয়ত বাস ॥
 আপুনি জীৱৰ সাক্ষী কৃষ্ণ কৃপাময় ।
 তাক এড়ি সামান্যক সেৱে দুৰাশয় ॥ ১৬৩
 ধন জন প্ৰাণ পুত্ৰ যত পৰিয়াৰ ।
 সমস্তে অবস্ত অণুমানো নুহি সাৰ ॥
 হেন অনুমানি মাধৱত কৰা বতি ।
 ইহ পৰলোকে হৰি চৰণেসে গতি ॥ ১৬৪
 নলাগে ভক্তিতে দেৱ বিজ্ঞ ঋষি হুইবে ।
 নলাগে সম্ভূত শাস্ত্ৰ বিস্তৰ জানিবে ॥
 তপ জপ যজ্ঞ দান সৰে বিড়ম্বন ।
 কেৱল ভক্তিতে তুষ্ট হোন্ত নাৰায়ণ ॥ ১৬৫
 যক্ষ বক্ষ স্ত্ৰী শূদ্ৰ দৈত্য ব্ৰজবাসী ।
 পক্ষী যুগো বিষ্ণু ভৈল কৃষ্ণক উপাসি ॥
 জানি দৈত্য শিশুসৰ ছয়ো একমতি ।
 হৰিত কৰিয়ো সৰে একান্ত ভকতি ॥ ১৬৬

এহি মাত্ৰ মহাপুৰুষাৰ্থ পুৰুষৰ ।
 শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তন কৰিবেক নিবন্তৰ ॥
 সমস্ত ভূততে দেখিবেক নাৰায়ণ ।
 আত পৰে আন ধৰ্ম্ম সৰে বিড়ম্বন ॥ ১৬৭
 হেন শুনি নিবন্তৰে দৈত্য শিশুগণ ।
 প্ৰহ্লাদৰ উপদেশে ভেদিলেক মন ॥
 গুৰুৰ শিক্ষাত আৰো কেহো নেদে মতি ।
 ভাগৱত ধৰ্ম্মত সৰাৰ ভৈল ৰতি ॥ ১৬৮
 শুনে কৃষ্ণ কথাক মনত চিন্তে হৰি ।
 ৰাম নাম গাৰে বাৰে বেঢ়িয়া চাপৰি ॥
 দেখি ক্ৰোধে শগুৰ্মৰ্কে দণ্ডি কৰে আনি ।
 তথাপি আটাস পাৰি বোলে ৰাম বাণী ॥ ১৬৯
 অদ্ভুত দেখিয়া ছয়ো গুৰু গৈল ডৰি ।
 দিলেক লৱড় প্ৰহ্লাদৰ হাতে ধৰি ॥
 ৰাজাত বিনাৰে তযু পুত্ৰ ভৈল নষ্ট ।
 আনো সৰ শিশুক কৰিলে সৰে ভ্ৰষ্ট ॥ ১৭০
 নপঢ়য় শাস্ত্ৰ আৰো প্ৰভু একো ছাত্ৰ ।
 মৰণকো নগণয় ৰাম বোলে মাত্ৰ ॥
 আমাক দণ্ডিবা পাছে দিলো আসি জান ।
 বোলা হৰি হৰি হোক পাপৰ নিৰ্য্যাণ ॥ ১৭১

কীর্তন ঘোষা

॥ ষোড়শ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাঁম পাৰে ভজ ভাই ।

ঘুৰিয়ে হৰি সদায় ॥ ১৬

পদ ॥ হিৰণ্যকশিপু শুনিয়া হেন ।

ক্ৰোধত আতি কাম্পে যম যেন ॥

ঝঙ্কাৰে মাথা কৰি আতি দৰ্প ।

লাঠি পাই যেন ফোঙ্কাৰে সৰ্প ॥ ১৭২

প্ৰহ্লাদে আছে অৱনত কায় ।

কৃতাজ্ঞলি কৰি পিতৃক চাই ॥

অস্ত্ৰৰে গৰ্জ্জয় কটাক্ষে চাই ।

থাইবো আজি তোৰ মুণ্ড পুতাই ॥ ১৭৩

শুনৰে বৰ্বৰ নগণ মোক ।

দেখাইবো আজি যমপুৰী তোক ॥

ত্ৰিদশে কাম্পে দেখি মোৰ খঙ্গ ।

কবস কেনে তঞি আজ্ঞা ভঙ্গ ॥ ১৭৪

শুনিয়া প্ৰহ্লাদে বোলয় বাণী ।

সৱাতো বৰ প্ৰভু চক্ৰপানি ॥

আছোক তুমি আমি কোন জন ।

ব্ৰহ্মা হৰে সেৱে যাৰ চৰণ ॥ ১৭৫

তেহেন্তে পৰম ঈশ্বৰ দেৱ ।
 বিয়ুত পৰে আন নাহি কেৱ ॥
 আপুন মায়াৰ বলে অনন্তে ।
 অজন্ত পালন্ত সংহৰে অন্তে ॥ ১৭৬
 জানি পিতৃ এড়া অম্বৰ কাম ।
 আপুন মন কৰা উপশাম ॥
 শত্ৰু মিত্ৰ সৱ কৰিয়ো সম ।
 এহিসে কৃষ্ণৰ ভক্তি উত্তম ॥ ১৭৭
 নিজিনি শৰীৰৰ শত্ৰুচয় ।
 জিনিলো দশোদিশ হেন কয় ॥
 জানিয়া পিতৃ এড়া অহঙ্কাৰ ।
 ভজিয়ো কৃষ্ণক কহিলো সাৰ ॥ ১৭৮
 শুনিয়া হিৰণ্যে বোলে বচন ।
 জানিলো তোৰ মৰিবাক মন ॥
 মোক বিকৰ্থস অৰে বৰ্জৰ ।
 মোত পৰে আছে আউৰ ঈশ্বৰ ॥ ১৭৯
 পেছলাইবো কাটি তোক থাপ্তা ধৰি ।
 দেখো কেনমতে বাখন্ত হৰি ॥
 হৰিসে যদি জগতৰ ঈশ ।
 কৈত আছে তাৰ কহ উদ্দিশ ॥ ১৮০

শুনিয়া প্রহ্লাদে বোলয় বাণী ।
 ব্যাপক বিভু প্রভু চক্ৰপাণি ॥
 সরাতো আছন্ত জগত স্বামী ।
 ফটিকৰ স্তম্ভে দেখোহো আমি ॥ ১৮১

শুনি দৈত্যপতি দান্ত কামুৰি ।
 ডাবৰ খড়্গা লৈল আঞ্জুৰি ॥
 আসনৰ হন্তে আটোপে উঠি ।
 ভাঙ্গিল স্তম্ভত হানিয়া মুঠি ॥ ১৮২

স্তম্ভৰ ভিতৰে শুনিল নাদ ।
 প্রলয় মেঘৰ যেন সম্বাদ ॥
 ফুটিল কটাহ ভৈল বিস্ময় ।
 ত্ৰিদশে বোলন্ত মিলে প্রলয় ॥ ১৮৩

যত বড়া দৈত্য আছে চৌপাশে ।
 কাম্পে পৃথিবীত পড়িয়া ত্রাসে ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে ।
 বোলা হবি হবি সমস্ত নৰে ॥ ১৮৪

॥ সপ্তদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ ও হৰি নবহৰি হৰিয়ে কুমতি ।
অন্তকালে হৰি চৰণেসে গতি ॥ ১৭

পদ ॥ শুনি দৈত্যেন্দ্রৰ অন্তৰীক্ষ ভৈল ধাতু ।
কোনে দিলে আটাস নেদেখি তাৰ হেতু ॥
সত্য কৰিবাক লাগি নিজ ভৃত্য বাণী ।
স্তম্ভতে বেকত ভৈলা প্রভু চক্ৰপাণি ॥ ১৮৫
অদ্ভুত দেখিয়া দেত্য়পতি ভৈল চুপ ।
নুহি সিংহ নুহি ইটো মনুষ্যৰ ৰূপ ॥
ঘোৰ মূৰ্ত্তি ধৰি নবসিংহ ভৈলা বাজ ।
দেখি মহাত্ৰাসে কাষ্পে দানৱ সমাজ ॥ ১৮৬

তপ্ত স্বৰ্ণৰ সম জ্বলে চক্ষু দুই ।
পৰ্বত সমান কায় আছে স্বৰ্গ ছুই ॥
শৰীৰৰ বোম চন্দ্র সম শুক্ল বৰ্ণ ।
তুলি আছে উৰ্দ্ধক তবধ দুই কৰ্ণ ॥ ১৮৭

বাইলা মুখ আতি গিৰি গহ্বৰ পৰায় ।
প্রচণ্ড বতাস যেন নিশ্বাস বৰায় ॥
প্রকাশয় কেশ শিৰে ববিৰ কিৰণ ।
দ্রাকুটি কুটিল মুখ বিকট দশন ॥ ১৮৮

লহ লহ কৰে জিহ্বা যেন ক্ষুব্ধ ধাৰ ।
 জ্বলে বাহু শত তীক্ষ্ণ নখে চমৎকাৰ ॥
 বহল হৃদয় দীৰ্ঘ গ্ৰীৱা কৃশ কটি ।
 জিহ্বা মেলি আছা দুয়ো দশন প্ৰকটি ॥ ১৮৯
 হেন দেখি দৈত্যেন্দ্ৰ মনত গুণে ডৰি ।
 আমাক বধিবে বিষ্ণু আইল মায়া কৰি ॥
 মনে বিমৰিষি পাছে গদাক উচাই ।
 দানৱ মাতঙ্গ গৈল নৃসিংহক ধাই ॥ ১৯০
 নেদেখিয় দৈত্যেন্দ্ৰক নৃসিংহৰ পাশে ।
 লুকাই পতঙ্গ যেন অগনিত ঝাসে ॥
 ছিদ্ৰ চাহি পাক ফুৰে দৈত্য দুৰাচাৰ ।
 নৃসিংহক দিল ঘোৰ গদাৰ প্ৰহাৰ ॥ ১৯১
 এড়াইলন্ত নৰসিংহে কাতি কৰি কায় ।
 পাঞ্জৰত ফুৰে দৈত্য পতঙ্গ পৰায় ॥
 গদায়ে সহিতে ধৰিলন্ত দিয়া চাম্প ।
 গৰুড়ৰ হাতত বাজিল যেন সাপ ॥ ১৯২
 এড়াইল হাতৰ দৈত্য আৰিমুৰি কৰি ।
 লীলায়ে এড়িল তাক আপুনি নৃহৰি ॥
 দেখি দেৱগণে আতি কৰে হৃদিখেদ ।
 হৰি হৰি নঠৈল দুঃখৰ পৰিচ্ছেদ ॥ ১৯৩

দৈত্যেশ্বৰে বোলে বল কণ্টালিলো আৰ ।
 কৈক যাইবি নৰসিংহ কৰিবো দোহাৰ ॥
 এহি বুলি খাণ্ডা বাকু ধৰি সেহি ছেগে ।
 শ্রম কৰি পক্ষী যেন ধাইল মহাবেগে ॥ ১৯৪
 ঘোৰ নাদ তেজি অধে উৰ্দ্ধে ফুৰে পাক ।
 বাকুতে লুকায় কায় নাকলিয় তাক ॥
 প্রহাৰিবে লাগি ছিদ্ৰ চাহে মহাস্তৰ ।
 বোলা হৰি হৰি পাপ হোক মষিমূৰ ॥ ১৯৫

॥ অষ্টাদশ কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি বাম মুকুন্দ মুৰাৰি মোৰ গতি ।
 কৃষ্ণ কৃপা কৰা প্রভু ব্রাহ্মি বয়ুপতি ॥ ১৮
 পদ ॥ দানৰ ফুৰন্তে য়েৰে আছে ।
 দেখি খঙ্গে নৰসিংহে পাছে ॥
 কম্পাই শিৰ কেশৰ উল্লাসি ।
 তুলিলা আটাস ঘোৰ হাসি ॥ ১৯৬
 স্বৰ্গক ভেদিল ঘোৰ বিঙ্গে ।
 বেগে চাম্প দিলা নৰসিংহে ॥
 আলাগতে দৈত্যক ধৰিল ।
 নাহি মাত চেতন হৰিল ॥ ১৯৭

কীর্তন ঘোষা

সৰ্পে যেন ধৰিল ইন্দুৰ ।
 নিশৰদ দানৱ দ্বন্দুৰ ॥
 সাধিবাক লাগি দেৱ কাজ ।
 বাৰৰ কৰিলা তাক বাজ ॥ ১৯৮
 চিত কৰি উদ্ধত থাপিলা ।
 নখে তাৰ হিয়া বিদাৰিলা ॥
 যেহেন সৰ্পক পাৰে ভিৰি ।
 গৰুড়ে পেহ্লাইলা ঠোঠে ছিৰি ॥ ১৯৯
 চক্ষু পকাই দৈত্য অন্তকাৰী ।
 চেলেকন্ত জিহ্বায়ে কৰাৰি ॥
 ৰুধিৰে দিগিধ দেহা হুই ।
 শিৰত মেহ্লাইলা আন্ত দুই ॥ ২০০
 দেখি দৈত্য কটকে কিটাইল ।
 অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ ধৰি ক্ৰোধে ধাইল ॥
 নৃসিংহে পেহ্লাইল দৈত্যেন্দ্ৰক ।
 গৈল খেদি দানৱগণক ॥ ২০১
 কাকো নখে কৰি দুই ছিৰ ।
 টোকৰে ছিঙিলা কাবো শিৰ ॥
 কাকো গোড়ে মাৰি ঘৰাকাতি ।
 সংহৰিল দানৱ পদাতি ॥ ২০২

দৈত্য জিনি তেজিলা আটাস ।

পলায় দিগ্‌গজ ছয়া ত্রাস ॥

বান্ধাবন্তে শিবৰ কেশব ।

উড়ায় সৰে বিমান স্বৰ্গৰ ॥ ২০৩ ॥

খলকে সাগৰ স্বাস লাগি ।

বেগত পৰ্বত পড়ে ভাগি ॥

নৃসিংহৰ চৰণৰ গতি ।

টলবল কৰে বসন্ততী ॥ ২০৪ ॥

চক্ষুৰ বশ্মিত ভৈল ছন ।

নিশ্ৰান্ত সমস্তে গ্ৰহগণ ॥

দৈত্যেন্দ্ৰৰ দিব্য সিংহাসনে ।

বসিল নৃসিংহ কোপ মনে ॥ ২০৫ ॥

খুজি আৰ নপাল্ল যুৱাব ।

ক্ৰোধে মুখ দেখি অন্ধকাৰ ॥

দেখি ত্ৰিজগতে ভৈল ভয় ।

আজি জোনো মিলয় প্ৰলয় ॥ ২০৬ ॥

শুনি পাছে দৈত্যৰ নিৰ্য্যাণ ।

বগ্নে আইল দেৱৰ বিমান ॥

জোন্ধাবন্ত আকাশক ছনি ।

কৰে দেৱে হুন্দুভিৰ ধ্বনি ॥ ২০৭ ॥

দেৱৰ সুন্দৰীগণ আসি ।
 পুষ্প বৰিষন্ত হাসি হাসি ॥
 প্ৰধান গন্ধৰ্বৰ গীত গাৰে ।
 বিদ্যাধৰে মৃদঙ্গ বজাৰে ॥ ২০৮
 অপেসবাগণে কৰে নৃত্য ।
 ভৈলন্ত ত্ৰিদশে কৃতকৃত্য ॥
 কহে কৃষ্ণ কিঙ্কৰ শঙ্কৰে ।
 বোলা হৰি হৰি সৰ নৰে ॥ ২০৯

॥ উনবিংশ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি মাধৱ মধু বিপু মূৰাৰি বাম ।
 কৃষ্ণৰ চৰণে কৰো পড়িয়া প্ৰণাম ॥ ১৯
 পদ ॥ অনন্তৰে শিৱত ধৰিয়া কৃতাজ্জলি ।
 ব্ৰহ্মা ৰুদ্ৰ আদি দেৱগণ গৈলা চলি ॥
 বৈকুণ্ঠৰপৰা পাৰিষদগণ আসি ।
 থাকি গৈলা নৃসিংহৰ চোপাশে উপাসি ॥ ২১০
 পৃথকে পৃথকে ভূতি কৰিবাক লৈলা ।
 প্ৰথমতে ব্ৰহ্মা কৰযোড়ে আগ ভৈলা ॥
 প্ৰণামো অনন্ত তুমি দুবন্ত শক্তি ।
 লীলায়ে সংহৰি প্ৰভু কৰা স্থিতি স্থিতি ॥ ২১১

কেমনে জানিবো তবু বল পবাক্রম ।
 এহি বুলি ব্রহ্মাদেব পড়িল নিজম ॥
 অনন্তবে শঙ্কবে বুলিল তুতি বাণী ।
 মাৰিলা অম্বৰ ইটো আতি অল্প প্রাণী ॥ ২১২
 তোমাৰ কোপত হোৱে জগতে প্রলয় ।
 ভক্ত প্রহ্লাদক প্রভু পালিবে লাগয় ॥
 এহি বুলি মহাদেব থাকিল নিচুকি ।
 আগবাঢ়ি ইন্দ্ৰে তুতি কৰিল উৎসুকি ॥ ২১৩
 দৈত্যে আক্রমিলে প্রভু আমাৰ হৃদয় ।
 সপনে সচেতে আমি দেখো দৈত্যময় ॥
 দানৱক মাৰি আৰে খণ্ডিলা দুৰ্গতি ।
 কোননো নসাধে প্রভু তোমাত ভকতি ॥ ২১৪
 ঋষিগণে বোলে নমি ভৈল মহাবঙ্গ ।
 কৰিলেক আমাৰ পাতকী তপভঙ্গ ॥
 তাক মাৰি সাধিলা আমাৰ মনোবথ ।
 দুনাই থাপিলা জগন্নাথ ধৰ্ম্ম পথ ॥ ২১৫
 পিতৃগণে বোলে নৃসিংহক নমি বাক ।
 পুত্ৰগণে দেয় শ্রাদ্ধ যতেক আমাক ॥
 দৈতেন্দ্রে আপুনি ভুঞ্জে সৰে কাটি নিয়া ।
 কিনো বঙ্গ ভৈল তাৰ বিদাৰিলা হিয়া ॥ ২১৬

নাগগণে বোলে নৃসিংহক আগবাড়ি ।
 ভাল ভাল স্ত্রীক মানে আনিলেক কাড়ি ॥
 সাধিলা আনন্দ তাৰ হৃদয় বিদাৰি ।
 প্রণামো অনন্ত ভকতৰ ভয়হাৰী ॥ ২১৭
 বৈতালিকগণে বোলে শুনিয়ো গোসাত্ৰিঃ ।
 দেৱৰ সভাত ফুৰো তযু গুণ গাই ॥
 তাকো নিষেধিলে দুৰ্ঘ দানৱ দুৰ্ব্বাৰ ।
 তাক মাৰি ব্যাধি যেন গুচাইলা আমাৰ ॥ ২১৮
 পাৰিষদগণে বোলে চৰণ নমিলো ।
 তোমাৰ নৃসিংহ ৰূপ আজিসে দেখিলো ॥
 তযু ভূত্য ভৈল ইটো দৈত্য শাপ পায় ।
 নমাৰিলা প্ৰভু আক কৰিলাহা দায় ॥ ২১৯
 এহিমতে আনো দেৱে কৰিলন্ত তুতি ।
 যুধিষ্ঠিৰ ৰাজাত নাৰদ নিগদতি ॥
 তথাপি নুগুচে নৃসিংহৰ মহাক্ৰোধ ।
 দেখি দেৱগণে দেন্ত লক্ষ্মীক প্ৰবোধ ॥ ২২০
 স্বামীৰ গুচায়ো ক্ৰোধ জগতৰ মাৰ ।
 শুনি লক্ষ্মী দেৱী উঠি চালিলন্ত গাৰ ॥
 নৃসিংহৰ মহা ভয়ঙ্কৰ ৰূপ দেখি ।
 ডৰে উলটিলা দেৱী মুদি ছয়ো আখি ॥ ২২১

পাছে প্রহ্লাদক ব্রহ্মা লগাইলন্ত মাত ।

নৃসিংহৰ কোপ বাপ কৰা উপশান্ত ॥

পৰম ভকত তঞি হিৰণ্য তনয় ।

বোলা হৰি হৰি হোক পাপৰ প্ৰলয় ॥ ২২২

৪০
৪২
১.২৪৬

॥ রিংশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ শু হৰি বাম নাৰায়ণ যাদৱানন্দ

দূৰ কৰা মোৰ মায়া ।

বিষয় ব্যাধিৰ ঔষধি মাগো

ভকতি অমিয়া ॥ ২০

পদ ॥ ব্ৰহ্মাৰ বচন

সাদৰি প্ৰহ্লাদে

ধীৰে ধীৰে গৈলা চলি ।

ভূমিত পড়িয়া

আছন্ত প্ৰহ্লাদ

শিৰে ধৰি কৃতাজলি ॥

পাৰত পড়িয়া

আছয় প্ৰহ্লাদ

দেখি নৰসিংহে হাসি ।

স্নেহত অৱয়

নয়নৰ নীৰ

তুলিলা হাতে উল্লাসি ॥ ২২৩

কীর্তন—৮

হস্তপদে তাৰ পৰাশিল শিৰ

পৰম নিৰ্ভয় দিয়া ।

দেখি প্ৰহ্লাদৰ তনু লোমাঞ্চিত

আনন্দে দ্রবিল হিয়া ॥

হৰিষে লোতক অৰে প্ৰহাদৰ

চৰণ চিন্তিয়া আছে ।

যুড়ি দুয়ো হাত গদগদ মাতে

তুতি কবিলন্ত পাছে ॥ ২২৪

ব্রহ্মা সিদ্ধ য়ুনি আজিও নজানে

পূজিবে তোমাৰ পাৰ ।

কিবা তুতি নতি কবিবোহো আমি

অস্ত্ৰ ক্ৰম স্বভাৱ ॥

ধন জন তপ প্রভারে তোমাক

আবাধিবে শক্য নাই ।

গজেন্দ্রে কেবলে ভকতি কৰিলে

পবন আপদ পাই ॥ ২২৫

যিটো চাঙালো। কায় বাক্য মনে

সদায়ে স্মবে হবি ।

আছে বাহু ব্রত যিটো ব্রাহ্মণৰ

সিসি শ্রেষ্ঠ তাতে কবি ॥

সিটো মহাগব্বা বিপ্রে আপুনাক
পৰিত্ৰ কৰিবে নাৰে ।

ভকত চাণ্ডালে আপুনাকো তাৰে
পুৰুষ কোটি উদ্ধাবে ॥ ২২৬

তুমি জগজীৱ তোমাক পুজিলে
মিলে আপুনাতে যাই ।

যেন মুখ শ্ৰীক প্ৰতিবিন্ধ মুখে
দেখিয় দৰ্পণ চাই ॥

হেন জানি মঞি মতি অনুসাৰে
ভজিলো তোমাৰ পাৰ ।

ব্ৰহ্মা আদি দেৱ গণ ডৰে মৰে
এড়িয়ো ব্ৰুন্ধ স্বভাৱ ॥ ২২৭

ভয়ঙ্কৰ কোপ দেখিয়া তোমাৰ
প্ৰভু মোৰ ভয় নাই ।

সংসাৰ চক্ৰৰ নিকাৰ দেখিয়া
সদায় ধাতু উড়াই ॥

তোমাৰ চৰণ ছত্ৰৰ ছায়াক
কৈসানিনো দিবা মোক ।

কহিয়ো উপায় কিমতে এড়াঞো
নিদাৰুণ দুঃখ শোক ॥ ২২৮

তযু হস্ত পদা শিবে দিলা মোৰ

কি ভৈল মহা আহ্লাদ ।

ব্রহ্মা হব লক্ষ্মী দেৱীও নপান্ত

তেসম্বো হেন প্রসাদ ॥

সমস্তে ভূতবে তুমিসি আতমা

হৃদয় পৰম গুৰু ।

তথাপি সেৱাৰ অনুসাৰে কৃপা

কৰা যেন কল্পতৰু ॥ ২২৯

কিমতে ভকতি কৰো পাঞ্চেন্দ্ৰিয়ে

পাঞ্চদিকি লাগি ধৰে ।

যেন গৃহস্থক অনেক সপত্নী

সকলে আকল কৰে ॥

ভৰ বৈতৰণী মাৰো মজিলোহা

নেড়ে মোক শোক ভয় ।

তোমাৰ চৰণে শৰণ পশিলো

কৃপা কৰা কৃপাময় ॥ ২৩০

আৰু বহুবিধ ভূতি কৰি আগে

প্রহ্লাদ পড়িয়া আছে ।

ভৈলন্ত প্রসন্ন ক্রোধ ভাব এড়ি

হৰি হাসিলন্ত পাছে ॥

প্রহ্লাদক চাই

আনন্দে বোলন্ত

তিনিও লোকৰ স্বামী ।

বোলা হৰি হৰি

সংসাৰক তৰি

হুয়োক বৈকুণ্ঠ গামী ॥ ২৩১

॥ একবিংশ কীর্তন ॥

বোষা ॥ স্বামী বাম নেৰো আৰো চৰণ তোমাৰ ।

দূৰ কৰা সংসাৰ নিকাৰ ॥ ২১

পদ ॥ বোলন্ত প্রহ্লাদ উঠ উঠ ।

তোৰ ভক্তি ভৈলো মহা তুষ্ট ॥

লৈঞে বৰ তোৰ যেন মন ।

বুখা নোহে মোক দৰিশন ॥ ২৩২

মোক দেখিলেক ঘিটোজন ।

নাহি তাৰ পুনৰাগমন ॥

ভকতৰ পূৰো মনোৰথ ।

দেঞে কাম মোক্ষ ধৰ্ম্ম অর্থ ॥ ২৩৩

এহি বুলি প্রলোভন্ত বৰে ।

নবাজত প্রহ্লাদ কুমাৰে ॥

ভক্তিসি পৰম লাভ জানি ।

বিষ্ণুক বোলন্ত হাসি বাণী ॥ ২৩৪

জানো প্রভু পরীক্ষা আমাক ।
 সিহেতু বুলিলা হেন বাক ॥
 বাঞ্ছে ফল তযু কবি কৃত্য ।
 সিটো বাণিজ্যক নোহে ভৃত্য ॥ ২৩৫
 তোমাৰ অকাম ভৃত্য আমি ।
 তুমিও নিষ্কাম মোৰ স্বামী ॥
 নাহি কাম আমাৰ অন্যথা ।
 নুহি বাজ সেৱকৰ যথা ॥ ২৩৬
 শুনি নৰসিংহে হাসিলন্ত ।
 জানো তঞি ভকত একান্ত ॥
 তথাপিতো ইটো মন্বন্তৰ ।
 ছয়া থাকা দৈত্যৰ ঈশ্বৰ ॥ ২৩৭
 সদায়ে শুনিবি মোৰ কথা ।
 মোৰ ৰূপ চিন্তিবি সৰ্ব্বথা ॥
 কীৰ্ত্তনে পলাইব পাপচয় ।
 ভোগ্য ভুঞ্জি পুণ্য কৰা ক্ষয় ॥ ২৩৮
 তোৰ যশ ব্যাপিব জগতে ।
 ৰাত্ৰি দিনে মোক স্মৰন্তে ॥
 সৰে কৰ্ম বন্ধ হৈব ক্ষীণ ।
 অন্তকালে মোতে যাইবি লীন ॥ ২৩৯

তোৰ মোৰ কথা যিটো নৰে ।

তোক মোক সময়ত স্মৰে ॥

সিওজনে মোক পাইব আসি ।

প্রহ্লাদে মাতন্ত পাছে হাসি ॥ ২৪০

6-1-06

তযু পারে মাগো এক বৰ ।

তুমি প্রভু জগত ঈশ্বৰ ॥

তোমাক নিন্দিলে পিতৃ মোৰ ।

সিজিল পাতক মহা ঘোৰ ॥ ২৪১

তাত হন্তে পিতৃ নিস্তৰোক ।

হেন অনুগ্রহ কৰিয়োক ॥

তুমি দান দায়াল দৈব ।

তোমাৰ চৰণে কৰো সেৱ ॥ ২৪২

কহে কৃষ্ণ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ।

নেড়িবা কীৰ্তন একো নৰে ॥

আজি কালি মিলিবে মৰণ ।

হৰি হৰি বোলা সৰ্বজন ॥ ২৪৩

॥ দ্বাবিংশ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ও হৰি নামো দামোদৰ ষাদৰানন্দ
 দুঃখ নিৰেদিবো কত ।
 নভৈল ভকতি ইহ মনুষ্য জন্মত ॥ ২২

পদ ॥ নৃসিংহে বোলন্ত হাসি গুনিয়ো প্ৰহ্লাদ ।
 দিবাক নলাগে তোক ইসৰ প্ৰসাদ ॥
 পৰম বৈষ্ণৱ তঞি পুত্ৰ ভৈলি যাৰ ।
 একেশ পুৰুষ তাৰ কবিলি উদ্ধাৰ ॥ ২৪৪

যৈত থাকে মোৰ ভক্ত উদাৰ চৰিত্ৰ ।
 কীট পতঙ্গকো তথা কৰয় পৰিত্ৰ ॥
 নকৰে প্ৰাণীক হিংসা নাহি একো স্পৃহা ।
 আঘাত অৰ্পণা কৰে আপুনাৰ দেহা ॥ ২৪৫

ভকততে শ্ৰেষ্ঠ তঞি পাইলি বাঞ্ছা সিদ্ধি ।
 কৰিয়ো পিতৃৰ প্ৰেতকাৰ্য্য যেন বিধি ॥
 মোতে চিত্ত দিয়া কাৰ্য্য কৰিয়ো সন্তোষে ।
 তেৰে কি কৰিবে আৰ সংসাৰৰ দোষে ॥ ২৪৬

নৃসিংহৰ আদেশে প্ৰহ্লাদ দৈত্যৰাজ ।
 কৰিলন্ত পিতৃৰ যতেক প্ৰেতকাজ ॥
 ব্ৰহ্মায়ে দেখন্ত পাছে নৃসিংহ প্ৰসন্ন ।
 ত্ৰিদেশে সহিতে উঠি বুলিলা বচন ॥ ২৪৭
 দেৱ দেৱ জগন্নাথ কৰো নমস্কাৰ ।
 পাপিষ্ঠক মাৰি প্ৰীতি সাধিলা আমাৰ ॥
 মোত বৰ পায়ী কাকো কটাক্ষ নকৰে ।
 আচৰিল দ্ৰোহ মহাদৈত্যে জগতৰে ॥ ২৪৮
 তাহান তনয় মহাবৈষ্ণৱ প্ৰহ্লাদ ।
 গুচাইলা তোমাৰ ক্ৰোধ মিলাইলা আহ্লাদ ॥
 নৃসিংহে বোলন্ত ব্ৰহ্মা শুনিয়ে উত্তৰ ।
 আৰ বাৰ দৈত্যক নেদিয়ে হেন বৰ ॥ ২৪৯
 স্বভাৱে দুৰ্জ্জন দৈত্য একোৱে নমানে ।
 যেন বল বাঢ়য় সৰ্পৰ দুগ্ধ পানে ॥
 এহি বুলি নৰসিংহ ভৈলা অন্তৰ্দ্ধান ।
 প্ৰহ্লাদে কৰিলা ত্ৰিদেশক বহু মান ॥ ২৫০
 প্ৰথমতে ব্ৰহ্মাক নমিলা দৈত্যেশ্বৰ ।
 শঙ্কৰকো প্ৰণমিলা আত অনন্তৰ ॥
 জ্ঞানন্ত বিষ্ণুৰ অংশ আনো যত দেৱ ।
 এক থানে সৱাক কৰিলা পড়ি সেৱ ॥ ২৫১

পাছে শুক্ৰ আদি কৰি মুনিগণ যত ।
 উঠিলন্ত ব্ৰহ্মা লৈয়া সৰাকো লগত ॥
 প্ৰহ্লাদক কৰাইলন্ত ৰাজ্য অভিষেক ।
 দিলা সৰে অধিকাৰ পিতৃৰ যতেক ॥ ২৫২
 দৈত্য দানৱৰ ৰাজ্য ভৈলন্ত প্ৰহ্লাদ ।
 স্বৰ্গে গৈলা দেৱগণ দিয়া আশীৰ্বাদ ॥
 শুক মুনি বোলন্ত শুনিয়ে পৰীক্ষিত ।
 কহিলো তোমাত সৰে প্ৰহ্লাদ চৰিত ॥ ২৫৩
 নৃসিংহৰ লীলা ইটো বধ দৈত্যেন্দ্ৰৰ ।
 প্ৰহ্লাদৰ পুণ্য কথা শুনে যিটো নৰ ॥
 তাহাৰ মৃত্যুৰ হন্তে নাহি আৰ ত্ৰাস ।
 অপ্ৰয়াসে ছিণ্ডে সংসাৰৰ কৰ্ম্ম পাশ ॥ ২৫৪
 শুনা সৰ্বজন কহে কৃষ্ণৰ কিল্ধৰে ।
 নাহি আন ধৰ্ম্ম আৰ কীৰ্ত্তনত পৰে ॥
 বৈকুণ্ঠক যাইবা য়েৰে সংসাৰক তৰি ।
 নিবন্তবে ডাকি যুৰিয়োক হৰি হৰি ॥ ২৫৫
 জয় জয় নাৰায়ণ সংসাৰ কাৰণ ।
 যোগীগণে সেৱা কৰে যাহাৰ চৰণ ॥
 যাহাৰ মায়াৰ গতি নজানন্ত কেৱ ।
 হেন হৰি চৰণে কৰিলো মঞি সেৱ ॥ ২৫৬

হৰি পদ যুগল ধৰিয়া একমনে ।
 কৃষ্ণৰ কীৰ্তন কৰিয়োক সৰ্ব্বজনে ॥
 হেন জানিয়োক হৰি চৰণেসে গতি ।
 প্রহ্লাদ চৰিত এহিমনে সমাপতি ॥ ২৫৭

13. 2. 85

॥ প্রহ্লাদ চৰিত সমাপ্ত ॥

-
১১ ॥ লঙ্ঘে—বঞ্চে, আলাপ—আলাস,	১৫ ॥ ভুজঙ্গ—অনন্ত,
১৮ ॥ দ্বাবী—দেব,	৩০ ॥ পৰিচ্ছদে—পাৰিষদে,
৬৪ ॥ দণ্ডিয়ো—ক্ষমিয়ো,	
৮২ ॥ আশ্বাসিয়া বান্ধৱক—আশ্বাস কৰি দৈত্যক/দিতিক,	
৯৮ ॥ আসৰিশ—অশেষ,	২৫ ॥ বল—বিষ

॥ গজেন্দ্ৰ উপাখ্যান ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম বাম বাম ।

হৰি বাম বাম ॥ ১

পদ ॥ বাজাক সাদৰি মুনি বুলিলা বচন ।

শুনা পৰীক্ষিত পাণ্ডু কুলৰ নন্দন ॥

পৰম মধুৰ মাধৱৰ গুণচয় ।

শুনা সাৱধানে হোক পাপৰ প্ৰলয় ॥ ১

ক্ষীৰ সাগৰৰ মাজে ত্ৰিকূট পৰ্বত ।

প্ৰকাশন্তে আছে তিনি লোকত বেকত ॥

স্বৰ্ণ বজ্জত লোহা জ্বলে তিনি শৃঙ্গ ।

চক্ষুত জমক লাগে দেখিতে বিবিঙ্গ ॥ ২

আনো সৰ শৃঙ্গ বহু কৰে তিৰিমিৰি ।

দশোদিশ প্ৰকাশিয়া শোভে শুক্ল গিৰি ॥

অযুত বোজন জুড়ি আছে গিৰিবৰ ।

উচ্ছিত দেখিয় দশ হাজাৰ প্ৰহৰ ॥ ৩

ক্ষীর সাগবৰ চট্ট চৌভিত্তি উথলে ।
 পথালে পৰ্বত স্তম্ভিতল গন্ধ জলে ॥
 থানে থানে আছে ভূমি অনেক উগ্ৰান ।
 ফুলে জকমক গন্ধে নাহিকে সমান ॥ ৪
 নদী নদ আশেষ বিশেষ সৰোবৰ ।
 স্ফটিক নিৰ্মল জল দেখি মনোহৰ ॥
 বিদ্যাবতীসৰে তাতে নামি কৰে স্নান ।
 পথালে শৰীৰ বহে স্তম্ভিত হ্রদ ॥ ৫
 পৰম আনন্দ গন্ধ উথলে সদায় ।
 দশোদিশ জুৰি তাৰ বায়ু বহি যায় ॥
 দেখি স্তম্ভিত তৰু যত উপবনে ।
 যাত নিতে ক্রীড়ে দেৱ দিব্য নাৰীগণে ॥ ৬
 শাল তাল তমাল মন্দাৰ পাৰিজাত ।
 চম্পক অশোক আনো পুষ্প অসংখ্যাত ॥
 আম জাম লেবু জৰা জামীৰ খাজুৰি ।
 বেল নাৰিকেল তাল তাম্বুল পাকড়ি ॥ ৭
 আগৰ চন্দন পদ্ম সবল সোণাক ।
 আনো যত তৰু তৃণ সৰে কল্লতৰু ॥
 ছয় ঋতু এককালে বসন্ত উদয় ।
 ভ্রমৰে গুঞ্জৰে কুলি পঞ্চমে পূৰয় ॥ ৮

কীৰ্ত্তন ঘোষা

বহয় মলয়া বায়ু আমোদিত মন ।
 নৃত্য গীত কৰে তৈত অপেসবাগণ ॥
 হৰি গুণ গীত গাৰে গন্ধৰ্ব কিন্বে ।
 পাপ দূৰ হোক হৰি বোলা নিবন্তৰে ॥ ৯

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম দামোদৰ হৰে ।
 সেরকে কাতৰ কৰে ॥ ২

পদ ॥ বনৰ সিটো বিতোপন নাম ।
 কহিলো যাহাৰ নাহি উপাম ॥
 তাহাৰ মাঝে সৰোবৰ এক ।
 সাগৰ সঙ্কশ দেখি প্রত্যেক ॥ ১০

স্বৰ্গময় পদ আছে জুড়ি ।
 ভ্রমৰে মধু পিয়ে তাতে পৰি ॥
 বাজহংস আদি যতোক পক্ষী ।
 পড়ি পড়ি থাকে নয়ায় উপেক্ষি ॥ ১১

কুমুদ সিন্ধু উতপল ফুল ।
 ফুলি আছে গন্ধে নাহিকে তুল ॥
 চৌভিতি বেড়ি আছে উপবনে ।
 কহিবে নাম তাৰ কোনজনে ॥ ১২

কদম্ব বধু নাগেশ্বর গাছে ।
 ফুলে জকমক বেঢ়িয়া আছে ॥
 মালতী মধাই জাই যুতি যত ।
 পাৰিজাত মুখ্য বৃক্ষ সমস্ত ॥ ১৩
 বহয় বসন্ত মলয়া বার ।
 কোকিলে তেজে স্তললিত বার ॥
 সেহি বন মাঝে গজেন্দ্র আছে ।
 অনেক হস্তী ফুৰে আগে পাছে ॥ ১৪
 যাত বৃক্ষ বেত বাংশ খৰি ।
 ফুৰন্তে ভাঙ্গি নেয় মড়মড়ি ॥
 যাব গন্ধ পাইলে সিংহো পলায় ।
 যতেক পশু ডৰে জীৱ যায় ॥ ১৫
 মদ জলধাৰা বহিয়া যায় ।
 ভ্রমৰে তাক সেৰে সৰ্ব্বদায় ॥
 চৰন্তে ফুৰন্তে ক্রীড়ন্তে যাই ।
 বহিলা গজেন্দ্র ভাগৰ পাই ॥ ১৬
 ছুণ্ডণে গীড়িল ৰবি কিৰণে ।
 লড়িল ছুনাই জল পান মনে ॥
 পৰ্বত কাম্পে গজেন্দ্রৰ ভিৰে ।
 পদ্ম গন্ধ পাইল জলৰ তীৰে ॥ ১৭

নামিল গৈয়া সৰোবৰ মাৰো ।
 চৌভিতি হস্তী সমে গজৰাজে ॥
 পদ্মৰ ধূলায়ে স্নগন্ধিত জল ।
 পিলেক তৃষায়ে ছয়া বিকল ॥ ১৮
 অগাধ জল আতিশয় জুৰ ।
 গজেন্দ্ৰে ঘনে ঘনে পাৰে বুৰ ॥
 হস্তিনী সমে কৰে জলক্ৰীড়া ।
 খঙিল সমস্তে বোঁদ্রৰ গীড়া ॥ ১৯
 হস্তী হস্তিনীক কৰাৰে স্নান ।
 পিয়াৰে জল গৃহস্থৰ ঠান ॥
 দায়ায়ে পুত্ৰ ভাৰ্য্যা সঙ্গৈ বঙ্গৈ ।
 গৰ্বে জলক্ৰীড়া কৰে মাতঙ্গৈ ॥ ২০
 বিষয় স্নখত ভৈলেক ভোল ।
 নেদেখে মৃত্যু আসি পাইলে কোল ॥
 জলত গজেন্দ্ৰ ক্ৰীড়ে উল্লাসে ।
 দেখিল তাক পাছে মহাগ্রাসে ॥ ২১
 ক্ৰোধে ধায়া পাছে দিলে কামোৰ ।
 সিবেলা ছুইবো ভৈল যুদ্ধ ঘোৰ ॥
 গজেন্দ্ৰক গ্ৰাহে আগুৰি টানে ।
 হস্তীও গ্ৰাহক আগুৰি আনে ॥ ২২

যতেক বল আছে মানে দিল ।
গ্রাহ গজেন্দ্ৰৰ যুদ্ধ মিলিল ॥
হুইবো অদভুত যুদ্ধ দেখিত ।
ত্ৰিদশ দেৱ ভৈলা ভয়ে ভীত ॥ ২৩
দেখন্ত আতিশয় অসদৃশ ।
যুজন্তে সহস্ৰ গৈল বৰিষ ॥
জগতে আছে এক দৃষ্টি কৰি ।
শুনা সভাসদ ঘুৰিয়ো হৰি ॥ ২৪

৪৪
৭০
৭১-২

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ কৃষ্ণ বাম জয় জগবন্ধু জগন্নাথ ।
কৃষ্ণৰ চৰণ বন্দি বোক মোৰ মাথ ॥ ৩
পদ ॥ শুক নিগদতি বাজা শুনা নৃপবৰ ।
মিলিল অদ্ভুত যুদ্ধ গ্রাহ গজেন্দ্ৰৰ ॥
আকাশত দেৱগণে দেখন্ত বিস্ময় ।
গ্রাহ গজেন্দ্ৰৰ কিছো নুহি ভঙ্গ জয় । ২৫
কতো কালে গজেন্দ্ৰৰ বল ভৈল হানি ।
গ্রাহৰ বাঢ়িল বল পিয়া স্বাদ পানী ॥
শ্রান্ত ভৈল গজৰাজ যুজিতে নপাৰে ।
চিঁহৰে হস্তিনীসৰে বেঢ়ি চাৰি পাৰে ॥ ২৬

কীৰ্ত্তন—৯

আনোমৰ দস্তাল স্বামীৰ ঘোৰ দুঃখে ।
 বাখিতে নপাৰি কাৰো বাক্য নাসে যুখে ॥
 দেখিল গজেন্দ্ৰ আপুনাৰ মৃত্যু ভয় ।
 বাখন্তা নাহিকে আৰ পুত্ৰ ভাৰ্য্যাচয় ॥ ২৭
 সঙ্কট বেলাতে তান সদবুদ্ধি ভৈল ।
 কি ভৈল কি ভৈল বুলি গুণিবাক লৈল ॥
 আমি হেন গজেন্দ্ৰ জগতে যাক কহে ।
 মহাগৰ্বে ভ্রমন্তে ধৰিল জলগ্ৰাহে ॥ ২৮
 সহস্ৰ বৎসৰ যিটো যুজো অপ্রয়াসে ।
 জামিলোহো বন্দো ভৈলো বিধাতাৰ পাশে ।
 আনাক বাখিবে আৰে কমন বান্ধৰ ।
 অন্তকালে গতি মোৰ কেৱল মাধৱ ॥ ২৯
 মহাবলবন্ত কাল ভুজঙ্গৰ ভয়ে ।
 যাক সেৱা কবন্ত সদায় যোগীচয়ে ॥
 পলায় জগতৰে মৃত্যু যি প্ৰভুক ডৰে ।
 যাক ভয়ে চন্দ্ৰ সূৰ্য্য পৰনো সঙ্কৰে ॥ ৩০
 হেন জগন্নাথ অনাথৰ ইচ্ছা দেৱ ।
 হৰি বিনে আৰব তাবন্তা নাহি কেৱ ॥
 এহি বুলি মৰণতো নভৈল বিকল ।
 শুণ্ডে মেহ্লাই ধৰিলন্ত স্বৰ্গ কমল ॥ ৩১

পবন আনন্দে মাধৱত দিয়া চিত্ত ।
 গজেন্দ্রে কবিল ভূতি আতি বিপৰীত ॥
 যাক স্মৰি তৰি স্মৃথে ঘোৰ নৰকক ।
 অন্তকালে পাই হেন মাধৱ বন্ধুক ॥ ৩২
 শুণ্ডে মেহ্লাই পদ্মগোট উপবক তুলি ।
 গজেন্দ্রে শৰণ লৈলা ত্ৰাহি হৰি বুলি ॥
 আথেবেথে শীঘ্ৰে হৰি গৰুড়ৰ কন্ধে ;
 ভকতক বাখিবাক আসিলা প্ৰবন্ধে ॥ ৩৩
 গৰুড়ৰ নামি হৰি পবন বিক্ৰমে ।
 শুণ্ডে ধৰি তৰক তুলিলা গ্ৰাহে সমে ॥
 চক্ৰ ধৰি তেখনে ছিৰিলা গ্ৰাহ মুখ ।
 হৰিৰ প্ৰসাদে গজেন্দ্ৰৰ গৈলা দুঃখ ॥ ৩৪
 হস্তী গুচি তৈতে চতুৰ্ভুজ ৰূপ ভৈলা ।
 গলে বনমালা হাতে চাৰি অস্ত্ৰ লৈলা ॥
 কৰিলা প্ৰণাম পাছে দণ্ডৱতে পড়ি ।
 পাৰিষদ হুয়া বৈকুণ্ঠক গৈলা লড়ি ॥ ৩৫
 কৃষ্ণ পৰশনে গ্ৰাহো শাপক নিস্তৰি ।
 দিব্য ৰূপ ধৰিয়া স্বৰ্গত গৈলা লড়ি ॥
 শুনা কৃষ্ণ কথা জন্ম নকৰিয়ো বৃথা ।
 হৰিৰ চৰিত্ৰ আৰ নাহিকে অন্যথা ॥ ৩৬

দুৰ্লভ মনুষ্য জন্ম পাইলা কত ভাগে ।
 সত্বেৰে সংসাৰ সিন্ধু তৰিবাৰ লাগে ॥
 যত স্তুত ধন জন সৰে বিস্ময়া ।
 আকাশত প্ৰকাশে মেঘৰ যেন ছায়া ॥ ৩৭
 বিজুলী চন্দ্ৰক যেন জীৱন অথিৰ ।
 পদাৰ পত্ৰৰ জল যেন নুহি থিৰ ॥
 কৃষ্ণ কথা শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তনে ভৱ তৰি ।
 হেন জানি সদায় ঘূষিয়ো হৰি হৰি ॥ ৩৮

॥ গজেন্দ্ৰ উপাখ্যান সমাপ্ত ॥

-
- ৪ ॥ গন্ধ জলে—দুগ্ধ জলে, ৬ ॥ শুক যত—বৰুণৰ,
 ১৪ ॥ তেজ্জ শূললিত—বনে বনে কাচে, ২২ ॥ ধায়া পাছে—আসি সিটে
 ৩৩ ॥ শীঘ্ৰে হৰি—শীঘ্ৰে চড়ি ।

॥ হবমোহন ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

যোষা ॥ মুখে বোলা বাম কৃষ্ণ সনাতন হবি ।
হবি হব লীলা কথা শুনা কণ্ঠ ভবি ॥ ১

পদ ॥ পবীক্ষিত বাজাত কহন্ত মুনি শুকে ।
কহো কৃষ্ণ কথা শুনা পবম উৎসুকে ॥

বিপবীত স্ত্রী মায়া দেখি মাধব ।

শুনা যেনমতে কামাত্মব ভৈলা হব ॥ ১

শুনিলন্ত হবে পাছে কথা বিপবীত ।

স্ত্রী কপ ধবি হবি হবিলা অমৃত ॥

দেবক ভুঞ্জাইলা দানবর আশা ভঙ্গ ।

শুনি ত্রিনয়নব মনত মহাবঙ্গ ॥ ২

নয়নে দেখিবো বিষ্ণু ভৈলা যেন নাবী ।

এহি বুলি বৃষভত চড়ি ত্রিপুবাৰি ॥

লগ লাগি গোবীণ বসিল স্বামী কাছে ।

দেখি নন্দী আদি কবি যত ভৃত্য আছে ॥ ৩

কৈলাস ছানিয়া সবে কোবারে নিমান ।

দণ্ডে ছত্রে বাড়ে ভণ্ডে ধবিল যোগান ॥

আকাশৰ পথে গোবীনাথ গৈলা লড়ি ।

বিষ্ণুব পুৰীক আঁটাইলেক দৰদবি ॥ ৪

বৃষভব নামি হব আৰো গোঁৰা মাৰ ।
 বিষ্ণুক সাদৰি ছয়ো ভৈল ভূমি পাৰ ॥
 মাধৱ মন্দিৰক দূৰতে আকলি ।
 প্ৰণামিলা শঙ্কৰে কবিয়া কৃতাঞ্জলি ॥ ৫
 বহুব মন্দিৰে স্তৰ্গৰ সিংহাসনে ।
 কৰন্ত প্ৰকাশ বসি প্ৰভু নাৰায়ণে ॥
 স্নানদ কুণ্ড নন্দ পাৰিষদগণ ।
 চতুৰ্ভিতি বেড়ি সেৱে কৃষ্ণৰ চৰণ ॥ ৬
 জগত জননী লক্ষ্মী আছন্ত উপাসি ।
 শঙ্কৰক দেখি হৰি তুলিলন্ত হাসি ॥
 বসিবাক লাগি বঢ়াই দিয়াইলা আসন ।
 সভাৰ্য্যে বসিল তাতে দেৱ ত্ৰিনয়ন ॥ ৭
 সাদৰিলা হৰি যেন বিধি ব্যৱহাৰ ।
 কৰিলা পাৰ্ব্বতী সমে শিৱক সৎকাৰ ॥
 শঙ্কৰে কৰিলা হৃদীকেশক সেৱলি ।
 আবন্তিলা তুতি পাছে কবি কৃতাঞ্জলি ॥ ৮

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ ত্রাহি বাম নিবাকাৰ নিবঞ্জন হৰি ।

কৰ কৃষ্ণ কৃপা সেৱকৰ মন পূৰি ॥ ২

পদ ॥ নমো নমো মাধৱ বিধিৰ বিধি দাতা ।

তুমি জগতৰ গতি মতি পিতা মাতা ॥

তুমি পৰমাত্মা জগতৰ ঈশ এক ।

একো বস্তু নাহিকে তোমাত ব্যতিৰেক ॥ ৯

তুমি কাৰ্য্য কাৰণ সমস্ত চৰাচৰ ।

স্বৰ্ণ কুণ্ডলে যেন নাহিকে অন্তৰ ॥

তুমি পশু পক্ষী স্বৰাস্বৰ তৰু তৃণ ।

অজ্ঞানত মূঢ়জনে দেখে ভিনাভিন ॥ ১০

তোমাৰেলে মায়ায়ে মোহিত সৰ্বক্ষণে ।

তুমি আত্মা তোমাক নজানে একোজনে ॥

সমস্ত ভূতৰে তুমি আছা হৃদয়ত ।

তত্ত্ব নপাই তোমাক বিচাৰে বাহিৰত ॥ ১১

তুমি কেৱলে সত্য মিছা সৰে আন ।

জানি জ্ঞানীগণে কৰে হৃদয়ত ধ্যান ॥

নবাঞ্ছোহো সুখ ভোগ নমাগো মুকুতি ।

তোমাৰ চৰণে মাত্ৰ থাকোক ভকতি ॥ ১২

মুখে লৌক নাম মোৰ কৰ্ণে তৰ কথা ।
 হৃদয়ত পাদ পদ্ম থাকোক সৰ্ব্বথা ॥
 সজ্জনৰ সঙ্গ নুগুচোক সৰ্ব্বক্ষণে ।
 এতেক প্রসাদ মাগো তোমাৰ চৰণে ॥ ১৩
 শুনা যি কাৰণে আইলো গোচৰ আমাৰ ।
 দেখি আছে তোমাৰ অনেক অৱতাৰ ॥
 সম্প্ৰতি ধৰিলা প্ৰভু যেন নাৰী বেশ ।
 তাক দেখিবাক লাগি আইলো হৃষীকেশ ॥ ১৪
 যিটো নাৰীবেশ ধৰি মুহিলা দানৱ ।
 দেৱৰ অমৃত পান সাধিলা মাধৱ ॥
 সেই নাৰী বেশ দেখিবাক অভিলাষে ।
 কোতূহলে সভাৰ্য্যে আসিলো তযু পাশে ॥ ১৫
 ভৃত্য হেন জানি যদি আছে মোক দায়া ।
 দেখায়ো আমাক কেনমত তিৰীয়া ॥
 ভকতৰ মনোবথ কৰিয়ো পূৰণ ।
 হেন শুনি হাসি মাতিলন্ত নাৰায়ণ ॥ ১৬
 দৈত্য নিলে অমৃত দেৱৰ দেখি ক্লেশ ।
 সি কাৰণে শঙ্কৰ ধৰিলো নাৰী বেশ ॥
 কামুক জনৰ তাত মহা কুতূহল ।
 তুমি মহা যোগীৰ দেখিবে কোন ফল ॥ ১৭

ঘোৰ নাৰী মায়া সৰ্ব মায়াতে কুৎসিত ।
 মহাসিদ্ধ মুনিৰো কটাক্ষে মোহে চিত্ত ॥
 দৰশনে কৰে তপ জপ যোগ ভঙ্গ ।
 জ'নি জ্ঞানীগণে কামিনীৰ এৰে সঙ্গ ॥ ১৮
 সিটো স্ত্রী ৰূপক দেখিবা কোন কাজে ।
 তুমি ভোল ভৈলে হাসিবেক সামৰাজে ॥
 এতেকেমে বোলো ক্ষমা কৰা পশুপতি ।
 হেন শুনি হাসি হৰে হৰিত বদতি ॥ ১৯
 মহাযোগ বলে শুদ্ধ কৰি আছো কায়া ।
 ব্ৰহ্মময় দেখো কি কৰিতে পাৰে মায়া ॥
 দহি আছো মদনক আৰু শঙ্ক নাহি ।
 মাধৱে মাতিলা হাসি শঙ্কৰক চাই ॥ ২০
 দেখাইবো তোমাক আজি সেহি তিৰী বেশ ।
 এহি বুলি অন্তৰ্দ্ধান লৈলা হৰীকেশ ॥
 আগত নাহিকে হৰি ভৈলা কোন ভিত্তি ।
 চতুৰ্ভিত্তি চান্ত হৰ পাৰ্ব্বতী সহিত ॥ ২১
 বিদূৰক লাগি হৰে চান্ত হয় থিয় ।
 চাপৰি চাহান্ত নেত্ৰ বলাই সদাশিৱ ॥
 উঠন্ত বৈসন্ত মাত্ৰ কৰে উসমিস ।
 কৈক গৈলা কৃষ্ণ একো নপান্ত উদ্দিশ ॥ ২২

এহিমতে চান্ত হৰে আকুলিত ভাৰে ।

ভগিনী শঙ্কৰে গোবিন্দৰ দুই পাৰে !!

শুনা সর্বজনে মহাভাগবত পদ ।

বোনা হবি হবি ডাকি খণ্ডোক আপদ ॥ ২৩

॥ ତୃତୀୟ କୀର୍ତ୍ତନ ॥

ঘোষা ॥ জয় জয় বাম জয় ছিব্বা বাম

ଜୟ ମନାଦିନ ହାସି ॥ ୭

পদ ॥ পাছে ত্রিনয়ন দিব্য উপবন

দেখিলন্ত বিদ্যমান ।

ফুল ফুল ধৰি বাকগক কবি

আছে যত বৃক্ষমান ॥

শিবীষ সেউতী তমান্ন মান্তী

নবঙ্গ বাগি গুলাল ।

কবরীর বক

ফুল ভবে ভাঙ্গে ডাল ॥ ২৪

শেখালি নেওয়ালি পলাশ পাবলি

পারিজাত যুতি জাই ।

বকুল বন্দুগি আছে ফুলি ফুলি

তাঁরো নামা সংখ্যা নাই ॥

কনৌৰ কনাৰী কদম্ব বাবৰি
 নাগেশ্বৰ সিংহচম্পা ।
 অশোক অপাৰ দৰনা মন্দাৰ
 মণিৰাজ ৰাজচম্পা ॥ ২৫
 কুন্দ কুৰুবক কেতকী টগৰ
 গন্ধে মোহে বহুদূৰ ।
 গুটিমালী ভেলি ৰাঙ্গল বেৰতী
 মৰুৱা মধাই ধুস্তৰ ॥
 চন্দন অগৰ দিব্য কল্পতৰু
 দেৱদাক পদ্মবাচি ।
 প্ৰতি গাছে গাছে ভিণ্ডা বান্ধি আছে
 স্তূৰ্ণ মাণিকে খচি ॥ ২৬
 মণি মৰকত থলী নানা মত
 দীপ্তি কৰে তাৰ কাছে ।
 মহা মনোহৰ দিব্য সৰোবৰ
 তাৰ মাৰো মাৰো আছে ॥
 চাৰিও কাষৰে পৰাল বাথৰে
 বান্ধিছে বিচিত্ৰ কৰি ।
 বৈদূৰ্য্যৰ বাট ফটিকৰ ঘাট
 মৰকত খাটখৰি ॥ ২৭

স্বৰ্ণ কমল

ভেট উতপল

ফুলি ফুলি আছে বঞ্জি ।

শোভে চক্রবাক

বাজহংস বাক

স্বর্গাল ভুঞ্জে উভঞ্জি ॥

কোণ্টা কঙ্ক বক

বিবিধ চটক

ভ্রমন্ত নির্ভয়ভার ।

অমৃত সমান

জল কবি পান

তেজে স্থললিত বার ॥ ২৮

চাৰিয়ো পাৰত

দিব্য পুষ্প যত

গন্ধে দশোদিশ ভাসে ।

অনেক ভ্রমবে

বেঢ়িয়া গুঞ্জবে

মধু পান অভিলাষে ॥

যত দিব্য পক্ষী

ফল ফুল ভক্ষি

কাঢ়য় স্বস্বৰ বার ।

কুহু কুহু ধ্বনি

কোকিলৰ শ্রুতি

বহয় নলয়া বার ॥ ২৯

॥ ଚତୁର୍ଥ କୀର୍ତ୍ତନ ॥

ঘোষা ॥ এ হবি নাবায়ণ ॥ ৪

পদ ॥ হেন মহা দিব্য বন দেখিলন্তু ত্রিনয়ন

দিব্য কন্যা এক আছে তাতে ।

কোটি লক্ষ্মী সম নোহে কটাক্ষে ত্রৈলোক্য মোহে

ভগ্না খেঁচি খেলে দুয়ো হাতে ॥

তপ্ত সূৰ্যৰ সম জ্বলে দেহা নিকপম

ললিত বলিত হাত পাৰ ।

চক্ষু কমলৰ পাশি, মুখে মনোহৰ হাসি।

সঘনে দৰ্শনৈ কাম ভাৰ ॥ ৩০

উদ্বীক ক্ষেপন্ত ভণ্টা কবন্ত কটাক্ষ ছটা

লীলা গতি দেখাই ফুৰে পাক।

সোনকে উচ্চল থোপা খসে পাবিজাত থোপা

বাম হাতে সম্ববন্ত তাক ॥

কর্ণত কুণ্ডল লবে তন হলফল কবে

গলে বত্নমালা বিকি পাৰে।

অবর্ণ কঙ্কণগণ সিও কবে বণঝান.

প্রকাশে হৃদয় হেম হাবে ॥ ৩১

কণ্ঠে লুলে সাতসৰী নয়লাসে কাঢ়ে ভৰি
আগবাটি পাছ গুচি যান্ত ।

পিন্ধি শাড়ী খোঁটাজালি যেন মৈৰা কৰে ছালি
হবক কটাফ কৰি চান্ত ॥

দৰশান্ত কাষ পৃষ্ঠি ক্ষণোহো সমুখ দৃষ্টি
চাহি লাজে যান্ত চক্ষু মুদি ।

ব্রহ্মন্ত অনেকভাৰে উড়ুৱাৰে বস্ত্র বাৰে
উচ্চ কুচ কুস্ত হোৱে উদি ॥ ৩২

কঙ্কালে কিঙ্কিণী বাৰো চৰণ কমল মাৰো
বত্ৰৰ নূপুৰ কণবুন ।

হালে আতি মধ্য দেহ সংসাৰ মোহিনী বেশ
একো অঙ্গ নাহি খতি খুন ॥

মুখ চন্দ্র সম শোভে পদ্মৰ স্বৰভি লোভে
বেটি মধুকৰে কৰে বোল ।

শৰীৰব লাস বেশ নেত্ৰৰ কটাফ ঠেস
দেখি আতি শব্দু ভৈলা ভোল ॥ ৩৩

পূৰ্ব শত্ৰু হেন জানি কামদেৱে শৰ হানি
মনক মৰ্দ্দিল মহেশ্বৰ ।

নাহি ভ্ৰগতি বুদ্ধি জ্ঞান কামানলে শোষে প্ৰাণ
লাজ কাজ এড়িলা শঙ্কৰ ॥

সৰে যোগ ধ্যান গৈলা কন্ঠাক মাতিবে লৈলা
প্ৰাণেশ্বৰী চাপ মোৰ পাশ ।

আশাবেক মাত মোক জন্মৰ সফল হোক
দেখি থাকো তোৰ লয়লাস ॥ ৩৪

আৰ কি তোমাত বাজ মোক্ষতো নাহিকে কাজ
আৰ কোন ছাৰ স্বৰ্গ সুখ ।

তুমি বিনা নাহি আন তুমি মোৰ যোগ ধ্যান
থাকিবো তোমাৰ চাই মুখ ॥

নকৰ মানিনী মান মদনে দহৰে প্ৰাণ
বোল বাঁধে আশ্বাস আমাক ।

বোলন্ত অনেক বোল কন্ঠাতেসে হয় ভোল
পাসৰিল পাশতে উমাক ॥ ৩৫

যত আছে ভূতগণ কাহাতো নেদন্ত মন
কেবলে কন্ঠাত মাত্ৰ হিয়া ।

স্বামীৰ দেখিয়া ভাৱ হাসন্ত পাৰ্বতী মাৰ
চাপৰি মুখত বস্ত্ৰ দিয়া ॥

আনো যত অনুচৰ বৈলখিল নিবন্তৰ
শঙ্কৰৰ দেখি হেন কাম ।

শুনা সামাজিক লোক কলিত মুকুতি হোক
ডাক ছাড়ি বোলা বাম বাম ॥ ৩৬

॥ পঞ্চম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ দেহু দেখা বাম নয়ন ভবি চাঞো ।

অকণ পারব বালাই লৈয়া মৰি যাঞো ॥ ৫

পদ ॥ শুক মুনি বোলন্ত শুনियो বাজা পাছে ।

হবক নমাতি কন্যা এহিমতে আছে ॥

খেলারন্তে খেৰি হাতবপৰা পড়ি ।

গৈল বেগে গুটি কতো দূৰক উকড়ি ॥ ৩৭

তাক দেখি যান্তে কন্যা বেগ ধৰি ধাই ।

কটিৰ বস্ত্রক বায়ু নিলে উড়ুৱাই ॥

ভৈল তনু উদাস বেকত গুপ্ত অঙ্গ ।

লাজে আঁঠু সাৰটি কবন্ত অঙ্গ ভঙ্গ ॥ ৩৮

হুৱা কুজী জুমুৱী অঙ্গক হাতে ঢাকি ।

লাজে চক্ষু মুদি কতো অধোমুখে থাকি ॥

আঁব হুইবে লাগি ওচৰত নাহি গাছ ।

হাস্ত কৰি কতো টেৰ কৰি চান্ত পাছ ॥ ৩৯

দবশান্ত ভাৱ শঙ্কৰৰ মোহ হেতু ।

দেখিল কন্যাৰ গুপ্ত অঙ্গ বুৰকেতু ॥

ভৈলন্ত ব্যামোহ মন মদনে দহয় ।

পাৰ্ব্বতীক লাগি এড়িলন্ত লাজ ভয় ॥ ৪০

বহিৰ সংযোগে যেন উথলিল স্নাত ।
 দুঃসহ মদন শৰে চিত্ত জৰ্জৰিত ॥
 একো নেদেখন্ত কামাতুৰ ভৈল বৰ ।
 কন্থাক ধৰিবে লাগি দিলেক লৱড় ॥ ৪১
 খটমট কৰি বাৰো গলে মুণ্ড মাল ।
 কঙ্কালৰ স্তলকি পৰিল বাঘ ছাল ॥
 ভৈলন্ত উলঙ্গ তাকো নচান্ত চাপৰি ।
 দেখি পলাইবাক লৈলা কন্থায়ো লৱড়ি ॥ ৪২
 হাসি লাজে আঁৰ হোন্ত ইগাছে সিগাছে ।
 ভোল হয় শঙ্কৰো খেদন্ত পাছে পাছে ॥
 হস্তিনীক যেন মত্ত হস্তী যায় খেদি ।
 পলান্ত স্তম্ভবী শঙ্কৰক লাগ নেদি ॥ ৪৩
 প্ৰাণ যায় শঙ্কৰৰ কাম উতপাতে ।
 মহাবেগে খোপাত ধৰিলা বাম হাতে ॥
 বহ প্ৰাণেশ্বৰী বুলি কৰি আলিঙ্গন ।
 মহাকাম লোভে দিলা মুখত চুম্বন ॥ ৪৪
 আৰি মুৰি কৰি কন্থা নথাকে থমকি ।
 বাহুব মাজবপৰা পড়িল হ্ৰস্কি ॥
 দুনাই লৱড় দিল বিমুকুত কেশে ।
 পাছত খেদন্ত হৰে উলঙ্গত বেশে ॥ ৪৫

পাকত আন্তৰি যান্ত শৰীৰ দেখাই ।
 কতো আঁৰ হোন্ত কত্যা হাসি মুচুকাই ॥
 ক্ষণো ঘন ভন ভাব ছলে দেখাই যান্ত ।
 বহু প্ৰাণেশ্বৰী বুলি শঙ্কৰে চেঞ্চান্ত ॥ ৪৬

নাহি শ্ৰুতি বুদ্ধি যেন বাতুল লক্ষণ ।
 নাৰীময় দেখন্ত সমস্ত বৃক্ষগণ ॥
 দাক্ষণ মদন বাণে কৰে লটিঘাট ।
 কত্যা বুলি ধবিলন্ত বৃক্ষক সাৰটি ॥ ৪৭

॥ ষষ্ঠ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ইবাৰ ককণাময় নকৰা নৈবাণ ।
 ছোড়া মায়া কৰা দায়া ভৈলো তযু দাম ॥ ৬

পদ ॥ ইবাৰ নেবস প্ৰাণপ্ৰিয়া যাইবি কই ।
 চেঞ্চান্ত বিশ্ৰুত কামবাণে মূৰ্ছা গই ॥
 হবষ বদনে বাৰ্দ্ধক্যে দিয়ো মোক চুমা ।
 কৰা আলিঙ্গন কি কৰিতে পাবে উমা ॥ ৪৮

কিয়নো নেদেস প্ৰাণেশ্বৰী মোক লাগ ।
 যেহি লাগে সেহি দিবে পাবো মোত মাগ ॥
 কৈলাসৰ পাতিবো তোহোক অধিকাৰী ॥
 সেৱা কৰি থাকিবে যতোক দিব্য নাৰী ॥ ৪৯

নকৰিবো দ্বন্দ্ব বাদ নপাৰিবো গালি ।
 ময়ো দাস তোমাৰ থাকিবো আজ্ঞা পালি ॥
 তোমাৰেসে কৰি দিবো পাৰ্ৱতীক চেড়ী ।
 আৰ যেনো যাস প্ৰাণেশ্বৰী মোক এড়ি ॥ ৫০
 দেখিবে নৰাৰা যেৰে আমাৰ কুবেশ ।
 জটাকো মুণ্ডাঞে তেৰে কৰিয়ো আদেশ ॥
 সৰ্প গুচাই পিন্ধো আনি দিব্য অলঙ্কাৰ ।
 মুণ্ড মানা গুচাই আঁৰো গলে হেমহাৰ ॥ ৫১
 বাঘছাল এৰি পিন্ধো দেৱাঙ্গ বসন ।
 ভস্ম গুচাই গাৰে থষো আগৰ চন্দন ॥
 যেহি শাগে বোল বান্ধে তাক মঞি কৰো ।
 মুখ চাই নমাত সম্যকে আত মৰো ॥ ৫২
 কতনো কৰিলো তোৰ ঘোৰ অপৰাধ ।
 এভো যেন কৰ বান্ধে বচন নবাধ ॥
 দান্তে খেড় কামোৰো সাৰট হাত মেলি ।
 তোৰ মোৰ হোক ক্ৰীড়া কৌতুহল কেলি ॥ ৫৩
 স্ত্ৰী বুলি বৃক্ষক চুম্বন্ত আক্কেৰালি ।
 দেখিয়া হাসন্ত নাৰীকপী বনমালী ॥
 অনন্তৰ হৰে চক্ষু মেলি চান্ত পাছে ।
 দেখন্ত নোহন্ত কণা ধৰি আছা গাছে ॥ ৫৪

তাক এড়ি হৃন্দবীক খেদন্তু দুনাই ।
 যেন মত্ত হস্তী হস্তিনীক খেদি যায় ॥
 লাগ নেদি বমণীও পলান্ত লৰাডি ।
 মহাবেগে শঙ্কৰে খেদন্তু ভৰি ভৰি ॥ ৫৫
 নযায় নুপুহায় মদনৰ উতপাতে ।
 পাইলো পাইলো বুলি কতো চাব দেন্ত হাতে ॥
 আঙ্গুলিৰ আগে যেন ছোৱে উচ্চ কুচ ।
 আন্তৰন্ত কণ্ঠা হৰ পড়ি যান্ত মূছ ॥ ৫৬
 পুৰাতন শত্ৰু কামদেৱে ছিদ্ৰ পাই ।
 প্ৰহাৰন্ত পুষ্প বাণ দুনাই দুনাই ॥
 মদনৰ শৰে হৰ হৃদয়ত ফুটি ।
 মহাছুখে মাটিত পাড়ন্ত লোটাৰুটি ॥ ৫৭
 কতো উঠি কণ্ঠাক কবন্ত কাণ্ডবাও ।
 অঙ্গুলি বেস্তত লঞা পালটিয়া চাঞা ॥
 তোবেসে নিমিত্তে কৰে মদনে দগধ ।
 মঞি য়েৰে মৰো তোৰ লাগিবেক বধ ॥ ৫৮
 মহাপাপ প্ৰাণী হত্যা তাকো শঙ্কা নাই ।
 কোননো সাধিবি স্বৰ্গ আমাক মবাই ॥
 এভো পাশ চাপ আদি কৰো আলিঙ্গন ।
 তোহোৰ সফল হোক এ নৱ বোঁৱন ॥ ৫৯

নেদেখয় কেৰে বান্ধে কিয় কৰ লাজ ।
নাহি আন পুৰুষ নিৰ্জ্জন বনমাজ ॥
তৰিণে য়েৰে নাসস আপুনি চাপো কোল ।
এহি বুলি লাসে লাসে যান্ত হুয়া ভোল ॥ ৬০

॥ সপ্তম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ প্ৰাণ হৰি নেয় বুলি ডাক ছাড়ে ত্ৰিপুৰাৰি ।
হৰক মুহিগ্না যান্ত মোহন মুৰাৰি ॥ ৭

পদ ॥ দেখি হাসি স্তম্ভবী পলান্ত লাগ নেদি ।
নযা নযা বুলি বৃষধ্বজে যান্ত খেদি ॥
গিবি গুহা বন নদ নদী সৰোবৰ ।
খেদিয়া ফুৰন্ত হৰে দ্বীপ দ্বীপান্তৰ ॥ ৬১
আছে ধাৰিগণৰ আশ্ৰম অসংখ্যাত ।
পলান্তে খেদন্তে ছয়ো প্ৰৱেশিলা তাত ॥
মদনৰ পীড়াত এড়িলা হৰে লাজ ।
খেদিয়া ফুৰন্ত আশ্ৰমৰ মাজে মাজ ॥ ৬২
আউল জাউল হুয়া চক্ষু মুখ ঢাকে জটে ।
বিবস্ত্ৰে কন্যাক হৰে খেদে উলঙ্গতে ॥
দেখি ধাৰি পত্নীগণে হাসে নিবন্তৰ ।
কেহো মুখে বস্ত্ৰ দিয়া পশে অভ্যন্তৰ ॥ ৬৩

উন্নত পাগল কিনো ভৈলা মহাদেব ।
 কেনমতে আৰু স্তবাস্তবে কৰে সেৱ ॥
 উলসতে খেদন্ত কাহাৰ বউ বীউ ।
 লাজ কাজ মৰ্যাদা এড়িলা সদাশিউ ॥ ৬৪
 এহি বুলি জুমা জুমে হাসে সৰে মথী ।
 ঋষিগণো শঙ্কৰক কামাতুৰ দেখি ॥
 বিষ্ণু বিষ্ণু স্মৰি সৰে চপৰাইলা মাথ ।
 কিনো বিপৰ্য্যয় ভোল ভৈল গোবীনাথ ॥ ৬৫
 কেহো বোলে শঙ্কৰৰ কেন মায়া বুজা ।
 পাণ্ড অৰ্ঘ্য দিয়া আগবাঢ়ি কৰো পূজা ॥
 এহি বুলি উঠি যান্ত কতো ঋষিগণ ।
 লৰডন্তে কৰযোড়ে বোলন্ত বচন ॥ ৬৬
 তুমি চৰাচৰ গুৰু জগতৰ বাপ ।
 সৰ্বজ্ঞান হুয়া আৰে কৰা হেন পাপ ॥
 ক্ষেণেক বিজ্ঞান কৰা আমাৰ থানত ।
 যতোক বোলন্ত মানে নপণে কাণত ॥ ৬৭
 কানিনী হবিল চিত্ত কায়ে ভৈলা ভোল ।
 নুশুনন্ত শঙ্কৰে ঋষিৰ মাত বোল ॥
 বমণীৰ পাছে পাছে ফুৰন্ত লৰডি ।
 গাৰ দেখাই স্তম্ভবী পলান্ত ভবি ভবি ॥ ৬৮

নপাৰন্ত লাগ তান নাহি স্ত্ৰ শান্তি ।
খেদন্তে খেদন্তে হৰ ভৈল হাৰাশান্তি ॥
উণ্ডল থুণ্ডল মন মদনে বিকল ।
বহিবে লাগিল শঙ্কৰৰ বিন্দু জল ॥ ৬৯
হস্তিনীক খেদন্তে হস্তীৰ যেন অৱে ।
যেন গিৰি শিখৰৰ গেৰু ধাৰা বৰে ॥
সেহিমতে শঙ্কৰৰ বিন্দু যায় পড়ি ।
দেখি ঋষিগণে আন্তৰন্ত তাক এড়ি ॥ ৭০
পিঠি দিয়া কতো স্তম্ভৰ হৰি ৰাম ।
মহাযোগী শঙ্কৰ আহান হেন কাম ॥
এহি বুলি ঋষিগণ গৈলা ঘৰাঘৰি ।
স্তম্ভৰিয়া হৰীকেশ ৰাম হৰি হৰি ॥ ৭১

॥ অষ্টম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ এ হৰি কি প্ৰাণ হৰি পশিলো শৰণে ।
কৰ কৃপা নাথ মোক অৰণ চৰণে ॥ ৮
পদ ॥ যৈত যৈত শঙ্কৰৰ বিন্দু পড়ি গৈল ।
ভূমি গুচি তেখনে স্তব্ধময় ভৈল ॥
যেহি বৃক্ষ লতাক বিন্দুৰ ছটা ছোৱে ।
কাঠ গুচি তেখনে স্তব্ধময় হোৱে ॥ ৭২

তথাপি খেদন্ত হব হুয়া উলঙ্গত ।
 পাক ফুৰি পাইল গৈয়া বৈকুণ্ঠ নিকট ॥
 পড়িয়া আতাইল য়েৰে বিন্দু আছে যত ।
 তেৰেসে চেতন ভৈল হৰষ গাৱত ॥ ৭৩
 চাপৰি চাহান্ত ছাল নাহিকে কটিত ।
 লাজে অধোগুথ হুয়া বসিলা মাটিত ॥
 পাছে ব্রহ্মজ্ঞান চিন্তি চিত্ত থিৰ কৰি ।
 নাক কাণ ছুয়া স্তম্ভন্ত ৰাম হৰি ॥ ৭৪
 মদনৰ পীড়াক এড়ায়া মহাযোগী ।
 ব্যাধিৰ সকাশ পাইল যেন চিৰৰোগী ॥
 গ্ৰহ গুচি গৈলে যেন স্বস্থ হোৱে সূৰ্য্য ।
 মনত গুণন্ত বসি জগতৰ পূজ্য ॥ ৭৫
 মোৰ কাজে আজি হস্তৰাইলো ত্ৰিভুবন ।
 কেনমতে পতিয়াইবো পাৰ্ব্বতীৰ মন ॥
 বুলিবেক ফুৰিলা কাহাৰ নাৰী সঙ্গে ।
 গৃহত পশিবে বাহ্নে নেদিবন্ত খঙ্গে ॥ ৭৬
 লঘু ভৈলো মাধৱৰ নুশুনিলো হাক ।
 উমাৰ আগত চাটু বুলিলো কন্যাক ॥
 এৰে কেনমতে তান আগে হৈবো থিয় ।
 কবন্ত আশেষ চিন্তা দেৱ সদাশিৱ ॥ ৭৭

বিচাৰি চাহিলে দোষ নাহিকে আমাৰ ।
 যাৰ মায়া পাশে বন্ধ সকলে সংসাৰ ॥
 হেন হৰি মুহিলা আপুনি নাৰী হুই ।
 আত অনুশোচ আৰে কৰো কোন মুই ॥ ৭৮
 কটাক্ষত স্ফুৰন্ত ব্ৰহ্মাণ্ড কোটি কোটি ।
 এগোটা ডিম্বৰ মণ্ডিৎ বৃন্দ এক গুটি ॥
 যাহাৰ অঙ্গত চৰাচৰ ভৈল বাজ ।
 হেন হৰি মুহিলা ইহাত কোন লাজ ॥ ৭৯
 বিষ্ণুৰ আগত মই পৰম অজ্ঞানী ।
 জিনিলো মায়াক বুলিলোহো গৰ্ব্ব বাণী ॥
 ইমে অহঙ্কাৰে কৰে হৃদয়ত তাপ ।
 হৰি হৰি স্মৰণে খণ্ডোক ইটো পাপ ॥ ৮০
 এহি বুলি মোঁন ভৈল দেৱতা ঈশান ।
 কৰিবে লাগিলা মনে মাধৱক ধ্যান ॥
 শুনা সৰ্ব্বজনে মন কৰা উপশাম ।
 পাতক ছাড়োক ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ৮১

॥ নৱম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥

বান্ধৱ মাধৱ দেৱ হৰি ।

কৰা কৃপা দোষ ক্ষমা কৰি ॥ ৯

পদ ॥

অনন্তৰে দেৱ হৰি

হুনাই নিজ কপ ধৰি

শঙ্কৰৰ আগে উপসন ।

মুখে কৰি অল্ল হাসি

হৰক সম্মুখি আসি

বুলিলন্ত প্ৰশংসা বচন ॥

শুনা শুনা শূলপানি

জানো তুমি মহাজ্ঞানী

তৰিলা দুস্তৰ মায়া ঘোৰ ।

তুমিসে তত্ত্বক জানা

নাহি আৰ তুমি বিনা

আৰৱ পৰম প্ৰিয় মোৰ ॥ ৮২

শুনা শুনা জ্ঞানশালী

তোমাৰেমে বাক্য পালি

দেখাইলো দুস্তৰ স্ত্ৰী মায়া ।

আত নকৰিবা খেদ

কিঞ্চিতো নাহিকে ভেদ

তোমাৰে আমাৰে একে কায়া ॥

শুনা ভূতনাথ হৰ

তুৰ্ক ছয়া দেঞো বৰ

হোক মায়া তোমাৰ অধীন ।

হুখে থাকি নিজ থানে

মহাকল্প অৱমানে

মোৰ শৰীৰতে যাইবা লীন ॥ ৮৩

এহি বুলি বনমালী শঙ্কৰক আঙ্কোৱালি
 সমজ্যাক নিলন্তু সাদৰি ।
 কৰিলন্তু সতকাৰ দিব্য বস্ত্ৰ অলঙ্কাৰ
 পাৰ্বতীকো দিলা মান্য কৰি ॥
 আনো যত ভূতগণ তুখিলা সৰাবো মন
 কৰিলন্তু যথোচিত কাম ।
 পাছে হবে মহাতুষ্টি পাৰ্বতী সহিত উঠি
 দণ্ডতে কৰিল প্ৰণাম ॥ ৮৪
 বিষ্ণুত মেলানি মাগি লড়িলা গৃহক লাগি
 ভাৰ্য্যায়ে সহিতে শূলধৰ ।
 চড়িয়া বৃষভ বথে শীত্ৰে আকাশৰ পথে
 আবোহিলা কৈলাস শিখৰ ॥
 বসিল সমাজ পাতি বোলন্তু উমাক মাতি
 আপুনি দেখিলা প্ৰাণ জায়া ।
 ভৈলোহো বাতুল প্ৰায় মোৰ শ্ৰুতি বুদ্ধি নাই
 যেন কৰিলেক বিষ্ণু মায়া ॥ ৮৫
 মঞি জগতৰ পতি মোৰ হেন ভৈল গতি
 আনে কোনে থিৰ হৈবে আত ।
 হেন জানা স্বৰূপত চৰাচৰ আছে যত
 সৰে বন্দী বিষ্ণুৰ মায়াত ॥

সহস্র বৎসৰ মানৈ আছিলোহো যোগ ধ্যানে
দেখি তুমি পুছিলো আমাক ।

গাৰে ভঙ্গ জটা ধৰি অনেক তপস্যা কৰি
আউৰ তুমি আৰাধা কাক ॥ ৮৬

এড়ি লোভ ক্ৰোধ কাম কাহাব জপাহা নাম
আবৰ আছন্ত কোন দেৱ ।

তোমাত কহিলো আমি আছন্ত জগত স্বামী
স্বৰাস্বৰে যাক কৰে সেৱ ॥

প্ৰত্যেকে দেখিলা আজি যাহাৰ মায়াত বাজি
মোহ হয় এড়িলোহো লাজ ।

কান বাণে ভৈলো আউল চেষ্টাই ফুৰো যেন বাউল
হুৱাইলো বৈকুণ্ঠ সমাজ ॥ ৮৭

কপট যুৱতী বেশে মোহিলন্ত হৃষিকেশে
পানৰিলো ভোমাক পাশত ।

কল্যাক ফুৰিলো খেদি গিৰি গুহা বন নদী
অনেক ধাৰিৰ আশ্ৰমত ॥

নেদেখিলে কৈব লোক কোনে নহাসিলে মোক
লক্ষু হুইবে নথাকিল ঠাই ।

এভো মোৰ কাম্পে হিয়া হেন জানা প্ৰাণ প্ৰিয়া
হৰিব মায়াত বড়া নাই ॥ ৮৮

যত দেখা চৰাচৰ

হবিময় নিবন্তৰ

হাৰিত পৃথক কেহো নোহে ।

যি জন ভকতি হীন

সি দেখে হবিক ভিন্ন

হৰিৰ মায়ায়ে তাক মোহে ॥

হবিদে পৰম দেৱ

হাবিকেসে কৰো সেৱা

অজন্তা পালন্তা দেব হৰি ।

হবি নাথ হিয়ে ধবি

हवि नाथ मदा श्रुति

তেবেসে হবিষ মায়া তৰি ॥ ৮৯

হেন জানি তুমি দেবী

হাবিৰ চৰণ সেৱি

এডা লোভ মোহ ক্রোধ কাম ।

নকবিয়ো জন্ম বৃত্তা

শুনা সদা হবি কথা।

কৰিয়ে। কীৰ্ত্তন হৰি নাম ॥

হাৰিৰ চৰণ মনে

চিন্তিয়োক সর্বক্ষণে

কৰিয়ে। ভকতি ভালমতে ।

তেবেসে সংসাৰ তৰি

হবিব প্রসাদে গোঁবী

পাইবা মোক্ষ মোহোৰ লগতে ॥ ৯০

॥ দশম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ জয় কৃষ্ণ বোল নব মুখে ।
বৈকুণ্ঠে প্রয়াণ কব মুখে ॥ ১০

পদ ॥ শঙ্কর হেন বাণী পার্বতী গোসানী শুনি
আনন্দতে শিহরাইলা গার ।
উঠি কবযোড়ে গোঁবী ফুৰি প্রদক্ষিণ কবি
নমিলা শিৰব ছুই পার ॥

তুমি প্রভু সৰ্বজান দিলা মোক দিব্যজ্ঞান
সার্থক তোমাব মঞি জায়া ।
কিনো ভাগ্যবতী আমি তোমাব প্রসাদে স্বামী
তবিবো দুস্তব ঘোব মায়া ॥ ১১

আবেসে জানিলো সাব হবি ভকতিত পব
নিস্তাব কবন্তা আন নাই ।
মিছাতেসে মূঢ়জনে খপে আল জাল মনে
হবি নামে মোক্ষ পদ পাই ॥

আব চিন্তা নাই মোব তবিবো সংসাৰ ঘোব
কোঁতুহলে হবি নাম নাৰে ।

এহি বুনি পাছে গোঁবী হবিত ভকতি কবি
থাকিলন্ত জগতব মাৰে ॥ ১২

শুক মুমি নিগদতি

শুন্যোক কুৰুপতি

কহিলোহো হৰিৰ চৰিত ।

কপট যুৰতী বেশে

হেনমতে হৰীকেশে

মুহিলন্ত শঙ্কৰৰ চিত্ত ॥

দৈত্যৰ মুহিয়া গন

যেনমতে নাৰায়ণ

ভুঞ্জাইল অমৃত দেৱতাক ।

পুছিল যতোক মানে

কহিলো তোমাৰ থানে

সাৱশেষে কৃষ্ণৰ কথাক ॥ ৯৩ ✓

অকপটে ঘটোজনে

শুনে ভণে এক মনে

শুন্যোক তাৰ যেন ফল ।

খণ্ডয় চৌষষ্ঠি বোগ

মিলে আসি যত ভোগ

মনোবথ পূৰয় সকল ॥

সমস্ত পাপকে বাধি

আপুনাৰ মোক্ষ সাধি

এক কোটি পুৰুষ উদ্ধাবে ।

কহো মঞি স্বৰূপত

নাহি সাৰ সংসাবত

হৰি কথা শ্ৰৱণত পৰে ॥ ৯৪

পৰীক্ষিত হেন জানি

চিন্তিয়োক চক্ৰপাণি

হৰিৰ কথাত কৰা ৰতি ।

সংহৰিয়ো আন কাম

জপিয়ো হৰিৰ নাম

ইহ পৰলোকে হৰি গতি ॥

104
106
212

অশাস্ত মৰ্ত্যলোক জন্মৰ সফল হোক
 কৰিয়োক হৰিত ভকতি ।
 আৰ বেহি মানে লাগে পুছিয়োক মহাভাগে
 কেহো কৃষ্ণ কথাক সম্প্ৰতি ॥ ৯৫
 নমো নমো দামোদৰ সংসাৰৰ বিম্বিহৰ
 ভকত অভয় দাতা দেৱ ।
 ভাগৱত পদ ছবি ৰচিল শঙ্কৰ কবি
 কৃষ্ণৰ চৰণ কৰি নেৱ ॥
 শুনিয়োক সাধুলোক নিন্দা নুবুলিবা মোক
 যদি দেখা পদত দূষণ ✓
 আমি সমস্তৰে শিষ্য জানি কৰা বিমৰ্ষ
 মহন্তৰ ক্ৰমান্ধে ভূষণ ॥ ৯৬
 কৃষ্ণে দিল যেন মতি যেন ৰড়ে সৰস্বতা
 বিবচিলো নেহি অভিপ্ৰায় ।
 বত্ৰেক চটক দেখা যাৰ যেমনত পথা
 তাৰ অনুৰূপেনে উড়ায় ॥
 শুনা সৰ্বজন তত্ত্ব ইটো মহা ভাগৱত
 তিনিও লোকত সাবোত্তৰ ।
 যত মহাযজ্ঞ দান কোটি কোটি তীৰ্থস্থান
 কেহো আৰ নপাৰে ওচৰ ॥ ৯৭

৩১.১.০৬

কৃষ্ণ কথা যিবা ভণে যিবা শুনে এক মনে
যমৰ ভাৰনা কৰে চুৰি।
পুৰুষ উদ্ধাৰ কৰি সংসাৰ সাগৰে তৰি
অন্তকালে যায় বিষ্ণুপুৰী ॥

শঙ্কৰে বচিল গীত আপুনাৰ চিন্তা হিত
শুনা সমজ্যাৰ যত জন।
এড়ি আল জাল কাম ডাকি বোলা বাম বাম
সমাপত মহেশ মোহন ॥ ৯৮

॥ হবমোহন সমাপ্ত ॥

১০ ॥ সুবাস্থৰ—স্বব-নব,

৩০ ॥ দিব্য বন—উপবন,

৩৩ ॥ লাসবেশ—লাবণ্য বেশ,

৫৬ ॥ কুচ—কুৎস,

৫৯ ॥ প্ৰাগীহত্যা—প্ৰাগীহিংসা,

কীৰ্ত্তন—১১

॥ বলি ছলন ॥

॥ অথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বোলা বাম ভাষিয়ে বাম বাম ।
পবন মধুর বাণী লৈতে অনুপাম ॥ ১

পদ ॥ শুক শূনি বোলন্ত শুনিয়ে পৰীক্ষিত ।
বামনৰ বাক্যে বলি স্ততল পুৰীত ॥
নিয়মিলা দানবক বিষ্ণু ধৰ্ম্ম কই ।
আপুনি থাকিলা পাছে মুখ্য গৃহ লই ॥ ১

দিব্য ভোগ যতেক আপুনি লৰে লাগ ।
বৈবৰ্ণ্য বলিৰ তাত নাহি অনুৰাগ ॥
এড়িলা বিষয় ভোগ প্রহ্লাদৰ নাতি ।
সদায় থাকন্ত দিব্য সভা এক পাতি ॥ ২

মাধৱৰ চক্রে আসি ভৈল সভাসদ ।
বাহাব ভয়ত দৈত্যগণ নিশব্দ ॥
প্রহ্লাদে কহন্তে শূনি থাকে কৃষ্ণ কথা ।
দ্বাবত আপুনি হৰি থাকন্ত সৰ্ব্বথা ॥ ৩

শ্যামল শৰীৰ শিৰে কিৰীটি উজ্জ্বল ।
কমল লোচন চাৰু মকৰ কুণ্ডল ॥
কণ্ঠত কোঁস্তভ কৰে কঙ্কণ কেয়ূৰ ।
কটিত মেখলা পাদ পঙ্কজে নৃপুৰ ॥ ৪
গাৰে পীত বস্ত্ৰ যেন অগনিৰ জ্বালা ।
আপাদ লম্বিত গলে জ্বলে বনমালা ॥
প্ৰসন্ন বদনে হৰি কৰে ধৰি গদা ।
বলিৰ সন্মুখ হুয়া থাকন্ত সৰ্ব্বদা ॥ ৫
হৰি দৰশনত নিৰ্ম্মল ভৈল মতি ।
কৃষ্ণৰ চৰণে অনুক্ষণে বাঢ়ে বতি ॥
ভৈলন্ত বিমুখ বলি বিষয় স্মৃত ।
সদায়ে কৃষ্ণৰ নাম নুগুচে মুখত ॥ ৬
উঠি কতো কীৰ্তন কৰন্ত তাল ধৰি ।
দৈত্যগণে বেটি বাৰে চোঁপাশে চাপৰি ॥
প্ৰহ্লাদে শিখান্ত গাৰে গোবিন্দৰ গীত ।
পৰম আনন্দে দৈত্যপতি কৰে নৃত্য ॥ ৭
গোবিন্দক দেখিয়া আনন্দে দ্ৰৱে চিত্ত ।
হৰিষে লোতক স্ৰৱে তনু লোমাঞ্চিত ॥
হোন্ত নিশব্দ গদগদ কৰে মাত ।
প্ৰেম ভাৱ উপজি পড়ন্ত ঢাত ঢাত ॥ ৮

ভকতৰ বশ্য হৰি আকলিয়া বলি ।
 কতো আতি হৰিষে হাসন্ত খলখলি ॥
 কতো হুকুক কৰি কবন্ত ক্রন্দন ।
 কতো গীত গান্ত বিবোচনৰ নন্দন ॥ ৯
 কতো হৰি বুলি গেড়িয়ন্ত ইন্দ্রসেন ।
 উঠি উঠি নাচন্ত বসন্ত বাউল যেন ॥
 কতো মোন হুয়া পৃথিবীত পড়ি থাকে ।
 কবয় কীৰ্ত্তন তাক বেঢ়ি দৈত্যবাকে ॥ ১০
 হেন ভক্তিভাৱে দৈত্যেন্দ্রৰ দিন যায় ।
 বলি সম ভাগ্যবন্ত ত্রৈলোক্যত নাই ॥
 জগতকে পৱিত্ৰ কৰিলা দৈত্যপতি ।
 হৰিৰো বিস্ময় দেখি বলিৰ ভকতি ॥ ১১
 অন্তৰীক্ষে মহিমা বখানে সিদ্ধ মুনি ।
 হেনতো বৈষ্ণৱ কৈতো দেখি নতু শূনি ॥
 সদায় থাকন্ত দামোদৰ যাৰ কাছে ।
 বলি সম ভাগ্যবন্ত আন কোন আছে ॥ ১২
 মাধৱৰ পাৰত অপিলা আপুনাৰ ।
 বলিসে জিনিলা ইটো দুৰ্জয় মায়াৰ ॥
 এহি বুলি পুষ্প বৰিষন্ত ঘনে ঘনে ।
 বোলা হৰি হৰি সৰে সভাসদগণে ॥ ১৩

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ ভ্রাহি হৰি পড়িলো পাৰে
উপায় পৰমানন্দ দিয়া ।

নঙ্গহে সংসার তাপে
আউৰ মোৰ হিয়া ॥ ২

পদ ॥ শুক মুনি নিগদতি শুন্যোক কুৰুপতি
বৈষ্ণৱ বলিৰ দেখি কৰ্ম্ম ।

বড়া বড়া দৈত্যগণ কৰে হেন আলোচন
কিনো বিপৰীত ভৈল ধৰ্ম্ম ॥

ইটো মুৰ্খ দৈত্যৰাজ এড়িলেক ৰাজ কাজ
শত্ৰুৰ সদায় লৰে নাম ।

আন নাই হৰি বিনে নাচে গাৰে ৰাত্ৰি দিনে
কৰে কিনো গৰিহিত কাম ॥ ১৪

ছাড়িল দৈত্যৰ নীতি ভৈল বিষ্ণুৰেমে ভিতি
জানা আক পাইলেক বিবুদ্ধি ।

হৰি বুলি মৰে মাত্ৰ নভৈল একোৰে পাত্ৰ
যেন ভৈল শোভৰ আযুধি ॥

আটাসতে গল ফাড়ে যেন কাণে সূচি তাৰে
সৰ্ব্বদায়ে শুনে হৰি কথা ।

কিবা কদৰ্থনা চাঞা আসা উঠি ঘৰে যাঞা
হৰি নাম নুশুনোহা বৃথা ॥ ১৫

কুলধন্থে ভৈল হীন যেন বাতুলৰ চিহ্ন
আহাৰ সেৱাত নাহি ফল ।

হেন কণাকণি কৰি উঠি গৈল ঘৰাঘৰি
কতো কতো দানৰ নিষ্খল ॥

শ্রৱণে আনন্দ কৰে কীৰ্ত্তনে পাতক হৰে
হৰি নাম মুকুতি দায়ক ।

পাতকে শুনিবে নেদে যেন কিলাই কোবাই খেদে
দুৰ্ঘ শঠ অধৰ্ম্মাজনক ॥ ১৬

পৰম মঙ্গল বাম নাম ইটো অনুপাম
বৈষ্ণৱৰ যাক শুনি তুষ্টি ।

দৈত্যগণ দুৰাচাৰে তাক কি শুনিতো পাৰে
উচপিচ কৰি গৈল উঠি ॥

বলিৰো নুশুনে হাক দানৱৰ বিচেৰাক
মাধৱৰ চক্ৰে দেখি আছে ।

জলে যেন সূৰ্য্য কোটি বিশ্বাদশৰদে উঠি
ক্ৰোধে খেদি গৈল পাছে পাছে ॥ ১৭

কৃষ্ণৰ কিঙ্কবে ভণে শুন্যৈক সৰ্বজনে
স্থিৰ বুদ্ধি কৰি গুণা মনে ।

আজি কালি কৰি দিন গৈল আয়ু ভৈল ক্ষীণ
বাহিবে লাগে যমৰ কাৰণে ॥

যতেক সংসাৰ নয় সৰে স্বপ্ন মায়াময়
 অন্তকে কেশত আছে ধৰি ।
 ভাৰতত জন্ম পাই বিলম্বক নুযুৰায়
 সদায় ঘূৰিয়ো বাগ হৰি ॥ ১৮

॥ তৃতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ ও হৰি দেহু দৰিজন শির সনাতন
 তোমাৰ চৰণে ধৰো ।
 তুৰা গুণ নাম ছাড়ি আন কাম
 কৰিয়া মিছাতে মৰো ॥ ৩

পদ ॥ দৈত্যৰ পুৰীত পশিল ত্বৰিত
 বাঘে যেন ধৰে খেদি ।
 যত দ্রোহীয়াৰ বাখ নাহি তাৰ
 পেহ্লাৰে মাথাক ছেদি ॥

কাৰো নাক কাণ কৰে খান খান
 কাৰো কঙ্কালত কাটে ।
 হাত ভৰি টিঙ্গি কবয় চৌৰাঙ্গি
 পড়ি গেৰাগেৰি বাটে ॥ ১৯

কাৰো জিহ্বা আনি কাটে টানি টানি
 ধৰি দুই চক্ষু কাটে ।

ভগিল শঙ্করে
যতেক বিষয় ভোগ ।
পুত্র দাৰা ধন
শৰীৰ স্বজন
সৰাৰো আছে বিয়োগ ॥
তাৰ চিন্তা এড়ি
চিন্তিয়োক হৰি
অন্তকে পাইলেক পৰা ।
এড়ি আন কাম
বোলা বাম বাম
স্থখে ভৱনদী তৰা ॥ ২৩

॥ চতুর্থ କୀର୍ତ୍ତନ ॥

ঘোষা ॥ গৰুড়কেতু ব্রাণ হেতু
বাম তুমি নাৰায়ণ ।
জানি লৈলো তোমাত শৰণ ॥ ৪

পদ ॥ এহিমতে চক্ৰ ধৰি কাটি মাৰি বশ্য কৰি
কতো দানৱক দিল আনি ।
দৈত্যগণে ত্ৰাস ছয়া কাণ মুণ্ড নলাড়িয়া
থাকিল বলিৰ বাক্য মানি ॥
কৃপাময় দৈত্যপতি শিক্ষা দেন্ত প্ৰতি প্ৰতি
শুন্যোক সমস্তে দানৱ ।
যিটো হৰি কথা কৰে হৰি নাম সদা লৰে
সিসি মোৰ পৰম বান্ধৱ ॥ ২৪

কৰযোড়ে বোলো হেৰা অহুৰ স্বভাৱ এড়া
 হৰি ভকতিত দিয়া চিত্ত ।
 মুখে হৰি নাম স্মৰে হৃদয়ত ৰূপ ধৰে
 - তাহাৰ ভৃত্যৰো মণ্ডি ভৃত্য ॥
 শুনিয়েক জ্ঞাতি লোক সৰে কৃপা কৰা মোক
 হৰি স্মৰি হুয়ো পৰিত্ৰাণ ।
 নুহি তেৰে পাইবা ফল এহি বুলি মহাবল
 ভকতিৰ পাতিলা দেৱান ॥ ২৫
 কোনে হৰি কথা কৰে কোনে কৈতে নাম লৰে
 নিতে কৰে ওৱাচিল বান্ধি ।
 বাহাৰা নুপূৰে ভাই তাহাৰা জীৱন নাই
 চিঙ্গি দিয়া মাৰে প্ৰাণ টান্ধি ॥
 ফুৰে পাইকা ঘৰে ঘৰে সবংশকে বেড়ি ধৰে
 বাহাৰা নলৰে হৰি নাম ।
 সৰ্বস্ব আত্ৰহি লৰে জীয়ে মানে সাধু থৰে
 গলত লগাৰে বড় চাম ॥ ২৬
 কীর্তনত চিত্ত নেদি গ্ৰাম্য কথা কৰে যদি
 তাহাৰ কাণত সূচি তাড়ে ।
 হৰি ভকতিক এড়ি হাসে উপহাস কৰি
 চৰবতে তাৰ গাল ফাড়ে ॥

হুমৰিবে নাহি ইছা ডৰতে ভটকে মিছা
জানি তাৰো জিহ্বা বিন্ধে টানি ।
যিবা থাকে মোঁন হুই তাৰ গলে দেই জুই
কেনে নোবোলস হৰি বাণী ॥ ২৭
অৱসৰ নাই ৰাতি প্ৰতি ঘৰে ঘৰে মাতি
ফুৰে কটোৱাল বাটে বাটে ।
ফাকটে বজাৰে ভেৰী জাগ জাগ নিদ্ৰা এড়ি
হৰি বোল হৰি বোল ঝাণ্টে ॥
বাজাৰ দণ্ডিত থাকি হুতল পুৰীক ঢাকি
নিবন্তৰে কৰে হৰি ঘোষ ।
আন গৃহ কৃত্য এড়ি হৰি বুলি পাৰে গেড়ি
শুনি মিলে বলিৰ সন্তোষ ॥ ২৮

॥ পঞ্চম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি ৰাম হৰি ৰাম ঘুমিয়ো ভাই
সংসাৰ সাগৰে তৰা ।
ৰাম পাৰ ৰাম কাছতে আছন্ত
মিছাতে ডুৰিয়া মৰা ॥ ৫
পদ ॥ এহিমতে তৈত আছে ষত দৈত্য
এড়িল আন আলাপ ।
কৰে হৰি ধনি হৰি কথা শুনি
শৰীৰ ভৈল নিষ্পাপ ॥

নমো নারায়ণ

ଅଗତ କାବ୍ୟ

ଅନ୍ଧାର ସଂସାର ଭୟ ।

কৃষ্ণ কিস্তি

ভগিনী শঙ্কর

ভাগবত পদচয় ॥

শুনা বৃধলোক

অমিয়োক মোক.

পদত দুষণ দেখি ।

যাব জ্ঞান নাই

যিগতে চেঞ্চায়

মুখର ଦୋଷ ନେଲେখି ॥ ୩୨

মোৰ পদ বুলি

নেড়িবা সমূলি

বিচারি দেখিবা পাছে ।

মোক্ষৰ নিদান

অমৃত সমান

কৃষ্ণকথা আতে আছে ॥

হেন অনুমানি

কৃষ্ণ কাহিনী

শুনিয়া হ্রয়ো সন্তোষ ।

আন কাম এডি

সমজ্যায়ে বেডি

কৰিয়োক হৰি ঘোষ ॥ ৩৩

॥ ବାଣି ଛଳନ ସମାପ୍ତ ॥

୧୪ ॥ ବାଞ୍ଛ ବାଞ୍ଛ—ବାଞ୍ଛ ବାଞ୍ଛ,

୧୫ ॥ ଆୟୁଧି—ଓଷଧି,

১৭ ॥ বিশ্বাসবদে—বিশ্বাসবদে,

२२ ॥ शान्ति—वन,

২৮ ॥ ফাকটে—ফাটকে, কটকে ।

॥ শিশু লীলা ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

বোবা ॥ - কৃষ্ণ গোপাল ককণাময় বাম বাম হৰি ॥ ১

পদ ॥ কৃষ্ণ ৰূপে দৈবকীত ভৈলা অৰতাৰ ।

শাস্ত্র চক্ৰ গদা পদ্ম কৰত তোমাৰ ॥

পীত বস্ত্ৰে শোভে আতি শ্যাম কলেশৰ ।

কমল লোচন চাক অৰুণ অধৰ ॥ ১

সুন্দৰ নাসিকা কৰ্ণে মকৰ কুণ্ডল ।

কণ্ঠত কোমল শিবে কিৰীটি উজ্জ্বল ॥

আপাদ লম্বিত বনমালা জ্বলে গলে ।

শোভে আতি ক্লীবৎস বহল বক্ষঃস্থলে ॥ ২

চাক চাৰি ভুজ জ্বলে আজানু লম্বিত ।

কবিকৰ সম উক বৰ্ত্তুল বলিত ॥

চৰণ কমল যেন নৱ পদ্ম কোষ ।

যাক দেখি ভকতৰ পৰম সন্তোষ ॥ ৩

প্ৰসন্ন বদন জ্বলে অলকা তিলক ।

বহুদেৱে দেখিলন্ত অদ্ভুত বালক ॥

পড়ি ছয়ো প্ৰাণী পাছে কবিলন্ত ভূতি ।

পিতৃত কহিলা প্ৰভু সমস্ত যুগুতি ॥ ৪

ভৈলা শিশু কপ তৈতে প্রভু নাৰায়ণ ।
 কোলে লৈয়া বহুদেব লড়িলা তেখন ॥
 ভাগিল নিহল ভৈলা মেলান কপাট ।
 দেখি ভয়ে যমুনা আপুনি দিলা বাট ॥ ৫
 বৰিষে কণিকা মেঘে ওপৰত গাজে ।
 ফণায়ে ধৰিলা ছত্র আসি সৰ্পবাজে ॥
 যশোদাৰ তৈতে উপজিলা যোগমায়া ।
 আতি অচেতনে নিদ্রা গৈলা নন্দজায়া ॥ ৬
 তাহানে শয্যাতে নিয়া থৈলন্ত তোমাক ।
 বহুদেবে আনিলন্ত নন্দৰ কন্যাক ॥
 শিশুভাৰে গোকুলত ক্ৰীড়িলা অপাৰ ।
 সাধিলা অনেক প্ৰীতি নন্দ যশোদাৰ ॥ ৭
 অচিন্ত্য মহিমা হৰি পুৰুষ পুৰাণ ।
 লীলা কৰি অনেক দৈত্যৰ লৈলা প্ৰাণ ॥
 কংসৰ পাঞ্চনি পাই যত দৈত্য আসে ।
 তুমি অগনিত যেন পুড়ি মৰে বাসে ॥ ৮
 আসিলেকা পুতনা মোহিনী নাৰী বেশে ।
 তন দিয়া শিশু মাৰি ফুৰে দেশে দেশে ॥
 কোলে ধৰি তোমাক দিলেক তন দান ।
 তন পানে পুতনাৰ শুষিলাহা প্ৰাণ ॥ ৯

শকটৰ তলে থৈলা যশোদা শুৰাই ।
 লাখি হানি পেহ্লাইলা শকট ওভতাই ॥
 হেন দেখি যশোদা সুন্দৰী মহাছুঃথে ।
 আথে বেথে কোলে লৈয়া তন দিলা মুখে ॥ ১০
 কৃষ্ণৰ কিল্কে কহে শঙ্কৰে যুগুতি ।
 বাম নাম বিনা নাহি কাহাবো মুকুতি ॥
 হেন জানি নিবন্তৰে এড়ি আন কাম ।
 পাতক ছাড়োক ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ১১

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম পাৰ কৰা বহুনাথ সংসাৰ সাগৰে ॥ ২

পদ ॥ চক্ৰবাত অস্তৰে কৃষ্ণক নিলে হৰি ।
 আকাশত মাৰিলা গলত চেপি ধৰি ॥
 কৃষ্ণক হিয়াত লৈয়া পড়িলা ভূমিত ।
 জুৰাইল তোমাক পায়া যশোদাৰ চিত্ত ॥ ১২
 ছলে হানি তুলি তুমি দেখাইলা মাৰত ।
 গৰ্ভৰ ভিতৰে আছে সমস্তে জগত ॥
 কল্পিল শৰীৰ যশোদাৰ হেন দেখি ।
 পৰম বিস্ময় হয় নুদিলন্ত আখি ॥ ১৩
 বহুদেৱে পঠাইলা আসিলা গৰ্গ ঋষি ।
 গোপ্য কৰি জাতকৰ্ম্ম কৰিলা হৰিষি ॥

কহিলা নন্দৰ আগে যত গুণ গ্ৰাম ।
 বিধিৰতে তোমাৰ থৈলন্ত কৃষ্ণ নাম ॥ ১৪
 আঠু কাটি বিঙ্গ পাড়ি ফুৰা ব্ৰজ মাঝে ।
 সোণাৰ ঘাঘৰচয় কঙ্কালত বাজে ॥
 বৃষৰ শুনিয়া নাদ চমকি উলটি ।
 আথে বেথে ধৰা গৈয়া মাৰক সাৰটি ॥ ১৫
 থিয়দঙ্গ দিয়া পাছে তুমি দামোদৰ ।
 আনাট কৰিয়া ফুৰা গোৱালীৰ ঘৰ ॥
 আনন্দতে সমস্তে গোৱালীগণ আসি ।
 কৃষ্ণৰ অকৃতি যশোদাত দেয় হাসি ॥ ১৬
 কি ভৈল তোমাৰ ইটো তনয় দুৰ্জ্জন ।
 কৃষ্ণৰ নিমিত্তে আউৰ নাবহে জীৱন ॥
 গাই নতু দোহন্তে দামুৰি মেলে গই ।
 গৃহ পশি চুৰি কৰি খান্ত দুগ্ধ দই ॥ ১৭
 বানবকো খুৱাৰে গোৱিন্দ কিনো চাও ।
 বানবে নথান্ত জানি কোবাই ভাঙ্গে ভাও ॥
 চুন্ধি যেৰে নপাৰে মনত নাহি তুষ্টি ।
 সিকিয়াবপৰা আনে উৰলত উঠি ॥ ১৮
 শৰীৰৰ বড়গণে ফুৰে পসবাই ।
 আন্ধাবতো খুজি পান্ত লুকান নযায় ॥

বস্তুক নপাইলে ধৰি মাৰন্তু ছৰালি ।
 গৃহক ভংগিয়া পলাই যান্ত বনমাণী ॥ ১৯
 মাৰৰ কোলাত আছা তুমি জগন্নাথ ।
 সন্ধ্যা নয়ন ভূয়া চপবাইলা মাথ ॥
 হেন দেখি যশোদা কৃষ্ণক নোবোলায় ।
 আনন্দে বহিলা হাসি পুত্ৰ মুখ চাই ॥ ২০
 ডৰিবাৰ দেখিয়া পুত্ৰক বৰ নাৰী ।
 বুকুত মাৰটি ধৰিলন্ত চুমা পাৰি ॥
 মাধৱৰ শিশু লীলা শুনা সৰ্ব লোক ।
 বোলা হৰি হৰি যত পাতক ছাড়োক ॥ ২১

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ কেশৱ কৃষ্ণ কৰুণা সিন্ধু ।
 ত্ৰাহি জগন্নাথ অনাথ বন্ধু ॥ ৩
 পদ ॥ এহিমতে ব্ৰজে আনন্দে হৰি ।
 কবন্ত ক্ৰীড়া শিশু ৰূপ ধৰি ॥
 বত গোপ শিশু বলাই আদি ।
 সৰে ভৈল গৈয়া কৃষ্ণৰ বাদী ॥ ২২
 যশোদাৰ আগে দিলেক থল ।
 খাইলন্ত কৃষ্ণে মাটি একদল ॥
 শুনিয়া যশোদা সুন্দৰী হাসি ।
 পুত্ৰৰ হাতত ধৰিলা আসি ॥ ২৩

কেনে মাটি খাইলি অবে গোপাল ।
 কোবাই আজি তোৰ ফাড়িবো ছাল ॥
 শুনিয়া কৃষ্ণে হৰিল মাত ।
 চক্ষু টেৰ কৰি মাৰক চান্ত ॥ ২৪
 ভয়তে বেন কাম্পে হাত ভৰি ।
 যশোদা দেখে পুত্ৰ গৈল ডৰি ॥
 মুখক চাহন্তে লাগয় বেথা ।
 কিয় মাটি খাইলি সোধন্ত কথা ॥ ২৫
 লগৰ শিশু বোলে সমুদায় ।
 বলায়ো বোলে তোৰ শ্ৰেষ্ঠ ভাই ॥
 মাতন্ত কৃষ্ণে যশোদাক চাই
 মিছা মাতে সৰে শুনियो আই ॥ ২৬
 কদাচিতো মদ্রিঃ নখাও মাটি ।
 দদা বলভদ্রে মাতন্ত ঘাটি ॥
 পতিয়ান নাই চৰা বিচাৰি ।
 হেন শূনি মাতে যশোদা নাৰী ॥ ২৭
 বায়ো বেলু য়েৰে মাটি নখাইলি ।
 শুনিয়া শিশুকপী বনমালী ॥
 চৰা মুখ বুলি মাৰক মাতি ।
 বাইলন্ত বেলু প্ৰকাশিয়া আতি ॥ ২৮

যশোদা হৃন্দবী দেখন্ত পাছে ।
 সমস্ত জগত গর্ভতে আছে ॥
 সাতোথান দ্বীপ সাতো সাগর ।
 গিৰি বন নদী গ্রাম নগর ॥ ২৯
 বায়ু সূর্য শশী দিশ আকাশ ।
 তাবাগণ তৈতে কবে প্রকাশ ॥
 সমস্ত জীৱ জ্যোতি তেজ জন ।
 সত্ত্ব রজ তম ইন্দ্রিয় বল ॥ ৩০
 বল বুদ্ধি কাল কৰ্ম্ম যতেক ।
 সবাকো গর্ভতে দেখি প্রত্যেক ॥
 যতেক ধেনু গোপ গোপীবাক ।
 যশোদা দেখে তৈতে আপুনাক ॥ ৩১
 পৰম শঙ্কাক পাইলন্ত আতি ।
 অদ্ভুত দেখিয়া বোলন্ত মাতি ॥
 কিবা ভ্রম ভৈল মোহক পায় ।
 দেখিলো স্বপ্ন কিবা দেবমায়া ॥ ৩২
 কিবা জানে মায়া মোর তনয় ।
 কবিলে নর্যাবো একো নিছয় ॥
 নুহিকন্ত মোর পুত্র মানুষ ।
 এহেন্তেসে বিষ্ণু আদি পুরুষ ॥ ৩৩

এহি বুলি চিত্ত দঢ়ায়া সতী ।
 কৰঘোড়ে কৰে কৃষ্ণক ভুতি ॥
 যিটো ব্রহ্ম নোহে তৰ্ক গোচৰ ।
 নপাৰে বচনে মনে ওচৰ ॥ ৩৪
 নাহি উতপতি নাহি মৰণ ।
 সদায়ে প্রণামো তান চৰণ ॥
 মঞি যশোদা মোৰ পুত্ৰ স্বামী ।
 ব্ৰজৰ সৰে অধিকাৰী আমি ॥ ৩৫
 হেন অহম্মম সদায়ে কৰো ।
 বাহাব মায়াত উপজো মৰো ॥
 হেন ভগবন্ত হুয়োক গতি ।
 খণ্ডিয়োক আৰে মোৰ কুমতি ॥ ৩৬
 গুণন্ত শূনি ত্ৰিজগত পতি ।
 বিষ্ণু হেন মোক জানিলা সতী ॥
 কৰিলা বৈষ্ণৱী মায়া বিস্তাৰ ।
 গুচিল বিষ্ণু জ্ঞান যশোদাৰ ॥ ৩৭
 কৃষ্ণত পুত্ৰ বুদ্ধি ভৈল জাত ।
 ধূলা জাৰি তুলি লৈলা কোলাত ॥
 পাড়ন্ত চুমা মুখে তন দিয়া ।
 মোৰ আয়ু লই পুতাই জীয়া ॥ ৩৮

ব্রহ্মায়ে নজানে যাৰ মহিমা ।
 চাৰি বেদে কহি নপারে সীমা ॥
 হেন মাধৱক তনয় পাইল ।
 যশোদা নন্দে কিনো তপসাইল ॥ ৩৯
 সুনন্দ আদি যত যোগীগণ ।
 চিন্তিও নেদেখে যাৰ চৰণ ॥
 হেন পৰমব্রহ্ম যশোদা স্মৃত ।
 ভৈলন্ত কিনো আতি অদভুত ॥ ৪০
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 শুনা শিশুলীলা সমস্ত জনে ॥
 ঘেৰে স্থখে যাইবা বৈকুণ্ঠপুৰী ।
 সদায় ডাকিয়া ঘূষিয়ো হৰি ॥ ৪১

॥ চতুৰ্থ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ হে ককণাময়
 বাম কৃষ্ণ প্রভু বধুপতি ॥ ৪
 পদ ॥ দিনেক যশোদা নন্দ জায়া ।
 আপুনি মথন্ত দধি গৈয়া ॥
 কৃষ্ণৰ শৈশৱ লীলা স্মৰি ।
 কৃষ্ণগীত গাবন্ত স্তন্দৰী ॥ ৪২

খোঁগি বস্ত্র পিন্ধি দিব্য কাছে ।
 কটিত মেখলা বান্ধি আছে ॥
 পুত্র স্নেহে অরে ছয়ো তন ।
 আজোড়ন্তে লড়ে ঘনে ঘন ॥ ৪৩
 ঝগঝুগ কেয়ুৰ কঙ্কণ ।
 শ্রমজলে উজ্জ্বল বদন ॥
 কণ্ঠত কুণ্ডল দোলে আতি ।
 খসি পড়ে খোপাৰ মালতী ॥ ৪৪
 এহিমতে মথন্তে প্রয়াসি ।
 মাৰক ধৰিলা কৃষ্ণে আসি ॥
 মথনিত ধৰিয়া নিষেধি ।
 মথিবাক নেদে আউৰ দধি ॥ ৪৫
 হাসি কোলে লৈলা নন্দ জায়া ।
 দিলা তন পুত্র মুখ চায়া ॥
 দেখন্তে উতলি দুগ্ধ পড়ে ।
 পুত্র এড়ি গৈলন্ত লৰড়ে ॥ ৪৬
 তন পিবে নপায়া কৃষ্ণৰ ।
 কোপে কাম্পে অৰুণ অধৰ ॥
 দশন কামুড়ি আতি চাণ্ড ।
 শিলায়ে ভাঙ্গিলা দধি ভাণ্ড ॥ ৪৭

মহা কোপে কোঠা পশিলন্ত ।
 সিঞ্চিবাই লবনু ভুঞ্জন্ত ॥
 আসিলা যশোদা নমাই ক্ষীৰ ।
 দেখে হাণ্ডি ভাঙ্গিলা দধিৰ ॥ ৪৮
 জানিলা পুত্ৰৰ কৰ্ম গোপী ।
 হাসিয়া দেখিলা পশি খুপি ॥
 উড়ল উপৰে বসি হৰি ।
 ভুঞ্জন্ত লবনু চুৰি কৰি ॥ ৪৯
 সিকিয়াবপৰা নমাই আনি ।
 বানৰকো দন্ত দলি হানি ॥
 শঙ্কিত নয়নে নাহি সাৰি ।
 দেখিয়া যশোদা লৈলা বাড়ি ॥ ৫০
 মাৰিবে আসন্ত জানি ডৰে ।
 দিলা লড় নাগি উড়লবে ॥
 পাছে পাছে যশোদা খেদন্ত ।
 ভয়ে লাগ মাৰক নেদন্ত ॥ ৫১
 যাক যোগী নপারে ধ্যানত ।
 হেন হৰি পলান্ত ভয়ত ॥
 পুত্ৰক খেদন্ত মহাসতী ।
 শ্ৰোণী ভৰে আক্ৰমিল গতি ॥ ৫২

বেগত মেলান ভৈল খোপা ।
 খসি পড়ে মালতীৰ খোপা ॥
 গোৰিন্দে মাৰব শ্রম দেখি ।
 বহিল কান্দন্তে মুই আখি ॥ ৫৩
 সভয় নয়নে চান্ত ডৰে ।
 যশোদা ধৰিলা আসি কৰে ॥
 ভাণ্ড ভাঙ্গি আৰে যাইবি কোথা ।
 খাইবো আজি কৃষ্ণ তোৰ মাথা ॥ ৫৪
 সকল লবনু কৈলি নাশ ।
 শুনি প্রভু ভৈলা মহাত্ৰাস ॥
 দেখি বাড়ি এড়িলাহা সতী ।
 কৃষ্ণক বান্ধিবে ভৈলা মতি ॥ ৫৫ ✓
 নাহি আদি অন্ত পূৰ্বাপৰ ।
 পূৰ্ণব্রহ্ম জগত ঈশ্বৰ ॥
 ভাহাঙ্ক তনয় মানি বলে ।
 যশোদা বান্ধন্ত উড়ুখলে ॥ ৫৬
 বান্ধন্ত কৃষ্ণক আনি ধৰি ।
 নোজোড়ে আঙ্গুলা ছুই জৰী ॥
 আৰো জৰী আনি জোড়া দিলা ।
 দিও ছুই আঙ্গুলা নাটিল ॥ ৫৭

হেন দেখি আৰো জৰী আনি ।
 যশোদা বান্ধন্ত টানি টানি ॥
 শৰীৰৰ বল দিয়া আঁটে ।
 তথাপি আঙ্গুলা ছুই নাটে ॥ ৫৮
 গৃহত যতেক পাইলা জৰী ।
 এহিমতে জোড়ান্ত সুন্দৰী ॥
 উড়ু খলেয়েৰে বান্ধে চাপি ।
 নাটে ছুই আঙ্গুলা তথাপি ॥ ৫৯
 হেন দেখি হাসে গোপীগণে ।
 যশোদা বিস্ময় ভৈলা মনে ॥
 শৰীৰৰ ঘৰ্ম য়ায় বহি ।
 হাসিয়া থাকিলা ভ্রমে বহি ॥ ৬০
 হেন দেখি প্রভু নাৰায়ণ ।
 স্নেহে লৈলা আপুনি বন্ধন ॥
 জগতৰ আপুনি ঈশ্বৰ ।
 তুমি বশ্য ভৈলা ভকতৰ ॥ ৬১
 ব্রহ্মা লক্ষ্মীদেবী মহাদেৱে ।
 নপাইলা আনন্দ হেন কেৰে ॥
 যশোদা প্রসাদ যেন পাইল ।
 ইটো গোপী কিনো তপসাইল ॥ ৬২

ভকতৰ বশ্য তুমি হৰি ।
 স্থখে পাৰে গৃহতে স্মৰি ॥
 ভগিলা শঙ্কৰে কৃষ্ণপদে ।
 হৰি হৰি বোলা সভাসদে ॥ ৬৩

॥ পঞ্চম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম গোপাল হৰি ।
 কৃষ্ণ গোবিন্দ হৰি ॥ ৫

পদ ॥ কৃষ্ণে দেখিলন্ত মাৰ গৃহ কামে গৈল ।
 আঠু কাড়ি উড়ুখল টানিবাক লৈল ॥
 অৰ্জ্জুনত লাগি ভৈল উড়ল পথালি ।
 কঙ্কাল ফান্দিয়া বল দিলা বনমালী ॥ ৬৪
 কাম্পে দুয়োগোটা বৃক্ষ উড়ুখলে লাগি ।
 উভৰি পড়িল মচ মচ কৰি ভাগি ॥
 শাপ এড়াই দুয়ো পাছে কুবের তনয় ।
 তোমাক নমিয়া গৈলা আপুন নিলয় ॥ ৬৫
 নিৰ্যাত শঙ্কিয়া দেখি আইল গোপবাক ।
 বন্দী হুয়া আছা নন্দে দেখিলা তোমাক ॥
 হাসিলন্ত কোনে হেন কৰিলেক বুলি ।
 বান্ধ মেলি কৃষ্ণক কোলাত লৈলা তুলি ॥ ৬৬

কিনো আতি নন্দ ষশোদাৰ মহাভাগ ।
 পূৰ্ণব্রহ্ম তোমাক গৃহতে পাইলা লাগ ॥
 ভকতৰ আনন্দ বঢ়ায়া সৰ্ববক্ষণে ।
 শিশু লীলা অনেক কৰিলা নাৰায়ণে ॥ ৬৭
 কেহো বেলা গোপীগণে পাঞ্চে গায়া গীত ।
 তামস্বাৰ প্ৰীতি সাধি কতো কৰা নৃত্য ॥
 মালডি কৰাহা কতো গোপৰ বচনে ।
 ছায়া পুতলাক যেনে নচায়া যতনে ॥ ৬৮
 কেহো বেলা গোপিকাৰ গুনি আজ্ঞা বাণী ।
 পাছকা পীত্ৰাক প্ৰভু ধৰি থাকা আনি ॥
 কোন কৰ্ম্ম নকৰিলা হৰি গোকুলত ।
 ভকতৰ বশ্য হেন দেখায়া লোকত ॥ ৬৯
 কোনে ফল লৈবে বুলি ডাকিল পসাবী ।
 ধাত্ৰ দিয়া ফল তুমি খুজিলা মুৰাৰি ॥
 তোমাৰ হস্তক ভৰি দিল ফল বাছি ।
 স্বৰ্গ বজতে তাইৰ উপচিল পাচি ॥ ৭০
 আনিল দানৱগোট বৎস ৰূপ ধৰি ।
 লাগুল সহিতে তাৰ ধৰি পাছ ভৰি ॥
 আলগতে ফুৰাই পাক হানিলাহা দলি ।
 কপিখত পড়ি যমপুৰে গৈল চলি ॥ ৭১

॥ ষষ্ঠ কীর্তন ॥

ৰামৰ চৰণে ধৰো ।

স্বামী যেনমতে তৰো ॥ ৬

পদ ॥ বকাহুবে কৃষ্ণক গিলিলে চোঠে ধৰি ।

দেখি গোপ শিশুগণ যেন গৈল মৰি ॥

পাছে তাৰ তালুত লাগিল যেন জুই ।

ছাদিল কৃষ্ণক বকে বিমূৰ্ছিত হুই ॥ ৭২

ছুনাই চোঠে গিলিবাক আসে দেখি তাক ।

লীলায়ে ছিৰিলা যেন বিৰিণা পোখাক ॥

সবাক্ষৰে ধেনুকক নিলা বসাতল ।

গোপ শিশুগণক ভুজাইলা তাল ফল ॥ ৭৩

ময়ৰ তনয় ব্যোম গোপ ৰূপ ধৰি ।

গোপ শিশুগণক নিলেক চুৰি কৰি ॥

গহ্বৰত থৈলা নিয়া ঢাকিয়া শিলায়ে ।

তাক মাৰি শিশুসৰ আনিলা লীলায়ে ॥ ৭৪

গোপ গৰুৰাকক বেঢ়িলে বনজুই ।

কৃষ্ণত শৰণ সৰে লৈলা ত্রাস হুই ॥

চক্ষু মুদাই সৰাকো ক্ষেণেকে যোগ বলে ।

গোকুলক লাগিয়া আনিলা অবিকলে ॥ ৭৫

120
122
12-03-8

নন্দক গিলন্তে সৰ্পে বাখিলাহা হৰি ।
 তোমাৰ পৰশে সৰ্পে দিব্য ৰূপ ধৰি ॥
 শাপ এড়াই গৈল বিত্ৰাধৰৰ নিলয় ।
 দেখি গোপগণ ভৈল পৰম বিস্ময় ॥ ৭৬
 শয়ন সময়ে সৰ গোপ গোপীগণ ।
 যোগ বলে বৈকুণ্ঠক নিলা নাৰায়ণ ॥
 বৈকুণ্ঠবাসীৰ সৰে মহিমা দেখাই ।
 গোকুলক লাগি প্ৰভু আনিলা দুনাই ॥ ৭৭
 নন্দক নিলেক বৰুণৰ দূতে ধৰি ।
 বৰুণৰ পৰা তাক আনিলা উদ্ধৰি ॥
 কৃষ্ণৰ মহিমা নন্দে কহিলা ব্ৰজত ।
 শুনিয়া আনন্দ ভৈলা সৰাৰো মনত ॥ ৭৮
 ইন্দ্রে কবিলন্ত সাত দিন বৰিষণ ।
 একে হাতে উভাৰি ধৰিলা গোবৰ্দ্ধন ॥
 দুৰ্য্যোব ভয়ত নিস্তাৰিলা গোপপুৰ ।
 কৰিলা লীলায়ে মহেন্দ্ৰৰ দৰ্প চূৰ ॥ ৭৯
 স্বৰ্ভি সহিতে ইন্দ্রে আসিলা প্ৰত্যেক ।
 গোব ইন্দ্রে পাতিয়া কৰিলে অভিষেক ॥
 অনেক ভকতি কৰি দুয়ো স্বৰ্গে গৈলা ।
 সেই দিন কৃষ্ণৰ গোবিন্দ নাম থৈলা ॥ ৮০

গোপ কুমাৰিকাসৰে বস্ত্ৰ থৈয়া তীৰে ।
 বিবস্ত্ৰে নামিল গৈয়া যমুনাৰ নীৰে ॥
 বস্ত্ৰ লৈয়া উঠিলাহা কদম্বৰ গাছে ।
 নানা উপহাস কৰি বস্ত্ৰ দিলা পাছে ॥ ৮১
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে গীত ভণিল শঙ্কৰে ।
 নাহি আন ধৰ্ম্ম আউৰ কীৰ্ত্তনত পৰে ॥
 শুনা সৰ্বজন ঐত কেদিন জীৱন ।
 বোলা হৰি হৰি আছে যাৱত চেতন ॥ ৮২

॥ সপ্তম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ কৃষ্ণ নমো বাম নিৰঞ্জন হৰি ।
 কৃষ্ণ বাম গোপাল গোৱিন্দ বাম হৰি ॥ ৭
 পদ ॥ দুফট অঘে পাতিলেক কাপ ।
 বাট ভেটি বৈল ঘোৰ সাপ ॥
 পৰ্বত সমান কলেৱৰ ।
 বাইল বেস্ত সম্যকে গহ্বৰ ॥ ৮৩
 তল ওঠ মাটিত থাপিল ।
 উৰ্দ্ধ ওঠ মেঘত লাগিল ॥
 জিহ্বাখান যেন বাজ আলি ।
 বৎস লৈয়া আইলা বনমালী ॥ ৮৪
 গোবন্ধ দামুৰি নিবন্তৰ ।
 নজানি পশিল অভ্যন্তৰ ॥

দেখি তুমি ভক্তব স্নেহত ।
 প্রবেশিলা অঘর গর্ভত ॥ ৮৫
 দেখি আঁটি ধবিল দশনে ।
 তুলিলেক হাসি দৈত্যগণে ॥
 দেবগণে কবে হাহাকাৰ ।
 গল ছুঙ্গি ভেটি বৈলা তাৰ ॥ ৮৬
 পেট ফিঙ্কি বায়ু দিলে টান ।
 মূৰ্দ্ধা ফুটি বাঝা ভৈলা প্রাণ ॥
 তযু পৰশনে কস্ম ক্ষীণ ।
 অস্থৰ কৃষ্ণতে গৈলা লীন ॥ ৮৭
 দেখি নিশব্দ দৈত্য কুল ।
 হবিষে ববিষে দেবে ফুল ॥
 অমৃত নয়নে চাইলা হবি ।
 জীল সবে গোবক্ষ দামুৰি ॥ ৮৮
 বঙ্গে বাঝা ভৈলা বংশী বাই ।
 ফুৰা সবে দামুৰি চবাই ॥
 ব্রহ্মা আসি কবিলন্ত চুৰি ।
 নিলে সব গোবক্ষ দামুৰি ॥ ৮৯
 মায়া কৰি থৈলেক গহ্বৰে ।
 কাহাকো নেদেখি দামোদৰে ॥

ব্রহ্মা নিলা জানিলাহা গুণি ।
 ভৈল গৰু গোবক্ষ আপুনি ॥ ৯০
 নিচিনিয়া গোৱালী গোৱালে ।
 এদিনাতো কৰি প্ৰতিপালে ॥
 ব্রহ্মা আসি দেখিলন্ত পাছে ।
 গোবক্ষ দামুৰি সৰো আছে ॥ ৯১
 পৰম বিস্ময়ে আছে চায়া ।
 কৰিলাহা প্ৰভু পাছে মায়া ॥
 গোবক্ষ দামুৰি ৰূপ এড়ি ।
 ভৈল সৰে চতুৰ্ভুজ হৰি ॥ ৯২
 সজল জলদ যেন শ্যাম ।
 সৰে গীত বস্ত্ৰে অনুপাম ॥
 কেয়ূৰ কঙ্কণে কৰে কান্তি ।
 হৃদয়ত শ্ৰীবৎসৰ পান্তি ॥ ৯৩
 কস্মু কণ্ঠ কৌস্তুভে শোভিত ।
 বনমালা আপাদ লম্বিত ॥
 জিলিমিলি জ্বলে বক্ষঃস্থলে ।
 শোভে কৰ্ণ মকৰ কুণ্ডলে ॥ ৯৪
 শঙ্খ চক্ৰ গদা পদ্ম ধৰি ।
 আছা সৰে চতুৰ্ভুজ হৰি ॥
 গাৰে গাৰে একো স্থষ্টি কৰে ।
 চৰাচৰ সমে সেৱা কৰে ॥ ৯৫

মোহ হয়। ব্রহ্মা ভৈলা চুপ ।
 দেখন্তে গুচিল সৰে ৰূপ ॥
 পূৰ্ব্বৰতে আছা মাত্ৰ হৰি ।
 হংসৰ নামিলা ব্রহ্মা ডৰি ॥ ৯৬
 যেন সূৰ্য্যৰ দণ্ড প্ৰায় ।
 ভূমিতে পেছলাই নিজ কায় ॥
 মাধৱৰ পাদ পদ্ম ছুই ।
 চাৰি মুকুটৰ আগে ছুই ॥ ৯৭
 আনন্দতে নয়নৰ জলে ।
 সিঞ্চিলন্ত চৰণ কমলে ॥
 উঠি উঠি দুয়োপাৰে ধৰি ।
 প্ৰণামন্ত মহিমা স্মৰি ॥ ৯৮
 মুকুন্দক চাই কথমপি ।
 মাথা দৱাই কৃষ্ণ কৃষ্ণ জপি ॥
 প্ৰসাদিয়া অনেক ভকতি ।
 কবিরে লাগিলা ব্রহ্মা তুতি ॥ ৯৯
 কৃষ্ণ কথা শুনিয়ে সমাজে ।
 জন্ম লভি ভাবতৰ মাৰো ॥
 আক বৃথা কৰা কোন কামে ।
 সাধিয়ে মুকুতি হৰি নামে ॥ ১০০

॥ অষ্টম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম নিবঞ্জন নিবঞ্জন হৰি ।

নমো বাম নিবঞ্জন নিবঞ্জন হৰি ॥ ৮

পদ ॥ নমো গোপকপী মেঘ সম শ্যাম তনু ।

গাৰে পীত বস্ত্ৰ হাতে শিঙ্গা বেত বেণু ॥

কৰ্ণত গুঞ্জাৰ থোকা মাথে মৈৰা পাখী ।

বন্য পুষ্প মালা পিন্ধি ধেনু আছা বাধি ॥ ১০১

এহি শৰীৰত আছে যতেক মহিমা ।

মনেও কৰিবে পাৰে কোনে তাৰ সীমা ॥

আছোক পৰমব্রহ্ম স্বৰূপ তোমাৰ ।

তাক জানিবাক আছে শক্তি কাহাৰ ॥ ১০২

জ্ঞান পথ এড়ি প্ৰভু তোমাৰ কথাক ।

কাৰ বাক্য মনে সেৱে যিটো সাধুঝাক ॥

যত্ৰপি অজিত তুমি তিনিও জগতে ।

তথাপি তোমাক জিনে সেহিসে ভকতে ॥ ১০৩

মুকুতি বসকো অৱে তোমাৰ ভকতি ।

তাক এড়ি যিটো জ্ঞান পথে কৰে ৰতি ॥

ক্ৰেশ মাত্ৰ পাৰে সিটো নিষ্ফল প্ৰয়াসে ।

বাহানে পতান যেন তণ্ডুলৰ আশে ॥ ১০৪

যিটোজনে ভুঞ্জে নিজ কৰ্ম্মৰ বিপাক ।
 আপেক্ষিয়া থাকে প্ৰভু তোমাৰ কৃপাক ॥
 কায় বাক্য মনে মানে চৰণ তোমাৰ ।
 সিসিজন মুকুতি পদৰ অধিকাৰ ॥ ১০৫
 মঞি কেন দুৰ্বেবাধ দেখিয়ো ভগবন্ত ।
 মায়াদিৰ ঈশ তুমি অনাদি অনন্ত ॥
 তোমাক পৰীক্ষো মঞি মায়াৰ প্ৰকটি ।
 অগনিৰ আগে যেন ক্ষুদ্ৰ কিৰিঙ্গতি ॥ ১০৬
 অন্ধ ভৈল চক্ষু হেলা কৰিলো তোমাক ।
 মঞি ভিন্ন ঈশ্বৰ মানিলো আপুনাক ॥
 অজ্ঞৰ ক্ষমিয়ো দোষ জগত নিৰাস ।
 এহি কৃপা কৰা যেন বোলাও তযু দাস ॥ ১০৭
 গৰ্ভত থাকন্তে উদৰত ঘালে পাৰে ।
 তাৰ অপৰাধক নধৰে যেন মাৰে ॥
 তোমাৰ কুক্ষিত আমি আছো চৰাচৰ ।
 হেন জানি ক্ষমিয়োক দোষ দামোদৰ ॥ ১০৮
 ইটো ব্ৰহ্ম পদ প্ৰভু আমাক নলাগে ।
 কীট পতঙ্গত জন্ম হোক কৰ্ম্ম ভাগে ॥
 তোমাৰ ভক্তৰ মাঝে হয় একজন ।
 সেৱা কৰি থাকো প্ৰভু তোমাৰ চৰণ ॥ ১০৯

কিনো ধন্য ধেনু গোপী ইটো গোকুলৰ ।
 যাৰ তন পানে তৃপ্তি ভৈলা দামোদৰ ॥
 অশ্বমেধ আদি কৰি মহাযজ্ঞ যত ।
 তোমাক তুষিবে কেহো নুহিকে শকত ॥ ১১০
 কিনো ভাগ্য কিনো ভাগ্য ব্ৰজৰ প্ৰজাৰ ।
 তুমি পূৰ্ণব্ৰহ্ম হৰি মিত্ৰ ভৈলা যাৰ ॥
 কিনো পুণ্য কৈল গোকুলৰ ব্ৰহ্ম তৃণে ।
 তোমাৰ চৰণ ৰেণু পাৰে প্ৰতিদিনে ॥ ১১১
 দেখা সৰ্বলোক কেন অজ্ঞানী বৰ্বৰ ।
 তুমি অন্তৰ্যামী তোমাকেসে বোলৈ পৰ ॥
 শৰীৰক মদ্ৰিঃ বুলি বুদ্ধি ভৈল হত ।
 হিয়াতে হবাইলা তুমি খোজৈ বাহিৰত ॥ ১১২
 বৃন্দাবন তৃণ হৈবো তেৰে মহাভাগ ।
 পাইবো ব্ৰজবাসীৰ চৰণ ৰেণু লাগ ॥
 আজিও বিচাৰে পদ বজ বেদগণ ।
 হেন হৰি ভৈল ব্ৰজবাসীৰ জীৱন ॥ ১১৩
 মাৰিবাক দিলা তন পুতনা পাপিষ্ঠী ।
 দিলাহা মুকুতি তাইতো পাড়ল স্মৃষ্টি ॥
 ব্ৰজবাসী তোমাতে অৰ্পিলে প্ৰাণ বিভ ।
 আক আৰ কিবা দিবা খেদ কৰে চিত্ত ॥ ১১৪

তাৰে বাগ লোভ ক্ৰোধ পুৰুষৰ চোৰ ।
 তাৰে গৃহবাস বন্দীশাল মহা ঘোৰ ॥
 মোহচয় ভবিষ নিহল হোৱে তাৰে ।
 তোমাত ভকতি নৰে নতু কৰৈ বাৰে ॥ ১১৫
 তোমাৰ আগত কিবা বোলো বহু বাক ।
 যিটো বোলে জানো প্ৰভু নজানে তোমাক ॥
 কায় বাক্য মনে মণ্ডি কৰিলোহো সাৰ ।
 তযু মায়া বিভৱৰ নপাও কিছু পাৰ ॥ ১১৬
 জানিবাহা প্ৰভু মণ্ডি তোমাৰ কিঙ্কৰ ।
 তযু চৰণত সমৰ্পিলো কলৈবৰ ॥
 সমস্তৰে বুদ্ধি সাফী সৰে তুমি জানা ।
 আজি ধৰি প্ৰভু মোক দাস বুলি মানা ॥ ১১৭
 নমো কৃষ্ণ ৰুক্ষি কুল প্ৰকাশ নায়ক ।
 দেৱ দ্বিজ পৃথিৱীৰ বুদ্ধি প্ৰদায়ক ॥
 দুৰ্ঘ দৈত্য দানৱ বাহুস ক্ষয়ঙ্কাৰ ।
 তোমাৰ চৰণে সদা প্ৰণাম আশাৰ ॥ ১১৮
 কৰিল অনেক ভুতি আৰু সৃষ্টি কৰে ।
 তাক নকহিলো পদ বাহুল্যক ডৰে ॥
 এহি বুলি প্ৰজাপতি ভৈলা মোহহীন ।
 কৃষ্ণক কৰিলা তিনিবাৰ প্ৰদক্ষিণ ॥ ১১৯

প্রণাম কৰিলা চৰণত পড়ি পড়ি ।
 মেলানি মাগিয়া নিজ স্থানে গৈলা লড়ি ॥
 ভণিল শঙ্কৰে কৃষ্ণ চৰণত ধৰি ।
 পাতক ছাড়োক ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ১২০

[কালি দমন]

॥ নৱম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ গোপাল বাম কৃষ্ণ বনমালী ।
 মাৰিলা অসুৰ দখিলা কালি ॥ ৯
 পদ ॥ গোপ শিশু সঙ্গে গৈলা বৰাই ।
 আগত গোধন বাংশী বজাই ॥
 চাবন্তে ফুৰন্তে গৰু গোবক্ষ ।
 পাইলা যমুনাৰ তীৰৰ লক্ষ ॥ ১২১
 কালিৰ হৃদক তাক নজানি ।
 তুষাত সৰে পিলে বিষপানী ॥
 দাকণ বিষৰ লাগিল জাল ।
 মৰিল সৰে বৎস বৎসপাল ॥ ১২২
 দেখিয়া কৃষ্ণে অসন্তোষ পাইল ।
 অমৃত নয়নে চাহি জীয়াইল ॥
 কালিক দমিবে কৰি যতন ।
 কটিত বাঙ্কিলা পীত বসন ॥ ১২৩

কীর্তন ঘোষা

উঠিলা উচ্চ কদম্বৰ গাছে ।
 হৃদৰ মাঝে জাম্প দিলা পাছে ॥
 চউ উথলিল খলকি হৃদ ।
 দশোদিশে গৈল তাৰ শব্দ ॥ ১২৪
 জলক্রৌড়া কৰা বহু আশ্ফালি ।
 ক্রোধে খেদি আসি দেখিলে কালি ॥
 তনু স্কুম্বৰ জলদ শ্যাম ।
 প্রকাশে পীত বস্ত্রে অনুপাম ॥ ১২৫
 কমল লোচন মুখ প্রসন্ন ।
 মুকুতাৰ শাৰী সম দশন ॥
 উন্নত নাসা মুখে মন্দ হাস ।
 কণ্ঠত কোস্তভ কৰে প্রকাশ ॥ ১২৬
 হিয়াত জিলিমিলি কৰে কান্তি ।
 মধ্যতে জ্বলে শ্ৰীবৎসৰ পান্তি ॥
 আজানু লম্বিত বাহু দুখান ।
 চাক উৰু কৰ কটি স্থান ॥ ১২৭
 জজ্বা দুইক দেখি মিলে সন্তোষ ।
 দুখানি পাৰ নৰ পদ্য কোষ ॥
 আনন্দে জলক ফুৰা আউডালি ।
 মৰ্ম্মস্থলে আসি দংশিল কালি ॥ ১২৮

নজানি ভোগাব পাণি প্রভাব ।
 লাঞ্জে মেহ্রাইলেক মনস্তে গাব ।
 বিষ লাগি পবি থাকিলা দুনি ।
 মনুষ্য চেষ্টাক দেখারা তুনি ॥ ১২৯
 দেখি শিশুসর মবিল প্রার ।
 ধেনুগণে আউব তৃণ নখার ॥
 কৃষ্ণক চাহিয়া থাকিল বহি ।
 চক্ষুর লোহ ধাৰে যায় বহি ॥ ১৩০
 আতি উৎপাত দেখি গোকুলে ।
 গোপ গোপীবাক সমস্তে বোনে ॥
 জ্যেষ্ঠ বলভদ্র লগে নগৈল ।
 কৃষ্ণৰ আজি তৈতে কিবা ভৈল ॥ ১৩১
 নন্দ যশোদা বিয়াকুল মনে ।
 কৃষ্ণক চাহিবে পশিলা বনে ॥
 লগতে চলে গোপ গোপীবাক ।
 হা হা কৃষ্ণ বুলি ছাড়ন্তে ডাক ॥ ১৩২
 ধ্বজ বজ্র যব অক্ষুশ চাই ।
 কৃষ্ণৰ খোজ নিহালন্তে যায় ॥
 পুত্র পুত্র বুলি যশোদা চান্ত ।
 কৃষ্ণৰ খোজত পড়ন্তে যান্ত ॥ ১৩৩

বেড়িয়া গোপীগণে নেয় ধৰি ।
 দেখিল পাছে পড়ি আছা হৰি ॥
 জলৰ মাজে মৃতকৰ বেশ ।
 নকবন্ত আৰ চক্ষু নিমেষ ॥ ১৩৪
 দেখি গোপ গোপী সম্যক গৰিল ।
 প্রাণ অন্তৰীক্ষ চেতন হৰিল ॥
 কৃষ্ণ কৃষ্ণ বুলি দিলেক গেড়ি ।
 কান্দে যমুনাৰ তীৰক বেড়ি ॥ ১৩৫
 বশোদা স্তম্ভৰী নন্দ গোৱালে ।
 পাড়ন্ত লোটাৰি পঢ়ি নিচালে ॥
 কি ভৈল পুত্ৰ বুলি উকি দিয়া ।
 হৃহাতে ধাৰলে ঢাকুৰে হিয়া ॥ ১৩৬
 কৃষ্ণৰ স্তম্ভৰ বদন চাই ।
 বশোদা কান্দন্ত গুণ বৰ্ণাই ॥
 গোখুলি কোনে বাইবে বাংশী বাই ।
 কোনে গৈয়া মোক বুলিবে আই ॥ ১৩৭
 ধূলা জাৰি কাক কবাইবো স্নান ।
 কোনে কৰিবেক গোবদ পান ॥
 কাক বিছাই দিব শীতল তুলী ।
 ডাকিবো কাক জাগ কৃষ্ণ বুলি ॥ ১৩৮

স্নানৰ বদনে বজায়া বেগু ।
 প্রভাতে কোনে চৰাইবেগু বেগু ।
 কি ভৈল আজি কৃষ্ণ মোৰ বাপ ।
 মৰিও নেড়াইবো তোৰ নন্দাপ ॥ ১৭৭ ॥
 এহি বুলি কান্দে কৃষ্ণক চাই ।
 যশোদা নন্দে জাম্প দিবে বার ।
 দেখি বলভদ্রে বাধিলা হানি ।
 এখনে আসিব কালিক নাশি ॥ ১৭৮ ॥
 কৃষ্ণক লাগিয়া এড়া কন্দন ।
 হেন শুনি মৰে জুড়াইল মন ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 বোলা হনি হনি সমস্ত জনে ॥ ১৭৯ ॥

॥ দশম কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ প্রণামো নাম দেব দায়ালীল ।
 আবেশে কন্দন রূপা মাখিল ॥ ১৮০ ॥
 পদ ॥ ভকতৰ চকু দেখি গোপাল ।
 আফেট কনি দিলা উকমাল ॥
 মৰ্ণন বন্ধ এড়াই জগদাণে ।
 ভেবে চড়িলন্ত কালিৰ আশে ॥ ১৮১ ॥

কীৰ্ত্তন ঘোষা

শতেক শিৰত নাচন্ত হৰি ।
 বাৰে বিদ্যধৰে মৃদঙ্গ ধৰি ॥
 গন্ধৰ্বৰ গীত গায় বাৰে তাল ।
 পৰম আনন্দে নাচা গোপাল ॥ ১৪৩

জগত আধাৰ তোমাৰ ভিৰে ।
 নাকে মুখে দুঃখে ছাদে কধিৰে ॥
 স্বামী মৰে দেখি নাগিনী লোকে ।
 শিশু আগ কৰি আসিল শোকে ॥ ১৪৪

পড়িল ভূমিত কৃষ্ণৰ আগে ।
 কৰিয়া তুতি স্বামী দান মাগে ॥
 কৰিল দোষ স্বামী ইটো চণ্ড ।
 বিহিলা ইহাৰ উচিত দণ্ড ॥ ১৪৫

দুৰ্জজন জনৰ চিন্তিবা মাৰ ।
 এহিসে কাৰ্য্যে তযু অৱতাৰ ॥
 পাতকী সৰ্পজাতি ছৰাশয় ।
 তোমাৰ দণ্ডে পাপ ভৈল ক্ষয় ॥ ১৪৬

কৰিলা দায়া দায়ালীল হৰি ।
 তোমাৰ ক্ৰোধ বৰেয়েৰে সৰি ॥
 পূৰ্বত কিনো তপ আঁছে কৰি ।
 বাহাতে তুমি তুষ্ট ভৈলা হৰি ॥ ১৪৭

128
 130
 15-3-86

সিহেতু হেন ভৈল ভাগ্যোদয় ।
 তোমাৰ পাইলে পদ ধূলাচয় ॥
 যাহাক লক্ষ্মীদেৱী বাঞ্ছা কৰি ।
 আচৰিলা তপ ব্ৰতক ধৰি ॥ ১৪৮
 যিটো পদ বজ ভকতে পাই ।
 এবে সাৰ্বভৌম পদতো দায় ॥
 স্বৰ্গ ব্ৰহ্ম পদে নকৰৈ বাঞ্ছা ।
 নকবন্ত যোগ সিদ্ধিকো ইচ্ছা ॥ ১৪৯
 মোক্ষতো অভিলাষ নাই হৰি ।
 তোমাৰ চৰণ বেণুক এড়ি ॥
 পৰম ক্ৰোধী হুয়া ক্ৰুৰমতি ।
 হেন পদ ধূলা পাইলেক পতি ॥ ১৫০
 নপান্ত ব্ৰহ্মা আদি দেৱে যাক ।
 হেন জ্ঞানি নাথ বাখা ইহাক ॥
 চৰণে প্ৰণামো হুয়ো সন্তোষ ।
 বাৰেক আৰ মৰষিয়ো দোষ ॥ ১৫১
 কৰিয়ো দায়া প্ৰভু এড়ৈ প্ৰাণ ।
 অনাথ স্ত্ৰীক দিয়ো স্বামী দান ॥
 কৰিল অনেক তুতি ভকতি ।
 শুনি তুষ্ট ভৈলা জগতপতি ॥ ১৫২

প্রাণে নমাৰিলা তাতেসে থাকি ।
 কালিক খেদাইলা হৃদৰ ডাকি ॥
 কৃষ্ণৰ কিল্কেবে শঙ্কৰে ভণে ।
 হৰি হৰি বোলা সমস্ত জনে ॥ ১৫৩

॥ একাদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ এ বাম গোরিন্দ সুকুন্দ সুৰাৰি ॥ ১১

পদ ॥ ভৈল হৃদ সিটো নিৰ্মল জল ।
 দেখিয়া সবে ভৈলা কোঁতুহল ॥
 সপুত্র বান্ধবে গুচাইলা কালি ।
 তাঁৰক পাছে গৈলা বনমালী ॥ ১৫৪
 দেখিয়া বশোদা ধৰিলা গলে ।
 পুত্র পুত্র বুলি নেত্রব জলে ॥
 তিয়াইলা কৃষ্ণৰ সবে শৰীৰ ।
 নন্দে ধৰি আসি আশিলা শিব ॥ ১৫৫
 কৃষ্ণক আলিঙ্গি আনন্দ পাইল ।
 নাছিল প্রাণ ছনাই যেন আইল ॥
 বেড়ি গোপ গোপী চারে নিবীক্ষি ।
 জুড়াইল শৰীৰ কৃষ্ণক দেখি ॥ ১৫৬

ভাই বুলি বলো সাৰটি আসি ।
 প্ৰভাৱ জানিয়া তুলিসা হাসি ॥
 এহিমতে সৰে এড়ায়া শোক ।
 ৰজনী ভৈল জানি সৰে লোক ॥ ১৫৭
 যমুনা তীৰত বঞ্চিলা ৰাতি ।
 ক্ষুধায়ে তৃষায়ে পীড়িলে আতি ॥
 যুমটি গৈলা হাৰাশাস্তি হুই ।
 বেড়িয়া বনত লাগিল জুই ॥ ১৫৮
 অগনিৰ তাপে পাইলেক গাক ।
 জাগিল সৰে গোপ গোপীবাক ॥
 বহ্নিক দেখি ভৈলা সৰে ত্ৰাস ।
 ত্ৰাহি কৃষ্ণ বুলি পাড়ে আটাস ॥ ১৫৯
 বহ্নিত সৰে পুড়ি মৰে! আমি ।
 প্ৰাণ দান দিয়া জগত স্বামী ॥
 তুমি বিনা আন নাই বান্ধৱ ।
 ভকতজনক বাখা মাধৱ ॥ ১৬০
 এহি বুলি সৰে কৰে কোল্‌হাল ।
 বান্ধৱৰ দুঃখ দেখি গোপাল ॥
 ভয় নাই বুলি আপুন মুখে ।
 পিলা বনাগ্নিক পৰম স্নেহে ॥ ১৬১

এড়াইল সমস্তে দুখোৰ ভয় ।
 অনন্তৰে ভৈল সূৰ্য্য উদয় ॥
 কৃষ্ণৰ কৰ্ম্ম আতি আচৰিত ।
 বিস্ময় ভৈল সমস্তৰে চিত্ত ॥ ১৬২
 নোহন্ত মানুষ নন্দ তনয় ।
 পৰম পুৰুষ জানি নিছয় ॥
 পাছে গোপ গোপী কৃষ্ণক বেড়ি ।
 গোষ্ঠত লড়িলা কবন্তে খেড়ি ॥ ১৬৩
 কৃষ্ণ গীত গান্ত বজায়া বেণু ।
 কৰিলেক আগ যতক ধেনু ॥
 গোপীসৰো কৃষ্ণ চৰিত্ৰ গাইল ।
 পৰম আনন্দে ব্ৰজক পাইল ॥ ১৬৪
 কৃষ্ণৰ কিলকৰে শঙ্কৰে গায় ।
 কেতিফণে পড়ে ক্ষণিক কায় ॥
 জানিয়া কৃষ্ণৰ চৰণে ধৰি ।
 সমস্ত সমাজে ঘুয়িয়ো হৰি ॥ ১৬৫

॥ শিশু লীলা সমাপ্ত ॥

৮ ॥ পুৰাণ—প্রধান, ১৭ ॥ নাৰহে—নাহিকে, ৩২ ॥ আতি—সতী,
 ৬২ ॥ তপসাইল—পুণ্য সাইল, ৭০ ॥ ধাতু—ধান, ১২১ ॥ বুলন্তে—কুবন্তে ।

॥ বাস ক্রীড়া ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

ষোষা ॥ ঝোলা হৰি নাম মুকুন্দ মুৰাৰি ।
বিনা হৰি নামে ভৱ ভৰিতে নপাৰি ॥ ১

পদ ॥ শুক মুনি বদতি শুনিয়ে পৰীক্ষিত ।
কহো বাস ক্রীড়া কথা কৃষ্ণৰ চৰিত ॥
শৰত কালৰ বাত্ৰি আতি বিতোপন ।
বাস ক্রীড়া কৰিতে কৃষ্ণৰ ভৈল মন ॥ ১

ভৈলন্ত উদিত চন্দ্ৰ পূৰ্ব দিশ হন্তে ।
কামাতুৰা স্ত্ৰীৰ যেন সন্তাপ মাৰ্জ্জন্তে ॥
অথগু মণ্ডল চন্দ্ৰ দেখিলন্ত হৰি ।
কুঙ্কুমে অৰুণ লক্ষ্মী মুখ পদ্ম সৰি ॥ ২

বনকো দেখিলা চন্দ্ৰ বশ্মিয়ে বঞ্জিত ।
সুস্বৰ মধুৰ কৰি হৰি গাইলা গীত ॥
শুনি কামে উত্ৰাৱল হয় গোপাগণে ।
দিলেক লৱড় গীত ধ্বনি নিৰীক্ষণে ॥ ৩

কীর্তন—১৪

কৰ্ণত কুণ্ডল দোলে বেগতে হাণ্ডিতে ।
 চিত্তত ধৰিলা কৃষে চলে অলক্ষিতে ॥
 কতো গোপী যায় গাই দোহনক এড়ি ।
 আখাতে থাকিল দুখ চৰু সৈতে পড়ি ॥ ৪
 পিয়ন্তে আছিল শিশু তাহাকো নগণি ।
 পতি শুভ্ৰাষাকো এড়ি যায় কতোজনী ॥
 কতো গোপী আছিল স্বামীৰ পৰিশন্তে ।
 আধা ভুঞ্জা ছয়া কতো যায় লৰড়ন্তে ॥ ৫
 কৃষ্ণৰ শ্ৰৱণে যেন হৰি দাসগণে ।
 এড়ে কাম্য কৰ্ম্ম সৰে তদগত মনে ॥
 কৃষে হৰিলন্ত চিত্ত হৰাইল চেতন ।
 পিন্ধয় পাৰত নিয়া বত্সৰ কঙ্কণ ॥ ৬
 হাতত নূপুৰ আড়ে কঙ্কালত হাব ।
 কৰি বিপৰ্য্যয় পিন্ধে বস্ত্ৰ অলঙ্কাৰ ॥
 তথাপি কৃষ্ণক পাইলা গোপিকাসকল ।
 ভকতৰ কৰ্ম্ম যেন নঠৈল বিফল ॥ ৭
 নিৰাৱয় পতি পুত্ৰ ভাতৃ আগ ভেটে ।
 গোৰিন্দে হৰিল চিত্ত তথাপি নুলটে ॥
 বিমোহিত ছয়া সৰে লৰড়ে গোপিনী ।
 হৰি ভকতক যেন নলঙ্ঘে বিধিনি ॥ ৮

যাইবে নপাই গৃহ মধ্যে কতো গোপীগণ ।
 মনে ধৰি কৰিলা কৃষ্ণক আলিঙ্গন ॥
 অনেক জন্মৰ কৰ্ম বন্ধ কৰি ক্ষীণ ।
 এড়ি তনু তেখনে কৃষ্ণতে গৈলা লীন ॥ ৯
 পুছে পৰীক্ষিতে শুনি মিলিল সংশয় ।
 জাৰ বুদ্ধি মাধৱক সেৱে গোপীচয় ॥
 তথাপি মোক্ষক পাইলে কিনো বিপৰ্য্যয় ।
 বোলা হৰি হৰি হোক পাপৰ প্ৰলয় ॥ ১০

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ভৱহাৰী হৰি তাবলু মুকুন্দ মুৰাৰি ।
 জনম মৰণ ক্লেৰ সহিতে নপাৰি ॥ ২

পদ ॥ শুক নিগদতি বাজা শুনা মহাশয় ।
 গোপিকাৰ মোক্ষ দেখি নুহিবা বিন্ময় ॥
 দ্বেষ্য কৰি শিশুপালে লভিল মুকুতি ।
 বুদ্ধিক নাপেক্ষে মহৌষধিৰ শক্তি ॥ ১১ ✓
 বিষ বুলি অমৃতক পিলে যিটো নৰ ।
 নুহিবেক হেন জানা অজৰ অমৰ ॥

যেন তেনমতে মাত্ৰ স্মৰোক সততে ।
 এতেকে মুকুতি পাৰে কহিলো বেকতে ॥ ১২
 ব্ৰহ্মাদিৰো ঈশ কৃষ্ণ প্ৰভু ভগৱন্ত ।
 যাত হন্তে পাৰে মোক্ষ স্থাৱৰ পৰ্য্যন্ত ॥
 নিৰুপায় হৰিৰ ভকতি নুহি বৃথা ।
 গোপা গোপালৰ আৰে শুনা পাছ কথা ॥ ১৩
 ঘেৰে সৰে সমীপ পাইলেক গোপ নাবী ।
 তানন্ধ্যাক বাক্যে মোহি বুলিলা মুৰাবি ॥
 কুশলে কি আইলা কৈয়ো ব্ৰজৰ কল্যাণ ।
 প্ৰিয় কৰ্ম্ম কৰো কিবা কহিয়ো নিদান ॥ ১৪
 দুৰ্ঘোৰ বজনী প্ৰেত পিশাচৰ গতি ।
 ঐত নথাকিবা তোবাসৰ স্ত্ৰী মতি ॥
 তোঁনাসাক নেদেখিয়া পিতৃ মাতৃচয় ।
 তানন্ধ্যাব মনে মহা মিলিব সংশয় ॥ ১৫
 দেখিলাহা ইটো বিকশিত বৃন্দাবন ।
 শশাঙ্কে ধবল নব পল্লৱে শোভন ॥
 উলটি ব্ৰজক বাহা কান্দে শিশুগণ ।
 তানন্ধ্যাক প্ৰতিপালি পিয়ায়োক তন ॥ ১৬
 উপপতি মমে ক্ৰোড়া গবিহিত কৰ্ম্ম ।
 স্বামীৰ শুভ্ৰাৰা কুলস্ট্ৰীৰ মহাধৰ্ম্ম ॥

যদিবা আমাক স্নেহে আইলা গোপীগণ ।
 মোক আবে দেখিলা মিজিল প্রয়োজন ॥ ১৭
 বিদূষতে থাকি কবে শ্রবণ কীর্তন ।
 বাঢ়ে মোত ভকতি নিশ্চল হোবে মন ॥
 দেখন্তে শুনন্তে সদা হেলা হোবে মতি ।
 জানিয়া গৃহতে থাকি কৰিয়ো ভকতি ॥ ১৮
 কৃষ্ণৰ বিপ্রিয় বাণী শুনি গোপীগণ ।
 পাইলন্ত দুবন্ত চিন্তা বিবৰ্ণ বদন ॥
 ওলমাইল মুখ আতি পায়্য দুঃখভাৰ ।
 সঘনে নিশ্বাস কাঢ়ে শুখাইল অধৰ ॥ ১৯
 কুচৰ কুক্ষুম মানে লোতকে লেপিল ।
 থাকিল নিচুকি মুখে বচন হৰিল ॥
 চৰণে ভূমিক লেখে দেখে তমোময় ।
 বোলা হবি হবি হোক পাপৰ প্রলয় ॥ ২০

॥ তৃতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ গোপাল কৃষ্ণ কবলু ত্রাণ ।
 তোমাক নেদেখি নমহে প্রাণ ॥ ৩
 পদ ॥ শোকক তন্ত্ৰায়া গোপীসকলে ।
 মলচিলা মুখ আখি আঞ্চলে ॥

গদগদ মাত মুখে নোহ্লাই ।
 বুলিবে লাগিলা কৃষ্ণক চাই ॥ ২১
 ভকত বৎসল তোমাক জানি ।
 কেনে বোলা হেন ঘাতুক বাণী ॥
 সমস্ত বিষয় এড়িয়া স্বামী ।
 ভজিলো তোমাৰ চরণে আমি ॥ ২২
 ভজিয়ো আমাক মিলোক ভাগ ।
 নকৰা নাথ ভকতক ত্যাগ ॥
 কহিলা যিটো কুলস্ত্রীৰ কন্ম ।
 তোমাতে থাকোক সিসৰ ধন্ম ॥ ২৩
 জগতৰে বন্ধু আতমা তুমি ।
 সমস্তে ধন্ম'ৰ আপুনি ভূমি ॥
 তুমি আত্মা হেন জানি সম্প্রতি ।
 তোমাতেসে কৰে ভকতে বতি ॥ ২৪
 নলাগে পতি পুত্র দুঃখ হেতু ।
 ছয়োক প্রসন্ন গৰুড়কেতু ॥
 কৰিছো আশা যিটো চিবকাল ।
 নকৰিয়ো তাক ভঙ্গ গোপাল ॥ ২৫
 হৰিলা চিত্ত নথাকয় ঘৰে ।
 হস্ত দুই গৃহ কৃত্য নকৰে ॥

তোমাক এড়িয়া নচলে ভৰি ।
 ব্রজক গৈয়া কি কৰিবো হৰি ॥ ২৬
 জ্বলে কামানলে তোমাৰ গীতে ।
 নিমায়োক তাক অধৰাম্বতে ॥
 নুহি বিবহতে দহিয়া তনু ।
 লভিবো তোমাৰ সমীপ পুনু ॥ ২৭
 ছ্যোক প্রসন্ন জগনিবাস ।
 সৰ তেজি কৈলো তোমাতে আশ ॥
 নমাৰা পুলিয়া ঈষত হাসি ।
 পুৰুষ ভূষণ কৰিয়ো দাসী ॥ ২৮
 অলকে আবৃত তোমাৰ মুখ ।
 অধৰ স্নধাক দেখন্তে স্নখ ॥
 ব্রহ্ম যুগ তযু ঈষত হাসি ।
 দেখি তাক প্রভু ভৈলোহো দাসী ॥ ২৯ ✓
 তোমাৰ শুনিয়া অমৃত গীত ।
 নুহিবে মোহ কোন স্ত্রীৰ চিত্ত ॥
 আছোক আন বৃক্ষ পশু পক্ষী ।
 প্রেমে পুলকিত তোমাক দেখি ॥ ৩০
 দেৱৰ বক্ষক যেন মুৰাৰি ।
 ব্রজৰো তুমি দুঃখ ভয়হাৰী ॥

জানিয়া জুড়ায়ো আমাৰ প্ৰাণ ।

শিৰত হস্ত পদ দিয়া দান ॥ ৩১

কামে বশ্য হয় গোপী যতেক ।

বুলিলা বিহ্বল বাক্য অনেক ॥

কৃষ্ণৰ কিস্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।

বোলা হৰি হৰি সমস্ত জনে ॥ ৩২

॥ চতুৰ্থ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ গোবিন্দ দেৱ বিনে নাহি কেৱ ।

গোবিন্দ দেৱ গোবিন্দ দেৱ ॥ ৪

পদ ॥ গোপীৰ শুনিয়া আকুল বাণী ।

ভৈলন্ত সদয় সাবঙ্গপাণি ॥

হাসিয়া বোলন্ত এড়িয়ো তাপ ।

গোপীক ক্ৰীড়িলা জগত বাপ ॥ ৩৩

কৃষ্ণৰ সদয় দৃষ্টিক দেখি ।

প্ৰফুল্ল মুখ ভৈলা সৰে সখী ॥

দৰশি লীলা ভাৱ ভ্ৰভঙ্গে ।

কৃষ্ণৰ চোঁভিতি বেড়িলা বঙ্গে ॥ ৩৪

গোপীৰ মध्ये শোভে দামোদৰ ।

তাৰাৰ মध्ये যেন শশধৰ ॥

গলত অল্লান পঙ্কজ মালা ।
 বেড়িয়া গুণ গারে গোপবালা ॥ ৩৫
 আপুনি গারন্ত গীত মোহন ।
 ফুবন্ত বঞ্জি দিব্য বৃন্দাবন ॥
 ষমুনা বালি দেখি স্নকোমল ।
 পদ্যগন্ধী বাতে আতি শীতল ॥ ৩৬
 গোপাগণ লৈয়া নামিলা তাত ।
 কবিলা ক্রীড়া কৃষ্ণে অসংখ্যাত ॥
 বাহু মেলি কাকো আলিঙ্গি ধরি ।
 কাবো তন নখে পৰশে হরি ॥ ৩৭
 মূখ চায়া কাবো তোলন্ত হাস ।
 মাতন্ত কাকো কবি পবিহাস ॥
 লন্ত বস্ত্র কাটি বঢ়ায়া চঙ্গ ।
 বেকত কৰত গুপ্ত অঙ্গ ॥ ৩৮
 ধৰিয়া কাবো কণ্ঠে বাহু মেলি ।
 কবিলা অনেক অনঙ্গ কেলি ॥
 আনন্দে গোপীৰ বঢ়ায়া কাম ।
 বমিলা গোপীনাথ অবিভ্রাম ॥ ৩৯
 কৃষ্ণত হন্তে মহামান পায়া ।
 বুলিলা গৰ্বে সৰ গোপ জায়া ॥

আমার সম সৌভাগ্যিনী নাই ।

ভৈলন্ত অধীন যাদব রায় ॥ ৪০

গোপীৰ মহা অহম্মম ভার ।

দেখি নমহিলা কৃষ্ণৰ গাৰ ॥

তাসম্ভাব দৰ্প হৰিবে মনে ।

ভৈলা অন্তর্দ্বান তৈতে তেখনে ॥ ৪১

কৃষ্ণক নপাই পাছে গোপীচয় ।

মিলিল সন্তাপ ভৈলন্ত ভয় ॥

যেন যুগপক নেদেখি বনে ।

কান্দে আৰ্ত্তবাৰে হস্তিনীগণে ॥ ৪২

কৃষ্ণৰ সদয় কটাক্ষ হাসে ।

মোহন আলাপ গতি বিলাসে ॥

হবিল চিত্ত পাসবিল মৰ্ম্ম ।

কৰিবে লাগিলা কৃষ্ণৰ কৰ্ম্ম ॥ ৪৩

কৃষ্ণৰ ঠানে কৰৈ লীলা গতি ।

সদয় হাস্যে চাৰৈ কাকো প্রতি ॥

মণ্ডিগসি কৃষ্ণ দেখ গোপীগণ ।

অন্যোঅন্যে গোপী বোলৈ বচন ॥ ৪৪

একত্র ভূয়া মহাপ্রেমভাৰে ।

গোবিন্দ গুণ গাৰে আৰ্ত্তবাৰে ॥

বিচাৰি ফুৰে পশি বৃন্দাবনে ।
 কৃষ্ণ কৃষ্ণ বুলি উন্মত্ত মনে ॥ ৪৫
 যিটো হৰি আছা জগত ব্যাপি ।
 বৃক্ষত তাক্স সোঁধে পাশ চাপি ॥
 কৃষ্ণৰ কিস্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 বোলা হৰি হৰি সমস্ত জনে ॥ ৪৬

॥ পঞ্চম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ কৈতা পাইবো প্রাণ গোপাল আমি ।
 হৰাইল অকণ লোচন স্বামী ॥ ৫
 পদ ॥ উচ্চ বৃক্ষ দেখি সোঁধে সাদৰি ।
 শুনিয়ে অশ্বথ বট পাকড়ি ॥
 যাহান্তে দেখিলা নন্দ কুমাৰ ।
 নেন্ত চুৰি কৰি চিত্ত আমাৰ ॥ ৪৭
 হে কুব্জক অশোক চম্পা ।
 কহিয়ে কথা কৰা অনুকম্পা ॥
 মানিনীৰ দৰ্প কৰিয়া চুৰ ।
 নজানো কৃষ্ণ যান্ত কত দূৰ ॥ ৪৮
 অবা তুলসী সমিধান দিয়া ।
 তুমি গোবিন্দৰ চৰণ প্ৰিয়া ॥

136
138
21/11.

বাহান্তে দেখিলা নন্দ কুমাৰ ।
 প্রাণতো অধিক প্রিয় আমাৰ ॥ ৪৯
 হে জাই যুথী সখী মালতী ।
 কৃষ্ণ পৰশে কি লভিলা গতি ॥
 সমস্তে গোপীৰ জীৱন ধন ।
 দেখিলা বাহান্তে নন্দ নন্দন ॥ ৫০
 হে আম জামু বেল বকুল ।
 নাহি উপকাৰী তোমাৰ তুল ॥
 কৃষ্ণৰ বিৰহে দেখো আন্ধাৰ ।
 কৰা কৈক গৈল প্রাণ আমাৰ ॥ ৫১
 কিনো তপ অবা কৰিলা ভূমি ।
 কৃষ্ণৰ চৰণ পৰশে ভূমি ॥
 মিলি আছে আতি আনন্দ ভাৱ ।
 দেখো বোমাঞ্চিত তোমাৰ গাৱ ॥ ৫২
 পূৰ্বতো ববাহে আছে আলিঙ্গি ।
 ভূমি সৰ্বকালে কৃষ্ণৰ সঙ্গী ॥
 দেখিছা কৃষ্ণক জানো নিছয় ।
 কহিয়ো আনাত হয়ো সদয় ॥ ৫৩
 নৃগ পত্নী সখী দেখিলা হৰি ।
 তোমাৰ নেত্ৰৰ আনন্দ কৰি ॥

যান্ত প্রিয়া সমে গতি বিলাসে ।
 হেব কুন্দ গন্ধ কুঙ্কুম বাসে ॥ ৫৪
 কতো গোপী বোলে শুনিয়ো বাণী ।
 লতাতে কৃষ্ণব পুছো কাহিনী ॥
 কৃষ্ণব নখব পবন পাই ।
 দেখা পুলকিত সমস্তে কায় ॥ ৫৫
 বোলে বাক্য সবে উন্মত্তভারে ।
 কৃষ্ণক বনত বিচাৰি চারে ॥
 কৃষ্ণ গুণ গান্তে প্রেম উপজৈ ।
 কৃষ্ণতে মন সমুদায় মজৈ ॥ ৫৬
 সমস্তে বিহ্বল হয় গোপিনী ।
 কৰৈ কৃষ্ণ লীলা কতো আপুনি ॥
 কৃষ্ণব কিঙ্কবে শঙ্কবে তনে ।
 বোলা হবি হবি সমস্ত জনে ॥ ৫৭

॥ ষষ্ঠ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বন্দো মন্দবধাবী ।
 গতি মতি মোব তুমি মুখাবি ॥ ৩
 পদ ॥ পুতনার বেশে কতোজনী দেয় তন ।
 কতো শিশু কুমার ছয়া শোষয় জীবন ॥

কতো গোপী থাকৈ যেন শকট আকাৰে ।

কৃষ্ণ হুয়া ওভতাই চৰণ প্রহাৰে ॥ ৫৮-

কতো গোপা বসে শিশু কৃষ্ণ কপ ধৰি ।

তৃণাৰত হুয়া কতো গোপী নেয় হৰি ॥

কৃষ্ণ হুয়া কেহোজনী ফুৰৈ আঠু কাঢ়ি ।

কঙ্কালত ঘাঘৰ ঘুঘুৰা কৰে সাৰি ॥ ৫৯

কতো কতো হুই বাম কৃষ্ণ দুই ভাই ।

কতো বৎস হুই তাকে ফুৰান্ত চবাই ॥

কতো গোপী বকে যেন চুম্পি থাকে ভিৰি ।

কৃষ্ণ হুয়া কতোজনী তাক মাৰে চিৰি ॥ ৬০

কতোজনী কৃষ্ণ হুয়া বাৰে বাংশী তুলি ।

বেঢ়িয়া প্রশংসে কতো ধন্য ধন্য বুলি ॥

বাংশীৰ নিসানে গাই ডাকে নাম ধৰি ।

কতো গোপীগণ আসে হান্সাবাৰ কৰি ॥ ৬১

কতোজনী বাহু থৈয়া গোপিকাৰ গলে ।

কৃষ্ণময় হুয়া কতো আনন্দতে চলে ॥

জান গোপীগণ মজি কৃষ্ণ বহুপতি ।

দেখ দেখ ইটো মোৰ কেন লীলাগতি ॥ ৬২

নকৰিবা ভয় বুলি কতো গোপা মাতে ।

মই কৃষ্ণ আছো কি কৰিবে বৃষ্টি বাতে ॥

গাৱৰ আঞ্চল তুলি থাকে এক কৰে ।

ধৰিলো মন্দৰ হেৰ চাপ নিৰন্তৰে ॥ ৬৩

কেহো বোলে কালি দমো মই যছনাথে ।

ভৰি দিয়া উঠে কতো গোপিকাৰ মাথে ॥

সত্বে অন্তৰ ঐষ সৰ্প ছুবাচাৰ ।

ছফক দণ্ডিবে লাগি মোৰ অৱতাৰ ॥ ৬৪

কেহোজনী বোলে অৰে দেখ গোপীচয় ।

বন জুই বেড়িলেক মিলিল সংশয় ॥

চক্ষু মুদি থাকা সৰে সাধিবো কল্যাণ ।

মৰিও কৃষ্ণে এতিফণে নিবো নিজ থান ॥ ৬৫

কেহো বোলে দেখ দেখ দধিৰ বিলাই ।

ভাণ্ড ভঙ্গা কৃষ্ণক ধৰিলো লাগ পাই ॥

আৰ যেন নখাস লৱনু চুৰি কৰি ।

উড় খলে বাস্কে কতো গোপিকাক ধৰি ॥ ৬৬

এহিমতে কৃষ্ণ চেফা কৰৈ গোপাগণে ।

কৃষ্ণক খোজন্তে ফুৰে পশি বৃন্দাবনে ॥

দেখিল কৃষ্ণৰ খোজচয় পৃথিৱীত ।

ধ্বজ বজ্জ পঙ্কজ অক্ষুশে অলঙ্কত ॥ ৬৭

পাছে সবে গোপিকা পঞ্জাল নেয় গুড়ি ।
 দৈথে কৃষ্ণ খোজে স্ত্রীর খোজ আছে পড়ি ॥
 দেখি দুঃখে অধিকে আকুল ভৈল মন ।
 বোলা হবি হবি আছে যাবত চেতন ॥ ৬৮

॥ সপ্তম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ আব নেদেখিবো বে
 জীরব জীরপ বনমালী ।
 কথা গৈল গোপাল
 হৃদয়ে অগ্নি জালি ॥ ৭

পদ ॥ দেখ সখী খোজ কোনজনী যায় সঙ্গে ।
 কৃষ্ণের কান্ধত হাত দিয়া লীলা বঙ্গে ॥
 নিছয়ে জানিলো আবোধিলে দেব হবি ।
 তাইক লগে নেন্ত আমি সমস্তকে এড়ি ॥ ৬৯
 দেখা সখীসর ধন্য কৃষ্ণ পদ ধূলি ।
 ব্রহ্মা হবে শিবে ধবে শুদ্ধ হও বুলি ॥
 আসা আমি কবো এহি ধূলা অভিষেক ।
 দেখিবো পবিত্র হুয়া কৃষ্ণক প্রত্যেক ॥ ৭০
 আউবজনী বোলে কিবা কহ গোপীগণ ।
 তাইব খোজ দেখন্তে আকুল কবে মন ॥

কৃষ্ণেব অধবাস্যত সৰ্বস্ব সৰাৰে ।
 চুৰি কৰি নিয়া তাই ভুঞ্জে একেশ্বৰে ॥ ৭১
 আৰে ঐত তাইৰ খোজ নাকলিয় ভালে ।
 তৃণে বিক্ষিলেক স্নকোমল ভৰি তলে ॥
 প্রাণতো অধিক প্ৰিয়া দুঃখ পাৰে বুলি ।
 কোলাত লইয়া যান্ত আলগাই তুলি ॥ ৭২
 গোপাক বহন্ত কিনো কামাতুৰ হৰি ।
 দেখা দেখা আৰে পোত গৈয়া যায় ভৰি ॥
 ঐত নমাই থৈলন্ত প্ৰিয়াক মহাশয় ।
 দেখা তাইৰ অৰ্থে আনিলন্ত পুষ্পচয় ॥ ৭৩
 পাড়িল গেড়ুৱা চড়াই ফুল ভৰি ফান্দি ।
 অৰ্দ্ধেক ভৰিব খোজ হেৰা আছে বান্ধি ॥
 হেৰা দেখা তাইক ঐত উৰত বৈসাই ।
 বান্ধিলন্ত খোপা কামাতুৰ যত্নবায় ॥ ৭৪
 আঁৰিলা খোপাত তাইৰ ফুল চতুৰ্ভিতি ।
 দেখা আছিলন্ত বসি গোপিকা সহিতি ॥
 শুক নিগদতি বাজা শুনিয়ে শ্ৰৱণে ।
 পূৰ্ণকাম হৰি ক্ৰীড়িলন্ত যি কাৰণে ॥ ৭৫
 দেখাইলন্ত দুঃখ কামাতুৰ পুৰুষৰ ।
 স্ত্ৰীৰ দুৰ্জ্জন ভাৱ শুনা আত পৰ ॥

কতো গোপী থাকৈ যেন শকট আকাবে ।
 কৃষ্ণ হুয়া ওভতাই চৰণ প্ৰহাবে ॥ ৫৮
 কতো গোপা বসে শিশু কৃষ্ণ কপ ধৰি ।
 তৃণাৰ্ত্ত হুয়া কতো গোপী নেয় হৰি ॥
 কৃষ্ণ হুয়া কেহোজনী ফুৰৈ আঠু কাঢ়ি ।
 কঙ্কালত ঘাঘৰ ঘুঘুৰা কৰে সাৰি ॥ ৫৯
 কতো কতো হুই বাম কৃষ্ণ দুই ভাই ।
 কতো বৎস হুই তাকে ফুৰান্ত চবাই ॥
 কতো গোপী বকে যেন চুম্পি থাকে ভিৰি ।
 কৃষ্ণ হুয়া কতোজনী তাক মাৰে চিৰি ॥ ৬০
 কতোজনী কৃষ্ণ হুয়া বাৰে বাংশী তুলি ।
 বেঢ়িয়া প্ৰশংসে কতো ধন্য ধন্য বুলি ॥
 বাংশীৰ নিসানে গাই ডাকে নাম ধৰি ।
 কতো গোপীগণ আসে হান্সাৰ কৰি ॥ ৬১
 কতোজনী বাহু থৈয়া গোপিকাৰ গলে ।
 কৃষ্ণময় হুয়া কতো আনন্দতে চলে ॥
 জান গোপীগণ মঞি কৃষ্ণ যদুপতি ।
 দেখ দেখ ইটো মোৰ কেন লীলাগতি ॥ ৬২
 নকৰিবা ভয় বুলি কতো গোপী মাতে ।
 মই কৃষ্ণ আছো কি কৰিবে বৃষ্টি বাতে ॥

শুনিয়া বিস্ময় আতি ভৈলা যত সত্তী ।

নিবর্তিল সবে ঘোৰ অন্ধকাৰ দেখি ॥ ৮১

কৃষ্ণতে অর্পিল মন কৃষ্ণৰ আলাপ ।

কৃষ্ণ গুণ গায়্য কবে কৃষ্ণৰ বিলাপ ॥

পতি পুত্র গৃহ শৰীৰকো নুস্মবে ।

কৃষ্ণময় হুয়া কৃষ্ণ চেফ্টা মাত্র কবে ॥ ৮২

কৃষ্ণ পদ পঙ্কজে নিবিড় কবি চিত্ত ।

ছনাই যমুনাৰ সবে নামিল বালিত ॥

কৃষ্ণক প্রার্থয় গোপা এক ঠাই হুই ।

বোলা হবি লাগোক পাপৰ মূণ্ডে জুই ॥ ৮৩

॥ অষ্টম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ মোহন দেহু দৰিণন গোপাল প্রাণ

পেথো মুখ কমল ।

সংসাৰ ভাবণ

তোমাৰ চৰণ

নভজি জন্ম বিফল ॥ ৮

পদ ॥ কৃষ্ণত নিবাশা হুয়া গোপাচয়

বালিত নামি ছনাই ।

କୃଷ୍ଣ ଦର୍ଶନ

মনে গীত গারে:

কৃষ্ণেৰ ଓଁ ବର୍ଣାହି ॥

তোমাৰ জনম

নিম্নে অধিকে

গোকুল বাড়ে সম্পানে ।

লক্ষ্যীও সাফাতে

ବ୍ରଜତ ବଞ୍ଚନ୍ତ

স্থখে বঞ্চে সৰ্বজনে ॥ ୮୪

তোমাতেসে প্রাণ

সুস্মি গোপীচয়

চাই ফুৰো দশোদিশ ।

গুচোক নিকাৰ

প্রাণব বহ্নীভ

দেখা দিয়া জগদীশ ॥

শব্দ কাল

বিকশা পদ্মব:

উদবৰ শ্ৰীক নিন্দে ।

হেনয় নেত্রব

কটাক্ষে আমাক

মাঝিছা তুমি গোবিন্দে ॥ ৮৫

बिकिबिला दामो

ভজিলোহে আমি

ଗୀତରେ ଭ୍ରାମ୍ୟ ଦଗ୍ଧ ।

কটাক্ষে মাঝিলে

বধ নলাংগে কি.

অস্ত্রে কাটিলেমে বধ ॥

বিষময় জল

অথ পুতনাত.

বাখিলা রুষ্টিতে হন্তে ।

তোমাৰ সদায় হাত্ত দৰশনে
 মুহিল মন আমাৰ ॥ ৯১ —
 তোমাকেসে লাগি মৰো গোপীচৰ
 স্নেহে বিয়াকুল মতি ।
 তুমি পুনু প্রভু কপট আচৰা
 আমাত কোন যুগুতি ॥
 ব্রজ হন্তে ধেনু চাৰিবাক বাহা
 আমাৰ মনে আস্থথ ।
 জোনো পাদ পদে তৃণ শিলা লাগি
 প্রাণনাথে পান্ত দুঃখ ॥ ৯২
 তোমাৰ চিন্তায়ে দিন বহি যায়
 গোধূলি গোপাল আসি ।
 অলকা আৰুত গো বজে বঞ্জিত
 দেখাৰা মুখ প্রকাশি ॥
 পুনু পুনু দেখাই বদন পঙ্কজ
 মনত অৰ্পা মদন ।
 তোমাৰ সঙ্গতি নপাই দুঃখে বাতি
 জাগিয়া চিন্তো চৰণ ॥ ৯৩
 আমাৰ হৃদয় জানি কৃপাময়
 এড়িয়ে কপট মতি ।

দিয়া দৰিশন

আমাৰ জীৱন

বাখিয়োক প্ৰাণ পতি ॥

কৃষ্ণৰ কিস্কৰে

ভগিন শঙ্কৰে

হৰি পাৰে কৰা বতি ।

শুনা সৰ্বজন

এড়া আন মন

যুধিয়ো হৰি সম্প্ৰতি ॥ ৯৪

॥ নৱম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥] পদ্মপাণি হামি কাহে যাঞে

কৃষ্ণ কৈত পাঞে ।

গোৱিন্দ বিনে বুথা জন্ম গোৱাঞে ॥ ৯

পদ ॥ ভকত কামদ পাদ পদ্ম মনোৰম ।

নেৰা সময়ত ঘিটো আতি সুখতম ॥

হবয় বিপদ যাক কবিলে স্মৰণ ।

আমাৰ তনয় হেন অৰ্পিয়ো চৰণ ॥ ৯৫

বিনাশে সমস্তে শোক সুবতি বঢ়াৰে ।

সাৰ্বভৌম ৰাজ্যৰ সুখকো পামবাৰে ॥

হুললিত বাংশী আতি চুন্দী আছে যাক ।

হেনয় অধবাস্তৱত দিয়োক আমাক ॥ ৯৬

তোমাৰ সংযোগে মনে মিলে মহাসুখ ।
 ক্ষেণেকে নেদেখি পাও আতি চিন্তা দুঃখ ॥
 এতেকে সবাকৈ তেজি ভজিলো তোমাক ।
 এড়িলা কোননো সতে তুমি আমাসাক ॥ ৯৭
 ঘেৰে দিৱসত তুমি ফুৰা বৃন্দাবনে ।
 তোমাক নেদেখি যুগ যায় অৰ্দ্ধক্ষেণে ॥
 সন্ধ্যাত তোমাৰ মুখ দেখি এড়াও ক্লেশ ।
 কিনো মন্দ ব্ৰহ্মা তাতো অজিলা নিমেষ ॥ ৯৮
 তযু গীতে আতি মন মুহিল আমাৰ ।
 পতি পুত্ৰ ভ্ৰাতৃকো কৰিলো পৰিহাৰ ॥
 আমাৰ সাধিবা গতি মনে হেন মানি ।
 তোমাৰ সমীপ পাইলো প্ৰভু চক্ৰপাণি ॥ ৯৯
 তুমি বিনা আছে আৰ ধূৰ্ত্ত কোন জন ।
 মাতি আনি নিশাত এড়িলা নাবীগণ ॥
 কাহাক ছুঁযবো ই সি অভাগ্য কপাল ।
 আমাৰ হৃদয় ৰোগ গুচায়ো গোপাল ॥ ১০০
 তোমাৰ স্মৰি সিটো বহুস্থ আলাপ ।
 কৰে কামানলে আতি হৃদয়ত তাপ ॥
 লক্ষ্মীৰ নিৰাস সিটো দেখি উৰঃস্থল ।
 ছুনাই ছুনাই হোৱে মন আমাৰ বিহ্বল ॥ ১০১

ব্রজৰ জন্মৰ দুঃখ হৰিবাক প্ৰতি ।
 ভৈল অৱতাৰ হৰি তোমাৰ সম্প্ৰতি ॥
 হেন জানি ক্ষণেকো নেড়িবা যছুৰায় ।
 তোমাক নেদেখি হেৰা প্ৰভু প্ৰাণ যায় ॥ ১০২
 হে প্ৰভু তযু পাদ পদ্ম স্নকুমাৰ ।
 লাসে লাসে ধৰো নিয়া তনত আগাৰ ॥
 সিটো পাৰে বিজু বনে ফুৰা কেন কৰি ।
 শিলা খোলা লাগি জোনো পৌড়া কৰে ভৰি ॥ ১০৩
 ইহাকেসে স্নমবন্তে মন মোহ যায় ।
 তুমিসি আমাৰ জীৱ প্ৰাণ সমুদয় ॥
 এতেক বোলন্তে উপজিল প্ৰেম ভাৱ ।
 কান্দে কৃষ্ণ বুলিয়া পাড়য় দীৰ্ঘৰাৱ ॥ ১০৪
 গাৰে গীত কতো নয়নৰ বহে নীৰ ।
 হা কৃষ্ণ কৃষ্ণ বড়ি চিত্ত নোহে স্থিৰ ॥
 কৃষ্ণক নেদেখি গোপী সগন্তে বিহ্বল ।
 বোলা হৰি হৰি পাপ যাওক বসাতল ॥ ১০৫

144
 144
 12

॥ দশম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ হেবা পাইলো পাইলো বে
প্রাণধন মুকুন্দ মুৰাৰি।
দিয়া দেখা দামোদৰ জীৱন হামাৰি ॥ ১০

পদ ॥ গোপিকাৰ দেখি প্ৰেম ভাৱ বিপৰীত।
ভৈলন্ত গোপাল আতি ব্যাকুলিত চিত্ত ॥
আনন্দ বঢ়ায়া গোপাগণৰ মনত।
পৰম মধুৰ মূৰ্তি ভৈলন্ত বেকত ॥ ১০৬

হাসো হাসো কৰে আতি বদন কমল।
শ্যাম তনু পীত বস্ত্ৰে দেখিতে উজ্জ্বল ॥
চিকিমিকি কৰে অলঙ্কাৰৰ দীপিত।
গলত পদ্যৰ মালা দেখন্তে তৃপিত ॥ ১০৭

দেখি ৰূপ মদনৰো মোহন সাক্ষাত।
উঠিল আনন্দে সৰে গোপী অসংখ্যাত ॥
গুচিল বিবহ দুঃখ দ্ৰৱ ভৈল চিত্ত।
প্ৰাণক দেখিয়া যেন তনু উল্লসিত ॥ ১০৮

কতো গোপীগণ গৈয়া কৃতাজলি কৰি।
থাকিল কৃষ্ণৰ হস্ত পঙ্কজত ধৰি ॥

ব্ৰজৰ জনৰ দুঃখ হৰিবাক প্ৰতি ।
 ভৈল অৱতাৰ হৰি তোমাৰ সম্প্ৰতি ॥
 হেন জানি ক্ষণেকো নেড়িবা যদুৰায় ।
 তোমাক নেদেখি হেৰা প্ৰভু প্ৰাণ যায় ॥ ১০২
 হে প্ৰভু তযু পাদ পদ্ম স্নকুমাৰ ।
 লাসে লাসে ধৰো নিয়া তনত আমাৰ ॥
 সিটো পাৰে বিজু বনে ফুৰা কেন কৰি ।
 শিলা খোলা লাগি জোনো পৌড়া কৰে ভৰি ॥ ১০৩
 ইহাকেসে স্তম্ভবন্তে মন মোহ যায় ।
 তুমিসি আমাৰ জীৱ প্ৰাণ সমুদয় ॥
 এতেক বোলন্তে উপজিল প্ৰেম ভাৱ ।
 কান্দে কৃষ্ণ বুলিয়া পাড়য় দীৰ্ঘবাৰ ॥ ১০৪
 গাৰে গীত কতো নয়নৰ বহে নীৰ ।
 হা কৃষ্ণ কৃষ্ণ বড়ি চিত্ত নোহে স্থিৰ ॥
 কৃষ্ণক নেদেখি গোপী সমস্তে বিহ্বল ।
 বোলা হৰি হৰি পাপ যাওক বসাতল ॥ ১০৫

১৫৫
 ১৫৬
 ১২৫

॥ দশম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ হেঁবা পাইলো পাইলো বে
প্রাণধন মুকুন্দ বুৰাৰি ।
দিয়া দেখা দামোদৰ জীৱন হামাৰি ॥ ১০

পদ ॥ গোপিকাৰ দেখি প্ৰেম ভাৱ বিপৰীত ।
ভৈলন্ত গোপাল আতি ব্যাকুলিত চিত্ত ॥
আনন্দ বঢ়ায়া গোপাগণৰ মনত ।
পৰম মধুৰ মূৰ্তি ভৈলন্ত বেকত ॥ ১০৬

হাসো হাসো কৰে আতি বদন কমল ।
শ্যাম তনু পীত বস্ত্ৰে দেখিতে উজ্জ্বল ॥
চিকিমিকি কৰে অলঙ্কাৰৰ দীপিতি ।
গলত পদ্মৰ মালা দেখন্তে তৃপিতি ॥ ১০৭

দেখি ৰূপ মদনৰো মোহন সাফাত ।
উঠিল আনন্দে সৰে গোপী অসংখ্যাত ॥
গুচিল বিবহ দুঃখ দ্ৰৱ ভৈল চিত্ত ।
প্ৰাণক দেখিয়া যেন তনু উল্লসিত ॥ ১০৮

কতো গোপীগণ গৈয়া কৃতাজ্জলি কৰি ।
থাকিল কৃষ্ণৰ হস্ত পঙ্কজত ধৰি ॥

কতো আথে বেথে গৈয়া ধৰে বাহু কান্ধে ।
 কতো গোপৌ গৈয়া মোহ ছয়া গলে বান্ধে ॥ ১০৯
 আগ ছয়া কেহো চোবা লৰে হাত পাতি ।
 চক্ষু পকাই চাৰে কতো কবি মুখ কাতি ॥
 বদনে মৰ্দয় কতো গোপিকাৰ মন ।
 তনত অৰ্পয় নিয়া কৃষ্ণৰ চৰণ ॥ ১১০
 এক দৃষ্টি কবি কতো কতো গোপীগণে ।
 মুখ পঙ্কজত পিয়ে তবধ নয়নে ॥
 নাহিকে তৃপ্তি যদি পিয়ন্তু মততে ।
 কৃষ্ণৰ চৰণ যেন চিন্তন্তু ভকতে ॥ ১১১
 নেত্রে চায়া কেহোজনী নিয়া হৃদয়ক ।
 কৃষ্ণক আলিঙ্গি ভৈলা সৰ্ববান্ধে পুলক ॥
 বহৰে আনন্দে নয়নব নীৰ বাৰি ।
 মহাযোগীজনে যেন আছে ধ্যান ধৰি ॥ ১১২
 এহিমতে কৃষ্ণক চাহান্তে গোপীগণ ।
 মিলি গৈল উৎসব শীতল তনু মন ॥
 এড়াইল বিবহ তাপ আনন্দে ভবিল ।
 ভকতক পায় যেন সংসাৰী তবিল ॥ ১১৩
 শোক এড়ি গোপীগণে বেঢ়িলা চোঁভিতি ।
 অধ্যত কৰন্তু কৃষ্ণে অধিকে দোপিতি ॥

পাছে সবে গোপিকাক লৈয়া বনমালী ।
 আনন্দে নামিল গৈয়া যমুনাৰ বালি ॥ ১১৪
 পুষ্পিত মন্দাৰ কুন্দ গন্ধে ছয়া ভোল ।
 মধুমত্ত অনেক ভ্রমৰে কৰে বোল ॥
 শবত চন্দ্রৰ কান্তি আতি স্বকোমল ।
 দেখি মহা সন্তোষিত গোপিকাসকল ॥ ১১৫
 তথাতে বসিল মাধৱক মধ্য কৰি ।
 ভৈল পূৰ্ণকাম সৰে সন্তাপ নিস্তৰি ॥
 প্রাণবন্ধু মাধৱক কৰিয়া সম্মান ।
 আঞ্চল পাতিয়া দিল বসিবাৰ থান ॥ ১১৬
 বসিলন্ত তাতে অন্তৰ্য্যামী দেৱ হৰি ।
 ত্ৰিভুবন মোহন মধুৰ বেশ ধৰি ॥
 কৰিলা শুশ্ৰূষা গোপীগণে মান্য কৰি ।
 কতো থৈয়া কোলাত কৃষ্ণৰ জান্তে ভৰি ॥ ১১৭
 কান্ধত বাহুক থৈয়া কতোজনী ঘষে ।
 কতো লীলা কটাক্ষে চাহাৰে প্ৰেম বসে ॥
 কতোহো প্ৰণয় কোপে দেয় সমিধান ।
 বোলা হৰি হৰি হোক পাপৰ নিৰ্য্যাণ ॥ ১১৮

॥ একাদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ সাবঙ্গপানি প্রভু ভগবন্ত ।

নজ্ঞানি তোমার মায়াব বন্ত ॥ ১১

পদ ॥ পাছে গোপীগণে আতি সাদৰি ।

কৃষ্ণৰ বস্নে জান্তে হাত ভৰি ॥

ছলে পৰিহাস কৰিয়া তথা ।

প্রণয় কোপে মোধে সবে কথা ॥ ১১৯

কতো মনুষ্য ভজে ভজন্তাক ।

নভজে যিবা কেহো ভজে তাক ॥

ভজন্তা নভজন্তা দুইকো আসি ।

নভজয় কোনে কৈয়ো প্রকাশি ॥ ১২০

গোপীৰ গুণি গুঢ় অভিপ্রায় ।

দিলন্ত উত্তর যাদববায় ॥

শুনা সখীসর আশাব বাক ।

যিজনে মাত্র ভজে ভজন্তাক ॥ ১২১ /

মুহুদ নুহি নাহি তাব ধৰ্ম্ম ।

আপুন অর্থে কবে মাত্র কৰ্ম্ম ॥

যিজনে ভজে নচাই উপকার ।

মুহুদ সেহি ধৰ্ম্ম মিজে তাব ॥ ১২২

ভজে নভজে দুইতো নেদে মন ।
আছে চাবি বিধ শুনা লক্ষণ ॥
যিটো ব্রহ্ম জ্ঞানী দেখে সবে মিছা ।
যিজন পূর্ণ ভোগে নাহি ইচ্ছা ॥ ১২৩
গুৰু দ্রোহী যিটো একো নমানে ।
যিটো মহামূৰ্খ কিছু নজানে ॥
নভজে দুইকো এহি চাবিজন ।
কহিলো মঞি নিষ্ঠে গোপীগণ ॥ ১২৪
কৃষ্ণৰ বাক্য শুনি সবে সখী ।
কবে হান্স অন্যোঅন্যে নিৰেখি ॥
বোলন্ত দুনাই কৃষ্ণে বুঝি কাজ ।
সখীসব আমি চাৰিতো বাৰ ॥ ১২৫
ভকতেসে মোৰ স্তম্ভদ প্রাণ ।
যিহেতু নভজো শুনা নিদান ॥
সদায়ে চিন্তোক মোক নপাই ।
বিস্বল যেন ধন হৰাই ॥ ১২৬
তোমবাসৰো মোৰ অৰ্থে আতি ।
এড়িলা বেদ ধৰ্ম্ম যত জ্ঞাতি ॥
বাঢ়োক তোৰাৰ প্রেম ভকতি ।
ভৈলো অন্তৰ্দ্ধান এহি যুগুতি ॥ ১২৭

নকৰা অসূয়া স্বৰূপ জানি ।
 ইকথা আছোক শুনা সত্য বাণী ॥
 দুস্ত্যজ গৃহৰ এড়িয়া আশ ।
 ভজিলা মোক কৰি অভিলাষ ॥ ১২৮
 ভৈলোহো বশ্য মই তোমাসাৰ ।
 স্থচিবকাল শুৰা নয়ায় ধাৰ ॥
 য়েৰে সৰে এড়া আপুনি দায় ।
 তেৰেসে মোৰ ঋণ শুৰা যায় ॥ ১২৯
 অমৃত বৰিষে কৃষ্ণৰ বাক ।
 জুৰাইল শুনি সৰে গোপীবাক ॥
 এড়াইলা সমস্তে বিবহ তাপ ।
 বোলা হৰি হৰি পলাওক পাপ ॥ ১৩০

॥ দ্বাদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম কৰে বাম কেলি গোপাল গোপী সঙ্গে ।
 হৰি বোল হৰি বোল নিবন্তবে বঙ্গে ॥ ১২
 পদ ॥ শুক নিগদতি পাছে গোবিন্দ তহিতে ।
 আবন্তিলা বাস ক্রৌড়া গোপিকা সহিতে ॥
 ছয়ো গোপী মাজে এক ভৈলন্ত মাধৱ ।
 প্রবর্তিল তথা বাস ক্রৌড়া মহোৎসৱ ॥ ১৩১

ভৈলন্ত মণ্ডলাকাৰ হাতে গলে ধৰি ।
 সৰে বোলে মোকেমে আলিঙ্গি আছে হৰি ॥
 আসিলা সভাৰ্য্যে যত দেৱগণ মানৈ ।
 জুড়িয়া আকাশ আসি অসংখ্য বিমানৈ ॥ ১৩২

মাধৱৰ বাস ক্ৰীড়া চাৰে এক দৃষ্টি ।
 বাৰে দেৱে দুন্দুভি কৰিয়া পুষ্প ৰুষ্টি ॥
 প্ৰধান গন্ধৰ্বৰ অপেশ্বৰায়ে সহিত ।
 মহাবংশ গাৰে গোৱিন্দৰ গুণ গীত ॥ ১৩৩

কৃষ্ণ সমে নাচে সৰে সন্তোষে গোপিনী ।
 বলয়া নৃপুৰ বাৰে ঝমকে কিঙ্কিনী ॥
 প্ৰকাশ কৰন্তু কৃষ্ণ গোপীৰ মধ্যত ।
 স্তৰ্ণ মণিৰ মাজে যেন মৰকত ॥ ১৩৪

কৃষ্ণ সম বংশে আতি নাচে গোপীঝাক ।
 নানা ভঙ্গি চৰণ চলায়া ফুৰে পাক ॥
 হস্তকো চলাৰে তুলি কৰি লয় লাস ।
 ভ্ৰূৰ যুগ ক্ষেপিয়া কটাক্ষে কৰে হাস ॥ ১৩৫

বালমল কুণ্ডল গলত আসি পড়ে ।
 হাসে কৃশ কঙ্কাল তনৰো বস্ত্ৰ লড়ে ॥

কাৰ্ত্তন—১৬

শিখিল মেখলা খোপা মুখে ঘন্ম জল ।
 গারে কৃষ্ণ গুণ গীত গোপিকাসকল ॥ ১৩৬

কৃষ্ণ অসংখ্য মূর্তি জলে মেঘ নয় ।
 প্রকাশে বিজুলী যেন তাতে গোপীচয় ॥
 ঘন্ম জলে কণিকা গর্জনে ভৈল গীত ।
 আকাশবপরা দেবে দেখে বিপবীত ॥ ১৩৭

কৃষ্ণ আলিঙ্গন পায়া আশেষ হবিষ ।
 কৃষ্ণ গুণ গীতে পূর্বিলেক দশোদিশ ॥
 এহিমতে নৃত্য গীতে কৃষ্ণক তুষিল ।
 সাধু সাধু বুলিয়া মাধবে প্রশংসিল ॥ ১৩৮

তাসম্বাকো বহু মান দিলন্ত মাধব ।
 আনন্দে আকুল মিলে মনে মহোৎসব ॥
 গোপীৰ বৃত্তান্ত কথা শুনা আত পবে ।
 বোলা হবি হবি সামাজিকে নিবন্তবে ॥ ১৩৯

॥ ত্রয়োদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ পল্লপাণি গোপী বঞ্জন দুঃখ ভঞ্জন দেব ।
তোমাব চৰণ বিনাঃগতি নাহি কেব ॥ ১৩

পদ ॥ কতো গোপী ভৈলা আতি ভাগবে আকুল ।
সোলকয় বনয়া খোপাব খসে ফুল ॥
কৃষ্ণতে আউজি জিবারয় কৰি কেলি ।
আতি প্রীতি কঙ্কত ধৰিয়া বাহু মেলি ॥ ১৪০

উৎপল স্নগন্ধি কৃষ্ণ বাহু কঙ্কে লই ।
ঘনে ঘনে আনি গোপ বমণী স্ফুটাই ॥
বোমাঞ্চিত তনু আনন্দিত আতি মন ।
ভোল ছয়া দেয় কৃষ্ণ বাহুত চুম্বন ॥ ১৪১

নাচন্তে চলন্তে লড়ে মকব কুণ্ডল ।
তাৰ বশ্মি শোভিত কৃষ্ণৰ গণ্ড স্থল ॥
তাতে লগাই কতো গোপী পাতে মুখ আনি ।
নৃত্যৰ ভঙ্গিত চোবা দেন্ত চক্রপাণি ॥ ১৪২

নাচন্তে শব্দ কৰে নুপুৰ মেখলা ।
মহা শ্রান্ত ছয়া কতো কতো গোপবালা ॥
কৃষ্ণ হস্ত পঙ্কজ পৰম সুখকৰ ।
তাক ধৰি থৰে নিয়া তনব উপৰ ॥ ১৪৩

লক্ষ্মীৰ বমণ ঘিটো ঈশ্বৰ মুৰাৰি ।

তাহাৰ বল্লভ পাইলে যত গোপনাৰী ॥

কৃষ্ণে ধৰি আছে কণ্ঠে ছয়ো বাহু মেলি ।

পৰম উৎসৱে আতি কৰে বাস কেলি ॥ ১৪৪

অলকা পঙ্কতি চাৰু কৰ্ণ উৎপলে ।

শোভে সৰে বদন পঙ্কজ ঘৰ্ম্ম জলে ॥

কৃষ্ণে সমে নাচে আতি উৎসৱে গোপিনী ।

বাজয় বলয়া বাণ নুপুৰ কিঙ্কিনী ॥ ১৪৫

গোপীৰ নৃত্যত ভৈল ভৰি কৰতাল ।

বেড়িয়া গুঞ্জবে যেন ভ্ৰমবে গীতাল ॥

শিৰকো কম্পাৰে খসে খোপাও আউল ।

তুৰুট হুয়া কেশে বৰিষয় যেন ফুল ॥ ১৪৬

এহিমতে গোৰিন্দে নৃত্যৰ দেন্ত ভঙ্গি ।

কতো গোপিকাক গৈয়া ধবন্ত আলিঙ্গি ॥

কতো গোপিকাৰ কৰে পৰশন্ত তন ।

কটাক্ষে নিবেধি কাকো কৰন্ত চুম্বন ॥ ১৪৭

আপুন লাৰণ্য কলা কৌশল স্নগন্ধি ।

সমস্তে গোপীত অৰ্পি ক্ৰীড়িলা প্ৰবন্ধি ॥

নপাৰিলা গোপৌগণে মুহিবে কৃষ্ণক ।

ছায়ায়ে সহিতে যেন উমলে বালক ॥ ১৪৮

কৃষ্ণৰ ক্ৰীড়াত বিমোহিত গোপবালা ।

খসে অলঙ্কাৰ কাৰো ছিণ্ডি পৰে মালা ॥

সোলকয় খোপা নবান্ধয় তাকো তুলি ।

নসম্বৰে বস্ত্ৰ কতো কুচৰো কাঞ্চলি ॥ ১৪৯

দেৱ নাৰীগণে দেখি কেশৱৰ কেলি ।

মোহ হয় পড়ে বিমানত চলি চলি ॥

ক্ৰীড়া দেখি চন্দ্ৰো কামে বিমোহিত আতি ।

তন্তাইলন্ত বথ নুপুহায় সিটো ৰাতি ॥ ১৫০

যত গোপী তত কৃষ্ণ হয় কৰি ক্ৰীড়া ।

সমস্তে গুচাইল গোপিকাৰ কাম পীড়া ॥

পূৰ্ণকাম হৰি ভৈলা ভকতিত বশ্য ।

হৰি হৰি বুলি তৰা কহিলো ৰহস্য ॥ ১৫১

চতুৰ্দশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাদৰ জগজীৱন বাম ।
আপুনি গোপীৰ পুৰলি কাম ॥ ১৪

পদ ॥ ৰতি শ্ৰান্ত ভৈলা যত গোপিনী ।
দেখি হস্ত পদো হৰি আপুনি ॥
কৃপায়ে সৰাবো মাজিলা মুখ ।
মিলিল মনে মহোৎসৱ স্থখ ॥ ১৫২
কৃষ্ণক বেড়ি আসি সৰ সখী ।
অমৃত সমান হাস্তে নিৰেখি ॥
কৰি পূজা বঙ্গে বঞ্জিয়া চিত্ত ।
গাইলন্ত গোবিন্দৰ গুণ গীত ॥ ১৫৩
তাসম্বাৰ শ্ৰম গুচাইবে প্ৰতি ।
সঙ্গে লৈয়া সৰ ব্ৰজ যুৱতী ॥
যমুনা জলত নামিলা হৰি ।
চৌভিতি ভ্ৰমবে সেৱে গুঞ্জৰি ॥ ১৫৪
শ্ৰান্ত হুয়া যেন মাতঙ্গ বাজে ।
হস্তিনী সমে ক্ৰীড়ে জল মাজে ॥
গোপালো লোক মৰ্যাদাক এড়ি ।
কবলন্ত গোপী সমে জল খেড়ি ॥ ১৫৫

কৃষ্ণক আৰবি গোপামকল ।
 হাসিয়া মিথৈ যমুনাৰ জল ॥
 বদন পদ্ম চায়া এক দৃষ্টি ।
 কৰিলা দেৱে দেখি পুষ্প ৰুষ্টি ॥ ১৫৬
 জনত গোপীক কৃষ্ণে ক্রীড়িলা ।
 ভ্ৰমন্ত যেন গজেন্দ্ৰৰ লীলা ॥
 গোপীগণ লৈয়া উঠিলা পাছে ।
 ভ্ৰমন্ত বনে যমুনাৰ কাছে ॥ ১৫৭
 জলে স্থলে পুষ্প স্ৰবতি বাসে ।
 চৌপাশে গোপী চলে লয়লাসে ॥
 ভ্ৰমৰে যোগান ধৰে গুঞ্জৰি ।
 কৰিলা বাস ক্রীড়া দেৱ হৰি ॥ ১৫৮
 এহিমতে যত শৰত বাতি ।
 শশাঙ্কে ধৰল শীতল আতি ॥
 সৱাতো ক্রীড়িলা গোপী সহিত ।
 বিস্ময় হুয়া পুছে পৰীক্ষিত ॥ ১৫৯
 ধৰ্ম্মক বাখিবা অধৰ্ম্ম নাশি ।
 ইকাৰ্য্যে ভৈলা অৱতাৰ আসি ॥
 ধৰ্ম্মৰ বক্ষক হুয়া মুৰাৰি ।
 ক্রীড়িলা কেনে পৰ গোপনাৰী ॥ ১৬০

হোবন্ত হবি যদি পূৰ্ণকাম ।
 কৰিলা কেনে গৰিহিত কাম ॥
 ছেদিয়ে সংশয় কৈয়ো বৃত্তান্ত ।
 দিলন্ত শুনিয়া শুকে সিদ্ধান্ত ॥ ১৬১
 শুনিয়ে সৰ্ব্বজনে বাস ক্রীড়া ।
 বঞ্ঝিবা যেৰে সংসাৰৰ পীড়া ॥
 কৃষ্ণৰ কিস্কৰে কহে সম্প্রতি ।
 বোলা হবি হবি একান্ত মতি ॥ ১৬২

॥ পঞ্চদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম বাম বুলি তৰা ।
 ভাই অন্তকে পাইলেক পৰা ॥ ১৫

পদ ॥ পবন ঈশ্বৰে কৰে অকস্ম ।
 তেজস্বীত কিছু নাহি অধৰ্ম্ম ॥
 সৰ্বভক্ষ বহি সৰাকো শোষে ।
 তথাপিভো যেন নোছোৰে দোষে ॥ ১৬৩

ঈবব নুহি যিটো মূঢ়মতি ।
 ই কস্ম কৰি যাইবে অধোগতি ॥

হৰক দেখি বিষ খায় আনে ।

সিঞ্জে যেন মৰি যায় প্ৰাণে ॥ ১৬৪

দেহত যাৰ নাহি অহঙ্কাৰ ।

তাহাৰ কৰ্মত গুচে বিচাৰ ॥

জগতৰে হৰি পৰম ঈশ ।

ই কৰ্মে তাহাক কৰিব কিম ॥ ১৬৫

যাৰ পাদ পদ্ম চিন্তি সাম্প্ৰতে ।

ছিঙে কৰ্ম বন্ধ হেলে ভকতে ॥

ধৰিছা লীলা তনু হেন হৰি ।

শুনা কথা তান্ত সংশয় এড়ি ॥ ১৬৬

জগত অন্তৰ্য্যামী নাৰায়ণ ।

তান কোন পৰ দাৰ গমন ॥

যাহাৰ স্মৰণে পাতক মোষে ।

তাক কি কৰিব ইমৰ দোষে ॥ ১৬৭

শৃঙ্গাৰ বসে যাৰ আছে বতি ।

আকে শুনি হোক নিৰ্মল মতি ॥

ভকতৰ পদে আপুনি হৰি ।

ক্ৰীড়িলা বসে নব দেহা ধৰি ॥ ১৬৮

মোহিলা গোপক কৃষ্ণৰ মায়া ।

কাছতে আছে দেখে নিজ জায়া ॥

নকৰে অসূয়া কৃষ্ণক কেৰ ।

কায় মনে সৰে কবলু সেৱ ॥ ১৬৯

যেৰে হৈবে খোজে প্ৰভাত ৰাতি ।

বোলন্ত যায়োক গোপীক মাতি ॥

কৃষ্ণক এড়িবে নাহিকে মন ।

আহুখে গৃহক কৰে গমন ॥ ১৭০

ইটো ৰাস ক্ৰীড়া কথা কৃষ্ণৰ ।

একান্ত চিন্তে শুনে যিটো নৰ ॥

কৃষ্ণক ভকতি বাঢ়িবে তাৰ ।

কাম সাগৰে স্নেহে হৈবে পাৰ ॥ ১৭১

ইটো কাম জয় কৃষ্ণৰ কথা ।

শুনা নব দেহ নকৰা ৰুখা ॥

কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে প্ৰলাপ ।

বোলা হবি হবি হবোক পাপ ॥ ১৭২

১৫২
১৫৪
১৫৫

॥ ষোড়শ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ এ ষাদর ষাদর দীন দায়াল ।

তুমিগি আমাব গতি মুকুতি গোপাল ॥ ১৬

পদ ॥ এহিমতে ক্রীড়াতে বজনী যায় ক্ষয় ।

দিন ভৈলে বিবহে আকুল গোপীচয় ॥

কৃষ্ণ যান্ত বনে তাক্স নেদেখি আস্থথে ।

কৃষ্ণ গুণ গায়ান দিন বঞ্চে নানা দুঃখে ॥ ১৭৩

নিস্তার কারণ নাহি হবি নাম বিনা ।

কতো গোপী বোলে সখী কৃষ্ণ কথা শুনা ॥

বাম বাহুত বাম কপোল থাপিয়া ।

মধুর বেণুক আনি অধরে অর্পিয়া ॥ ১৭৪

বন্ধনমধ্যে কোমল আঙ্গুলিচয় চালি ।

যেতিক্ষণ বাংশীডাক দেন্ত বনমালী ॥

তাক শুনি দেবস্ত্রী সমস্তে মূর্চ্ছিত ।

কামবাণে চিত্তে আতি ছয়া জর্জরিত ॥ ১৭৫

বস্ত্রে। নসম্ববে মহাগোহ ছয়া পড়ে ।

স্বাগীৰ কাছতে পাছে লজ্জা হোরে বড়ে ॥

হেন হবি বিবহ সহিবো কেন মতে ।

আউৰ গোপী বোলে সরে সখীৰ আগতে ॥ ১৭৬

যাৰ উৰঃস্থলে ছটা দেখিয় লক্ষ্মীৰ ।
 শ্ৰামল মেঘত যেন বিজুলী স্থিতিৰ ॥
 হেন হৰি যেখনে বাংশীক নাদ কৰে ।
 গৰু মৃগগগৰো তেখনে চিত্ত হৰে ॥ ১৭৭
 দান্তে তৃণ ধৰি কৰ্ণ উপৰক তুলি ।
 চক্ষু মুদি থাকে যেন চিত্ৰৰ পুতলী ॥
 আমি কেনে জীওঁ হেন কৃষ্ণক নেদেখি ।
 আউৰ গোপা বোলে শুনা শুনা সৰে সখী ॥ ১৭৮
 মাখাত ময়ূৰ পুছ পল্লৱ কৰ্ণত ।
 মল্ল বেশে হৰি গেক ঘৰিয়া গাৱত ॥
 নাম ধৰি ধেনুক ডাকন্ত বাংশী বাৰে ।
 নদীসৰো শুনি তন্ত্ৰি থাকে মৌনভাৰে ॥ ১৭৯
 আমি যেন নপায়া কৃষ্ণৰ পাদ ৰেণু ।
 কম্পাৰে তবঙ্গ হস্ত প্ৰেমে পুনু পুনু ॥
 কতো গোপা বোলে সখী সৰে শুন শুন ।
 গোপগৰ্ণে যেখনে বৰ্ণাৰে কৃষ্ণ গুণ ॥ ১৮০
 বাংশীৰ নিম্বনে হৰি ডাকি আনা ধেনু ।
 শুনি তৰু লতা প্ৰেমে পুলকিত তনু ॥
 ফল ফুল ভৰে নত্ৰ ছয়া মধু সৰে ।
 ভৈল আত্মা সাক্ষাতে বৃক্ষৰ ভাৰে কৰে ॥ ১৮১

কিমতে বৰ্তিবো হেন কৃষ্ণক নেদেখি ।
 আউৰ গোপী বোলে মোৰ কথা শুনা সখি ॥
 দিব্য গন্ধ তুলসীৰ কৰি মধু পান ।
 ভ্রমৰে গুঞ্জৰি ধৰে কৃষ্ণক যোগান ॥ ১৮২
 সুন্দৰ অধৰে যেরে কৰে বাংশী ধ্বনি ।
 মোহ হোৱে কমল বনৰো পক্ষী শুনি ॥
 হৰিকে উপাসে আসি স্থিৰ কৰি চিত্ত ।
 চক্ষু মুদি আনন্দেতে মোনে শুনে গীত ॥ ১৮৩
 পক্ষীও মোহক যায় যাৰ বাংশী শুনি ।
 কিমতে ধৰিবো প্ৰাণ হেন হৰি বিনি ॥
 কেহো গোপী বোলে সখী শুনিয়ে কাহিনী ।
 ৰামে সমে পৰ্বতত চড়ি চক্ৰপাণি ॥ ১৮৪
 সৰাকো হৰিষ কৰায় পুৰি বাংশীনাদ ।
 মিত্ৰ বুলি মেঘে কৰে মধুৰ সম্বাদ ॥
 ছত্ৰ ধৰি উপৰে বৰিষে দিব্য ফুল ।
 হেন হৰি বিয়োগে কি নুহিবো আকুল ॥ ১৮৫
 কতো গোপী যশোদাত কহৰে অদ্ভুত ।
 বেণু বাজে কুশল তোমাৰ প্ৰিয় স্তত ॥
 যেখনে বাংশীক চুম্বি তোলে স্বৰ জাতি ।
 ব্ৰহ্মা ৰুদ্ৰ আদি দেৱো হোৱে মোহ আতি ॥ ১৮৬

শুনি থাকে একচিহ্নে নমায়া কন্ধৰ ।
 নিশ্চয় কৰিবে নোৱাৰন্ত তাল স্বৰ ॥
 হেন হৰি বিয়োগে কিমতে ধৰো প্ৰাণ ।
 বোলা হৰি হৰি হোক পাপৰ নিৰ্ঘ্যাণ ॥ ১৮৭

॥ সপ্তদশ কীৰ্ত্তন ॥

বোবা ॥ ত্ৰাহি হৰি কি এ কুণ্ড
 গোপাল কুপাল পাৰে ধৰো ।
 কৰা হৰি কৰুণা ইবাৰ যেন তৰো ॥ ১৭

পদ ॥ কেহো বোলে সখী মোৰ বাক্যে কৰা মতি ।
 ধ্বজত ফুৰন্ত হৰি লীলা গজ গতি ॥
 ধ্বজ বজ পঙ্কজ খোজত বান্ধি যায় ।
 কবন্ত ভঙ্গিক য়েৰে আমাসাক চাই ॥ ১৮৮
 কুণ্ডৰ কটাক্ষ কামে মনক মৰ্দয় ।
 থাকো থিয় ছয়া আমি যেন বৃক্ষচয় ॥
 খসে খোপা সম্ভবিবে বস্ত্ৰকো নৰাৰি ।
 শুনা সখী বুলি মাতে আউব গোপ নাৰী ॥ ১৮৯
 এক প্ৰিয় গোপৰ কন্ধত হস্ত থই ।
 গৰুক গণন্ত কদাচিতো, মণি লই ॥

পিঙ্গিয়া গলত গন্ধ তুলসী মালাক ।
 যেৰে সেই বেলাত বাংশীৰ দেন্ত ডাক ॥ ১৯০
 শুনি কৃষ্ণসাব হৰিণৰ ভাৰ্য্যাগণে ।
 কৃষ্ণৰ সমীপ চাপে উদ্ভাবন মনে ॥
 গুণ সমুদয়ক পায় নযায় পুনৰপি ।
 এড়িলো গৃহৰ আশা যেন আমি গোপী ॥ ১৯১
 হেন হৰি বিয়োগে কিমতে প্রাণ বৰে ।
 যশোদাক চাই কতো গোপা কথা কৰে ॥
 কুন্দ পুষ্পে ভূষি তনু মলয় চন্দনে ।
 গোধনে আবৃত ছয়া তোমাৰ নন্দনে ॥ ১৯২
 হৰিষ বঢ়ায়া যেৰে ক্ৰীড়ে যমুনাত ।
 গাৰে গীত গন্ধৰ্বৰ মলয় বহে বাত ॥
 পুষ্পচয় সিঞ্জে শিবে কৰিয়া সন্মান ।
 হেন হৰি বিবহে কিমতে ধৰো প্রাণ ॥ ১৯৩
 আনন্দে কহৰে কৃষ্ণ আসিবাৰ দেখি ।
 আমাৰ স্তম্ভদ হৰি হেৰা আইল সখী ॥
 গোধূলি গোধন সৰে কৰি একে ঠাই ।
 আইল প্রাণ গোবিন্দ বাংশীত গীত গাই ॥ ১৯৪
 পথত প্রণামে ব্ৰহ্মা আদি দেৱৰাক ।
 আমাক হিংসায়ে নেদে শীঘ্ৰে আসিবাক ॥

জুৰুৱাইবে লাগি পাছে আমাৰ হৃদয় ।
 দৈৰ্ঘ্য নন্দন চন্দ্ৰ ভৈলন্ত উদয় ॥ ১৯৫
 কতো আথে বেথে বোলে গোপিকা বচন ।
 দেখা গোবিন্দৰ মদে চঞ্চল লোচন ॥
 কুণ্ডলৰ কান্তি জলে বদন পাণ্ডুৰ ।
 যেন সন্ধ্যা সময়ে উদিত শশধৰ ॥ ১৯৬
 আমাৰ দিনৰ তাপ হৰিবাক প্ৰতি ।
 আইল বনমালী গজৰাজ লীলাগতি ॥
 এহিমতে ব্ৰজৰ যুৱতী প্ৰতি নিত ।
 একান্তে অৰ্পিলা গোপালতে প্ৰাণ চিত্ত ॥ ১৯৭
 দিনসৰ বঞ্চে গোবিন্দৰ গুণ গাই ।
 তাসম্বাৰ সম ভাগবতী আউৰ নাই ॥
 পাইলে মহোদয় কৰ্ম বন্ধ ছেদ ভৈলা ।
 মহামুনি গুৰু শুকে নৃপতিত কৈলা ॥ ১৯৮
 ইটো বাস ক্ৰীড়া কেলি নামে কাম জয় ।
 কৰিলা ভূত্যাৰ পদে কৃষ্ণ কৃপাময় ॥
 আক শুনে ভণে যিটোজন অবিপ্ৰাম ।
 বাঢ়িবে ভকতি আতি জিনিবেক কাম ॥ ১৯৯
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শুনা নিবন্তৰ ।
 কলি যুগে ভাগ্যে ভাবতত ভৈলা নৰ ॥

হৰি ভকতিত যেৰে কৰা দৃঢ় মতি ।

ইজন্মত নিছয়ে পৰম পাইবা গতি ॥ ২০০

ভকতিত পৰে ধৰ্ম্ম নাহি সংসাৰত ।

চাৰিও বেদৰ জানা এহি সাৰ তত্ত্ব ॥

ৰাম নাম অমৃত সততে কৰা পান ।

বোলা হৰি হৰি কেতিফণে পৰে প্ৰাণ ॥ ২০১

॥ অষ্টাদশ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ যাঁদৰ জগমোহন ৰাম ।

ভকত বংশল তোমাৰ নাম ॥ ১৮

পদ ॥ শৰত কালে চন্দ্ৰাবলী বাতি ।

দিব্য বাস ক্ৰীড়া কৰিলা আতি ॥

পঞ্চম বাগে গীত গাইলা হৰি ।

শুনি মোহ ভৈলা গোপ স্তম্ভৰী ॥ ২০২

ঘৰ বাড়ী এড়ি লৰড়ে ভোলে ।

তন হলফল কুণ্ডল দোলে ॥

বাইলাহা বাংশী পশি বৃন্দাবনে ।

চোঁপাশে বেড়ি নাচে গোপীগণে ॥ ২০৩

জয় কৃষ্ণ বুলি বাৰে চাপৰি ।

গোপীৰ মধ্যে প্ৰকাশন্ত হৰি ॥

কীৰ্ত্তন—১৭

যেহেন স্তব্ধ মণি মাজত ।

প্রকাশি আছে মহা মৰকত ॥ ২০৪

হুয়ো গোপী মাজে এক গোপাল ।

নৃপূবে বাণ্ড ভৰি কৰতাল ॥

হাতত হাতে ধৰি গোপ নারী ।

নাচিলা অনঙ্গ বঙ্গে মুবাৰি ॥ ২০৫

সজল মেঘ মাধব কায় ।

গোপীগণ ভৈলা বিজুলি প্রায় ॥

অলঙ্কাৰে কৰে মধুৰ ঘোষ ।

শুনিয়া মনত মিলে সন্তোষ ॥ ২০৬

গোপীৰ গলে ধৰি বাহু মেলি ।

কৰিলা অনেক অনঙ্গ কেলি ॥

শ্রম দেখি কতো আঞ্চলে বিঞ্চে ।

যমুনা জলে নামি জল সিঞ্চে ॥ ২০৭

পূৰিলা গোপীগণ মনোবধ ।

ক্রীড়া দেখি চন্দ্ৰে বাখিলা বথ ॥

মোহিত ভৈলা যত দিব্য নারী ।

বাখিলা গোপাক যক্ষক মাৰি ॥ ২০৮

ধায়া আসিলেক অবিষ্ট বীবে ।

মেদিনী নসহে খুঁবাৰ ভিবে ॥

দেখি আশ্ফালিলা শিস্তত ধৰি ।
 তাৰো প্ৰাণ লৈলা ঘাৰ মুচৰি ॥ ২০৯
 খেদি আমিলেক কেশী অশ্বৰ ।
 হ্ৰেবগি শুনি কাম্পে গোপপুৰ ॥
 লাজব ছাটিত মেঘ উড়াই ।
 দেখিয়া প্ৰভু তাক গৈলা ধাই ॥ ২১০
 পাছে চণ্ড বেগে অশ্বৰে আসি ।
 হানিলেক লাঠি ভৰি উল্লাসি ॥
 এড়াইলা তাক্ৰ শ্ৰম কৰি হৰি ।
 আঞ্চাৰি পেছলাইলা পাৰত ধৰি ॥ ২১১
 আসিল কেশী দুনাই বেস্ত বাই ।
 বাম বাহু তাৰ মুখে ভৰাই ॥
 বঢ়াইলা প্ৰভু আতি বৰ বেগে ।
 ভেঙিল গল যেন গৰ্ভৰোগে ॥ ২১২
 ভূমিত পড়িল চেতন হৰি ।
 চক্ষু ওলটায় আঞ্চাড়ে ভৰি ॥
 মৰিল অশ্বৰ ছাদি কুধিৰ ।
 বাম ভৈলা বাহু ফাটি শৰীৰ ॥ ২১৩
 কেশী বধ দেখি হাসি হৰিষে ।
 ব্ৰহ্মা আদি দেৱে পুষ্প বৰিষে ॥

কংসৰ বোলে যত দৈত্য আসে ।
 সৰে অগনিত পতঙ্গ বাসে ॥ ২১৪
 এহিমতে সৰে অস্থৰ মাৰি ।
 ফুৰিলা বৃন্দাবনে গৰু চাৰি ॥
 গো ধূলি পড়ি বজ্জে মুখ আখি ।
 মাখাত পিঙ্কিলা মৈবাব পাখি ॥ ২১৫
 গুঞ্জাব থোপা কৰ্ণত আঁৰি ।
 কাষত লৈয়া শিন্ধা বেত বাড়ি ॥
 মোহন বাংশী বেৰটিত থই ।
 ব্যঞ্জন ভাত বাম হাতে লই ॥ ২১৬
 ভোজন কৰা তুমি যত্নবাজে ।
 বসিয়া বসে গোপ শিশু মাজে ॥
 কোনে বুঝিবেক তোমাৰ লীলা ।
 কটাক্কে ভূমিৰ ভাৰ হৰিলা ॥ ২১৭
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 গোপাল কেলি শূনা সৰ্ব জনে ॥
 মোক্ষ পাইবা য়েৰে সংসাৰ তৰি ।
 সঘনে ডাকি বোলা হবি হবি ॥ ২১৮

॥ বাস কীৰ্ত্তন সমাপ্ত ॥

১০. ৩. ৮৫

॥ কংস বধ ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

যোষা ॥ হৰিনে আতমা হৰিসে বন্ধু ।
তৰি হৰি নামে সংসাৰ নিন্দু ॥ ১

পদ ॥ কেশীক বধিয়া আছন্ত হৰি ।
বৰিষে পুষ্প দেৱে তুতি কৰি ॥
সেহি বেলা আসি নাৰদ ধাৰি ।
কৃষ্ণক বুলিলা মহা হৰিষি ॥ ১

হে কৃষ্ণ কৃষ্ণ প্রণামো আমি ।
সমস্ত ভূতৰ আতমা স্বামী ॥
পুৰাণ পুৰুষ ঈশ্বৰ সাক্ষী ।
সমস্ত সৃষ্টিক আছাহা ৰাখি ॥ ২

ভকতজনৰ বক্ষাৰ হেতু ।
দুৰ্ভক নাশিবা গৰুড়কেতু ॥
কেশী বধ শুনি মিলিল বঙ্গ ।
হ্ৰেবণি শুনি দেৱে দেয় ভঙ্গ ॥ ৩

স্বর্গত থাকিবে নরাবে কেব ।
 কেশীক বধিয়া তাবিল দেব ॥
 প্রভাতে কালি মথুবাক যাইবা ।
 ধোবাক মাৰিয়া ধনু ভাঙ্গিবা ॥ ৪
 চাগুৰ মুষ্টিক প্রমুখ্যে মাল ॥
 কুবলয়াপৌড় হস্তী বিশাল ॥
 কংসক বধিবা জগত স্বামী ।
 পবশুই দিনা দেখিবো আমি ॥ ৫✓
 কালযবনক নৰকাসুৰ ।
 মাৰিবাহা পাঞ্চজন অসুৰ ॥
 কৰিবা বিহা কন্যা ভগবন্ত ।
 নৃগৰ শাপক কৰিবা অন্ত ॥ ৬
 সত্যভামা সমে স্তম্ভ মণি ।
 পাইবাহা প্রভু জাম্ববন্ত জিনি ॥
 যতক পুত্রক দিয়া বিপ্রক ।
 লীলায়ে বধিবা নৃপ পৌণ্ড্রক ॥ ৭
 কেশীক বধি কৰি বৃন্দামাল ।
 মাৰিবা দন্তবক্র শিশুপাল ॥
 পাণ্ডৱৰ হাতে সমব জিনি ।
 মবাইবা অক্টাদশ অক্ষৌহিনী ॥ ৮

কৰিবা কৰ্ম যত দ্বাৰকাত ।
 দেখিবো আনন্দে থাকি তথাত ॥
 কেৱল জ্ঞান মূৰ্তি তুমি স্বামী ।
 তোমাত শৰণ পশিলো আমি ॥ ৯
 পৰম পুৰুষ সন্তৰ গতি ।
 যত্ন শ্ৰেষ্ঠ হেবা কৰো প্ৰণতি ॥
 আনন্দে নাৰদে এতেক কই ।
 গৈলন্ত কৃষ্ণত মেলানি লই ॥ ১০
 গোৱিন্দো কেশী অত্ৰৰক মাৰি ।
 ব্ৰজৰ আনন্দ বঢ়াই মুৰাৰি ॥
 থাকিলা কৃষ্ণ নানা লীলা কৰি ।
 সমস্ত সমাজে বুলিয়ো হৰি ॥ ১১

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ৰাম বনমালী গোপাল বনমালী ॥ ২
 পদ ॥ গৈলন্ত নাৰদ ঋষি কংসৰ সমাজ ।
 নিচিন্তি আছস কেনে এভো ভোজৰাজ ॥
 তোক মাৰিবাক লাগি দেৱৰ যতন ।
 দৈৱকীৰ গৰ্ভে উপজিলা নাৰায়ণ ॥ ১২

বহুদেবে গোকুলত থৈলা চুৰি কৰি ।
 নন্দ ঘৰে বাঢ়ন্ত তোহোৰ প্ৰাণ-বৈৰী ॥
 কৃত্য কৰি আনি দিল নন্দৰ কন্যাক ।
 কহো সমস্তে কথা দঢ়াই আপুোনাক ॥ ১৩

শুনি কংসে খাণ্ডা তুলি উঠি গৈল বাগি ।
 বহুদেব মহন্তক কাটিবাক লাগি ॥
 উঠি দেব ঋষি তাক্স আনিলা নিৰাৰি ।
 তাক্স নকাটিবি তৰিঃ কৃষ্ণক নমাৰি ॥ ১৪

পিতৃ হত শুনি লাগ নেদিব তোমাকে ।
 উলটি বসিল কংস নাবদৰ হাকে ॥
 বহুদেব দৈৱকীক বান্ধিয়া নিহলে ।
 কৰিলেক বন্দী উগ্ৰসেনক নিষখলে ॥ ১৫

পাছে দেব ঋষি গোকুলক গৈলা বই ।
 বুলিলা কৃষ্ণক ভূতি আকাশত বই ॥
 ভাব সংহাৰন্তা আউব নাহি ভূমি বিনা ।
 কংসক বধিবা প্ৰভু পৰশুই দিনা ॥ ১৬

দিবা উগ্ৰসেনক কংসৰ বাজ্যভাৰ ।
 বহুদেব দৈৱকীবো খণ্ডিবা নিকাৰ ॥

তোমাৰ মনুষ্য লীলা দেখিবো হৰিষি ।
এহি বুলি স্বৰ্গক গৈলেক দেৱ ধাৰি ॥ ১৭

অক্লৃ বক পাখিলা ভোজৰ নিজ নাহা ।
কৃষ্ণক আনিবে তুমি গোকুলক যাহা ॥
শিশু ধৰি তোমাৰে আমাৰে মিত্ৰৱৰ্তি ।
ইটো কাৰ্য্য সাধি মোক দিয়ো দানপতি ॥ ১৮

শুনি দানপতিৰ আনন্দ ভৈল আতি ।
প্ৰভাতে লড়িলা মথুৰাত বঞ্ছি ৰাতি ॥
কৃষ্ণক দেখিবো আজি কিনো স্ত্ৰপ্ৰভাত ।
জানিলো প্ৰসন্ন ভৈলা বিধাতা আমাত ॥ ১৯

নয়নে দেখিবো মঞ্জিৰ চৰণ কমল ।
আজিসি জন্মৰ মোৰ হৈবেক সফল ॥
দণ্ডৱতে পৰিবোহো কৃষ্ণৰ চৰণে ।
কৃষ্ণে মোক আশ্বাসিবা মধুৰ বচনে ॥ ২০

খুড়া বুলি কৃষ্ণে মোক কৰিবা সন্মাদ ।
ব্ৰহ্মাৰ ছল্লভ তেৰে লভিবো প্ৰসাদ ॥
হেন মনে গুণি ৰথে চড়িলা অক্লৃ ব ।
গধূলিকা বেলাত পশিলা গোপপুৰ ॥ ২১

মাধবৰ খোজচয় দেখিলা ভূমিত ।
 ধ্বজ বজ্জ পঙ্কজ অঙ্কুশে স্তম্ভোভিত ॥
 বথৰ নামিয়া বেগে কৃষ্ণ কৃষ্ণ বুলি ।
 শিবে আনি ঘৰিলা খোজৰ যত ধূলি ॥ ২২
 পাছে গৈয়া কৃষ্ণক দেখিলা আনন্দতে ।
 কৃষ্ণ কৃষ্ণ বুলিয়া পড়িলা দগ্ধৰতে ॥
 কৃষ্ণে ধৰিলন্ত তাক আক্ৰোৰালি তুলি ।
 সতকাৰ কৰিলা অক্ৰূৰ খুড়া বুলি ॥ ২৩
 অক্ৰূৰে ভকতি পথে যতেক বাঞ্জিলা ।
 কৃষ্ণে তান সৰে মনোবথক পূৰিলা ॥
 কহিলন্ত অক্ৰূৰে কংসৰ বিচেষ্টাক ।
 মথুৰাক যাইবাক সাজিলা গোপবাক ॥ ২৪
 শকটে উঠিয়া লড়ি নন্দ গোপ বাজ ।
 বজনী প্রভাতে বাম কৃষ্ণ ভৈল বাজ ॥
 কৃষ্ণক যাইবাব শুনি গোপী নিবন্তৰ ।
 মিলিল বিষাদ সৰে বৰাইল গৃহৰ ॥ ২৫
 সলোভক নয়ন মনত মহাত্ম্যে ॥
 জুমা জুমি কৃষ্ণক চাহৰে উৰ্দ্ধমুখে ॥
 কৃষ্ণৰ বিজয় কথা শুনা সারধানে ।
 বোলা হৰি হৰি যাৰে প্রাণ থাকে মানে ॥ ২৬

৭৫০
 ৭৫২
 ১৫-৫-৪৬

॥ তৃতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ জন্ম হৰি: জন্ম বাম ॥ ৩

পদ ॥ গোপ ৰূপে নন্দৰ তনয় ।

শুভক্ষণে কৰিলা বিজয় ॥

বাজে শিঙ্গা বাংশীৰ নিসান ।

কংস বধে কৰিলা পয়াণ ॥ ২৭

বথে চাড়ি লড়িলা মুৰাৰি ।

পড়ি পড়ি কান্দে গোপ নাৰী ॥

হৰিৰ বিবহে তনু তাৰে ।

যেন ভৈল বাতুল স্বভাৱে ॥ ২৮

কৃষ্ণ কৃষ্ণ বুলি গেড়ি দেয় ।

আমাৰ প্ৰাণক কোনে নেয় ॥

ক্ৰূৰ অক্ৰূৰ ভৈল বৈৰী ।

জীৱ কাঢ়ি নেয় কেন কৰি ॥ ২৯

কিনো হৰি নিদাক্ষণ ভৈলা ।

গোকুল অনাথ কৰি গৈলা ॥

কৃষ্ণ বিনে কি কৰৈ জীৱনে ।

আউৰ কোনে যাইবে বৃন্দাবনে ॥ ৩০

প্ৰভাতে ৰাখিবে কোনে ধেনু ।

কোনে বাইবে স্থললিত বেণু ॥

কোনে চাইবে কটাক্ষে নিবেথি ।
 জুড়াইবে হৃদয় কাক দেখি ॥ ৩১
 কোনে দিবে বাংশীর নিসান ;
 কি দেখি বাথিবো এরে প্রাণ ॥
 আমার জীৰনে নাই সুখ ।
 আউৰ নেদেখিবো কৃষ্ণ মুখ ॥ ৩২
 নীল আকুঞ্চিত যাব কেশ ।
 শিবে বহু কিবোটি সুরেশ ॥
 ভ্রম যুগ মদনৰ চাপ ।
 দৰশনে হ'বে হৃদি তাপ ॥ ৩৩
 কচিকৰ কমল লোচন ।
 অধা সম মধুর বচন ॥
 অমল ললাট গগু স্থল ।
 চাক কৰ্ণে মকৰ কুণ্ডল ॥ ৩৪
 নাসা তিল কুসুম স্তন্দৰ ।
 শোভে আতি অৰুণ অধৰ ॥
 দশন দাড়িম্ব বীজ পান্তি ।
 হাম্বে নিন্দে চন্দ্রমাব কান্তি ॥ ৩৫
 কনু কণ্ঠে কোস্তভ প্রকাশে ।
 সূর্য্য যেন উদিত আকাশে ॥

সিংহ বন্ধ কক্ষ সুপ্রসন্ন ।

ভুজ যুগ বত্ৰব মোলান ॥ ৩৬

কেয়ুৰ কক্ষণ তাতে জ্বলে ।

বত্ৰব গুলিয়া শোভে গলে ॥

হিয়াত ক্ৰীবৎস কবে কান্তি ।

যেন মেঘে বলাকাৰ পান্তি ॥ ৩৭

পীত বস্ত্ৰে শোভে তনু কালা ।

আপাদ লম্বিত বন মালা ॥

তাতে পড়ি অনেক ভ্রমৰে ।

মধু লোভে বেড়িয়া গুঞ্জৰে ॥ ৩৮

বক্ষঃস্থলে মুকুতাৰ হাব ।

আকাশী গঙ্গাব যেন ধাব ॥

বত্ৰব মেথলা কটি মাৰে ।

সোণাব কিঙ্কিণী তাতে বাজে ॥ ৩৯

কবিকৰ উৰু নিকপন্ন ।

চৰণ পঙ্কজ মনোবন ॥

ধ্বজ বজ্ৰ অক্ষুণ্ণে অক্ষিত ।

বত্ৰময় নুপুৰে বজ্জিত ॥ ৪০

ভকতৰ হৃদয়-বজ্জন ।

নেদেখিবো সি হেন চৰণ ॥

কন্দৰ্প কোটিকো ৰূপে জিনি ।

গোকুলে প্ৰকাশে যদুমণি ॥ ৪১

কহে কৃষ্ণ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ।

নাহি গতি কীৰ্তনত পৰে ॥

জানিয়া কৰিয়ো একচিভ ।

হৰি হৰি ঘোষা প্ৰতি নিত ॥ ৪২

॥ চতুৰ্থ কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ প্ৰাণ হৰি গৈলা এড়ি ॥ ৪

হেন হৰি ভৈলোহো বঞ্চিত ।

কিমতে ধৰিবো আৰে চিভ ॥

সুপ্ৰভাতে মথুৰা পুৰীৰ ।

মুখ পদ্ম দেখিবে স্বামীৰ ॥ ৪৩

জীৱৰ জীৱন প্ৰাণ পতি ।

আজি পাইবে কোন ভাগ্যৱতী ॥

কিনো সুপ্ৰসন্ন ভৈল বিধি ।

হাতে পাইলে গোকুলৰ নিধি ॥ ৪৪

মুখ পদ্ম চন্দ্র নোহে সৰি ।
 আনন্দে দেখিবে নেত্র ভৰি ॥
 পাইব গৈয়া নাগৰী সুন্দৰী ।
 আউৰ ছুনাই নাসিবন্ত হৰি ॥ ৪৫

সৌহৃদ্য ভাঙ্গিল ক্ষেণেকতে ।
 উপাসন্ত লক্ষ্মী কেনমতে ॥
 কিনো নিদাৰুণ নাৰায়ণ ।
 বুঝিলি প্রবোধ বচন ॥ ৪৬

পতি পুত্র এড়ি ভৈলো চেড়ী ।
 কোন সতে প্রভু গৈলা এড়ি ॥
 কিনো বজ্রে বাঙ্কিলেক হিয়া ।
 ভকতক গৈলা দুঃখ দিয়া ॥ ৪৭

আমি মৰো তোমাৰ বিবহে ।
 জানো কেনমতে হৃদি সহে ॥
 এহি বুলি কান্দে গোপ নারী ।
 বাম কৃষ্ণ বুলি গেড়ি পাৰি ॥ ৪৮

নেত্রৰ লোতক পড়ে ধাৰে ।
 ঘনে ঘনে নিশ্বাস ফোকাৰে ॥

হৰি বিনে নভাবে বচনে ।

নপাসবে সচেতে সপনে ॥ ৪৯

ৰাত্ৰি দিনে গাৰে হৰি গীত ।

কৃষ্ণতে অৰ্পিলে প্ৰাণ চিত্ত ॥

কায়স্থ শঙ্কৰে এহু ভণে ।

হৰি কথা শুনা সৰ্ব্বজনে ॥ ৫০

হৰিৰ কীৰ্তন মুখে কৰা ।

মাধৱৰ ৰূপ হিয়ে ধৰা ॥

অল্ল পুণ্যে নপাই হেন জানি ।

সদা নছাড়িবা ৰাম বাণী ॥ ৫১

পাপীজনে হৰি নুহ্মৰে ।

পাতকে মুখত চেপি ধৰে ॥

আনে হ্মবন্তে শুনি মৰে ।

পাপে চিত্ত উচপিচ কৰে ॥ ৫২

হৰি ধ্বনি শুনি কাণ কাটে ।

নিন্দা কৰি ফুবে হাতে বাটে ॥

হেন জানি পাপক সংহৰি ।

সদায়ে ঘূৰিয়ো হৰি হৰি ॥ ৫৩

॥ পঞ্চম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ হৰি বোল হৰি বোল মাধৱ ৰাম ॥ ৫

পদ ॥ বথে তুলি ৰাম কৃষ্ণ দোভাই ।
অত্ৰুবে লই যান্ত ঘোড়া ডকাই ॥
বায়ুৰ বেগে নোহে তাক তুল ।
পাইল গৈয়া পাছে যমুনা কূল ॥ ৫৪

মধ্যাহ্ন সন্ধ্যা কৰিবাক প্ৰতি ।
বাখিল বথ তৈতে দানপতি ॥
দোভাইক বথে থৈয়া তৰু তলে ।
নামিলা গৈয়া যমুনাৰ জলে ॥ ৫৫

বুড় দিয়া মন্ত্ৰ জপিলা পাছে ।
দেখন্ত ৰাম কৃষ্ণ তৈত আছে ॥
বথত নাহিকা বুলি উঠিলা ।
দোভাইক বথে ছনাই দেখিলা ॥ ৫৬

পূৰ্বৰতে বসি আছন্ত ছই ।
ছনাই বুড় দিলা বিস্ময় ছই ॥
জলৰ মাঝত দেখন্ত পাছে ।
সহস্ৰেক ফণে অনন্ত আছে ॥ ৫৭

হুগল ধৰল যেন শৰাৰ ।
 নৌল বস্ত্ৰে দেখি আতি ৰুচিৰ ॥
 কণাৰ মণি কৰে তিৰিমিৰি ।
 শৃঙ্গে সমে যেন কৈলাস গিৰি ॥ ৫৮
 চোঁপাশে সৰ্পগণে বেটি আছে ।
 তাহান কোলাত দেখন্ত পাছে ॥
 পৰমপুৰুষ আছন্ত বসি ।
 প্ৰকাশে মুখ যেন পূৰ্ণশশী ॥ ৫৯
 মেঘ সম শ্যাম বসন গীত ।
 বত্ৰৰ কিবীটি শিৰে শোভিত ॥
 কৰ্ণত মকৰ জ্বলে কুণ্ডল ।
 ধনু সম শোভে দ্ৰৱ যুগল ॥ ৬০
 অৰুণ নেত্ৰ কমলৰ পাসি ।
 নুগুটে মুখে সদা অগ্নি হাসি ॥
 নাসা তিল ফুল সম স্তম্ভৰ ।
 বৰ্তুল বাতুল চাক অধৰ ॥ ৬১
 পৰাল বত্ৰে যেন আছে গঢ়ি ।
 প্ৰকাশে দান্ত যেন কুন্দ কঢ়ি ॥
 কন্থ কণ্ঠে শোভে কোঁস্তম্ভ মণি ।
 প্ৰকাশে প্ৰভাতৰ সূৰ্য্য যেনি ॥ ৬২

আজানু লম্বী স্থূল ভুজ চাৰি ।
 শাস্ত্র চক্ৰ গদা পঙ্কজ ধাৰী ॥
 কৰয় কেযুব কঙ্কণে কান্তি ।
 বক্ষঃস্থলে শোভে শ্ৰীবৎস পান্তি ॥ ৬৩
 আপাদলম্বী বনমালা গলে ।
 মুকুতাৰ হাৰ হিয়াত জ্বলে ॥
 বত্নৰ মেখলা কটিৰ মাৰো ।
 তাতে স্তূৰ্ণৰ কিঙ্কিণী বাজে ॥ ৬৪
 চাক উৰু জানু জজ্ঞা যুগল ।
 দুখানি চৰণ যেন কমল ॥
 আঙ্গুলি পান্তি তাৰ ভৈল পাসি ।
 আৰকত নখে আছে প্রকাশি ॥ ৬৫
 বত্নৰ নূপুৰে আতি বঞ্জিত ।
 যাত ভকতৰ সদায়ে চিত্ত ॥
 সুনন্দ নন্দ আদি কৰি পাছে ।
 চোঁপাশে পাৰিষদে সেৰি আছে ॥ ৬৬
 শঙ্কৰ ব্রহ্মা যত প্রজাপতি ।
 কৰযোড়ে সৰে কৰন্তু তুতি ॥
 আপুনি লক্ষ্মী আৰাধন্ত পাৰ ।
 অত্ৰুৰে দেখি শিহৰাইলা গাৰ ॥ ৬৭

আনন্দতে পড়ে নেত্রৰ পানী ।
 কণ্ঠৰো নোহুলায় গদগদ বাণী ॥
 পৰম ভক্তি কৰি মহাভাগে ।
 কৃতাঞ্জলি কৰি পড়িলা আগে ॥ ৬৮

॥ ষষ্ঠ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ মাধৱ বাম মুকুন্দ যুবাৰি ॥ ৬

পদ ॥ শিবে প্ৰণামি পাছে দানপতি ।
 কৰিবে লাগিলা অনেক তুতি ॥
 নমো নাৰায়ণ কৰোহো সেৱ ।
 অৰ্চাবো অৰ্চা তুমি আদি দেৱ ॥ ৬৯
 তোমাৰ নাভিত ভৈলন্ত বিধি ।
 যাত হন্তে ভৈল স্থষ্টিৰ সিদ্ধি ॥
 যত পঞ্চ ভূত ইন্দ্ৰিয় দেৱ ।
 তোমাৰ ৰূপক নজানে কেৱ ॥ ৭০
 নজানি লোকে আন দেৱ পূজে ।
 সিও বিধিহীনে তোমাক যজে ॥
 যেহেন নদ নদী সমুদায় ।
 অনেক পথে সাগৰক যায় ॥ ৭১

মায়ায়ে মোহিত সবাবো মন ।
 তোমাৰ নিচিন্তে কেৰে চৰণ ॥
 বাৰ নফট হুইব সংসাৰ বন্ধ ।
 তোমাৰ ভক্তিক তাৰ প্ৰবন্ধ ॥ ৭২
 ৰূপ দেখাই মোক কবিলো দায়া ।
 জানিলো এড়াইলো সংসাৰ মায়া ॥
 নমো হৃষীকেশ জগতপতি ।
 তুমি বিনা নাই আমাৰ গতি ॥ ৭৩
 কবিলো অনেক তুতি বিনয়ে ।
 নকৈলো পদ বিস্তৰক ভয়ে ॥
 জলত পাছে দেখা দিয়া হৰি ।
 ভৈল অন্তৰ্দ্ধান ৰূপ সংহৰি ॥ ৭৪
 বিযুক নেদেখি পাছে অক্ৰূৰে ।
 জলৰ উঠিল আতি সত্বৰে ॥
 মধ্যাহ্ন সন্ধ্যা কৰি মহাশয় ।
 গৈলন্ত বথক হুয়া বিস্ময় ॥ ৭৫
 অক্ৰূৰত হৰি সোধন্ত হাসি ।
 বিস্ময় ভৈলা কেনে তুমি আসি ॥
 দেখিলা কিবা কৈত অদভুত ।
 সত্বৰে কহিয়ো গান্ধিনী স্মৃত ॥ ৭৬

অত্ৰুবে কৃষ্ণক মাতিলা পাছে ।
 সকলে অদ্ভুত তোমাতে আছে ॥
 যিজনে নজানে তত্ত্ব তোমাব ।
 সমগ্র জগতে অদ্ভুত তাৰ ॥ ৭৭ ✓
 এহি বুলি বাঁৰে বথ ডকাইল ।
 দিনান্তে গৈয়া মথুবাক পাইল ॥
 পথত বাহান্তে পথিকে দেখি ।
 আনন্দে কৃষ্ণক চাৰে নিৰেখি ॥ ৭৮
 পাছে মথুবাব সমীপ পাই ।
 নামিল বাম কৃষ্ণ দুয়ো ভাই ॥
 অত্ৰুৰ হাতে ধৰিয়া হৰি ।
 বুলিলা হেন বাণী হাস্য কৰি ॥ ৭৯
 বথ লৈয়া আগে চলিয়ো ঘৰ ।
 পাছেনে পশিবো আমি নগৰ ॥
 ইঠাইতে আমি জিবাও গোপবাক ।
 শুনিয়া অত্ৰুবে বুলিলা বাক ॥ ৮০
 তোমবা দোভাইক এড়িয়া স্বামী ।
 নযাইবো নযাইবো গৃহক আমি ॥
 নকবা প্রভু ভকতক ত্যাগ ।
 কোটি পুৰুষবো মিলোক ভাগ ॥ ৮১

গৃহক মোৰ চলা সমুদায় ।
 পৰিত্ৰ কৰিয়ো পদ ধূলায় ॥
 শিৰত ধৰি তযু পাদোদক ।
 লভিলা বলি মহা ঐশ্বৰ্য্যক ॥ ৮২
 পাইলেক পৰম জ্ঞানীৰ গতি ।
 ভকতক দায়া কৰা সম্প্ৰতি ॥
 আমাক বিমুখ নকৰা স্বামী ।
 তোমাক এড়িবে নৰাৰো আমি ॥ ৮৩
 মাধৱে বোলন্ত শূনা অক্ৰূৰ ।
 আজি আগে বায়ো মথুৰাপুৰ ॥
 জগতৰ বৈৰী মাৰি কংসক ।
 অৱশ্যে তোমাৰ যাইবো গৃহক ॥ ৮৪
 হেন শূনি পাছে অক্ৰূৰ বীৰে ।
 বিতুষ্ট মনে গৈল ধীৰে ধীৰে ॥
 কৃষ্ণ আসিবাৰ কংসত কৈলা ।
 মেলানি মাগিয়া গৃহক গৈলা ॥ ৮৫
 এক মনে শূনা কৃষ্ণৰ কথা ।
 মনুষ্য জন্মক নকৰা বৃথা ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে শঙ্কৰে ভণে ।
 বোলা হৰি হৰি সমস্ত জনে ॥ ৮৬

॥ সপ্তম কীর্তন ॥

যোষা ॥ গৌরিন্দ বহুদেব দীন দায়ালীল ।
ভূমিনি বান্ধব কৃষ্ণ আবেসে জানিনো ॥ ৭

পদ ॥ অক্রূ বক পঠায়া গৃহক আগ কবি ।
লৈয়া গোপগণ সঙ্গে বঙ্গে বাম হবি ॥
পৰম উৎসুকে প্রৱেশিলা মথুৰাত ।
সিটো বিতোপন পুৰী দেখিলা সাক্ষাত ॥ ৮৭

ক্ষটিকে গণ্ডিত পুৰন্দার লুহি খাট ।
লগাই আছে সূৰ্য্যৰ বহত কপাট ॥
হেমময় ভোষণ চিড়লে অলঙ্কৃত ।
চতুৰ্ভিতি গড়খাই দেখি ভয় ভীত ॥ ৮৮

বহুবিধ উদ্যান শোভিত কাছে কাছে ।
শাবী শাবী গৃহসর প্রকাশন্তে আছে ॥
হীৰা মবকত বস্ত্রে বঙ্গে ঠাৱে ঠাৱে ।
শোভা কবে পাবারত ময়ূবব বাৰে ॥ ৮৯

বাজপহু চোপহাক সাজি মাজি আতি ।
পহুলি পহুলি দীপ ঘট আছে পাতি ॥
হেন নগবত পশি গোপগণ সঙ্গে ।
বাজপহু চলি যান্ত বাম কৃষ্ণ বঙ্গে ॥ ৯০

মিলিল উৎসৱ শুনি নাৰীগণ যত ।
 চাহিবাক লাগি সৰে চড়িলা গৃহত ॥
 কৃষ্ণক দেখিবে কাৰো উদ্ভাৱল চিত্ত ।
 পিন্ধে বস্ত্ৰ অনঙ্কাৰ কৰি বিপৰীত ॥ ৯১
 এক কৰ্ণে কুণ্ডল কঙ্কণ এক কৰে ।
 বিমোহিত হুয়া আসে বস্ত্ৰো নসম্বৰে ॥
 অঞ্জনে বঞ্জিল মাত্ৰ এগোটা লোচন ।
 কতো কতো নাৰীগণে এড়িল ভোজন ॥ ৯২
 পিয়ন্তে আছিল তন শিশুক এড়িল ।
 কৃষ্ণক দেখিবে মনে গৃহত চড়িল ॥
 বাজপন্ত্ৰে চলি যান্ত লীলায়ে মাধৱ ।
 তা'সম্বাব নয়নৰ বঢ়ায়া উৎসৱ ॥ ৯৩
 কমল লোচন হাসি কটাক্ষে চাহান্তে ।
 সমস্তে নাৰীৰ মন হবিল একান্তে ॥
 যাৰ গুণ কথাক শ্ৰৱণে আছো শুনি ।
 নেত্ৰ ভৰি দেখো হেন কৃষ্ণক আপুনি ॥ ৯৪
 কৃষ্ণৰ কটাক্ষ হাস্তে বৰিষে অমৃত ।
 পূৰি মনোৰথ সৰে ভৈল কৃতকৃত্য ॥
 নয়নৰ পথে নিয়া কৰি অভ্যন্তৰ ।
 আনন্দ মূৰ্ত্তিক আলিঙ্গয় নিবন্তৰ ॥ ৯৫

মনব এড়াইল পীড়া আনন্দে ভৰিল ।
 তনু লোমাঞ্চিত নেত্রে লোতক বাৰিল ॥
 সুপ্ৰীতি প্রফুল্ল মুখ পদ্ম যত নাবী ।
 গৃহব উপবে চড়ি ছয়া ছুই শাবী ॥ ৯৬
 বাম মাধৱৰ শিৰে পুষ্প ববিষন্ত ।
 মুখ কমলক যেন নয়নে পিয়ন্ত ॥
 দধি দুৰ্ব্বাক্তত উপায়ন পুষ্প গন্ধে ।
 পতুলি পতুলি দ্বিজে পূজিল প্রবন্ধে ॥ ৯৭
 অন্তোঅন্তে নাবীগণে সম্বুধি কহয় ।
 কিনো পুণ্য কৰিলে ব্ৰজৰ গোপীচয় ॥
 দেখিয়ো আনন্দ যেন আছে মূৰ্তি ধৰি ।
 হেন বাম মাধৱক দেখে নেত্ৰ ভৰি ॥ ৯৮
 গোপী সম ভাগ্যৱতী আউব কেব নাই ।
 কহে সবে নাবীগণে অন্তোঅন্তে চাই ॥
 কৃষ্ণক কিঙ্কব কহে শুনা সৰ্ব্বজন ।
 বোলা হবি হবি আছে বাৰত চেতন ॥ ৯৯

॥ অষ্টম কীর্তন ॥

ঘোবা ॥ প্রাণ বান্ধর মাধর বাম ॥

দেহ দেখা হবি কবো প্রণাম ॥ ৮

পদ ॥ পথত বাম কৃষ্ণ মহাভাগ ।

বাহান্তে ধোবাক পাইলন্ত লাগ ॥

খুজিলন্ত বস্ত্র মাতি ধোবাক ।

দিয়ে ভাল বাছি বস্ত্র আমাক ॥ ১০০

আজি যেরে বস্ত্র কবস দান ।

হৈবেক পবন তোৰ কল্যাণ ॥

এহি বুলি বস্ত্র খোজন্ত হবি ।

হুস্মুখ ধোবা মাতে ক্রোধ কবি ॥ ১০১

কিনো মহামুঢ় তোৰা গোৰাল ।

পৰ্বত বনত খপস কাল ॥

মৰিবাক লাগি নাহিকে ত্রাস ।

বাজাৰ বস্ত্রক পিন্ধিবে চাস ॥ ১০২

প্রাণ লৈয়া পলা ঐব অন্তৰি ।

বাজদূতে পাইলে দণ্ডিবে ধৰি ॥

দৈবকী স্মৃতে শুনি হেন বাণী ।

মাঝিলা ধোবাক চৰব টানি ॥ ১০৩

ছিঙিল যুগু চৰবতে তাৰ ।
 যত লগবীয়া সিটো ধোবাব ॥
 বস্ত্ৰ পেলাই সৰে দিলে লৰড় ।
 দেখিয়া কৃষ্ণে বঙ্গ ভৈলা বড় ॥ ১০৪
 ভাল বাছি বস্ত্ৰ লৈলা দোভাই ।
 গোৰালসৰক দিলে পেছলাই ॥
 বেশকাৰে আসি পিন্ধাই বস্ত্ৰক ।
 কছাইল বঙ্গে বাম মাধৱক ॥ ১০৫
 তাত ভুৰ্ত্ত কৃষ্ণ ভৈলা অধিক ।
 দিলন্ত পৰম ঐশ্বৰ্য্য শ্ৰীক ॥
 সাক্ষ্য মুকুতিকো দিলা তাক ।
 বুলিলা অনেক আশ্বাস বাক ॥ ১০৬
 স্তন্যমা নামে মালাকাৰ আছে ।
 তাহাৰ বাড়ীতে পশিল পাছে ॥
 দূৰতে দেখে আসে কৃষ্ণ বাম ।
 কবিল স্তন্যমা পড়ি প্ৰণাম ॥ ১০৭
 আসন আনি দিল আথে বেথে ।
 বসিলা তাত বঙ্গে জগন্নাথে ॥
 পাণ্ড অৰ্ঘ্যে গন্ধ ধূপ লগাই ।
 কবিল পূজা লৈলা ছয়ো ভাই ॥ ১০৮

ভূমিত পড়ি বোলে মালাকাব ।
 পিতৃ দেব ধাষি ভূক্ত আশাব ॥
 আজিসে জন্ম সাফলিলো আমি ।
 কুলকো পবিত্র কবিলো স্বামী ॥ ১০৯
 জগতবে মুখ্য কাৰণ হুই ।
 ভৈলা অৰতাব তোমবা দুই ॥
 ভকতজনব বক্ষাব হেতু ।
 দুৰ্ভক নাশা গৰুড়কেতু ॥ ১১০
 জগতবে আত্মা ঈশ্বৰ দেব ।
 তোমাব শত্রু মিত্র নাহি কেব ॥
 সমস্ত ভূততে আছা বিয়াপি ।
 ভজন্তাক প্রভু ভজা তথাপি ॥ ১১১
 কৰিয়ো আজ্ঞা আমি তযু ভূত্য ।
 তোমবা দুইব কৰো কিবা কৃত্য ॥
 যাক পাঞ্চ্য ভূমি কাৰ্য্যক লাগি ।
 প্রসাদ পাইলা সেহি মহাভাগী ॥ ১১২
 এহি বুলি বুঝি কৃষ্ণ ইঙ্গিত ।
 আনিয়া স্নগন্ধি পুষ্পে বচিত ॥
 পিন্ধাইলা দুইকো অঙ্গ মুণ্ডমাল ।
 পুষ্পে ভূষিলেক যত গোবাল ॥ ১১৩ ✓

ভকতি তাৰ দেখি কৃষ্ণ বাম ।

বোলন্ত লৈয়োক বৰ স্তদাম ॥

শুনিয়া মালী বোলে ষোড়হাতে ।

থাকোক অচলা ভক্তি তোমাতে ॥ ১১৪

বিষ্ণু ভকতেসে হৈবে বান্ধৱ ।

ভূত দায়া জোনো ছাড়ো মাধৱ ॥

এহি বুলি মৌন ভৈল স্তদাম ।

দিলন্ত সৰে বৰ কৃষ্ণ বাম ॥ ১১৫

বুলিলা আৰো ভক্তি তাৰ দেখি ।

নেড়োক তোমাত অচলা লক্ষ্মী ॥

বল আয়ু যশ দিলো সমৃদ্ধি ।

সৰ্বকালে হোক বংশৰ বৃদ্ধি ॥ ১১৬

স্তদামাক দিয়া এতেক বৰ ।

বজাইলা তৈব বাম দামোদৰ ॥

আনন্দে বেঢ়ি যায় গোপগণে ।

হৰি হৰি বোলা সমস্ত জনে ॥ ১১৭

ভোজ নৃপতিৰ আতি প্ৰীতিকৰ
 মোহোৰ চন্দন মাত্ৰ ।
 তোৰা দুই বিনে ইটো চন্দনৰ
 আছে আউৰ কোন পাত্ৰ ॥ ১১৯

সুকুমাৰ ৰূপ দেখি মোহ ভৈল
 কৃষ্ণৰ স্মৰন মাতে ।
 দোভাইবো শৰীৰ চন্দনে বঞ্জিল
 যুৱতী আপুন হাতে ॥
 এতেকে প্ৰসন্ন ভৈলা ভগৱন্ত
 যিটো ভকতৰ গতি ।
 কবিলন্ত মাতি সিটো কুবুজাক
 ঋজু কৰিবাক প্ৰতি ॥ ১২০

তাইৰ দুই ভবি দুপাৰে জাতিয়া
 চিবুকত ধৰি হাতে ।
 উপৰক তুলি চম্বু কবিলন্ত
 তিনিও লোকৰ নাথে ॥
 কৃষ্ণ পৰশনে তেতিক্ষণে তাই
 ভৈ গৈল দিব্য স্তন্দৰী ।

কামাতুৰ ভয়া হাসিয়া মাতয়
কৃষ্ণৰ বস্ত্ৰত ধৰি ॥ ১২১

ভুমি চিত্ত মোৰ মথিলা মাধৱ
এড়িবে নৱাৰো আমি ।
আসা গৃহে যাও ছয়োক প্ৰসন্ন
তিনিও লোকৰ স্বামী ॥

ৰামৰ আগত কৃষ্ণৰ বস্ত্ৰত
ধৰিয়া প্ৰাৰ্থন্তে আছে ।
সমস্তে গোপৰ মুখ চায়া হাসি
হৰি মাতিলন্ত পাছে ॥ ১২২

আমি পথুকৰ তুমিসে আশ্ৰয়
যায়োক আজি গৃহক ।
তোমাৰ থানক অৱশ্যে আসিবো
বধিয়া ছুফ্ত কংসক ॥

এই বুলি তাইক মধুৰ বচনে
আশ্বাসি পঠাইলা হৰি ।
বাণিজ্যৰূপে দোভাইক পূজিল
অনেক দ্ৰব্যে সাদৰি ॥ ১২৩

কৃষ্ণ দৰ্শনে কামে বিমোহিত
সমস্তে পুৰ যুৱতী ।

বসন বলয়া স্থলকিল থোপা
তাতো নাই কাৰো মতি ॥

চিত্ৰৰ পুতলী আছে যেন ৰহি
কৃষ্ণতে অৰ্পিয়া মন ।

আন কাম এড়ি বোলা হৰি হৰি
সমজ্যাৰ যত জন ॥ ১২৪

॥ দশম কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ জগন্নাথ অনাথক থাপিয়ো চৰণে ।
তোমাক বান্ধৰ মানি পৰিলো শৰণে ॥ ১০

পদ ॥ এহিমতে ৰাম কৃষ্ণ ভ্রমন্তে পথত ।
ধনুৰ্ধাগ শালা পাইলা পুছিয়া লোকত ॥
দেখিলা কংসৰ দিব্য ধনু কৃষ্ণে পাছে ।
যেন ইন্দ্রধনুখণ্ড প্রকাশন্তে আছে ॥ ১২৫
আনন্দে গোৱিন্দে ধৰিবাক যান্ত তাক ।
দেখিয়া ৰখীয়া সেনাগণে দেয় হাক ॥

তথাপি লীলায়ে বাম হাতে তুলি ধৰি ।
নিমেষেকে ধনুত লগাইলা গুণ হৰি ॥ ১২৬।

অপ্ৰয়াসে টানিয়া ভাঙ্গিল ধনুখণ্ড ।
যেন মত্ত মাতঙ্গে ভাঙ্গিল ইক্ষুদণ্ড ॥
তাৰ ঘোৰ শব্দে পুৰিল দিশ পাশ ।
শুনি কংসৰায়ৰ অদ্ভুত ভৈল ত্ৰাস ॥ ১২৭

দেখিয়া বখীয়া সিটো কটক কিটাইল ।
অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ ধৰি ক্ৰোধে মাধৱক ধাইল ॥
বেটিলেক চতুৰ্ভিতি ধৰ মাৰ বুলি ।
খঙ্গে ভগা ধনু বাম কৃষ্ণে লৈলা তুলি ॥ ১২৮

সমস্তে সেনাক মানে বধিলা দোভাই ।
কংসে পঠাইলেক যিবা মাৰিলা কোবাই ॥
ধনুৰ শালাৰ হস্তে বাৰা ছয়া ছই ।
নগৰ চাহান্তে ফুৰে মহা হুফ ছই ॥ ১২৯

প্ৰভাৱে প্ৰগল্ভ ৰূপ দেখি নিকপম ।
সৰে বোলে ইটো ছই দেৱতো উত্তম ॥
অনন্তৰে সূৰ্য্যে পাইলা অন্তৰ্গিৰি গই ।
নিৰ্ভীল বাম কৃষ্ণ গোপগণ লই ॥ ১৩০

নগৰৰ মাজত বহিলা বাসা কৰি ।
 বস্বে বাম কৃষ্ণ দুই পখালিলা ভৰি ॥
 গোপগণ সস্বে লৈয়া ভুঞ্জি দধি ভাত ।
 বঞ্ছিলা বজ্জনী স্থখে স্থতিয়া শয্যাতে ॥ ১৩১

ধনুৰ্ভঙ্গ বখায়া সেনাৰ গুনি বধ ।
 নামে নিদ্রা কংস ভৈল ভয়তে তবধ ॥
 দেখে নানা বিমঙ্গল চিত্ত নুহি থিৰ ।
 ছায়াত নেদেখে সিটো আপুনাৰ শিৰ ॥ ১৩২

ধূলি কৰ্দমত নিজ খোজক নাকলে ।
 আকাশতে দেখে কতো দুই চন্দ্ৰ জ্বলে ॥
 স্বপ্নত মৃতকে ধৰি কৰে আলিঙ্গন ।
 গৰ্দ্ভত চড়ি কৰে বিষক ভোজন ॥ ১৩৩

ওৰ ফুল মালা পিন্ধি ছয়া দিগম্বৰ ।
 তৈল ঘসি দক্ষিণক যায় একেশ্বৰ ॥
 আনো নানাবিধ বিমঙ্গল দেখে আতি ।
 ভয়তে নপাইলে নিদ্রা কংসে সিটো বাতি ॥ ১৩৪

অনন্তৰে কংসৰায় উঠি প্ৰভাতত ।
 কৰাইলন্ত মল্ল মহোৎসব ক্ৰীড়া যত ॥

সজাইলেক উচ্চ মঞ্চ বঙ্গশালা বেড়ি ।
 বাৰে ঢাক ঢোল ভেৰী কৰে নানা খেড়ি ॥ ১৩৫
 মঞ্চে চড়ি বসিল যতেক পুৰবাসী ।
 থান লৈয়া বসিল নৃপতিগণে আসি ॥
 মন্ত্ৰীগণ সমে কংস চড়িল মঞ্চত ।
 তুণ্ডচয় ভয় তাৰ ক্ষণিকে মনত ॥ ১৩৬
 মল্ল বাগ শুনি কাছি পাৰি যত মাল ।
 মাল গুৰু সমে প্ৰৱেশিলা বঙ্গশাল ॥
 চাণুৰ মুষ্টিক কুট তোশল অপৰ ।
 শাল নামে আইলা আৰো মল্ল ভয়ঙ্কৰ ॥ ১৩৭
 কৰ দিয়া নন্দো গোপগণ সমস্থিতি ।
 মঞ্চে চড়ি বসিলন্ত ছয়া এক ভিতি ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে সম্প্ৰতি ।
 বোলা হৰি হৰি সৰে হোক সদগতি ॥ ১৩৮

॥ একাদশ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ গোপাল কুপাল কৰণাময় ।
 হৰিয়ো হৰি ভকতৰ ভয় ॥ ১১
 পদ ॥ কহন্ত নৃপতিত শুক মুনি ।
 বাম কৃষ্ণে মল্ল ছন্দুভি শুনি ॥

কৰিয়া শৌচ ভৈলা কাছ পাৰ ।

শুনিয়ে আৰে কেন অৰ্থ তাৰ ॥ ১৩৯

ধনু ভাঙ্গি সেনা মাৰিলো তাৰ ।

দেখাইলো নিজ বাঁহ্য আপুনাৰ ॥

তথাপি পিতৃৰ নোছোড়ে বন্ধ ।

আমাকো মাৰিবে কৰে প্ৰবন্ধ ॥ ১৪০

মমাব বধে আউৰ দোষ নাই ।

এহি বুলি লড়ি গৈলা দোভাই ॥

বদৰ দ্বাৰ পাইলা গৈয়া পাছে ।

কুবলয়াপীড় বাটতে আছে ॥ ১৪১

অম্বষ্ঠ হাথিয়াৰে পাছে খুন্সি ।

বহি আছে সিটো কৃষ্ণক চুন্সি ॥

দেখি কৃষ্ণে তাৰ বুঝি ইঙ্গিত ।

মেহ্লাইলন্ত গীত বস্ত্ৰ কটিত ॥ ১৪২

কুটিল অলকা বান্ধিল তুলি ।

মাতিল শুন বে অম্বষ্ঠ বুলি ॥

যাইবো বঙ্গশালা দত্তৰ কৰি ।

পত্ন ছোড়ি দেস ঐৰ অন্তৰি ॥ ১৪৩

বাট যোৰে নেদ শুন দ্বন্দুৰ ।
কুঞ্জৰ সমে নিবো যমপুৰ ॥
হেন শুনি পাছে অস্বৰ্ণ বাগি ।
খুম্পিল হস্তীক কৃষ্ণক লাগি ॥ ১৪৪

ধাই গৈল হস্তী কালান্তক প্ৰায় ।
ধবিল কৃষ্ণক শুণ্ডে মেহ্লাই ॥
এড়াইল আছোট কৰিয়া উঠি ।
মাতঙ্গক কৃষ্ণে মাৰিল মুঠি ॥ ১৪৫

ভৰিৰ মাৰাতে লুকাইল তাৰ ।
ক্ৰোধিল কুঞ্জৰে আতি দুৰ্ব্বাৰ ॥
নেদেখি সিটো ফোফায় যেন নাগ ।
শুঙ্গি শুঙ্গি পাইল কৃষ্ণক লাগ ॥ ১৪৬

ধবিল কৃষ্ণক শুণ্ডে মেহ্লাই ।
বাঝ ভৈলা কৃষ্ণ বলে এড়াই ॥
লাঞ্জত তাৰ ধৰি চক্ৰপাণি ।
এক শত হাত নিলন্ত টানি ॥ ১৪৭

সৰ্পক আৰোৰে যেন গৰুড়ে ।
কৃষ্ণক ধৰিবে চাহাৰে শুড়ে ॥

ইকাতি সিকাতি হোৱন্তে যাই ।

টানি নেন্ত কৃষেও শ্ৰমে এড়াই ॥ ১৪৮

নপাৰে ধৰিবে সিটো কৃষক ।

যেন দামুৰিক টানে বালক ॥

অনন্তৰে তাৰ লাগুৰ এড়ি ।

ভৈলন্ত সম্মুখ হস্তীক হৰি ॥ ১৪৯

চাপৰ মাৰিয়া যান্ত লৰড়ে ।

খেদি নেয় হস্তী গোড়ত গোড়ে ॥

লীলায়ে পড়িয়া উঠিলা হৰি ।

পড়িল বুলি হস্তী ক্ৰোধ কৰি ॥ ১৫০

পৃথিৱীত সিটো ভিৰিল দান্তে ।

গাৰৰ বল দিয়া সিটো বান্তে ॥

নাহিকে কৃষ দেখি হস্তী কোপে ।

ধাইলেক কৃষক ছনাই আটোপে ॥ ১৫১

উপৰে হাথিয়াৰে খুন্সি যাই ।

ধৰিলা শুণ্ডত মাধৰে পাই ॥

প্ৰমত্ত সিংহে যেন লীলা কৰি ।

পাড়িলা ভূমিত হস্তীক হৰি ॥ ১৫২

পারে ভিৰি তাক কৰি আক্ৰান্ত ।
লৈলন্ত উভাৰি হস্তীৰ দান্ত ॥
হস্তী হাথিয়াৰ দুইকো জপাই ।
মাৰিলন্ত গজ দান্তে কোবাই ॥ ১৫৩

মৰা কুবলয়াপীড়ক এড়ি ।
পশিলা বঙ্গশালা বাম হৰি ॥
চোঁপাশে গোপগণে বেড়ি যান্ত ।
দোভাইৰ কান্ধত হস্তাৰ দান্ত ॥ ১৫৪

প্ৰকাশে কৃষ্ণৰ মুখ কমল ।
দেখিয় তাতে ঘৰ্ম্ম বিন্দু জল ॥
কধিৰ ছিটা তাৰ মাৰো মাৰো ।
পদ পঙ্কজত নৃপুৰ বাজে ॥ ১৫৫

শ্যামল তনু তাতে পীত বাস ।
কমল লোচনে নুগুচে হাস ॥
ভুলিল সমাজে কৃষ্ণক চাই ।
বোলা হৰি হৰি হৰি সদায় ॥ ১৫৬

॥ দ্বাদশ কীৰ্ত্তন ॥

- ঘোষা ॥ হে কৃষ্ণ কৰা কৃপা পৰমানন্দ ।
নজানো ভকাত মাঞি মল মতি মন্দ ॥ ১২
- পদ ॥ কৰিলা প্রকাশ বামে সমে সমজ্যাত ।
দেখে দশ প্রকাৰে কৃষ্ণক সিবেলাত ॥
মালে বোলে কিনো বজ্রময় কলেরব ।
অন্তো জনে বোলে এহেন্তেসে নববৰ ॥ ১৫৭
- নারীগণে বোলে মূৰ্ত্তি ধৰিছা মদনে ।
আমাৰেসে বন্ধু বুলি মানে গোপগণে ॥
আমাৰেসে শাস্তা বোলে দুষ্কৰাজ্যচয় ।
বহুদেব দৈবকৌণ্ড বোলয় তনয় ॥ ১৫৮
- কংসে বোলে এহি কৃষ্ণ অন্তক আমাৰ ।
অজ্ঞানীসকলে বোলে নন্দৰ কুমাৰ ॥
যোগীগণে বোলে এহেন্তেসে ব্রহ্ম তত্ত্ব ।
বৃষ্ণি বংশে বোলে এন্তে কুলব দৈবত ॥ ১৫৯
- ধৰি মল্ল বেশ পিন্ধি বহু অভষণ ।
বঙ্গ মধ্যে প্রকাশন্ত বাম নাবায়ণ ॥
কাছিয়া আছন্ত যেন নট দুই প্রায় ।
নভৈল ভূপিতি লোকে দুইবো কপ চাই ॥ ১৬০

176
178
145-86

নয়নে পিরয় যেন চেলেকে জিহ্বায়ে ।
বাহুৰে আলিঙ্গে যেন শুঙ্গে নাসিকায়ৈ ॥
অন্তোঅন্তো বোলে যেন কথা আছো শুনি ।
সেহিতো কৃষ্ণক দেখো নয়নে আপুনি ॥ ১৬১
নাৰায়ণ অংশ দুয়ো জানিবা সাক্ষাত ।
বসুদেব গৃহে দৈবকীত ভৈলা জাত ॥
গোকুলত থৈলন্ত বাঢ়িলা নন্দ ঘৰে ।
পুত্নাক বধিলা এহেন্তে দামোদৰে ॥ ১৬২
চক্ৰবাত দৈত্যক মাৰিলা চিপি গল ।
ভাঙ্গিলা অৰ্জুন মাৰো টানি উড়ু খল ॥
অঘ বক কেশী ধেনুকৰ লৈলা প্রাণ ।
গোপ গৰু বনাগ্নিত কৰিলাহা ত্ৰাণ ॥ ১৬৩
কালিক দমিলা গৰ্ব গুচাইলা ইন্দ্রৰ ।
সাতদিন একে হাতে তুলিয়া মন্দৰ ॥
বাখিল গোকুল মহা বাত বৃষ্টি হন্তে ।
বঢ়াইবা যাদৱ বংশ এন্তে ভগৱন্তে ॥ ১৬৪
এহিতো হসিত মুখ দেখি অনুক্ষণে ।
এড়াইলা বিবহ তাপ স্থখে গোপীগণে ॥
আনে শ্ৰেষ্ঠ এন্তে ৰাম কমল লোচন ।
প্ৰলম্ব প্ৰমুখ্যে মাৰিলাহা দৈত্যগণ ॥ ১৬৫

এহিমতে লোকে যেবে কবে গলাবার ।
 বারন্তে আছন্ত বাগ বঢ়ায়া উৎসব ॥
 শুনি নসহিল তাক চাণুর বিবুদ্ধি ।
 বুলিবে লাগিল বাম কৃষ্ণক সম্মুখি ॥ ১৬৬
 শুনি বাহু যুদ্ধত কুশল দুই ভাই ।
 দেখিবাক লাগি বজ্রা অনাইলা মতাই ॥
 সদা হববিত মনে সবে গোপগণে ।
 মল্ল যুদ্ধ ক্রীড়ি গরু চাৰি ফুৰা বনে ॥ ১৬৭
 হেন জানি আসা তুমি আমি বন্ধ ধবো ।
 নৃপতিব প্রীতি সাধি মল্লযুদ্ধ কবো ॥
 সৰ্ব্ব ভূতময় বাজা শাস্ত্রত কহয় ।
 বাজা তুফ্ত ভৈলে সৰ্ব্বজন তুফ্ত হয় ॥ ১৬৮
 শুনি কৃষ্ণে দিল তাক উচিত উত্তৰ ।
 ভোজ নৃপতিব আমি প্রজা বনচৰ ॥
 তুল্য বল সহিতে ক্রীড়িবো যথোচিত ।
 সাধিবো বাজাব যেন প্রীতি মনোনীত ॥ ১৬৯
 কবিবোহো বাহু যুদ্ধ সমুচিত কৰ্ম্মে ।
 তেৰেসে নপাইবে সভাসদকো অধৰ্ম্মে ॥
 কৃষ্ণে কিস্কবে কহে এড়া আন কাম ।
 পলাওক পাতক ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ১৭০

॥ ত্রয়োদশ কীর্তন ॥

ঘোষণা ॥ বাম পায়ে কবা বতি ।
ভাই বামৰ নামেসে গতি ॥ ১৩

পদ ॥ শুনিয়া চাগুৰে বোলে কৃষ্ণক ।
নুহিকা গোপাল তুমি বালক ॥
গজ সহস্রৰ বলে অধিক ।
লীলায়ে মাৰিলা হেন হস্তীক ॥ ১৭১

এহেন্তে বাম মহা বলিয়াব ।
মঞি সমে তুমি কবা প্রহাৰ ॥
মুষ্টিকে সহিতে যুবোকে বল ।
অণায় নুহি ছয়ো মহামল্ল ॥ ১৭২

শুনি কৃষ্ণে কবি নিশ্চিত মতি ।
সমুখ ভৈলা চাগুৰক প্রতি ॥
মুষ্টিকো ধাইলা বোহিণী স্তত ।
মিলিল মল্ল যুদ্ধ অদভুত ॥ ১৭৩

হাতক হাতে মাল বান্ধে বান্ধি ।
দুই পায়ে দুই পাৰক ছান্দি ॥
আঝোৰে অন্তোঅন্তে বলে ধৰি ।
মুষ্টিতে মুষ্টি মাৰে দৃঢ় কৰি ॥ ১৭৪

শ্রমে ছয়ো জানু জানুত হানে ।
 মুণ্ডত মুণ্ডে ঠেকা মাৰে টানে ॥
 হিয়াত হিয়া মাৰে চাট কৰি ।
 আৰুৰি নেয় কতো হাতে ধৰি ॥ ১৭৫

মাৰয় গলদঙ্গা হু বুলি ।
 বাহুৰে আৰ্জিয়া আঞ্চাবে তুলি ॥
 ছান্দিয়া হাতে পাৰে পড়ি ছুই ।
 বাগৰ পাড়ে একপিণ্ড ছুই ॥ ১৭৬

বান্ধব চোটে ভাগে কলৈবৰ ।
 এড়ায় কতোহো হোন্ত অন্তৰ ॥
 ক্রোধে চক্ষু পকাই সঘনে চান্দ ।
 তৰ্জ্জন্ত গৰ্জ্জন্ত কামুৰি দান্দ ॥ ১৭৭

বলী অবলীৰ যুদ্ধ দেখিয়া ।
 পুৰবাসী স্ত্রীৰ নসহে হিয়া ॥
 অন্যোঅন্তে বোলে ইটো অকস্মে ।
 বাজ সমাজকো পাৰে অধস্মে ॥ ১৭৮

বাজায়ো কবাৰে অগ্নায় যুদ্ধ ।
 আকো চাহি আছে সৰে অবোধ ॥

ইটো দুই মাল বজ্রৰ মাৰ ।

মাধৱ বাম আতি স্নকুমাৰ ॥ ১৭৯

নতু প্ৰবেশন্ত যোৱন কালে ।

আসন্মাক যুঝে দুৰ্জয় মালে ॥

সভাকো ধিকাৰ আছোক আতি ।

কহৰে কথা অনোঅন্তে মাতি ॥ ১৮০

দেখিয়ো কৃষ্ণৰ বদন ইন্দু ।

ব্যাপিয়া আছে ঘৰ্ম্ম জল বিন্দু ॥

জলে সমে যেন পঙ্কজ কোশ ।

যুঝন্ত শত্ৰুক কৰি আক্ৰোশ ॥ ১৮১

কোনোজনী বোলে কিনো আহুথ ।

কিয়নো নচাৰা বামৰ মুখ ॥

অৰুণ নেত্ৰ পঙ্কজৰ জ্যোতি ।

কৰিছা ক্ৰোধ মুষ্টিকাক প্ৰতি ॥ ১৮২

কেহো বোলে সখী দেখিয়ো তুমি ।

ধন্য ধন্য সিটো ব্ৰজৰ ভূমি ॥

পুৰাণ পুৰুষ এহেন্তে হৰি ।

ফুৰন্ত যৈত নানা ক্ৰীড়া কৰি ॥ ১৮৩

অবতৰি বিষ্ণু আছা মহীত ।
 আহাঙ্কে যুঝাৰে মালে সহিত ॥
 ইটো সমাজক আছো ধিক্কাৰ ।
 বোলা হৰি হৰি তৰা সংসাৰ ॥ ১৮৪

॥ চতুৰ্দশ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বামেসে গতি ভজ মোৰ মতি ।
 বামেসে গতি বামেসে গতি ॥ ১৪

পদ ॥ অভাগী কিনো আমি সৰে সখী ।
 যুদ্ধ সময়ত কৃষ্ণক দেখি ॥
 কি পুণ্য কৰিলে ব্ৰজব নাবী ।
 অনুক্ষেপে দেখে হেন মুৰাৰি ॥ ১৮৫
 যাহাৰ ৰূপক নাই সমান ।
 অনুদিনে কৰে নয়নে পান ॥
 মথন্তে দধিক দুহন্তে গাই ।
 কবন্তে গৃহব কৃত্য সদায় ॥ ১৮৬
 কৃষ্ণৰ গাৰে গুণ নাম গীত ।
 সততে কৃষ্ণত অৰ্পিয়া চিত্ত ॥
 পৰে প্ৰেম ভাৱে লোতক ৰাৰি ।
 ধন্য ধন্য কিনো ব্ৰজ হৃন্দৰী ॥ ১৮৭

প্রভাতে যাহান্তে ব্রজব হন্তে ।
 গৰু সম্মে সন্ধ্যাবেলা আসন্তে ॥
 কৃষ্ণৰ বংশীয় শুনন্তে বার :
 বঝায় গোপীসর আকুলভার ॥ ১৮৮
 কৃষ্ণক দেখি গিলে মহাস্থখ ।
 চাহারে ঈষত হাসিত মুখ ॥
 সদয় দৃষ্টি চান্দ বনঝালী :
 কতনো কবিলে পুণ্য গোৱালী ॥ ১৮৯
 গুনিয়া সরে পুৰ স্ত্রীৰ বাণী ।
 দৈৱকী বহুদেৱ ছয়ো প্রাণী ॥
 নজানি ছয়ো ভনয়ব বল ।
 ভৈলা ছয়ো পুত্ৰ শোকে বিহ্বল ॥ ১৯০
 বাৰিয়া পড়ে নয়নৰ নাৰ ।
 জয়ক দেখে চিত্ত নোহে থিৰ ॥
 পুত্ৰক চাই কবে হাহাকাৰ ।
 দেখে ছয়ো দশোদিশে আন্ধাৰ ॥ ১৯১
 দেখিয়া ভকতৰ ভয়হাবী ।
 শত্ৰু বধিবাক মনে মুৰাৰি ॥
 কবিলে নিষ্ঠুৰ প্রহাৰ ধাই ।
 মূৰ্চ্ছিত চাণুৰ চেতন নাই ॥ ১৯২

কীর্তন—২০

সঙ্কুচি যেন শেনগোটে উঠি ।
 মাঝিলে কৃষ্ণক ঝাঝলে মুঠি ॥
 নচলিলা হবি পায়া প্রহাব ।
 ধবিলন্ত দুই বাহুত তাব ॥ ১১৩
 তুলি উপবক ফুৰাইলা পাক ।
 আশ্ফালিয়া বলে মাটিত তাক ॥
 মুকুত কেশ হাড় বিহবিল ।
 ইন্দ্রধ্বজ যেন চাগুব পড়িল ॥ ১১৪
 মুষ্ঠিককো বামে দিলা চাপব ।
 কধিব ছাদি গীড়া পাইল বব ॥
 ভূমিত পড়িল প্রাণক ছাড়ি ।
 পড়ে বৃক্ষ যেন বায়ু উভাড়ি ॥ ১১৫
 আসিলা খেদি আউব কূট নামে ।
 বাম মুষ্ঠি হানি মাঝিলা বামে ॥
 তোশল শল্ল ধাইল ক্রোধ কবি ।
 লাঠি হানি দুইকো বধিলা হবি ॥ ১১৬
 চাগুব মুষ্ঠিক কূট তোশল ।
 মাঝিলে শল্লকো দেখি বিহবিল ॥
 আরব মল্ল ভয় হুয়া বড় ।
 প্রাণ বাখি সরে দিল লরব ॥ ১১৭

দেখিয়া পাছে বাম কৃষ্ণ বঙ্গে ।
 আনিয়া গোপগণ লৈয়া সঙ্গে ॥
 দেখায়া মল্ল ক্রীড়া বিপবীত ।
 নাচন্ত লোকবো বঞ্জিয়া চিত্ত ॥ ১৯৮
 কণ ঝুণ কবি নুপুৰ পারে ।
 উৎসব কবি মল্ল বাঢ় বারে ॥
 অঙ্গ ভঙ্গি কবি তাহাব ছেলে ।
 কবন্ত আতি নৃত্য আদি দেলে ॥ ১৯৯
 দেখিয়া সমাজে তুলিল হাসি ।
 কবে সাধুবাদ দান্ত প্রকাশি ॥
 সরে বঙ্গ ভৈল কংসত বাজে ।
 হরি চবিত্রক শূনা সমাজে ॥ ২০০
 কেতিক্ষণে পবা ধবিলে কালে ।
 মনুষ্য জন্ম নেনা আলে জালে ॥
 শঙ্কবে কহে এড়া আন কাম ।
 যুধিয়ো ঘনে ঘনে বাম বাম ॥ ২০১

॥ পঞ্চদশ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ এ হবি বাম নিবঞ্জন যদুপতি ।

তুমিসে মাধৱ মোৰ অগতিৰ গতি ॥ ১৫

পদ ॥ মাৰিলন্ত কৃষ্ণে যেরে বব বব মাল ।

মল্ল বাত বাইবে নিষেধিলে কংস কাল ॥

বন্ধিবে লাগিল মহা ক্রোধে অন্ধ হুই ।

কিনো অসজ্জন বহুদেৱ হত হুই ॥ ২০২

নগবৰ বাবা কবি খেদায়ো আমাৰ ।

দুষ্ক বহুদেৱক সত্ৰব কবি মাৰ ॥

গোৱালৰ ধনক আগ্ৰহি সৰে লৈয়ো ।

দুৰ্ম্মতি নন্দক লোহা লগাই বান্ধি থৈয়ো ॥ ২০৩

পিতৃ উগ্রসেনক সত্ৰবে মাৰ নিয়া ।

নবাখিবি আছে আৰ যত লগৰীয়া ॥

শুনি কদৰ্থনা বাণী কৃষ্ণ কৃপাময় ।

জ্বলি গৈল ক্রোধে আতি নসহে হৃদয় ॥ ২০৪

লঘিমা গুণক আশ্রয়িল কৃষ্ণদেৱে ।

কংসৰ উচ্ছ্রিত মখে উঠিলন্ত ডেৱে ॥

দেখি কংস আসনৰ উঠি তাৱক্ষণে ।

ধৰিলেক খাণ্ডা বাক যুজিবাক মনে ॥ ২০৫

বাকক ফুৰাৰে লুফি ফিঙ্কাৰে থাণ্ডাক ।
 যেন শেনগোটে আকাশত ফুৰে পাক ॥
 অচিন্ত্য মহিমা হৰি লীলায়ে হাসিয়া ।
 আলগতে কংসক ধৰিল চাম্প দিয়া ॥ ২০৬
 গুচিল প্ৰভাৱ তাৰ হত হৈল দৰ্প ।
 গৰুড়ৰ হাতে যেন বন্দী ভৈল সৰ্প ॥
 কিবীটি সহিতে তাৰ ধৰিয়া দুপত ।
 ভূমিত পাড়িয়া পড়িলাহা উপৰত ॥ ২০৭
 জগতৰ ভবত মৰিল কংসৰায় ।
 চুলে ধৰি সমাজত ফুৰাইল ঘৰাই ॥
 হস্তীক আজোৰে যেন মত সিংহবাজে ।
 দোখি হাহাকাৰ কৰে সকল সমাজে ॥ ২০৮
 পয়ন্তে বোলন্তে সিটো পথত ভ্ৰমন্তে ।
 নশ্বাস কাঢ়ন্তে নিশা শয়ন কৰন্তে ॥
 ভয়তে আগতে দেখে কৃষ্ণক সদায় ।
 সিহেতু কৃষ্ণৰ কপ পাইলা কংসৰায় ॥ ২০৯
 কঙ্ক আদি কৰিয়া কংসৰ আঠ ভাই ।
 ভাইৰ মান সাৰো বুলি ক্ৰোধে গৈল ধাই ॥
 পৰিঘে মাৰিলা কোবাই বঙ্গে হলধৰে ।
 পূৰ্বত পশুক যেন মাৰিলা শঙ্কৰে ॥ ২১০

আকাশক ছানি বাঁরে দেৱব দুন্দুভি ।
 ব্রহ্মা আদি দেৱে পুষ্প ববিষে সুবভি ॥
 বুলিল প্রাণংসা বাণী আকাশব পবা ।
 উৎসৱে নাচিল কাছি মুখ্য অপেশব ॥ ২১১
 বাজনাৰী নিবন্তবে বৰাইল কান্দণ্ডে ।
 হা স্বামী বুলি আতি হিয়া ধাক্কবন্তে ॥
 স্বকী স্বকী স্বামীক আলিঙ্গি কান্দে ধৰি ।
 নয়নব লোতক ধাবায়ে পড়ে বাৰি ॥ ২১২
 তাসন্মাক কৃষ্ণে আশ্বাসিয়া পঠাই যব ।
 কৰাইলা কংসৰ শ্ৰেত কাৰ্য্য নিবন্তব ॥
 অনন্তবে ভগৱন্ত ভকতব গতি ।
 পাতিলন্ত নিয়া উগ্রসেনক নৃপতি ॥ ২১৩
 ছোড়িলা বন্ধন হৰি পিতৃব মাতৃব ।
 কৰিলা বন্দন দুইকো পাৱে ছুয়া শিব ॥
 ভকত বৎসল হৰি লোকত দেখাই ।
 বোলা হৰি হৰি তবা পাতক খেদাই ॥ ২১৪

॥ কংস বধ সমাপ্ত ॥

১৩ ॥ নন্দ ঘৰে—গকুলত, ৪০ ॥ অঙ্কশে—পঙ্কজে

১৭৩ ॥ নিশ্চিত মতি—নিবৃত্ত মতি

॥ গোপী উদ্ধর সংবাদ ॥

ঘোষা ॥ মাধব মধুসূদন বাম ।
ভকত বৎসল কৰো প্রণাম ॥ ১

পদ ॥ বিবহে আকুল গোপীক জানি ।
উদ্ধরক মাতি বুলিলা বাণী ॥
আমাত পবন তুমি ভকত ।
যায়ো গোকুলত চড়ি বথত ॥ ১
বচন সন্দেশ গোপীত কই ।
প্রবোধ দিবা কতো দিন বই ॥
গৈলন্ত উদ্ধর গোপ নগৰী ।
আদৰিলা নন্দে আতি সাদৰি ॥ ২
যশোদা কান্দন্ত কৃষ্ণক স্মৰি ।
চক্ষুৰ লোহ পড়ে সবসৰি ॥
সোধন্ত বাম মাধবৰ কথা ।
এড়িলন্ত কৃষ্ণে আমাব বেথা ॥ ৩
মার বাপ পাই নাইলা দুনাই ।
আমাক কবিল অনাথ প্রায় ॥
এহি বুলি ছয়ো কান্দন্ত আতি ।
উদ্ধরে প্রবোধ বুলিলা মাতি ॥ ৪

কীর্তন ঘোষা

দেখিবা কৃষ্ণক নকবা খেদ ।
 কৰিবা হৰি দুঃখ পৰিচ্ছেদ ॥
 উদ্ধরব বোলে দুয়ো জুড়াইল ।
 কৃষ্ণব কথাতে বাত্ৰি পুহাইল ॥ ৫
 গোপীগণো আতি ব্যাকুল চিত্ত ।
 গারে উজাগৰে কৃষ্ণব গীত ॥
 কাহাবো হৰি বিনা নাহি স্বস্থ ।
 গুল্লয়া দেখে স্তব্ধব বথ ॥ ৬
 কোন আসিয়াছে নন্দব পুৰ ।
 জোনো কংস দূত আইল অত্ৰুব ॥
 নিলেক কমললোচন স্বামী ।
 যাহাব বিবহে মৰোহো আমি
 ইবাব কিবা মাংস নেয় কাটি
 মৰিল কংস দিবে পিণ্ড বাটি
 ডাকিয়া পাবে অত্ৰুবক গালি
 হা কৃষ্ণ বুলি কান্দে গোরালী ॥ ৮
 দেখিলা সৰে উদ্ধরক পাছে ।
 কপে মনোহৰ জ্বলন্তে আছে ॥
 আজানুলম্বিত বাহু দুখান ।
 নর পদ্য যেন জ্বলে লোচন ॥ ৯

গারে পীত বস্ত্র কর্ণে কুণ্ডল ।
 পদ্ম সম শোভে মুখমণ্ডল ॥
 গলত জ্বলে নর পদ্মমালা ।
 বিস্ময় ভৈল যত গোপবালা ॥ ১০
 ইটো কোনজন কৃষ্ণ বেশ ।
 জোনো আনিয়াছে কৃষ্ণ সন্দেশ ॥
 বিবলে নিয়া উদ্ধরক মাতি ।
 বেঢ়িয়া বসিল সমাজ পাতি ॥ ১১
 জানিলো তুমি মুখ্য হবিদাস ।
 পঠাইলা পিতৃব মাতৃব পাশ ॥
 মুনিবো দুস্ত্যজ বন্ধুব স্নেহ ।
 জানো আনি আছা কৃষ্ণ সন্দেশ ॥ ১২
 নুহি গোকুলক স্মরিবা কেনে ।
 শূঙ্গা চুম্বি এড়ে ভ্রমবা যেনে ॥
 স্ত্রীতো তেহ পুরুষব চিত্ত ।
 বুজিলো কৃষ্ণব আমি ইঙ্গিত ॥ ১৩
 এড়িল স্নেহ প্রভু সমুদায় ।
 অথবা নাগবী স্তন্দবী পাই ॥
 এহি বুলি সরে লজ্জাক এড়ি ।
 কান্দত কৃষ্ণব গুণ স্মরি ॥ ১৪

কৃষ্ণক লাগি আতি প্রেমভারে ।
 কৃষ্ণৰ সন্নে গুণ গীত গারে ॥
 কৃষ্ণত সৰে নিমজাইল মন ।
 কাহাবো গারত নাহি চেতন ॥ ১৫
 উদ্ধরে গোপীব দেখিয়া তার ।
 বিস্ময় হুয়া শিহুৰাইলা গার ॥
 নন্দব ব্রজে যত গোপীজাক ।
 শিবে বন্দো তান পদধূলাক ॥ ১৬
 বাত্রি দিনে গারে হবি চবিত্র ।
 তিনিও লোকক কৰে পরিত্র ॥
 বোলন্ত অনেক প্রবোধ বাক ।
 ক্রন্দন এড়া আৰে গোপীবাক ॥ ১৭
 কিনো তোবাসরে কবিলা পুণ ।
 সদায়ে গোরা গোরিন্দব গুণ ॥
 হবিত মজিল আতি হৃদয় ।
 কিনো তোমাসাব ভাগ্য উদয় ॥ ১৮
 হবির অৰ্থে পতি পুজ এড়ি ।
 কবিলা পূজা যেন সৰে চেড়ী ॥
 জানিলো সংসার ভবিলা স্থখে ।
 বর্ণাইবো আবো কত মোব মুখে ॥ ১৯

কহিলা কৃষ্ণৰ সন্দেশ বাক ।
 জুড়াইল শুনি সৰে গোপীবাক ॥
 উদ্ধৰত কথা সোধে দুনাই ।
 স্থখে কি আছন্ত কৃষ্ণ গোপাঁই ॥ ২০
 আনাব কথা কি পৰে মনত ।
 যেন ক্রীড়া ভৈলা বাত্ৰি বনত ॥
 আঁউৰ কি আসিবা নন্দৰ পুৰ ।
 কৈসানি দেখিবো মুখ প্ৰভুৰ ॥ ২১
 পড়িল কান্দন্তে চক্ষুৰ পানী ।
 উদ্ধৰে প্ৰবোধ বুলিলা বাণী ॥
 এড়া অনুশোচ দেখিবা হৰি ।
 বাহু বুলি যায়ে সংসাৰ তৰি ॥ ২২
 শুনা সৰ্বজন কৃষ্ণৰ বাণী !
 তত্ত্বক স্নেহ কৰা চক্ৰপাণি ॥
 কানাতুৰ ভাৱে ভজিয়া হৰি ।
 তৰিল এতেকে গোপৰ নাৰী ॥ ২৩
 তাহাক শান্ত কৰাইলন্ত পাছে ।
 ভক্তৰ ইচ্ছাৰে কোন আছে ॥
 আলাস তেজিয়া ভজিয়া হৰি ।
 সমস্ত নৰে ডাকি বোলা হৰি ॥ ২৪
 ॥ গোপী উদ্ধৰ সংবাদ সমাপ্ত ॥

॥ কুঁজীৰ বাগ্ৰ পূৰণ ॥

ঘোষা ॥ ভকত বান্ধৱ মাধৱ ৰাম

তুমি অগতিৰ গতি ।

ছাড়ে জোনো মোৰ মনে নাৰায়ণ

তোমাৰ চৰণে ৰতি ॥ ১

পদ ॥ শুক নিগদতি

শুনা কুকপতি

কৃষ্ণৰ মনুষ্য জীলা ।

গোপিকাক শান্ত

কৰি মথুৰাক

উদ্ধৱ য়েৰে আসিলা ॥

মদনে দগধ

সৈবিস্ক্ৰীক জানি

পাছে হৰি অন্তৰ্য্যামী ।

উদ্ধৱ সহিতে

তাইব মন্দিৰক

লড়িলা জগত স্বামী ॥ ১

সৈবিস্ক্ৰীৰ সিটো

বিচিত্ৰ মন্দিৰ

সূৰ্য্য যেন কৰে কান্তি ।

স্বৰ্ণ আসনে

বঞ্জিত ভাজনে

প্ৰকাশে প্ৰদীপ পান্তি ॥

স্মরণ ঋণটত বিছাই হংস তুলি
 পুষ্প সিঞ্চি আছে ছানি ।
 মুকুতা মুৰালি ধোপা আড়ি চাক
 চন্দ্রাতপ আছে টানি ॥ ২
 মলয় চন্দন সুগন্ধিত ভ্রাণ
 মালতী চম্পা শিবীষ ।
 অগুরু ধূপব ধূম্রো আমোদিত
 বাসয় দিশ বিদিশ ॥
 চৌপাশে পুতলা লিখিছে বাবত
 কবন্তে আছে স্ববত ।
 বাক দেখি হোরে কামী পুরুষব
 কানে চিত্ত উনমত ॥ ৩
 তেন মন্দিবব মধ্যত স্তম্ভবী
 বসিয়া আছে আসনে ।
 চৌপাশে বেঢ়িয়া সেরা কবি আছে
 সালঙ্কতা দাসীগণে ॥
 ক্রমক্ৰমে গনে চিন্তি আছে আতি
 ক্লেতিক্ষণে পাইবো বুলি ।
 সেহিবেনা আসি মাধরো মিলিল
 দেখিলেক মাথা তুলি ॥ ৪

উল্লসি উৎসরে উঠি বাঢ়ি গৈল

সখীগণ লৈয়া সঙ্গে ।

আসনে বৈসাই সাদৰে কৃষ্ণক

পূজিল যুৱতী বঙ্গে ॥

উদ্ধৱক আতি সতকাৰ কবি

আসন দিলা বঢ়াই ।

আসনক মান্য কবি হাতে দিয়া

বসিল মাটিতে যাই ॥ ৫

মনুষ্য চেকাক দেখাই কৃষ্ণে পাছে

শয্যাতে ভৈলা প্রৱেশ ।

সৈবন্ধুও আনি দিব্য অলঙ্কাৰ

পিঙ্কিল বস্ত্ৰ বিশেষ ॥

মধুপিয়া গন্ধে চন্দনে কুঙ্কুমে

ভূষিত কৰিয়া লাস ।

কপূৰ তাম্বুল ভূঞ্জি অনুবাগে

চাপিয়া কৃষ্ণৰ পাশ ॥ ৬

কটাক ছটায়ৈ কৃষ্ণক চাহিয়া

হাসিয়া লাজে নমাতে ।

আইস বুলি কৃষ্ণে কৰ্ণে ভূষিত

কৰত ধৰিয়া হাতে ॥

শয্যাক আনিয়া আশেষ ক্ৰীড়িলা
 কৃষ্ণে পূৰি জাইব মতি ।
 চন্দন অৰ্পণ পুণ্যেমে পাইলন্ত
 ঈশ্বৰ কৃষ্ণক পতি ॥ ৭
 কৃষ্ণৰ চৰণ ধৰি ঘনে ঘন
 শুদ্ধয় এড়িয়া ক্ৰীড়া ।
 হৃদয় তনত চক্ষুত ঘমিয়া
 এড়াইল মদন পীড়া ॥
 আনন্দ মূৰ্ত্তিক ছুই হাতে হিয়াত
 আলিঙ্গি ভৈল নিষ্পাপ ।
 মোক্ষতো অধিক আনন্দ মিলিল
 তবিল সংসাৰ তাপ ॥ ৮
 ছল্লভ কৃষ্ণক পতি পাই তাই
 আগত কৰে গোচৰ ।
 দিন কতিপয় থাকা নাথ এত
 চৰণে কৰো কাতৰ ॥
 তযু অঙ্গ সঙ্গ এড়িবে নপাবো
 আপুনি মুহিলা চিত্ত ।
 কৃষ্ণে তাইক পাছে সন্মান কৰিয়া
 পূৰিয়া মন বাঞ্ছিত ॥ ৯

বস্ত্র অলঙ্কার দিয়া মন তুষি
 মৈবিক্তিক হবি বসে ।
 আপুন গৃহক চলি গৈলা পাছে
 উদ্ধরক লৈয়া সঙ্গে ॥
 কৃষ্ণব কিঙ্কবে বচিলা শব্দে
 শুনিয়েক সরে নব ।
 আতি অন্ন সেরা মাত্রতে সন্তোষ
 হেনসে কৃষ্ণ ঈশ্বর ॥ ১০
 চন্দন অর্পণ বিনে কুবুজাব
 আন কিছু পুণ্য নাই ।
 এতেকভে কেনে দেখিয়ে পবন
 প্রসাদ পাইলেক তাই ॥
 যিটো অনুক্ষণে শ্রবণকীর্তনে
 ভজে এক চিত্ত কবি ।
 তাহাব ভাগ্যক কহন নযায়
 ডাকি বোলা হবি হবি ॥ ১১
 ॥ কুঁজাব বাজা পূৰণ সমাপ্ত ॥

॥ অক্ৰুৰৰ বাঞ্ছা পূৰণ ॥

ঘোষা ॥ গোপাল কুপাল পালিয়ো বাপ
পাপ পয়োদ্ধিত মৰো ।
ইজন্মত নাথ নভৈল ভকতি
পাতকী কিমতে তৰো ॥ ১

পদ ॥ আত অনন্তবে বাম উদ্ধরক
কৃষ্ণে দুইকো লৈয়া সঙ্গে ।
অক্ৰুৰৰ শ্ৰীতি সাধিবাক শ্ৰতি
লড়িলা মনত বঙ্গে ॥
তিনি নবোত্তম বাস্কর পৰম
আসন্ত দেখি অক্ৰুৰে ।
পৰম আনন্দে আলিঙ্গিয়া আগ
বাঢ়িয়া আতি সত্বে ॥ ১
বামক কৃষ্ণক পড়ি প্রণামিলা
তাক্ষে প্রণামিলা দুই ।
আমনে বৈসাই তিনিকো অৰ্চিলা
অক্ৰুৰে বিস্ময় হই ॥

দোভাইব পারক পখালি শিবত
লৈয়া পাদোদক জল ।

গন্ধে পুষ্পে ধূপে বসনে পূজিয়া
কৰিলা জন্ম সাফল ॥ ২

পৰম সাদৰে কৃষ্ণৰ চৰণে
কোলাত লৈয়া বাস্তিলা ।

প্রগতি পূৰ্বকে তুতি কৰিবাক
অত্ৰুবে পাছে লাগিলা ॥

সাধিলা আনন্দ কিনো নাৰায়ণ
সবাস্করে বধি কংস ।

দুঃখৰ উদ্ধাব কৰি পুনৰপি
বড়াইলা যত্ৰ বংশ ॥ ৩

তোমাৰ ভকতি পথক পাষণ্ডে
কবয় যেরে উছন ।

সন্তব বন্ধাব হেতু অৱতাৰ
হোৱা তেৰে নাৰায়ণ ॥

সম্প্ৰতি আপুনি বস্তুদেৱ গৃহে
বামে সমে অৱতৰি ।

হৃৰ্জ্জন বাজাক বধিয়া মাধৱ
উদ্ধাবিলা বস্তুন্ধবী ॥ ৪

অক্লুবৰ বাহু পূৰণ

৩২৩

আজি মোৰ গৃহ তীৰ্থতো অধিক
পৰিত্র ভৈল আশেষ ।

যিহেতু সাক্ষাতে জগতৰ গুৰু
আপুনি ভৈলা প্ৰৱেশ ॥

কোননো পণ্ডিতে এড়িয়া তোমাক
আনক ভজিবে যাই ।

ভকত জনক আপুনাকো দিয়া
জানো ইটো অভিপ্ৰায় ॥ ৫

ভকতেসে প্ৰভু তোমাৰ বান্ধৱ
দিয়া মনোৰথ সিদ্ধি ।

ব্ৰহ্মাৰ দুৰ্লভ তোমাক দেখিলো
কিনো স্প্ৰসন্ন বিধি ॥

স্বত বিত্ত দাবা বিষয় জঞ্জাল
ছিগা মোৰ মোহজৰী ।

তোমাৰ চৰণ নিতান্তে চিন্তিয়া
ফুবো কৃপা কৰা হৰি ॥ ৬

অনেক ভকতি কবিলন্ত তুতি
নয়নৰ পৰে পানী ।

অক্লুবৰ মন মুহি হৰি পাছে
হাসিয়া বুলিলা বাণী ॥

তুমি গুরু পিতৃ মুহুদ আমাৰ
আমি তবু পুত্ৰচয় ।

বক্ষণ পোষণ কৰিবা সদায়
আমাত হুয়া সদয় ॥ ৭

যত নদী নদ সিও তীৰ্থ হয়
শিলাৰ প্ৰতিমা দেৱ ।

তেসম্বে পৱিত্ৰ কৰে য়েৰে পুনু
বহু কালে কৰে সেৱ ॥

দেখিল মাত্ৰকে ভকতে পৱিত্ৰ
কৰে লোক নিবন্তৰ ।

দেৱে তীৰ্থে জানা ভকত জনৰ
অনেক হোৱে অন্তৰ ॥ ৮

হেনয় পৰম বন্ধুজন তুমি
মুহুদতে সাৰতৰ ।

হস্তিনাপুৰৰ পৰা পাণ্ডৱৰ
বাৰ্ত্তাক আনা সহৰ ॥

মৰিলন্ত পাণ্ডু পঞ্চ পুত্ৰ সমে
কুন্তী ভৈল দুঃখভাগা ।

ধৃতৰাষ্ট্ৰে বোলে আনিল শুনিলো
হস্তিনাপুৰক লাগি ॥ ৯

পাণ্ডরক পুনু হিংসা কৰে বাজা
আপুন পুত্র নিদান ।
যেন ভাল মন্দ জানি আসা খুড়া
সাধিবো মই কল্যাণ ॥
অত্ৰুৰক হেন প্রবোধ বুলিয়া
প্রণয়ে বঞ্জিয়া চিত্ত ।
আপুন গৃহক চলি গৈলা পাছে
উদ্ধর বাম সহিত ॥ ১০
তাহান চৰণে ভকতি কৰিলে
সিজিবে সমস্ত কাম
হৰিসে পৰম বান্ধৱ জানিয়া
লৈয়ো সদা তান নাম ॥
শুনা সৰ্বজন কেদিন জীৱন
তথাপি নুগুণা মনে ।
হেন জানি কৃষ্ণ চৰণে শৰণ
লৈয়ো অকপট মনে ॥ ১১
তান্ত বিনে আন ব্ৰহ্মাণ্ড মধ্যত
তাৰন্তা নাহিকে কেৱ ।
জানি তান সদা গুণ নাম গায়া
কৃষ্ণক কৰিয়ো সেৱ ॥

কৃষ্ণৰ কিল্ৰবে

কহয় শঙ্কৰে

নেড়িবা মুখত নাম ।

আলজাল এড়ি

সমজ্যায়ে বেড়ি

ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ১২

॥ অক্লবৰ বাঞ্ছা পূৰণ সমাপ্ত ॥

॥ জৰাসন্ধৰ যুদ্ধ ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ নমো কামোদৰ হৰি ।

নিয়োক নাথ উদ্ধাৰি ॥ ১

পদ ॥ বোলন্ত শুকে শুনা পৰীক্ষিত ।

কহিবো কৃষ্ণৰ আৰো চৰিত ॥

মৰিল কংস তাৰ ভাৰ্য্যা দুই ।

পিতৃগৃহে গৈল বিধৱা হুই ॥ ১

শুনিয়ে বাপ কি কহিবো আমি ।

মাৰিলন্ত কৃষ্ণে আমাৰ স্বামী ॥

শুনি জৰাসন্ধ ক্ৰোধিল আতি ।

তেইল অক্ষৌহিণী সাজি পদাতি ॥ ২

বেটিল চতুৰ্ভিতি মথুৰাক ।

দেখি ভয় ভৈল যাদৱ বাক ॥

নৰা নাৰীগণো আসি লৱড়ি ।

সেনাক চাৰে বঙ্গে চাঙ্গে চড়ি ॥ ৩

সাগৰ সন্ধান দেখি পয়াতি ।
 ত্রাসতে কম্পিল হৃদয় আতি ॥
 বুলিলা মাধৱে নিৰ্ভয় বাণী ।
 কৰিলা আলোচ জ্ঞাতিক আনি ॥ ৪
 কৃষ্ণৰ বাক্যে সৱে ভৈল স্বস্থ ।
 বৈকুণ্ঠৰ পৰা নামিল বথ ॥
 আইল অস্ত্ৰচয় চক্ৰ প্ৰমুখ্যে ।
 কৃষ্ণক নমিলা আসি দাককে ॥ ৫
 পড়িল লাজল মুখল বাণ ।
 কৰিলা দোভায়ে পাছে পায়ণ ।
 বথে চড়ি কৃষ্ণে বেগে ববাইলা ।
 শৰ কৰি শত্ৰু সেনা ভঙ্গাইলা ॥ ৬
 কাটিলা বথ হস্তী পতিচয় ।
 শোণিতে নদী প্ৰৱহাইলা তয় ॥
 পৰম লীলায়ে শত্ৰু সংহৰি ।
 ফুঙ্কিলা পাঞ্চজন্য উচ্চ কৰি ॥ ৭
 পাছে বলো ঘোৰ সমৰ কৰি ।
 মাগধ বাজাক জীৱন্তে ধৰি ॥
 মাৰিবাক চান্ত কোবাই সগুলি ।
 বাধিলা কৃষ্ণে আক বাখা বুলি ॥ ৮

কৃষ্ণৰ বচনে ৰাখিলা কন্ধ ।
 দেশক পাছে গৈলা জৰাসন্ধ ॥
 নবায় নুপুহায় কৃষ্ণত হাৰি ।
 আনিলেক ৰাজ্য সৰে হাৰ্জাৰি ॥ ৯
 দঢ়ায়া আপুনাক মাস তিনি ।
 লড়িলা সাজি তেইশ অক্ষৌহিণী ॥
 বেড়িলে গৈয়া ছনাই মথুৰাক ।
 যমুনা তীৰে বৈল ৰাজ্য বাক ॥ ১০
 কাঠ গড় বান্ধি বঞ্চিল ৰাতি ।
 নাচে গারে বন্ধে যত পয়াতি ॥
 মাধৱে পাছে সৰে বাৰ্তা পাইল ।
 ছনাই যুঝিবাক মাগধ আইল ॥ ১১
 যত্ন বীৰগণো আনিলা মাতি ।
 আলোচিলা কৃষ্ণে সমস্তে ৰাতি ॥
 আপুন সেনা তিনি ভাগ কৰি ।
 নিয়োজিলা সৰে বীৰক হৰি ॥ ১২
 সাৰণ গদক বলো দদাক ।
 পঠাইলা বাম পাশে যুঝিবাক ॥
 উদ্ধৱ সাত্যকি অনেক ৰথে ।
 বেড়িলে সেনাক দক্ষিণ পথে ॥ ১৩

কতো সেনা লৈয়া কৃষ্ণে আটোপে ।
 সমুখে মাগধক ধাইল কোপে ॥
 কৃষ্ণে কিল্কে শঙ্কৰে ভণে ।
 বোলা হৰি হৰি সমস্ত জনে ॥ ১৪

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা । এ হৰি নাৰায়ণ মাধৱে গতি ।
 কৃষ্ণে চৰণে মোৰ নছাড়োক মতি ॥ ২
 পদ ॥ মাগধ ৰাজ্যৰ সেনা মাগধ সঙ্কশ ।
 স্মৃতে ৰহি আছে পায় পথতে প্ৰয়াস ॥
 কতো হাসে মাতে কতো আছে নিদ্ৰা পাৰি ।
 হয় হস্তী বথ বান্ধি আছে সাৰি সাৰি ॥ ১৫
 নাহি যুদ্ধ ঘৰা হয় হস্তীৰ পিঠিত ।
 নতু আনি জোড়ে ঘোড়া বথ যুৱলিত ॥
 শুধা হাতে বসিয়াছে যত ৰাজ্যচয় ।
 সিবেলাত নতু হন্ত আদিত্য উদয় ॥ ১৬
 হেন উষা সময়ত পাছে যত্নবায় ।
 পশিলা সেনাৰ মাৰো নিমান কোবাই ॥
 সিংহনাদ কৰি হৰি ধনুক টঙ্কাৰি ।
 বৰষিলা দিব্য অস্ত্ৰ অসংখ্য মুবাৰি ॥ ১৭

১৫৭/১৫৭
 ১৫৭/১৫৭

কালান্তক সম দেখি কৃষ্ণক প্রত্যেক ।
 থকবক কৰে আতি নৃপতি যতেক ॥
 নাহি শ্রুতি বুদ্ধি চাৰে উলটি পালটি ।
 মাধৱৰ শৰে আসি ফুটে চটচটি ॥ ১৮
 বাম পাশে থেদি আসি বলো মহাবলী ।
 শত্ৰুৰ সেনাক সৰে লৈ যান্ত নিডলি ॥
 সাত্যকি দক্ষিণ পথে দেখি দিল ধাৰ ।
 কৰিবাক লাগিলা শত্ৰুক বৃন্দাশাৰ ॥ ১৯
 কৰন্তু ক্রন্দন আতি তিনি ভিত্তি বেড়ি ।
 মহাভয়ে কতো সেনা পলায় বণ এড়ি ॥
 কতো প্ৰাণ ছাৰি পৰে পৃথিৱীত ঢলি ।
 শত্ৰুৰ সন্মুখ হুয়া ধাৰে কতো বলী ॥ ২০
 ৰাজাগণে দেখে সেনা বিভঙ্গে ভাগিল ।
 অনা যুদ্ধ কাছে বণ কৰিবে লাগিল ॥
 কতো বাসা এড়ি পলাই পশিল বনত ।
 ত্ৰাহি বুলি পড়ে কতো কৃষ্ণৰ আগত ॥ ২১
 যিটো ৰাজাগণে আগ বাঢ়ি দিল বণ ।
 তাৰ কন্ধ ছেদ কৰিলন্ত নাৰায়ণ ॥
 মাগধৰ সেনাগণ সাগৰ সঙ্কশ ।
 ক্ষেণেকে ভাগিল সৰে হুয়া মহাত্ৰাস ॥ ২২

বলভদ্রে সাত্যকি মাধৱ মহাবথ ।
 খেদিল পাছত পাঞ্চ প্ৰহৰৰ পথ ।
 হয় হস্তী বহু বথ লাগে মানে পাইল ।
 মথুৰাত নিয়া যত ৰাজাত যোগাইল ॥ ২৩
 মাধৱত যুদ্ধ হাৰি জ্বাসন্ধ নৃপ ।
 ৰাজাগণ সম্মে গৈল বাণৰ সমীপ ॥
 প্ৰাণমিত্ৰ বুলি বাণে কৰিলে সংকাৰ ।
 জ্বাসন্ধে নিৰেদিলে দুঃখ আপুনাৰ ॥ ২৪
 শুনা দৈত্যপতি কিনো ভৈল বিষঙ্গতি ।
 ৰাত্ৰি চুৰি কৰি আসি গোপাল দুৰ্ম্মতি ॥
 জিনিয়া খেদিল মোক বহু দূৰ পথ ।
 নিলেক মোহোৰ সৰে হয় হস্তী বথ ॥ ২৫
 তোমাৰ পাশক আইলো শুনা দৈত্যৰায় ।
 কৃষ্ণক যুঝিবে মোৰ হুয়োক সহায় ॥
 তুমি সম প্ৰাণমিত্ৰ নাহিকে আমাৰ ।
 কৃষ্ণ শত্ৰু সাগৰত কৰা মোক পাৰ ॥ ২৬
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে গীত ভণিল শঙ্কৰে ।
 নাহি আন ধৰ্ম্ম আৰ কীৰ্ত্তনত পৰে ॥
 শুনা সৰ্বজন আউৰ কেদিন জীৱন ।
 বোলা হৰি হৰি আছে যাবত চেতন ॥ ২৭

। তৃতীয় কীর্তন ।

ঘোষা ॥ বাম হৰি বাম হৰি বাম হৰি বাম ।

নমো বাম হৰীকেশ হৰীকেশ হৰি ॥ ৩

পদ ॥ পাছে বলি স্তত বাণ ।

দিলা হেন সমিধান ॥

মোৰ যত বাজ্য ভাৰ ।

তোমাৰেসে অধিকাৰ ॥ ২৮

এহি বুলি দৈত্যপতি ।

অসংখ্যাত হয় হস্তী ॥

দিলে দৈত্য সেনা বথ ।

পুৰি তাৰ মনোবথ ॥ ২৯

সিটো সেনা লৈয়া সঙ্গে ।

মাগধ চলিলা বঙ্গে ॥

বথ-ধ্বজ গজ বাজী ।

পৰম প্রাৰন্তে সাজি ॥ ৩০

লগে লৈয়া সেনা বাক ।

বেটিলেক মথুৰাক ॥

ধৰ মাৰ কৰে বোল ।

বাৰে বীৰ ঢাক ঢোল ॥ ৩১

মথুৰাবাসীৰ ভয় ।
 দেখি কৃষ্ণ কৃপাময় ॥
 বীৰগণ কৰি সাজ ।
 নগৰৰ ভৈলা বাবা ॥ ৩২
 বলভদ্র ক্রোধে বাগি ।
 ধাইলা মাগধক লাগি ॥
 কৰিলা দুৰ্য্যোধন বণ ।
 সংহৰিলা বৈৰগণ ॥ ৩৩
 যত আইল রাজা বাক ।
 একলে গোপালে তাক ॥
 মাৰিলা সমৰ মাঝে ।
 হত ভৈল সামৰাজে ॥ ৩৪
 বলভদ্রে জৰাসন্ধে ।
 যুজিলন্ত মাল বন্ধে ॥
 প্রহাৰে অনেক ভাৰে ।
 ছান্দি ধৰি পাৰে পাৰে ॥ ৩৫
 পাছে বলো সন্ধুকিয়া ।
 মাগধক আশ্ফালিয়া ॥
 এড়াইলা উলটা বান্ধে ।
 লাস্তল ভেজাইলা কান্ধে ॥ ৩৬

আবুৰি আনিয়া কাছে ।
মুঘল উচায়া পাছে ॥
মুণ্ড ভাঙ্গিবাক চান্ত ।
মেহিবেলা শুনিলন্ত ॥ ৩৭
পড়িল আকাশী বাক ।
নমাৰা নমাৰা আক ॥
শুনি বলো সৰ্বজান ।
ৰাখি মাগধৰ প্ৰাণ ॥ ৩৮
এড়িলা দাকণ যুদ্ধ ।
ৰথে চড়ি হলায়ুধ ॥
কৃষ্ণ সমে লড়ি গৈলা ।
মথুৰা প্ৰৱেশ ভৈলা ॥ ৩৯
এহিমতে ৰাম হৰি ।
বিপক্ষক ক্ষয় কৰি ॥
যত পাইল অলক্ষ্যৰ ।
কিৰীটি কুণ্ডল হাৰ ॥ ৪০
ষাদৰ ৰাজাক দিলা ।
মনুষ্যৰ দেখাই লীলা ॥
কৰিলন্ত ক্ৰৌড়া হৰি ।
ভকতৰ প্ৰীতি কৰি ॥ ৪১

পাছে জ্বাসন্ধ বাজা ।
 যুদ্ধ হাবি হুয়া লজ্জা ॥
 দেশ গৈল অধোমুখে ।
 নযায় নুপুহায় দুঃখে ॥ ৪২
 দুনাই দুনাই দেয় ধাৰ ।
 হাবিল সতেৰ বাৰ ॥
 তথাপি নভৈল লজ্জা ।
 আৰকা যোৱাৰে প্রজা ॥ ৪৩
 সাধিবো ইবাৰ জয় ।
 এহি বুলি দুৰাশয় ॥
 মাজে চতুৰঙ্গ দল ।
 নজানে কৃষ্ণৰ বল । ৪৪
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে ভণে ।
 শুনিয়োক সৰ্ব্ব জনে ॥
 গাধৰৰ জন্ম কৰ্ম্ম ।
 আত পৰে নাহি ধৰ্ম্ম ॥ ৪৫
 অত্ৰাপি নুপজে বুদ্ধি ।
 কলিযুগে মহৌষধি ॥
 কৃষ্ণ বাম নাম বাণী ।
 কেনে হেলা কৰা জানি ॥ ৪৬

জবাসন্ধৰ যুদ্ধ

৩৩৭

যত মহা যজ্ঞ দান ।

তপ জপ তীৰ্থ স্নান ॥

কেহো নোহে আক সৰি ।

ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ৪৮ ১

॥ জবাসন্ধৰ যুদ্ধ সমাপ্ত ॥

॥ কালযৱন বধ ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বয়ুপতি হোক গতি

তোমাৰ চৰণে নাৰায়ণ ।

দাস বুলি দামোদৰ দিয়োক শৰণ ॥ ১

পদ ॥ সেহি সময়ত যৱনৰ মহাৰাজা ।

লগে লৈয়া সাজি গ্লেছ তিনি কোটি প্ৰজা ॥

নামে কালযৱন বণত অনিৰ্বাৰ ।

নাৰদে পঠাইলে মাধৱক দিলে ধাৰ ॥ ১

তিনি কোটি গ্লেছে বেঢ়িলেক মথুৰাক ।

দেখি সচকিত ভৈল যত যত্ন বাক ॥

দেখি বলো সমে আলোচন্ত দামোদৰ ।

মিলিল প্ৰমাদ দদা যাদৱ বংশৰ ॥ ২

বেঢ়িল আমাক দেখা যৱন দুৰ্বাৰ ।

কিবা আজি কালি জ্বাৰাসন্ধ দেয় ধাৰ ॥

যৱনক যুবান্তে মাগধ য়েৰে আসে ।

নেয় চোসে বাসে জোনো বংশকো বিনাশে ॥ ৩

হেন জানি সাজিবোহো দুৰ্গ দ্বাৰকাক ।
অনুযো নপাৰে যেন তাক লজ্জিবাক ॥
এহি বুলি সাগৰ মধ্যত দামোদৰ ।
বাহু গ্ৰহৰ পথ নিম্নিলা নগৰ ॥ ৪
বিশ্বকৰ্ম্মে শিল্প কৰ্ম্ম জানে যতমানে ।
দ্বাৰকাত সৰাকো দেখিয় বিদ্যমানে ॥
বিবিধ উদ্যান কল্পতৰু উপবন ।
দৈব্য সৰোবৰ দীঘি দেখি বিতোপন ॥ ৫
আকাশ লজ্জিয়া আছে গড়ৰ দুৱাৰ ।
ক্ষুটিক কপাট তাৰ পাশত সোণাৰ ॥
স্বৰ্ণৰ বজ্জতে জ্বলে গৃহৰ আৰম্ভ ।
ক্ষুটিক আটাল মৰকত দিল তন্ত ॥ ৬
স্বৰ্ণৰ ঘটচয় উপৰে প্ৰকাশে ।
বিচিত্ৰ পতাকা তাতে বতাসে উলাসে ॥
সুধৰ্ম্মা সভাক পঠাই দিল পুৰন্দৰ ।
যাত আৰোহিলে হোৱে অজৰ অমৰ ॥ ৭
ধৰণে পঠাইলা হয়চয় গুৰুবৰ্ণ ।
মনোজয় বেগ সৰে শ্যাম এক কৰ্ণ ॥
কুবেৰে পঠাইলা অষ্টনিধিৰ ভণ্ডাৰ ।
কি কহিবো মহিমা কৃষ্ণৰ দ্বাৰকাৰ ॥ ৮

দশ দিগপালৰ বিভিন্ন আছে যত ।
 সিবেলা সমস্তে আনি অপিলা কৃষ্ণত ॥
 সেহি দ্বাৰকাক লাগি কৃষ্ণে অবিকলে ।
 মথুৰাৰ প্ৰজাক আনিলা যোগ বলে ॥ ৯

মথুৰাক আসি ৰাখে সমে আলোচিলা ।
 স্নগন্ধ পদ্মৰ মালা গলত পিন্ধিলা ॥
 শুধা হাতে নগৰ দ্বাৰৰ ভৈলা বাজ ।
 যৱনক দেখাই চলি যান্ত যদুৰাজ ॥ ১০

মাধৱৰ জন্ম কৰ্ম্ম পুৰা সৰে নৰে ।
 কলি যুগে নাহি গতি কীৰ্ত্তনত পৰে ॥
 দুৰ্লভ মনুষ্য জন্ম নকৰিয়ে বৃথা ।
 কৰা হৰি কীৰ্ত্তন এড়িয়া গ্ৰাম্য কথা ॥ ১১

কৃষ্ণৰ কিস্কৰে কহে শঙ্কৰে সম্প্ৰতি ।
 ইহ পৰলোকে হৰি চৰণেসে গতি ॥
 গৈল প্ৰায় প্ৰাণ যেন সৰে আছা মৰি ।
 আন চিন্তা এড়ি ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ১২

॥ দ্বিতীয় কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ মাধব মধু সুদন দেব
দাস উদ্ধাৰিয়া নিয়ো ।
তুমি সি পৰম গুৰু নাৰায়ণ
মোক উপদেশ দিয়ো ॥ ২

পদ ॥ কালঘরনব আগে লীল কবি
চলি যান্ত হৃষীকেশ ।

দেখিল যরনে পাছে মাধব
পৰম সুন্দৰ বেশ ॥

শৰত কালত ভৈলন্ত উদিত
যেন পূৰ্ণিমাৰ চান্দ ।

সুকুমাৰ শ্যাম তনু পীত বস্ত্ৰে
দেখিতে আতি সুছান্দ ॥ ১৩

সদায়ে ঈষত হাসি নুগুচয়
প্রফুল্ল মুখ কমলে ।

নর পদ্ম সম আয়ত অৰুণ
লোচন যুগল জ্বলে ॥

শিবত কিৰীটি প্রকাশে অমূল্য

বহুগুণে আছে গঢ়ি ।

নাসা তিল ফুল অধৰ বাতুল

দান্ত পাণ্ডি কুন্দ কড়ি ॥ ১৪

কণ্ঠত মকৰ কুণ্ডল দোলয়

কপালে অলকা পাণ্ডি ।

কম্বু কণ্ঠ মাজে কৌস্তভ শোভয়

নয় আদিত্যৰ কান্তি ॥

প্রলম্ব বৰ্ত্তুল স্থূল ভুজ চাৰি

কেয়ূৰ কঙ্কণে শোভে ।

গলে বনমালা আপাদ লম্বিত

ভ্রমৰ নছাড়ে লোভে ॥ ১৫

সুন্দৰ হৃদয়ে প্রকাশে ত্রীবৎস

কঙ্কালে মেখলা জ্বলে ।

কবিকৰ সম উক নিকপম

নৃপুৰ পদ কমলে ॥

সংসার মোহন হেন কপ দেখি

বোলয় কালঘরন ।

এহিগোট কৃষ্ণ জানিলো নাৰদে

কহিল যেন লক্ষণ ॥ ১৬

শিবত কিৰীটি প্রকাশে অমূল্য

বহুগণে আছে গঢ়ি ।

নাসা তিল ফুল অথব বাতুল

দান্ত পাতি কুন্দ কড়ি ॥ ১৪

কর্ণত ঝকব কুণ্ডল দোলয়

কপালে অলকা পাতি ।

কম্বু কণ মাজে কোঁস্তত শোভয়

নর আদিত্যৰ কান্তি ॥

প্রলম্ব বৰ্তুল স্থূল ভুজ চাৰি

কেয়ূৰ কঙ্কণে শোভে ।

গলে বনমালা আপাদ লম্বিত

ভ্রমৰ নছাড়ে লোভে ॥ ১৫

সুন্দৰ হৃদয়ে প্রকাশে শ্রীবৎস

কঙ্কালে মেখলা জ্বলে ।

কৰিকব সম উক নিকপম

নৃপুৰ পদ কমলে ॥

সংসাৰ মোহন হেন কপ দেখি

বোলয় কালঘরন ।

এহিগোট কৃষ্ণ জ্ঞানিলো নাৰদে

কহিল যেন লক্ষণ ॥ ১৬

পুখা হাত ভরি গতি চলি যায়

ময়ো যাও অস্ত্র এড়ি ।

এহি বুলি উঠি ধাইলেক যরনে

বহ বুলি পারে গেড়ি ॥

জ্ঞানীগণে যাক ধ্যানতো নেদেখে

খেদে হেন মাধরক ।

হাতে পারে হেন দেখাই আপুনা

নিলন্ত তাক দূরক ॥ ১৭

পাছত যরনে আক্ষেপ করয়

যছ কুলে ভৈলি যাত ।

পলায়ন ধম্ম নুহিকে উচিত

পালটি আমাক মাত ॥

এতেক বোলন্তে গিবি গহবত

পশিলন্ত নাৰায়ণ ।

পাছত যরনে পশিয়া দেখয়

স্মৃতি আছে একজন ॥ ১৮

আমাক দূরক আনিয়া শয়ন

কবিলি যেন সজ্জনে ।

কৃষ্ণ হেন মানি মাঝিলেক লাখি

দুজ্জ্বল কালযরনে ॥

চিৰকাল স্মৃতি আছে মুচুকুন্দ
 উঠিয়া বসিল জাগি ।
 কিছো কিছো কৰি চক্ষু মেলি চাইল
 চাৰিও দিশক লাগি ॥ ১৯
 যৱনক পাছে আগত দেখিয়া
 ক্ৰোধ দৃষ্টি কৰি চাইল ।
 তেতিফ্ৰণে তাৰ শৰীৰত লাগি
 অগনি কুণ্ড উধাইল ॥
 ক্ষেণেকতে ভস্ম ভৈ গৈল যৱন
 আপুন গাৱৰ জুই ।
 পৰীক্ষিত ৰাজা শুকত সোধন্ত
 আতি অদভুত হুই ॥ ২০
 সিটো কোন জন যৱনক যিটো
 ভস্ম কৰিলেক তথা ।
 কিহেতু স্মৃতিয়া আছে কিবা নাম
 কহিয়ো আমাত কথা ॥
 কুব্জৰ কিঙ্কৰে ভণিলা শঙ্কৰে
 শুন্য সৱে সভাসদে ।
 আন চিন্তা এড়ি ডাকি বোলা হৰি
 বৈকুণ্ঠে বাইবাৰ পদে ॥ ২১
 কালযৱন বধ সনাপ্ত ॥

॥ মুচুকুন্দ স্তুতি ॥

॥ প্রথম কীৰ্ত্তন ॥

ষোষা ॥ বামক নাম আতি অনুপাম ।

বামক নাম বামক নাম ॥ ১

পদ ॥ রাজাত কহন্ত শুকে কথাক ।

মাক্ৰাতঃ পুত্র জানিবা তাক ॥

ইক্ষ্বাকু কুলত ভৈলন্ত জাত ।

মুচুকুন্দ নামে জগতে খ্যাত ॥ ১

অশ্বৰত ভয়ে দেৱতা ঝাক ।

ৰাজাক বোলন্ত বাখা আমাক ॥

নৃপতি পাছে ভৈলা স্বৰ্গ পাল ।

ৰাখিলা ত্ৰিদশক চিৰকাল ॥ ২

আৰে সেনাপতি কাৰ্ত্তিক ভৈলা ।

ৰাজাক দেৱে বুলিবাক লৈলা ॥

আৰে মুচুকুন্দ কৰা বিশ্রাম ।

কৰিলা আমাৰ দুক্ষৰ কাম ॥ ৩

সমস্তে বাজ ভোগ পৰিহৰি ।
 বাখিলা আমাক নিদ্রাক এড়ি ॥
 তোমাৰ আৰে পুল পত্নীগণ ।
 জ্ঞাতি মিত্ৰ আৰু সেরক জন ॥ ৪
 পৃথিৱীত কেহো নাহিকে ভালে ।
 সৰাকো সংহৰি নিলেক কালে ॥
 মোক্ষ ব্যভিবেকে লৈয়োক বৰ ।
 বিষ্ণুসে মোক্ষৰ হোন্ত ঈশ্বৰ ॥ ৫
 বুলিলা দেৱক ৰাজা প্ৰণাম ।
 নলাগে বৰ নিদ্রা কৰো আমি ॥
 বোলন্ত এহি হোক দেৱগণে ।
 নিদ্রাত জগাৰে আসি যিজনে ॥ ৬
 হুইবেক ভস্ম তষু দৰশনে ।
 মৰিল যৱন এহি কাৰণে ॥
 পাছে মাধৱে কৰি অল্ল হাসি ।
 নৃপতিক দেখা দিলন্ত আসি ॥ ৭
 ৰাজা গুচুকুন্দে কৃষ্ণক দেখি ।
 পৰম বিস্ময়ে চান্ত নিৰেখি ॥
 উদিত চন্দ্ৰৰ যেন প্ৰকাশ ।
 শ্যামল দেহে শোভে গীত বাস ॥ ৮

১০/১০/১০

শ্রীবৎস পাস্তি শোভে বক্ষঃস্থলে ।
 সূর্য্য সম জ্বলে কৌস্তুভ গলে ॥
 কণ্ঠত মকর দোলে কুণ্ডল ।
 পদ্য সম শোভে মুখ মণ্ডল ॥ ৯
 অকণ লোচন পঙ্কজ পাসি ।
 নুগুচে সদা মুখে অল্ল হাসি ॥
 দশন পাস্তি মুকুতাৰ সাৰি ।
 প্রলম্ব থূল জ্বলে ভুজ চাৰি ॥ ১০
 প্রকাশে কণ্ঠত পদ্যৰ মালা ।
 কটিত বত্ৰৰ শোভে মেখলা ॥
 পদ যুগ যেন পঙ্কজ কোষ ।
 শূনি স্তব্ধৰ নূপুৰ ঘোষ ॥ ১১
 ত্ৰৈলোক্যত কপে নাহিকে সম ।
 যুগেন্দ্ৰৰ যেন লীলা বিক্রম ॥
 শৰীৰৰ জ্যোতি লাগি আখিত ।
 দেখি মুচুকুন্দ ভৈল শঙ্কিত ॥ ১২
 কৃষ্ণৰ কিস্কৰ শঙ্কৰে ভণে ।
 কৃষ্ণ কথা শূনা সমস্ত জনে ।
 কৰিয়ো কীৰ্ত্তন আলাস এড়ি ।
 বোলা হৰি হৰি সমাজে বেড়ি ॥ ১৩

॥ দ্বিতীয় কীর্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম বাম গোবিন্দ ।
তাহি হবি মুকুন্দ ॥ ২

পদ ॥ পাছে মুকুন্দ বায় ।
সোধে মাধবক চাই ॥
কোন তুমি থাকা কৈত ।
কি কার্য্যে ভ্রমিছা ঐত ॥ ১৪

পদ পত্র সম ভবি ।
কণ্টকত কেন কবি ॥
ফুৰা গিৰি গহবত ।
নুবুঝো তোমার মত ॥ ১৫
কিবা ইন্দ্র সূর্য্য শশী ।
মূৰ্ত্তি ধবি আছা আসি ॥
ব্রহ্মা বিষ্ণু ত্রিনয়ন ।
তাসম্ভাব একজন ॥ ১৬

আসি আছা তুমি স্বামী ।
মূৰ্ত্তি দেখি বোলো আমি ॥
জন্ম কন্ম গোত্র নাম ।
কৈয়ো যদি আছে কাম ॥ ১৭

আমাৰো শুনিয়ো কথা ।
 ইক্ষ্বাকু বংশত তথা ॥
 মাস্কাতাত ভৈলো জাত ।
 মুচুকুন্দ নামে খ্যাত ॥ ১৮
 উজাগৰে শ্রান্ত হয় ।
 গহবৰত আছে। শুয়া ॥
 মোক জগাই কোনজনে ।
 ভস্ম ভৈল তারক্ষণে ॥ ১৯
 তোমাক দেখিলো পাছে ।
 দেহা প্রকাশন্তে আছে ॥
 তোমাৰ দুঃসহ জৌতি ।
 নিশ্চিন্ত কৰিলে আতি ॥ ২০
 দেখি মহা চমৎকাৰ ।
 হৃদিয়ে নপাৰো আৰ ॥
 এহি বুলি মোঁন ভৈলা ।
 মাধৱে কহিবে লৈলা ॥ ২১
 মোৰ জন্ম কৰ্ম যত ।
 কোনে কহি পাৰে অন্ত ॥
 তথাপিতো নৃপবৰ ।
 শুনা কথা ইজন্মৰ ॥ ২২

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

কৃষ্ণৰ কিষ্কৰে ভণে ।
 শুনিয়েক সৰ্ব জনে ॥
 সমস্ত সমাজে ঢাকি !
 হৰি হৰি বোলা ডাকি ॥ ২৮

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা । ও হৰি নমো নাৰায়ণ
 চৰণে মাগো তৰণ উপায় ।
 তোমাৰ ভকতি বিনে বাসুদেৱ
 বৃথা আয়ু বাহি যায় ॥ ৩

পদ ॥ পাচে মুচুকুন্দে কৃষ্ণক জানিল
 গৰ্গৰ বাক্য স্মৰি ।

পড়ি তুতি আতি কৰিবে লাগিল
 চৰণে প্ৰণাম কৰি ॥

মায়ায়ে মোহিত হুয়া যিটো জন
 নভজে প্ৰভু তোমাক ।

স্বথক আশায়ে গৃহবাসে থাকে
 দৈৱে বঞ্চিতলেক তাক ॥ ২৯

ভাৰতে দুৰ্লভ নৰ দেহা পায়

নভজে তোমাৰ পাৰ ।

গৃহ অন্ধকূপে পড়িয়া থাকয়

পশুব হেন স্বভাৱ ॥

ৰাজ্যশ্ৰী মদে ভৈলোহো প্ৰমত্ত

দেহে আত্মা বুদ্ধি ভৈল ।

পুত্ৰ দাৰা ধন আহাব চিন্তায়

বিফলে জন্ম গৈল ॥ ৩০

গৃহ ঘট সম দেহাত নৃপতি

বোলাও কবি চটি মতি ।

তোমাকে নগণি হয় হস্তী বথে

পৃথিৱী ফুৰো পৰ্য্যটি ॥

বিষয় চিন্তায় পৰম প্ৰমত্ত

থাকে মহামোহ দৰ্পে ।

তুমি অপ্ৰমত্ত হেলে মাৰা তাক

এন্দুৰক যেন সৰ্পে ॥ ৩১

স্বৰ্ণৰ বথে যিটো হস্তী কন্ধে

ফুৰয় ৰাজা বোলাই ।

কালে প্ৰাণ গৈলে সেহিতো শৰীৰে

হোৱে বিষ্ঠা পলু ছাই ॥

ঘিটো সার্বভৌম সিংহাসনে থাকে
 সামরাজ্যে সেরা কবে ।
 স্ত্রীর অধীন হয় সিটো প্রভু
 গৃহতে থাকিয়া মবে ॥ ৩২
 দুর্নাই ইন্দ্র হৈবো বুলিয়া অনেক
 কবি কায় ক্লেষ দুঃখ ।
 সিটো অভিলাষ ব্যর্থ হোরে তার
 কহিতো নাহিকে স্ত্রুথ ॥
 যাহার সংসার গুচিবেক তার
 মিলয় সাধু সঙ্গতি ।
 ঘেরে সাধু সঙ্গ ভৈল তেরে প্রভু
 তোমাত উপজে মতি ॥ ৩৩
 কিনো অনুগ্রহ কবিল মাধব
 গুচাই মোর বাজ্য ভাব ।
 মহা জ্ঞানীগণে আকেসে বাঞ্ছয়
 মনত বিরেক যাব ॥
 নবাঞ্ছোহো আন মাধব তোমার
 চরণ সেরাত পবে ॥
 মুকুতি দাতাক আবাধি খুজিবে
 আন বর কোন নবে ॥ ৩৪

হেন জানি প্রভু যত দুঃখ ভোগ
দূৰতে তেজিয়া থৈলো ।

পৰম পুরুষ তোমাৰ চৰণে
সদায়ে শৰণ লৈলো ॥

সংসার চক্ৰত চিৰকাল ভ্রমো
তোমাত নভৈল বোধ ।

একোরে প্রকাৰে সুখ শান্তি নাই
নিজিনিলো কাম ক্রোধ ॥ ৩৫

প্রণত পালক তোমাৰ চৰণে
লৈলোহো আৰে শৰণ ।

ভয় শোক যুত্যা গুচয় যিমতে
ৰক্ষা কৰা নাৰায়ণ ॥

হেন তুতি ক'ৰ যুচুকুন্দ বাজা
কৃষ্ণক প্রণামি আছে ।

প্রণত পালক দেৱ সনাতন
বাজাক মাতিলা পাছে ॥ ৩৬

ভগিলা শঙ্কৰে শুনা সৰ্ব্ব নৰে
নকৰিয়ো জন্ম বৃথা ।

শ্রৱণতে স্মৃথে মোক্ষ পদ পায়
শুনা হেন কৃষ্ণ কথা ।

হৰিৰ কীৰ্তন কৰিয়া পাপৰ
 মুগুত মাৰিয়ো বাড়ি ।
 আন কাম এড়ি বোলা হৰি হৰি
 পলাওক পাতক ছাড়ি ॥ ৩৭

॥ চতুৰ্থ কীৰ্তন ॥

ঘোষা ॥ মন বাম বোল বাম বোল বোল বাম ।
 চিন্ত চিন্তে চতুৰ্ভুজ চতুৰ্ভুজ হৰি ॥ ৪

পদ ॥ মাধৱে বোলন্ত শুন মুচুকুন্দ বায় ।
 তোমাৰ নিৰ্মল মতি ভৈল সমুদায় ॥
 প্ৰলোভিলো বৰ লৱা বুলি বাৰম্বাৰ ।
 তথাপিতো কিছু বাঞ্ছা নভৈল তোমাৰ ॥ ৩৮
 বৰ দিবে চাহিলো তোমাক দায়া পদে ।
 ভকতক লজ্জিবাক নপাৰে শ্ৰী মদে ॥
 যোগক অভ্যাশে যিটো ভকতিক এড়ে ।
 তাহাৰেমে মন ছনাই বিষয়ত পড়ে ॥ ৩৯
 মোত চিন্ত দিয়া পৰ্য্যটায়ো বহুমতী ।
 তোমাৰ আগাত আছে একান্ত ভকতি ॥
 ক্ষত্ৰিয়ৰ ধৰ্ম্মত থাকিয়া নৃপবৰ ।
 কৰি আছা বধ তুমি জন্তু বহুতৰ ॥ ৪০

শ্রৱণে কীৰ্ত্তনে মোক কৰিয়া আশ্রয় ।
 তপ কৰি এৱে সিটো পাপ কৰা ক্ষয় ॥
 আউৰ জন্মত তুমি হুইবা বিজবৰ ।
 মোক পাইবা আসি বাজা তেজি কলৱৰ ॥ ৪১
 পূৰ্বতো অনেক যজ্ঞে যজ্ঞি আছা মোক ।
 মঞি বক্ষা কৰিবো নিৰ্ভয়ে চলিয়োক ॥
 হেন অনুগ্রহ আজ্ঞা পায়া মাধৱৰ ।
 কৰিলা কৃষ্ণক প্ৰদক্ষিণ নৃপবৰ ॥ ৪২
 চৰণে প্ৰণামি বাজ ভৈলা গহ্বৰৰ ।
 দেখে ক্ষুদ্ৰ ভৈল সৰে বৃক্ষ পশু নৰ ॥
 পাইল কলি ধুগে আসি মানি মহাবথ ।
 ধৰিলন্ত উত্তৰ দিশক লাগি পথ ॥ ৪৩
 ভৈলন্ত নিঃশঙ্ক তপ আচাৰিবে মনে ।
 কৰিলা একান্ত চিত্ত কৃষ্ণৰ চৰণে ॥
 বদৰিকাশ্ৰমে গৈয়া ধৰিয়া সমাধি ।
 থাকিলন্ত মুচুকুন্দ কৃষ্ণক আৰাধি ॥ ৪৪
 পাছে দুনাই আসিয়া মাধৱ মথুৰাক ।
 মাৰিলন্ত তিনি কোটি যৱন সেনাক ॥
 তাৰ ধনমানে সৰে বলদ যোড়াইল ।
 দ্বাৰকাত নিয়া যত্ন বাজাত যোগাইল ॥ ৪৫

তেইশ অক্ষৌহিনী সেনা সাজিয়া প্রবন্ধে ।
 সেই সময়তে খেদি পাইলা জবাসন্ধে ॥
 পৰম আটোপে মহাকোপে আসে ধাই ।
 দেখি লড় দিলা বাম কৃষ্ণ দুয়ো ভাই ॥ ৪৬
 মনুষ্য চেষ্টাক দেখাই যেন ভয়াত্বৰ ।
 ভৰি গতি দুয়ো পলাই গৈলা বহুদূৰ ॥
 হেন দেখি বঙ্গে আসি মাগধ নিষ্খলে ।
 ধৰ বুলি পাছে পাছে খেদে সমদলে ॥ ৪৭
 পলাইবে নপাৰি যেন বাম দামোদৰে ।
 আৰোহিলা পৰ্ব্বতৰ উচ্ছিত শিখৰে ॥
 পৰ্ব্বতক বেড়িয়া সসৈন্যে জবাসন্ধে ।
 লগাইলেক জুই তাত অনেক প্রবন্ধে ॥ ৪৮
 এঘাৰ যোজন সিটো পৰ্ব্বত উচ্ছিত ।
 তাৰপৰা ডেৰে দুয়ো পড়িলা ভূমিত ॥
 নলক্ষিলে কেৰে শত্ৰু সেনা তাসম্বাক
 বঙ্গে বাম কৃষ্ণ দুয়ো গৈলা দ্বাৰকাক ॥ ৪৯
 দক্ষ ভৈলা বাম কৃষ্ণ মানি মহাবলী ।
 জবাসন্ধো সসৈন্যে দেশক গৈলা চলি ॥
 নজানয় ঈশ্বৰৰ বলৰ প্রমাণ ।
 শত্ৰু বুদ্ধি দেখে সিটো পৰম অজ্ঞান ॥ ৫০

কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে গীত ভণিল শঙ্কৰে ।
কৃষ্ণৰ কীর্তন নছাড়িবা কোন নৰে॥
পাপ সাগৰত ইসে কৰিবে উদ্ধাৰ ।
বোলা হৰি হৰি হোক পুৰুষ উদ্ধাৰ ॥ ৫১

॥ নৃ চকুন্দ স্ততি সমাপ্ত ॥

॥ শ্রমন্তক হৰণ ॥

॥ প্ৰথম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ভাই মুখে বোলা বাম হৃদয়ে ধৰা ৰূপ ।
এতেকে মুকুতি পাইবা কহিলো স্বৰূপ ॥ ১

পদ ॥ শুক মুনি বোলন্ত শুনিয়ে পৰীক্ষিত ।
কৃষ্ণক কলঙ্ক দিয়া ডৰি সত্ৰাজিত ॥
আপুনাৰ কন্যা আনি দিলন্ত কৃষ্ণক ।
শ্রমন্তক মণি দিলা লগত যৌতুক ॥ ১৫

শুকত সোধন্ত দুনাই ৰাজা পৰীক্ষিত ।
দিলা কিবা কলঙ্ক কৃষ্ণক সত্ৰাজিত ॥
কৈত পাইলো শ্রমন্তক মণি মহাৰত্ন ।
কিহেতু কৃষ্ণক কন্যা দিলা কৰি যত্ন ॥ ২

শুক নিগদতি শুনিয়েক পৰীক্ষিত ।
সূৰ্য্যৰ পৰম ভক্ত সখা সত্ৰাজিত ॥
ভুফ লয়া সূৰ্য্যে শ্রমন্তক তাক দিলা ।
সত্ৰাজিতে মহামণি কণ্ঠত পিন্ধিলা ॥ ৩

সূর্য্যে যেন প্রকাশিয়া আসে দ্বাৰকাক ।
 বশ্মিয়ে চক্ষুক পীড়ে দেখি প্রজা বাক ॥
 আসন্ত আদিত্য বুলি মনত শঙ্কিয়া ।
 কৃষ্ণের পাশক সরে যায় লরড়িয়া ॥ ৪

সভাত খেলন্ত পাশা প্রভু পীতাম্বর ।
 আথে বেথে দেয় জ্ঞান প্রজা নিবন্তর ॥
 নমো নাৰায়ণ শঙ্খ চক্র গদাধর ।
 অববিন্দ লোচন গোরিন্দ দামোদর ॥ ৫

তোমাক দেখিবে লাগি ত্রিজগত পতি ।
 আসন্ত আদিত্য হেৰা দেখিয়ো সম্প্রতি ॥
 সরাবো চক্ষুক পীড়ি আসে বশ্মি জালে ।
 তোমাক অনেষ কবে দশোদিগ পালে ॥ ৬

পুৰাণ পুৰুষ তুমি সনাতন হবি ।
 যহ কুলে অরতবি আছা ছদ্য কবি ॥
 তাতেসে আসন্ত সূর্য্যে দেখিবে তোমাক ।
 বোলা হবি হবি উদ্ধাবিয়ো আপুনাক ॥ ৭

। দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ গোপাল গোরিন্দ যত্ন নন্দন ।
কৃষ্ণৰ চৰণে লৈলো শৰণ ॥ ২

পদ ॥ শুনিয়া হাসি চাইলা চক্ৰপাণি ।
নোহন্ত আদিত্য বুলিলা বাণী ॥
মণিৰ ৰশ্মি হুয়া প্ৰকাশিত ।
গৃহক লাগি আসে সত্ৰাজিত ॥ ৮

সত্ৰাজিত পাছে গৃহক আইলা ।
অনেক মাঙ্গল্য বাঢ় বজাইলা ॥
দেৱৰ গৃহে পশি প্ৰণিপাতে ।
নিৱেদিল মণি বিপ্ৰৰ হাতে ॥ ৯

মণিৰ মহিমা কি কৈবো আৰ ।
স্বৰ্গৰ্ণ নিতে স্ৰৱে অষ্ট ভাৰ ॥
যিথানে থাকে সিটো শ্রমন্তক
নাহিকে ছুভিক্ষ মাৰি মৰক ॥ ১০

নাহিকে ব্যাধি ব্যাত্ৰ সৰ্প ভয় ।
একো উপসৰ্গ নুপজে তয় ॥
দিনেক মণি খুজিলন্ত হৰি ।
নিদিল সত্ৰাজিতে গহ কৰি ॥ ১১

প্রসেন নামে তাৰ ভাতৃ আছে ।
 কণ্ঠত মণিক পিন্ধিয়া পাছে ॥
 ঘোড়াত চড়ি মহাবঙ্গ মনে ।
 যুগক মাৰি ফুৰে বিজু বনে ॥ ১২

দেখি সিংহে তাক নখে বিদাৰি ।
 ঘোড়ায়ৈ সহিতে পেলাইলা মাৰি ॥
 কণ্ঠৰ মণিক ছিণ্ডিয়া লই ।
 চড়িলা গিৰি শৃঙ্গে সিংহ গই ॥ ১৩

দেখি জাম্ববন্ত বীৰ বিড়িঙ্গ ।
 লৈলন্ত মণিক মাৰিয়া সিংহ ॥
 স্তম্ভক মণি গৰ্ভক নিলা ।
 উমলাইবে লাগি শিশুক দিলা ॥ ১৪

বিচিত্র মণিগোট ধৰি ধাই ।
 বাটত শিশু ফুৰে উমলাই ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে ।
 বোলা হাঁৰি হাঁৰি সমস্ত নৰে ॥ ১৫

শ্রামন্তক হৰণ

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

২৬৪
২১০
২৬৬-৪৬৬০

ঘোষা ॥ বনমালী জগমোহন বাম ।

সুখে দুখে মুখে জোনো ছাড়ো বাম নাম ॥ ৩

পদ ॥ ভাতুক নেদেখি অনন্তবে সত্ৰাজিত ।

মহাশোকে ক্রন্দন কৰিল বিপৰীত ॥

শ্রামন্তক পিন্ধি গৈল বনক ভৈয়াই ।

জানিলো মাৰিলে কৃষ্ণে নিৰ্জ্জনত পাই ॥ ১৬

খুজি নপাই ভাইক মাৰি কৃষ্ণে নিল মণি ।

শুনি সৰ্বলোকে আকে কৰে কণা কণি ॥

বেকত নকৰে কেহো মাধৱক ডৰে ।

পাইলেক কলঙ্ক মোক জানি দামোদৰে ॥ ১৭

কিমতে দুৰ্য্যশ গুচো গুণি ভগৱন্ত ।

লগে লৈয়া নগৰীয়া সেনা অপৰ্য্যন্ত ॥

প্ৰসেনৰ পথে চলি যান্ত বনমালী ।

প্ৰবন্ধে ঘোড়াৰ সিটো খোজক নিহালি ॥ ১৮

কতো দূৰে গৈয়া পাছে দেখিল মহীত ।

প্ৰসেন পড়িয়া আছে ঘোড়ায়ে সহিত ॥

সিংহে মাৰি মণি নিলে জানি বনমালী ।

উঠিল পৰ্ব্বতে তাৰ খোজক নিহালি ॥ ১৯

প্রসেন নামে তাৰ ভাতৃ আছে ।
 কণ্ঠত মণিক পিন্ধিয়া পাছে ॥
 ঘোড়াত চড়ি মহাবঙ্গ মনে ।
 যুগক মাৰি ফুৰে বিজু বনে ॥ ১২

দেখি সিংহে তাক নখে বিদাৰি ।
 ঘোড়ায়ে সহিতে পেলাইলা মাৰি ॥
 কণ্ঠৰ মণিক ছিণ্ডিয়া লই ।
 চড়িলা গিৰি শৃঙ্গে সিংহ গই ॥ ১৩

দেখি জাম্ববন্ত বীৰ বিড়িঙ্গ ।
 লৈলন্ত মণিক মাৰিয়া সিংহ ॥
 স্তম্ভক মণি গৰ্ভক নিলা ।
 উমলাইবে লাগি শিশুক দিলা ॥ ১৪

বিচিত্র মণিগোট ধৰি ধাই ।
 বাটত শিশু ফুৰে উমলাই ॥
 কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে ।
 বোলা হৰি হৰি সমস্ত নৰে ॥ ১৫

শ্রামন্তক হৰণ

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

২০০
২১০
২০৬.০৬০০

ঘোষা ॥ বনমালী জগমোহন বাম ।

সুখে দুখে মুখে জোনো ছাড়ো বাম নাম ॥ ৩

পদ ॥ ভাতুক নেদেখি অনন্তবে সত্ৰাজিত ।

মহাশোকে ক্রন্দন কৰিল বিপৰীত ॥

শ্রামন্তক পিন্ধি গৈল বনক ভৈয়াই ।

জানিলো মাৰিলে কৃষ্ণে নিৰ্জ্জনত পাই ॥ ১৬

খুজি নপাই ভাইক মাৰি কৃষ্ণে নিল মণি ।

শুনি সৰ্বলোকে আকে কৰে কণা কণি ॥

বেকত নকৰে কেহো মাধৱক ডৰে ।

পাইলেক কলঙ্ক মোক জানি দামোদৰে ॥ ১৭

কিমতে দুৰ্য্যশ গুচো গুণি ভগৱন্ত ।

লগে লৈয়া নগৰীয়া সেনা অপৰ্য্যন্ত ॥

প্ৰসেনৰ পথে চলি যান্ত বনমালী ।

প্ৰবন্ধে ঘোড়াৰ সিটো খোজক নিহালি ॥ ১৮

কতো দূৰে গৈয়া পাছে দেখিল মহীত ।

প্ৰসেন পড়িয়া আছে ঘোড়ায়ে সহিত ॥

সিংহে মাৰি মণি নিলে জানি বনমালী ।

উঠিল পৰ্ব্বতে তাৰ খোজক নিহালি ॥ ১৯

মৰি পড়ি আছে সিংহ দেখিলা মুৰাৰি ।
জানিলো ভালুকে মণি নিলে আন্ধ মাৰি ॥
দেখি সৰ্ব জন ভৈল মনত নিঃশঙ্ক ।
মিছাত পাইলন্ত কৃষ্ণে দাক্ষণ কলঙ্ক ॥ ২০

খোজ গুড়ি ভালুকৰ গৰ্ত্ত পাইলা হৰি ।
ঘোৰ অন্ধকাৰে আছে গৰ্ত্তক আৱৰি ॥
দেখি সৰে সেনাগণ বাহিৰত থই ।
একেশ্বৰে গৰ্ত্তে কৃষ্ণ প্রৱেশিলা গই ॥ ২১

তথাত মণিক কৃষ্ণে দেখিলন্ত পাছে ।
হাতে লৈয়া ধাই শিশু উমলান্তে আছে ॥
কাঢ়ি লৈবে লাগি হৰি সমীপ চাপিলা ।
হেন দেখি ভয়ে ধাই ধাউ গেড়ি দিয়া । ২২

কোথাৰ মনুষ্যগোটে মণি নেয় হৰি ।
আৰে ঋক্ষৰাজ লাগ লোৱা বাণ্ট কৰি ॥
এহি বুলি ধাই আতি কৰে আৰ্ত্তনাদ ।
বোলা হৰি হৰি ছাড়া বিষয় বিষাদ ॥ ২৩

॥ চতুর্থ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাম কৃষ্ণ কুপাল ।
ত্রাহি হৰি গোপাল ॥ ৪

পদ ॥ হেন শুনি জ্ঞানস্বরন্ত ।
ধাইলা মহা বলরন্ত ॥
নিচিনি স্বামীক পাছে ।
ধবিলন্ত যুদ্ধ কাছে ॥ ২৪

সামান্য মনুষ্য বুলি ।
মহাক্রোধে গৈলা জুলি ॥
নজানি প্রভার আতি ।
লগাইলেক হতা হতি ॥ ২৫

দুয়ো হুয়া মহাক্রুদ্ধ ।
লগাইলেক ঘোষ যুদ্ধ ॥
দুয়ো মাতঙ্গব লীলা ।
বৰিষে পৰ্বত শিলা ॥ ২৬

কতো বোল হানে গাছ ।
কতো কোপে চাপি কাছ ॥
যুঝিলন্ত মাল বাস্কে ।
ধৰি ভৰি ভৰি ছান্দে ॥ ২৭

দুইকো দুইবো নাহি তুষ্টি ।
 হানে বজ্র সহ মুষ্টি ॥
 মাংসৰ কাৰণে যেন ।
 যুঝন্ত দুইগোটা শেন ॥ ২৮

কেহো বলে নুহি ক্ষণ ।
 যুঝন্ত আঠাইশ দিন ॥
 কৃষ্ণৰ প্ৰহাৰ পাই ।
 পাছে মহা ধাক্কায় ॥ ২৯

শ্ৰান্ত ভৈলা মহা দুখে ।
 নিশ্বাস বজাইলা মুখে ॥
 ভাগে যেন কটি কান্ধ ।
 শৰীৰ ছিণ্ডে বান্ধ ॥ ৩০

গোড়ে ঘৰ্ম যায় বহি ।
 ক্ষেণেকে তন্তুলা বহি ॥
 সমস্ত সমাজে দাঙ্গি
 হৰি হা , বেলা ডাকি ॥ ৩১

॥ পঞ্চম কীৰ্ত্তন ॥

ষোষা ॥ ত্ৰাহি দেৱ দামোদৰ যাদৱানন্দ
 দীন দায়ালীল স্বামী ।
 কাৰাহা নিস্তাৰ তোমাৰ চৰণে
 শৰণ পশিলো আমি ॥ ৫

পদ ॥ কৃষ্ণৰ বিক্ৰম দেখি ঝঙ্কৰাজ
 পৰম বিশ্বয় মনে ।
 স্বামী হেন জানি বুলিবে লাগিলা
 প্ৰণামি কৃষ্ণ চৰণে ॥

জানিলো তোমাক জগত ঈশ্বৰ
 তুমি সনাতন হৰি ।

সমস্ত ভূতৰ তুমি প্ৰাণ বল
 জগতকে আছা ধৰি ॥ ৬২

অক্ষৰো অক্ষা তুমি সৰ্ব্ব দ্ৰেক্ষা
 উদ্ধাৰি ধৰিলা ভূমি ।

জীৱন নিয়ন্তা পৰম আত্মা
 যত্ন্যৰো অন্তক তুমি ॥

জানিলো তুমিসি সেহি বধুনাথ
 যিটো ইন্দ্ৰদেৱ মোৰ ।

সীতাৰ সন্তাপে জগতৰ বাপে
কৰিলা পয়াণ ঘোৰ ॥ ৩৩

যাৰ মহাক্রোধে কটাক্ষতে গ্ৰাহে
মাগৰ কহেলাল কৰে ।

লক্ষাক লাগিয়া মাৰো বাট দিল
ডৰিয়া আতি মাগৰে ॥

জানকীৰ হেতু বাঞ্চিলাহা সেতু
দহিলা লক্ষা নগৰী ।

বাৰণৰ মাথ কাটিলাহা নাথ
আনিলা সীতা উদ্ধাৰি ॥ ৩৪

আগে নিচিনিলো এৱেসে জানিলো
তেন্তে তুমি ছিৰীৰাম ।

অজ্ঞানীক মোক প্ৰভু ক্ষমিয়োক
চৰণে কৰো প্ৰণাম ॥

এতেক বুলিয়া নমি জাম্বৱন্তে
আছে কৃতাজলি কৰি ।

শুনা সৰ্ব জন নেড়িবা কীৰ্ত্তন
ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ৩৫

॥ ষষ্ঠ কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ হরিব চরণ চিহ্নিয়ে চিত্ত হৃদয়ে সর্বথা ।
মুখে বাম বোলা কর্ণে শুনা কৃষ্ণ কথা ॥ ৬

পদ ॥ হেন তুতি বাণী শুনি দৈরকী তনয় ।
চাইলা দায়ী দৃষ্টি ভকতক কৃপাময় ॥
মজ্জিলা অমৃত হাতে সমস্তে শবীর ।
ভৈলন্ত নিকজ জাম্ববন্ত মহাবীর ॥ ৩৬
মেঘব গন্তীর খরনি দিলা সমিধান ।
মণি হেঁচু ঝঞ্ঝাজ আইলো তযু স্থান ॥
তুমি আনি আছা মহামণি শ্রমস্তক ।
মিছাত সমস্তে দেয় কলঙ্ক আক্ষাক ॥ ৩৭
পবন ভকত তুমি জানোহো তোক্ষাক ।
দিয়া মণি মোক মঞি নেও দ্বাৰকাক ॥
গুচোক দুৰ্যশ দেখাও লোকত প্রত্যয় ।
শুনি আনলিত জাম্ববন্ত মহাশয় ॥ ৩৮
তানে কণ্ঠাবহ আছে নামে জাম্ববতী ।
কৃষ্ণক বিবাহ দিলা বঙ্গে ঝঞ্ঝপতি ॥
লগত যৌতুক আনি দিলন্ত শ্রমস্তক ।
পবন আনন্দ দেখি ভৈলা ভগবন্ত ॥ ৩৯

গৰ্ভৰ বাজত যত প্রজা আছে বহি ।
 কৃষ্ণক চাহন্তে বাহু দিন গৈল বহি ॥
 নাসিবার দেখি ভৈলা পৰম দুঃখিত ।
 নিরন্তিয়া জান দিলা দ্বাৰকাপুৰীত ॥ ৪০
 গৰ্ভত পশিলা মণি হেতু বহুৰাই ।
 বাহু দিন তথাতে আছিলো বাট চাই ॥
 উলটি নাসিল কৃষ্ণ কিবা আখান্তৰ ।
 বোলা হৰি হৰি তৰা সংসাৰ সাগৰ ॥ ৪১

॥ সপ্তম কীর্তন ॥

ঘোষা ॥ ত্রাহি বড় নন্দন দেৱ ।
 পাৰে পৰি গঞি কৰো সেৱা ॥ ৭
 পদ ॥ বহুদেৱে হেন শুনি ।
 তবধ ভৈলন্ত গুণি ॥
 কল্পিণী মূৰ্চ্ছিতা আতি ।
 কান্দন্ত দৈৱকী সতী ॥ ৪২
 শোকে যায় প্রাণ ফুটি ।
 ভূমিত পাৰন্ত লুটি ॥
 পুত্ৰ হৰাও জোনো ।
 শ্যামল সুন্দৰ তনু ॥ ৪৩

শ্রমন্তক হৰণ

৩৭১

পীত বস্ত্ৰে শোভে কায় ।
 মেঘত বিজুলী প্রায় ॥
 মুখ চন্দ্রো নুহি সৰি ।
 কমল লোচন হৰি ॥ ৪৪
 কৰ্ণত কুণ্ডল দোলে ।
 বনমালা জ্বলে গলে ॥
 ভ্রমৰে নছাড়ে লোভে ।
 শিৰত কিৰীটি শোভে ॥ ৪৫
 কণ্ঠত কোমল মণি ।
 প্রভাতৰ সূৰ্য্য জিনি ॥
 একো অঙ্গ নুহি কজ ।
 আজানু লম্বিত ভুজ ॥ ৪৬
 কেশৰ কঙ্কণে বঞ্জে ।
 পাদ পঙ্কজক গঞ্জে ॥
 বস্ত্ৰব নূপুৰ বাজে ।
 মেখলা কটিৰ মাঝে ॥ ৪৭
 কোটি কন্দৰ্পক জিনি ।
 প্রকাশন্ত যত্নমণি ॥
 হেন কৃষ্ণ মোৰ বাপ ।
 এড়াও কৈত তান তাপ ॥ ৪৮

যতেক বাঙ্কর জ্ঞাতি ।
কবন্ত বিলাপ আতি ॥
সমস্তে নগরী লোকে ।
কবন্ত বিলাপ শোকে ॥ ৪৯

সত্রাজিত ধূমকেতু ।
তত্রিসি নাশর হেতু ॥
নারীগণে পাৰে গালি ।
সত্রাজিত পুল খাইলি ॥ ৫০

কৃষ্ণক কলঙ্ক দিয়া ।
এভো পাপী আছ জীয়া ॥
দ্বাৰকা পুৰক ছনি ।
কৰে হাহাকাৰ ধনি ॥ ৫১

কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে ভণে ।
শুনিয়েক সৰ্বজনে ॥
কৃষ্ণৰ কীর্তন কৰি ।
ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ৫২

॥ অষ্টম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ও হৰি দীন দায়াল
গোপালপালিয়া নিয়া ।
তোমাৰ নাম মুখে ফুৰো লৈয়া
তোমাৰ চৰণ চিন্তোক হিয়া ॥ ৮

পদ ॥ পাছে যছবংশ যতেক আছে ।
কৃষ্ণ আসন্তোক মনত বাঞ্ছে ॥
যাৰ যেন শক্য পাৰিল মানে ।
পূজিল দুৰ্গাক বলি বিধানে ॥ ৫৩

মারক আৰাধি সাধন্ত বৰ ।
সত্বৰে আসন্তোক দামোদৰ ॥
পঢ়ি স্তুতি স্তোত্র কৰে মঙ্গল ।
সিটো আশীৰ্বাদ ভৈল সাফল ॥ ৫৪

ভাৰ্য্যায়ে সহিতে আসিলা হৰি ।
ঐৰাত স্মন্ত মণিক ধৰি ॥
দেখন্ত সৰে আইল যছবাই ।
মৰি উপজিল যেন দুনাই ॥ ৫৫

লগতে কন্ঠাক আসিলা লই ।
 সমস্ত স্নহদে বেড়িলা গই ॥
 পৰম বন্ধে কৰে শুভ শুভ ।
 শিৰত সিঞ্চিলা অক্ষত দূৰ ॥ ৫৬
 পাছে দিব্য সভা মাধৱে পাতি ।
 অনাইলন্ত সত্ৰাজিতক মাতি ॥
 যিমতে মণিক পাইলন্ত তথা ।
 ৰাজ সমাজত কহিলা কথা ॥ ৫৭
 মাঙ্গী কৰি কৃষ্ণে সৱে সভাতে ।
 দিলা মণি সত্ৰাজিতৰ হাতে ॥
 হাতত মণি লৈয়া সত্ৰাজিত ।
 ভৈলন্ত লাজ আতি বিপৰীত ॥ ৫৮
 কৰে অনুতাপ মন আশুখ ।
 গৃহক লাগি গৈল অধোমুখ ॥
 আপুনি কৃষ্ণক বিৰোধ কৰি ।
 ৰাত্ৰি দিনে চিন্তে নিদ্ৰাক এড়ি ॥ ৫৯
 মঞি মহাগৃঢ় পাপী নৃশংস ।
 মিছাত কৃষ্ণক দিলো কলঙ্ক ॥
 কিমতে এড়াইবো লোকৰ তাপ ।
 কেনে তুষ্ট হোন্ত জগত বাপ ॥ ৬০

কিমতে কৃষ্ণের বঞ্জিবো চিত্ত ।
 গুণন্ত এহি বুলি সত্রাজিত ॥
 কৃষ্ণের কিল্লেরে কহে শঙ্করে ।
 হবি হবি বোলা সমস্ত নরে ॥ ৬১

॥ নরম কীর্তন ॥

বোবা ॥ হবি বাম বাম বাম বাম বাম হবি ।
 ডাকিয়া ঘুষিয়ো শীঘ্র কবি ॥ ৯

পদ ॥ দেও কন্যা বিবাহ কৃষ্ণক ।
 দিবো মণি শ্রমন্ত যৌতুক ॥
 ভেরেবা সন্তুষ্টি হোন্ত হবি ।
 নেদেথো উপায় আত কবি ॥ ৬২

হেন মনে নিয়ম করিয়া ।
 মণি সমে কন্যা দিলে নিয়া ॥
 পায়া সত্যভামাক অচ্যুতে ।
 কনিলা বিবাহ বিধিরতে ॥ ৬৩

কপে গুণে জগততে ধন্য ।
 খুজিলে অনেকে সিটো কন্যা ॥
 কাহাকো নেদিলে সত্রাজিত ।
 কৃষ্ণে পাই ভৈল কৃতকৃত্য ॥ ৬৪

কীৰ্ত্তন ঘোষা

শশুৰক বুলিলা বচন ।
 নাহিকে মণিত প্রয়োজন ॥
 তোন্ধাতে থাকোক শ্রমন্তক ।
 তুমি সত্রাজিত অপুত্ৰক ॥ ৬৫
 তোন্ধাৰ সৰ্বস্ব সৰে ঘোৰ ।
 নিয়া মণি এড়া চিন্তা ঘোৰ ॥
 শুনি সত্রাজিত বঙ্গ ভৈল ।
 শ্রমন্তক লৈয়া ঘৰে গৈল ॥ ৬৬
 অনন্তৰে জগতৰে নাহ ।
 কৰি সত্যভামাক বিবাহ ॥
 ক্রীড়িলা আনন্দে নাৰায়ণ ।
 ষিটো শূনে শ্রমন্ত হৰণ ॥ ৬৭
 এড়ায় কলঙ্ক মহা পাপ ।
 দূৰে যায় সংসাৰৰ তাপ ॥
 হোৱে সিদ্ধি মনৰ বাঞ্ছিত ।
 জানি শূনা কৃষ্ণৰ চৰিত ॥ ৬৮
 কহে কৃষ্ণ কিঙ্কৰ শঙ্কৰে ।
 কীৰ্ত্তন নেড়িবা একো নৰে ॥
 আত পৰে নাহিকে উপায় ।
 বেদৰ এহিসে অভিপ্রায় ॥ ৬৯

মায়ায় পুত্ৰ দাৰা গেহ ।
কেতিক্ষণে পড়ে ইটো দেহ ॥
আক নেদেখি কনো অন্ধ ।
বিষয়ৰ তথাপি প্ৰবন্ধ ॥ ৭০
আন চিন্তা সৰে পৰিহৰা ।
মিছা মোৰ মোৰ বুলি মৰা ॥
অন্তকে কেশত আছে ধৰি ।
জানি ডাকি বোলা হৰি হৰি ॥ ৭১

॥ অমৃতক হৰণ সমাপ্ত ॥

২০২২ শকাব্দ ১৪৪৫ সন ॥ অমৃতক হৰণ ॥

॥ নাৰদৰ কৃষ্ণ দৰ্শন ॥

॥ প্রথম কীর্ত্তন ॥

১০৪ ৷ কলম লোচন বাম প্রভু বসুপতি ।
 কি বাম হরি গতি কি বাম বসুপতি ॥ ১

পদ ॥ শিশুপাল প্রমুখ্যে নৃপতিগণ জিনি ।
 ভীষ্মক দুহিতা হবি আনিলা কষ্ণিণী ॥
 কক্কক মুণ্ডিলা ধৰি পৰম বিক্রমে ।
 অষ্ট মহিম্বীক বিহা কবিল প্রথমে ॥ ১
 গকড়ত চড়ি নবকক দিলা ধাব ।
 তাক মাৰি পাইলা কন্যা মোড়শ হাজাব ॥
 সরাকো পঠাইলা প্রভু দাবকাক প্রতি ।
 সত্যভামা সমে পাছে গৈলা অত্মারতী ॥ ২
 অদিতিক দিলা নিয়া অমৃত কুণ্ডল ।
 তোন্মাক অচ্চিল আসি দেৱ আখণ্ডল ॥
 বাসৱে সহিতে হবি কহি কথা মাত ।
 খুজিলা ভাৰ্য্যাব পদে পুষ্প পাৰিজাত ॥ ৩

$$\begin{array}{r} 28.6 \\ 210 \\ \hline 1216 \end{array}$$

ইন্দ্রে নিদিলন্ত তাক জানিয়া মুবাৰি ।
 আনিলন্ত বলে পাৰিজাতক উভাৰি ॥
 দেখি খেদি আসি ইন্দ্রে কৰিলা সম্বৰ ।
 বাসৰক লীলায়ে ভঙ্গাইলা দামোদৰ ॥ ৪
 উলটি পলাইল ইন্দ্রে তোম্মাৰ প্ৰহাৰে ।
 কইলা পাৰিজাত সত্যভামাৰ চুৰাবে ॥
 ষোড়শ হাজাৰ কন্যা আনি ভিনে ভিনে ।
 দ্বাৰকাত বিবাহ কৰিলা একে দিনে ॥ ৫
 সিটো দিব্য পত্নী যতেক বৰনাৰী ।
 ততকে শৰীৰ ধৰি ক্ৰীড়িলা মুবাৰি ॥
 চৌবাশী অধিক তেহু হাজাৰ প্ৰমাণ ।
 সালঙ্কতা কৰি নিতে কবন্ত গো দান ॥ ৬
 ইন্দ্রেদেৰে পুৰস্কাৰ কৰিয়া কৃষ্ণক ।
 দ্বাৰকাক পঠাই দিল স্তম্ভা সভাক ॥
 তাত বসিবাক যাহা প্ৰত্যেকে উৎসৱকে ।
 আগত যোগান্ত আনি বথক দাককে ॥ ৭
 বথত চড়িয়া দাককব ধৰি হাতে ।
 সাত্যকি উদ্ধৱ সমে বসন্ত সভাতে ॥
 গুৰু গুৰু সমে যেন আকাশত শশী ।
 সভাক বঞ্জিয়া প্ৰভু বঙ্গে থাকা বসি ॥ ৮

দেখিয়া প্রণামে ঘিটো সুধৰ্ম্মা সভাক ।
 যত্নগণে আনন্দে চটকি ফুৰে তাক ॥
 কৃষ্ণৰ প্রসাদে নুভুঞ্জিল কোন ভোগ ।
 মিলে দ্বাৰকাত যত বস্তু দেৱ ভোগ ॥ ৯
 পঢ়াইলা যাদৱ বংশে যতেক কুমাৰ ।
 তাৰ সংখ্যা কৰিবাক শক্তি কাহাৰ ॥
 তাসম্বাৰ শুনিয়ে পঢ়োৱা ওজা যত ।
 তিনি কোটি চৌবানী হাজাৰ একশত ॥ ১০
 ভাৰ্গৱ শব্দে শুনিয়েক সৰ্বজন ।
 একচিহ্নে কৰা সৰে হৰিৰ কীৰ্ত্তন ॥
 আত পৰে ধৰ্ম্ম আৰ নাহি সংসাৰত ।
 বাম বাম ঘূমিয়েক বসি আসনত ॥ ১১

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ কেশৱ কৃষ্ণ বিষ্ণু বনমালী ।
 নিয়ো কুপাময় সেৱক পালি ॥ ২
 পদ ॥ ষোড়শ হাজাৰ কন্যাক ভিনে ।
 কৰিলা হৰি বিহা একে দিনে ॥

কৃষ্ণৰ আশ্চৰ্য্য মহিমা শুনি ।
 দ্বাবকাক গৈলা নাৰদ মুনি ॥ ১২
 দেখিলা ঋষি দিব্য পুৰী পাছে ।
 সূৰ্য্যময় গড়ে বেঢ়ি আছে ॥
 সাগৰ বেঢ়ি ভৈল গঢ়খাই ।
 দেখি বিপক্ষৰ ধাতু উৰাই ॥ ১৩
 দিব্য সৰোবৰ পুষ্পিত বনে ।
 পড়িয়া নাদেতেজে পক্ষীগণে ॥
 চম্পা পাৰিজাত স্ৰবতি বাসে ।
 নৱ লক্ষ দেৱ গৃহ প্ৰকাশে ॥ ১৪
 কতো ফটিকৰ কতো বজ্জত ।
 সূৰ্য্যময় কতো মৰকত ॥
 সূৰ্য্য সম জ্বলে গৃহৰ কান্তি ।
 বঞ্জে আতি ধ্বজ পতাকা পান্তি ॥ ১৫
 তাৰ অন্তঃপুৰ দেখিলা পাছে ।
 প্ৰবন্ধে বিশ্বকৰ্ম্মে নিৰ্ম্মি আছে ॥
 ষোড়শ হাজাৰ দিব্য আৱাস ।
 সূৰ্য্য সম জ্বলে লজ্জি আকাশ ॥ ১৬
 তাহাৰ মধ্যে এক গৃহ পশি ।
 বহুৰ দীপিত দেখন্ত ঋষি ॥

প্রাণলব স্তম্ভ বৈদূর্য্য ফলি ।
 সুরণব কাঠি কামী মণ্ডলি ॥ ১৭
 ইন্দ্রনীল বস্ত্রে লগাইল বাৰ ।
 মাণিক কপাট হীবাব দ্বাৰ ॥
 বস্ত্রব চাক কুন্দকথ জালে ।
 ধূপ ধূত্ৰচয় ববাই বোম্বালে ॥ ১৮

মেষ বুলি তাক ময়ূৰগণে ।
 গৃহত পড়িয়া নাচে সঘনে ॥
 প্রকাশে চন্দাতপ অসংখ্যাত ।
 আবিছে মুকুতা মুৰাৰি তাত ॥ ১৯
 তলত বস্ত্রময় সিংহাসন ।
 বিছাই হংস তুলি বিতোপন ॥
 তাতে স্থতি আছে জগতপতি ।
 উপাসি আছন্ত কল্পিণী সতী ॥ ২০

বস্ত্রময় দণ্ড চামৰ ধৰি ।
 স্বামীক বিঞ্চন্ত লাসে স্তম্ভবী ॥
 সমান বয়সী সহস্র দাসী ।
 লগত যোগানে আছে উপাসি ॥ ২১

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ মাধৱ যুকুন্দ দীন দায়াল ।
প্ৰণত পালক তুমি গোপাল ॥ ৩

পদ ॥ চোঁপাশে প্ৰকাশে বহু প্ৰদীপ ।
চাপিলা হৰিষে ঋষি সমীপ ॥
নাৰদক দেখি উঠিলা হৰি ।
প্ৰণামিলা পাৰে শিবে সাদৰি ॥ ২২
কৃতাজ্জলি তুতি বুলিলা বাণী ।
আপুনি আসনে বৈসাইলা আনি ॥
লক্ষ্মী পানী দেন্ত ভৃঙ্গাৰ ধৰি ।
ধুৱাইলা ঋষিৰ চৰণ হৰি ॥ ২৩
লৈলা পাদোদক শিৰত আনি ।
বুলিলা অমৃত মধুৰ বাণী ॥
পৱিত্ৰ আজি ভৈলো ঋষিৰাজ ।
কৰিয়ো আজ্ঞা সাধো কোন কাজ ॥ ২৪
শুনিয়া নাৰদে বুলিলা হাসি ।
তোক্ষাৰ চৰণ দেখিলো আসি ॥
ব্ৰহ্মা আদি যত পৰম জ্ঞানী ।
চিন্তে হিয়ে যাক প্ৰবন্ধে আনি ॥ ২৫

সংসার কুপে পড়ে যিটোজন ।

তাৰো অৱলম্ব্য তযু চৰণ ॥

হেন পাদ পদ্ম চিন্তো সদায় ।

তোক্ষাৰ নাম যুখে কুবো গাই ॥ ২৬

তোক্ষাৰ পাৰে নছাড়োক মতি ।

দিয়ে এহি দান অগতপতি ॥

এহি বুলি তৈৰ উঠিলা ঋষি ।

দেখিলা পাছে আৰ গৃহ পলি ॥ ২৭

কৰিয়া কৃষ্ণ হাস পৰিহাস ।

ভাৰ্য্যায়ে সহিতে খেলন্ত পাশ ॥

কাষতে উদ্ধৱ আছে নিৰেখি ।

উঠিলা কৃষ্ণ নাৰদক দেখি ॥ ২৮

আসনে বৈসাই ধুৱাইলা ভৰি ।

কেতিক্ষণে আইলা পুছন্ত হৰি ॥

তুমি সৰ্ব্ব পূৰ্ণকাম সন্ন্যাসী ।

অপূৰ্ণকামী আমি গৃহবাসী ॥ ২৯

তথাপি বোলা কি কৰিবো আমি ।

অন্যক মোৰ সাফলিয়ো স্বামী ॥

শুনিয়া নাৰদ বিস্ময় ভৈলা ।

তৈৰ উঠি আউৰ গৃহক গৈলা ॥ ৩০

দেখন্তে ঋষি তৈত যত্নবায় ।
 আছন্ত বসি শিশু উমলাই ॥
 দেখিল পাছে আৰ গৃহ পশি ।
 স্নানত উত্তম আছন্ত বসি ॥ ৩১

॥ চতুৰ্থ কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ ব্ৰাহ্মি সদাশিৱ শাবঙ্গপাণি ॥ ৪
 পদ ॥ আউৰ ঘৰে গৈয়া দেখন্ত ঋষি ।
 কবন্ত গৌৰিন্দে হোম হৰিষি ॥
 ব্ৰহ্ম ভোজ দেন্ত কতো গৃহত ।
 ভুঞ্জন্ত আনি আৰশেষ যত ॥ ৩২
 কতো গৃহে আছা সন্ধ্যা উপাসি ।
 গায়ত্ৰী জপা মৌন হুয়া বসি ॥
 ছাড়ন্ত খাণ্ডা বাক কতো ঘৰে ।
 কতোহো ফুৰন্ত বথ উপৰে ॥ ৩৩
 ঘোড়া লৰড়ান্ত কতো প্ৰবন্ধে ।
 ফুৰন্ত কৃষ্ণ কতো হস্তী কন্ধে ॥
 কতো ঘৰে আছা খাটত স্মৃতি ।
 চপয় পঢ়ি ভাটে কবে ভুতি ॥ ৩৪

কীৰ্ত্তন—২৫

উদ্ধর প্রমুখ্যে মন্ত্রী সহিতে ।
 কবন্ত মন্ত্রণা কতো গৃহতে ॥
 সহস্র সংখ্যাত বমণী সঙ্গে ।
 কবন্ত কতো জলক্রীড়া বঙ্গে ॥ ৩৫
 অনেক বিপ্র অনাই দামোদরে ।
 কবন্ত ধেনু দান কতো ঘৰে ॥
 ভাৰ্য্যাক মাতি পৰিহাস কৰি ।
 কতো ঘৰে বঙ্গে হাসন্ত হৰি ॥ ৩৬
 শুনন্তে আছন্ত কৈতো পুৰাণ ।
 কবন্ত কৈতো অর্থ উপাদান ॥
 কতো ঘৰে বসি আসন ধৰি ।
 আত্মাক চিন্তন্তে আছন্ত হৰি ॥ ৩৭
 কবন্ত দ্বন্দ্ব কৈতো লক্ষ্মীপতি ।
 কবন্ত কৃষ্ণে কৈতো মিত্ররতি ॥
 কতো আলোচন্ত বলো সহিত ।
 চিন্তন্তে আছন্ত সন্তৰ হিত ॥ ৩৮
 কতো ঘৰে আতি উৎসৱ কৰি ।
 কবন্তে পুত্ৰৰ বিবাহ হৰি ॥
 বিহা দেন্ত কন্যা কৈতো মুবাৰি ।
 ছনাই আনন্ত কৈতো বহাবী ॥ ৩৯

কৈতো শম্ভুৰিক পাঠালা জীৱ ।
 কান্দন্ত বসি দেৱ সদাশিৱ ॥
 কৰন্ত কতো গৃহে যজ্ঞ কাম ।
 প্ৰতিষ্ঠান্ত কৈতো কৃপ আবাম ॥ ৪০
 ঘোটকতে চড়ে কৈতো মুৰাৰি ।
 ফুৰন্ত পৱিত্ৰ যুগক মাৰি ॥
 ধৰিয়া বেশ কৈতো ভৰি খুন্সি ।
 ভাঞ্জ কাজ বুজি ফুৰন্ত চুন্সি ॥ ৪১

॥ পঞ্চম কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ গোৱিন্দ গোপাল গৰুড়কেতু ।
 ভকতৰ ভয় ভঞ্জন হেতু ॥ ৫
 পদ-॥ দেখিয়া নাৰদে তুলিলা হাসি ।
 আমাক প্ৰভু ভুকুৰা আসি ॥
 তোমাৰ চৰণ সেৱাৰ বলে ।
 তযু যোগ মায়া জানো সকলে ॥ ৪২
 জানিয়ো প্ৰভু মই তযু দাস ।
 কৰিয়া তোমাৰ যশ প্ৰকাশ ॥
 তিনিও লোকে ফুৰো বীণা বাই ।
 তোমাৰ পৱিত্ৰ চৰিত্ৰ গাই ॥ ৪৩

মাধৱে বোলন্ত শুনিয়ে মুনি ।
 যেন ভক্ত তুমি জানো আপু'ন ॥
 লোকক শিখাও ই ধৰ্ম্ম ভেদ ।
 নকৰা মুনি আত কিছু খেদ ॥ ৪৪
 বোলন্ত শুকে শুন্য পৰীক্ষিত ।
 মাধৱে মুনিৰ বঞ্জিলা চিত্ত ॥
 দেখিয়া কৃষ্ণৰ গৃহ সম্পদ ।
 পৰম বিস্ময় ভৈলা নাৰদ ॥ ৪৫
 কৃষ্ণৰ আতি সতকাৰ পাই ।
 লড়িলা তৈৰপৰা বীণা বাই ॥
 কৃষ্ণৰ চৰণ চিন্তন্তে যান্ত ।
 গোৱিন্দৰ গুণ সদায়ে গান্ত ॥ ৪৬
 কৃষ্ণৰ মনুষ্য লীলা চৰিত্ৰ ।
 জগতকে ইটো কৰে পৱিত্ৰ ॥
 যিটো শুনৈ ভণে আক মঘনে ।
 তাৰ ভক্তি হৈব কৃষ্ণ চৰণে ॥ ৪৭
 শুন্য সৰ্বজন শঙ্কৰে কহে ।
 চিৰকাল ইটো দেহা নবহে ॥
 হাতে বাটে কৈত মিলে মৰণ ।
 সদায়ে নেড়িবা হৰি চৰণ ॥ ৪৮

নাৰদত বিষ্ণু আছন্তু কই ।
 বৈকুণ্ঠত মই নথাকো বই ॥
 যোগীৰ হিয়া এড়ি সমুদায় ।
 থাকো ভকতৰ কীৰ্ত্তন চাই ॥ ৪৯

জানিয়া সৰে এড়া ভাসভুস ।
 ভাগ্যেসে ভাবতে ভৈলা মানুষ ॥
 আক ব্যৰ্থ কৰা বিষয় ভোলে ।
 মাণিকক বিকা কাচৰ মোলে ॥ ৫০

মিছাত পুজু দ্বাৰা বুলি মৰা ।
 আপুনি গুণা আইলা কৈৰপৰা ॥
 সৰে মায়াময় স্বপ্নৰ সৰি ।
 জন্ম সাফলি বোলা হৰি হৰি ॥ ৫১

॥ নাৰদৰ কৃষ্ণ দৰ্শন সমাপ্ত ॥

৭ ॥ বসিৰাক—চড়িৰাক, ৮ ॥ বসন্ত—উঠিলা,

২২ ॥ পূৰ্ণ—পূণ্য, ৪১ ॥ ভা কাজ—ভাঞ্জজ কাজ ।

॥ বিপ্ৰ পুত্ৰ আনয়ন ॥

॥ প্রথম কীর্তন ॥

সোবা ॥ মন বোল বাম শ্রীবাম জয় জয় বাম ॥ ১

পদ ॥ শুক মুনি বদতি শুনিয়ে পবীকিত ।
একদিনা যেন ভৈলা দ্বাবকা পুৰীত ॥
এক বিপ্ৰ পত্নীৰ উপজি পুত্ৰগুটি ।
ভূমিক ছুইলেক মাত্ৰ গৈল প্রাণ ছুটি ॥ ১

মৃতক পুত্ৰক বিপ্ৰে কোলে কবি লই ।
কান্দিলা অনেক বাজ ছুৰাবত থই ॥
বাজাকো ভৎসন্ত আতি কবি তিবক্ষাব ।
ইটো দুৰ্ঘ দুৰ্জ্জন ক্ষত্ৰিয় কুলান্ধাব ॥ ২

কোথের পাপিষ্ঠ ব্রহ্মদেবী মন্দ কৰ্ম্ম ।
শঠ বুদ্ধি কবে ইটো অনেক অধৰ্ম্ম ॥
পবম লুভীয়া বাজা জগতকে মোষে ।
মবিল তনয় মোব ইহাবেসে দোষে ॥ ৩

এহি বুলি গৈল দ্বিজ গৃহক উলটি ।
এহিমতে উপজি মবিল আবগুটি ॥

তাকো আনি পেছলাইলন্ত বাজাৰ ছুৰাবে ।

পূৰ্বৱৰ্তে নিন্দিলন্ত বচন গ্ৰহাবে ॥ ৪/

এহিমতে বিপ্ৰৰ মৰিল পুত্ৰ নৱ ।

ভৎসন্ত ব্ৰাহ্মণে ছুৰাৰত পেছলাই শৱ ॥

আছন্ত অৰ্জুন বসি কেশৱৰ কাছে ।

হেন শুনি ব্ৰাহ্মণক মাতিলন্ত পাছে ॥ ৫

কি কাৰণে পুত্ৰশোকে কান্দা দ্বিজবৰ ।

তোমাৰ ৰাজ্যত তেৰে নাহি ধনুৰ্দ্ধৰ ॥

যাহাৰ ৰাজ্যত শোকে কান্দে দ্বিজগণ ।

নুহিকে ক্ষত্ৰিয় সিটো নটৰ লক্ষণ ॥ ৬

বুঝিয়োক বিপ্ৰ আৰে মোৰ কেন কক্ষা ।

তোমাৰ পুত্ৰক মই কৰিবোহো ৰক্ষা ॥

ৰাখিবে নৱাৰো য়েৰে শুনা মহাভাগ ।

অগনিত বাসিয়া কৰিবো তনু ত্যাগ ॥ ৭

শুনি বিপ্ৰে অৰ্জুনক বুলিলা বচন ।

যাক ৰাখিবাক নৱাবিলা নাৰায়ণ ॥

ৰাম কামদেৱ অনিৰুদ্ধে নাটে যাক ।

তাত যত্ন কৰা ইটো মিছা গৰ্ব্ব বাক ॥ ৮

অৰ্জুনে বোলন্ত মত্ৰিঃ নোহো হলায়ুধ ।
 নোহো বাসুদেব কামদেব অনিৰুদ্ধ ॥
 আমাৰ অৰ্জুন নাম দশোদিশে জানে ।
 গাণ্ডীৰ ধনুক মোৰ জগতে বথানে ॥ ৯
 শঙ্কৰকো তুমি আছো মোৰ পৰাক্ৰমে ।
 যদি কোপে আটোপে আসন্ত সাজি যমে ॥
 তাকো জিনি তোমাৰ পুত্ৰক দিবো আনি ।
 গৈলন্ত সঞ্জাত দ্বিজে শূনি হেন বাণী ॥ ১০
 অৰ্জুনৰ বচনত হয় ভয়হীন ।
 শ্ৰীত হয় গৃহত আছন্ত কতো দিন ॥
 প্ৰসন্ন কাল আসি মিলিল দুনাই ।
 ত্ৰাহি ধনঞ্জয় বুলি ব্ৰাহ্মণে চেষ্টাই ॥ ১১

॥ দ্বিতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ বাখা কি দয়াময় মোৰ যত্নবায় ।
 তোমাৰ ভকতি বিনে ব্যৰ্থে আয়ু যায় ॥ ২
 পদ ॥ শূনি পাৰ্থে আথে বেথে গৈল দঢ় ছই ।
 কবিলন্ত আচান্ত পৱিত্ৰ জল ছই ॥
 ইন্দ্ৰদেব শঙ্কৰক নমিলা অৰ্জুন ।
 দিব্য অস্ত্ৰ স্মৰি গাণ্ডীৰত দিলা গুণ ॥ ১২

টঙ্কাৰিয়া দিব্য অস্ত্ৰচয়ক ঝাৰ্কালা ।
 অধে উৰ্দ্ধে সিটো সূতি গৃহক ঢাকিলা ॥
 নথাকিল সন্ধি চাইলা আজুৰ পাঞ্জৰ ।
 গৃহক ঢাকিয়া শৰে সাজিলা পিঞ্জৰ ॥ ১৩
 সেহিবেলা উপজিল বিপ্ৰব কুমাৰ ।
 পৃথিৱীত পড়িয়া কান্দিল বাবুৰ ॥
 তেখনে অদৃশ্য ভৈল শৰীৰে সহিতে ।
 নাকলিলা কেৱে তাক আগতে তহিতে ॥ ১৪
 দেখি পাছে বিপ্ৰে পুলশোকৰ জমক ।
 কেশৱৰ আগত ভংগিলা অজুৰনক ॥
 মঞি কেন মূঢ় দেখিয়োক সৰ্ব্বজনে ।
 কবিলো সজ্ঞাত নপুংসকৰ বচনে ॥ ১৫
 সবংশে কেশৱে নৱাৰিলে বাখিবাক ।
 আৰ কোনে পৰিত্ৰাণ কৰিবে আমাক ।
 বিধিৰ বিপাকে যিটো দৈৱে ভৈলা নাশ ।
 কিনো মুখ তঞি তাক বাখিবাক চাস ॥ ১৬
 ধিক ধনঞ্জয় ধিক গাণ্ডীৰ তোমাৰ ।
 মিছা কাৰ্য্যে কিসক কবিলি অঙ্গীকাৰ ॥
 বিকৰ্ণনা অনেক কবিল দ্বিজবৰ ।
 শুনি নসহিল অজুৰনৰ কলেৱৰ ॥ ১৭

ধনু তুলি ধৰি পাছে মহাবিচা কৰি ✓
 তেথনে আৰ্ণাটাইল গৈয়া যমৰ নগৰী ॥
 পাত পাত কৰি বিচাৰিল মহাভাগ ।
 বিপ্ৰৰ পুত্ৰক তৈতো নপাইলেক লাগ । ১৮
 ইন্দ্ৰৰ নগৰে গৈয়া বিচাৰিল পশি ।
 তৈতো বিপ্ৰ পুত্ৰক নপাইলা মহাযশী ॥
 অগনি বৰুণ বায়ু চন্দ্ৰ নৈঋতিৰ ।
 সৰাৰো থানক বিচাৰিলা মহাবীৰ ॥ ১৯
 বিত বিত কৰিলন্ত সাতো পতালক ।
 তৈতো খুজি নপাইলন্ত বিপ্ৰৰ পুত্ৰক ॥
 একো স্থানে বিচাৰিবে নথাকিল ঠাই ।
 উলটিয়া দ্বাৰকাক আসিলা দুনাই ॥ ২০
 ভ্ৰষ্ট ভৈল অঙ্গীকাৰ জানিয়া নিশ্চয় ।
 অগনিত জাম্প দিবে যান্ত ধনঞ্জয় ॥
 হেন দেখি সখিক ধৰিলে হৰি আসি ।
 মৰিবাক নেদিয়া বুলিলা পাছে হাসি ॥ ২১
 দেখাইবো দ্বিজৰ সৰে পুত্ৰক তোমাক ।
 নকৰিয়ো বাস সখি বাখা আপুনাক ॥
 তোমাৰ বিপুল কীৰ্ত্তি থাকিবে লোকত ।
 মোহোৰ বচনে নকৰিয়ো প্ৰাণ হত ॥ ২২

২২৪
 ২২৬
 ১৮.৭.০৬

কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে শঙ্কৰে সম্প্ৰতি ।
 হৰি নাম বিনা আৰ নাহি কাৰো গতি ॥
 বেদৰ প্ৰমাণ বাণী জানি সৰ্বজন ।
 বোলা হৰি হৰি কৰি অনেক যতন ॥ ২৩

॥ তৃতীয় কীৰ্ত্তন ॥

ঘোষা ॥ শ্ৰীৰাম মাধৱ বাঘৰ বঘুপতি ॥ ৩

পদ ॥ অজ্জুনক বুলি হেন বাণী ।
 দিব্য বথে চড়ি চক্ৰপাণি ॥
 ধৰিল উত্তৰ দিশ পথ ।
 অজ্জুনে ডাকন্তে যান্ত বথ ॥ ২৪

সাতোথান পৃথিৱী এড়াইল ।
 গৈয়া সাতো সাগৰ ছড়াইল ॥
 ধৰি মহা মনোজয় গতি ।
 ভৈলা লোকালোকৰ সিঁভিতি ॥ ২৫

প্ৰৱেশিলা ঘোৰ অন্ধকাৰে ।
 ঘোড়া আৰ যাইবাক নপাৰে ॥
 হেন দেখি যোগেশ্বৰ হৰি ।
 আগক হানিলা চক্ৰ ধৰি ॥ ২৬

মহাৰশ্মি পুঞ্জ পসৰাই ।
 আগত কিৰণে ফেড়ি যাই ॥
 যেন বাঘৰ শৰ বাকে ।
 বিদাৰয় বান্ধস সেনাকে ॥ ২৭
 হাজাৰেক সূৰ্য্য যেন জ্বলে ।
 তাহাৰ পাছত ঘোড়া চলে ॥
 ঘোৰ তম তৰিয়া সত্বেৰে ।
 জোতিপুঞ্জ পাইল তাত পৰে ॥ ২৮
 ৰশ্মি লাগি চক্ষু ফুটে দেখি ।
 মুদিল অৰ্জুনে দুই আখি ॥
 তাক এড়ায় জল পাইলা গই ।
 ঘোৰ উন্নি বায়ু উথলয় ॥ ২৯
 পাছে ধনঞ্জয়ে বছৰাজে ।
 প্ৰৱেশিল সেহি জল মাৰে ॥
 ছয়ো গৈয়া দেখিল প্ৰত্যেক ।
 ফটিকৰ স্তম্ভ হাজাৰেক ॥ ৩০
 দিব্য গৃহ প্ৰকাশন্তে আছে ।
 পশিলা ভিতৰ তাৰ পাছে ॥
 অনন্তক গৈয়া ভৈলা ভেট ।
 তুলি আছে হাজাৰেক ফেট ॥ ৩১

ফণামণি কৰে তিৰিহিৰি ।
 প্ৰকাশন্ত যেন গুৰুগিৰি ॥
 তান শৰীৰত স্থথাসনে ।
 প্ৰকাশন্ত বসি নাৰায়ণে ॥ ৩২
 সুন্দৰ শৰীৰ মেঘ শ্যাম ।
 গীত বস্ত্ৰে আতি অনুপাম ॥
 প্ৰসন্ন বদন মনোহৰ ।
 আয়ত লোচন কচিকৰ ॥ ৩৩
 শিৰত কিৰীটি বভ্ৰময় ।
 তাৰ বশ্মি শোভে কেশচয় ॥
 জ্বলে গগু মকৰ কুণ্ডলে ।
 প্ৰকাশে শ্ৰীবৎস বক্ষঃস্থলে ॥ ৩৪
 কণ্ঠত কৌস্তভ নৰ সূৰ্য্য ।
 প্ৰলম্ব বৰ্ত্তুল অৰ্ঘভুজ ॥
 কেয়ূৰ কঙ্কণে স্তশোভিত ।
 বনমালা আপাদ লম্বিত ॥ ৩৫
 পদ দুই পঙ্কজৰ কান্তি ।
 পাসি ভৈলা আঙ্গুলিৰ পান্তি ॥
 জ্বলে আতি নখ চন্দ্ৰচয় ।
 ভকতৰ প্ৰকাশে হৃদয় ॥ ৩৬